

ZANE GREY

Poslední z prémie

I. Arizonská poušť

Jednoho odpoledne jsme se utábořili u několika usychajících borovic. To jsme byli již hluboko ve sluncem vyprahlé pláni, porostlé šalvěji. Po rychlém soumraku začal vát chladný pouštní vítr. I mormoni, kteří s námi jeli tím písčitém krajem jako průvodci, zapomněli na své večerní písně a modlitby. Naše malá, unavená a tichá skupinka se sesedla kolem táborového ohně. Když se k nám z hloubi melancholické noci přikradlo jako stíny pár potulných Navahů, přivítali jsme je s radostí. Byli to mírumilovní Indiáni, kteří chtěli prodat nějaké přikrývky nebo náramky. Jeden z nich, vysoký vyzáblý chlapík, zřejmě náčelník, uměl trochu anglicky.

„How," řekl hlubokým dunivým hlasem.

„Halo, Cody," pozdravil ho Jim Emmett, náš mormonský vůdce. Indián něco zamručel.

„To je velká bílá tvář — Buffalo Jones — velký náčelník — veliký lovec bizonů," představoval Emmett a ukázal na Jonese.

„How." Navaho důstojně pozdravil a přátelsky napřáhl pravici.

„Jones veliký bílý náčelník — chytí bizona do lasa," pokračoval Emmett a rukou naznačoval hození lasem.

„Ne velký, moc malý bizon," řekl Indián a zašklebil se, ukazuje rukou ve výši kolena.

Jones, vysoký a větrem ošlehaný, stál v plné záři plamenů. Měl tmavý, do bronzová

opálený obličej, přísná ústa a hranatou bradu, bystré přimhouřené oči zvyklé dalekým obzorům. Vyzařoval z něho zvláštní klid, který získal během dlouhého života plného dobrodružství.

Napřáhl k Navahovi obě svalnaté ruce s roztaženými prsty.

„Já chytat bizon do lasa — veliký bizon — moc bizon — za jedno slunce.“

Indián se napřímil, ale stále se přátelsky usmíval.

„Já velký náčelník,“ pokračoval Jones, „já jdu daleko na sever — země malých stromů — Naza! Naza! — Chytám pižmoně — chytám Manitou od Otročí jezero — Naza! Naza!“

„Naza!“ odpověděl Navaho a ukázal na Severku. „Ne-ne.“

„Ano — já jdu daleko za sluncem — přeždu Velkou vodu, jdu Buckskin — Siwash — honit pumu.“

Puma, nazývaná také horským lvem, je božstvem Navahů. Ti se jí tak obávají a tak ji uctívají, jako kmeny od Otročích jezer zbožňují pižmoně.

„Já nezabím pumu,“ rychle pokračoval Jones, když viděl, že Indián ztuhl. „Honím pumu na koni — honím daleko — psi ženou pumu na strum. Já velký náčelník — já na strom — vylezu vysoko — chytím pumu a pevně svážu.“

Navahova vážná tvář se uvolnila.

„Bílý muž moc žert. Já nevěřit!“

„Ano,“ zvolal Jones a rozpřáhl širokou náruč. „Já silný, já chytám pumu — já svážu pumu — odvedu do svůj vigvam — puma žít!“

„Ne,“ důrazně odpověděl divoch.

„Ano,“ vážně kýval hlavou Jones.

„Ne,“ zdůraznil Navaho hlasitěji a pozdvihl hlavu.

„Ano,“ vykřikl Jones.

„To být VELKÁ LEŽ!“ zahřměl Indián.

Rozlehl se smích, ke kterému se Jones dobromyslně přidal. Jeho odpůrce přímo vyslovil, že lže. Sám jsem v New Yorku zaslechl podobné řeči, jenom ne tak upřímné. Bylo dost podivné, že nedůvěra rostla tím víc, čím dál jsme postupovali na západ, ať už jsme mluvili s rančery, prospektory nebo kovboji. Potkal jsem však několik mužů, kteří Jonese skutečně znali, a to, co mi řekli, víc než vyvážilo všechny pochyby a posměšky. Vzpomínám si na starého, jizvami posetého veterána divočiny, který se mnou mluvil s drsnou západnickou otevřeností.

„Poslechněte, mladíku, slyšel jsem, že se nemůžete dostat přes kaňon skrz ten sníh na severním vokraji. Tak já vám něco povím. Vyražte směrem na New York a hod'te

sebou! Ale nelezte do pouště, a zvláště už ne s těma mormónama. Ty maj na mozku vodu, a to je horší než náboženství. Z Flagstaffu je to na Jonesův ranč dvě stě padesát mil a cestou sou jen dvě studně. Já sem ho znával tak kolem roku sedumdesátýho, když dělal ty svá kouzla s lasem, co ho proslavily jako zachránce americkýho bizona. A taky něco vim vo tý jeho bláznivý cestě na sever za pižmoněma. Celkem si dovedu představit, co bude dělat tam na Siwashi. Bude chytat do lasa pumy, to je jasný, a pak se bude na ně koukat, jak budou skákat. Ten by chytil do lasa samotnýho rohatýho a taky by ho svázal, kdyby mu laso neshořelo. Jo, ten to s lasem umí. A taky s chlapama, koněma a se psama."

Přirozeně, že toto všechno, co mi můj dobromyslný známý vykládal, mě tím víc vábilo, abych se vydal za Jonesem. Již dávno mne ten starý lovec zajímal, ale tohle mne očarovalo. A nyní jsem byl s ním na poušti a viděl ho takového, jaký byl: prostého, tichého muže, patřícího tak nějak k těm horám, jejich tichu a nedozírným pláním.

Náš smích přerušil Judd, jeden z Emmettových společníků: „Všem těm řečem o Jonesovi se dá těžko věřit. Copak může jeden člověk mít takovou sílu a nervy? A vůbec, není to krutý, držet divoký zvíře takhle v zajetí? Vždyť je to proti slovu božímu!"

Jones okamžitě a pohotově citoval slova bible: „A řekl bůh: Učiňme člověka k obrazu našemu podle podobenství našeho a ať panuje nad rybami mořskými a nad ptactvem nebeským i nad hovady a nade vší zemí i nad všelikým zeměplazem hýbajícím se na zemi.

I nad hovady," opakoval Jones a jeho hlas burácel. Zaťal mohutné pěsti a doširoka se rozpráhl. „Panovat! To řekl bůh!" Přímo z něho vyzařovala obrovská síla. Ale náhle se uklidnil, svěsil ruce a opět ztichl. My však jsme cítili alespoň záblesk veliké a spalující vášně jeho života.

Jednou mi vyprávěl o tom, že když byl ještě malý kluk, riskoval krk, aby chytil veverku přímo na stromě, a jak mu to zvířátko prokouslo ruku, když je konečně dostihl. Vykládal mi o tom, jak si nikdy nehrál s ostatními kluky z malé vesničky v Illinois, odkud pocházel. Když si jeho kamarádi hráli, potuloval se po prérii či v zalesněných kopcích, nebo třeba seděl bez hnutí a dlouhé hodiny pozoroval cvrčka v díře. A z tohoto chlapce vyrostl muž, kterého šedesát let života ovládala vášni opanovat divoká zvířata. Muž, který celý svůj život strávil na lovecké stezce.

Naši indiánští hosté brzo a tiše zmizeli ve tmě pouště. Seděli jsme opět kolem ohně. Klid byl přerušován pouze tichým zpěvem mormonů. Modlili se. Najednou psi zneklidněli a starý Moze, statný a nebojácný pes, vyskočil a začal štěkat na neznámého nepřítele někde v poušti. Jones ho ostře okřikl a Moze se znovu schoulil a ztichl.

„Nejlepší by bylo je uvázat," navrhl Jones. „Moc bych za to nedal, že se sem seběhnou kojoti."

Já jsem si naše psy zamiloval. Jones si je zatím nijak neoblíbil. Když se to tak vzalo kolem a kolem, nebyl to celkem žádný div, protože ta naše pětice hafanů s dlouhýma ušima by připravila o trpělivost i svatého. Mozea si obstaral Jones v Missouri, v tom pochybném státě, kde to psisko zestárla na lovu mývalů. Bylo černobílé, rozježené, zjizvené až hrůza, a jestli nějaký pes skutečně vypadal ošklivě, tak to byl Moze. Měl svůj vlastní způsob vrtění ocasem — vrtěl jím tak nepřetržitě a výmluvně, jako by si byl vědom své ošklivosti, ale že přesto věří a doufá. Když mně takhle poprvé dokazoval svoje doufání, získal si mě navždycky.

Vyprávění o Mozeových kouscích by zabralo více místa než popis celé naší cesty. Stačí zmínit se o několika jeho přestupcích proti dobrému chování, abyste si uvědomili, že to byl pes, který měl charakter, a i když snad jeho předkové nezískali žádné ceny na výstavách, odkázali mu velice bojovné srdce. Jednou, ještě ve Flagstaffu, jsme ho uvázali na řetěz u dveří stáje. Druhý den ráno jsme ho našli visícího na řetězu na druhé straně osm stop vysokého plotu. Odvázali jsme ho a mysleli si, že nám zbývá už jen smutná povinnost ho zahrabat. Ale po chvíli se Moze otřepal, zavrtěl ocasem a hned skočil po domácím psu. Boj — to byl jeho skutečný život. Stačil spráskat celé tamější štěkající plemeno, a když nám přivezli z Kalifornie honící barváře, vyřídil tři starší tak rychle, že se nestačili vzpamatovat, a posledního, který byl ještě štěně, si podrobil jediným hrozivým zavrčením. Svým mistrovským kouskem však donutil k údivu i takového klid'ase, jako byl Jones. Vzali jsme totiž Mozea s sebou do El Tovarů ve Velkém kaňonu, a protože jsme nemohli pokračovat v cestě, nechali jsme ho u Rusta, jednoho Jonesova přítele, pracujícího tam tehdy na stavbě cesty. Měl k nám Mozea za dva týdny přivést do Flagstaffu. Přijel s ním trochu dříve a přímo překypoval radostí, že se ho už zbaví. Vykládal nám o Mozeovi celou řadu historek. Nejneuvěřitelnější byla ta, jak Moze přetrhl řetěz, skočil do rozvodněného Colorada a snažil se je přeplavat těsně nad strašnými peřejemi Soekdalager, Rust s přáteli viděli psa zmizet ve spoustách žluté vířící vody a zaslechli jeho štěkot přehlušený hřmotem peřejí. V tom proudu nemohlo žít nic jiného než ryba a jenom pták mohl překonat kolmé skalnaté stěny kaňonu. Byli přesvědčeni, že se Moze utopil. Avšak večer, když se muži přepravili lanovkou na druhý břeh, čekal na ně milý Moze a mohl si ukrotit ohon samým přátelstvím. Dokázal nemožné!

Naše čtyři ostatní lovecké psy, rudohnědé, mohutné barváře, jsem pokřtil na Dona, Tiga, Jude a Rangera. Podařilo se mi dokonce vytvořit mezi nimi a Mozem jakés takés

rodinné vztahy.

Ten večer, o kterém vyprávím, jsem naše huňáče nejdříve vykoupal, ošetřil jim bolavé tlapky a potom jsem je uvázal. Mozea jsem nechal volně běhat, protože na řetězu byl příliš neklidný a mrzutý.

Mormoni se zachumlali do pokrývek a ulehli k spánku. Jones se už také ukládal na noc. Poodešel jsem kousek od uhasínajícího ohně a obrátil se k severu, kde se rozprostírala nedohledná poušť, tajemná a mlčící. Jaké úžasné ticho tu bylo! Zhluboka jsem se nadýchl studeného vzduchu pouště a pocítil jsem nepopsatelné nadšení. Tam na severu na nás něco čekalo, volalo na mne a byl jsem si jist, že se s tím velkým tajemstvím setkáme.

Lehl jsem si na písek a před očima se mi rozprostřelo nebe plné obrovských a nádherně jasných hvězd. Zdálo se mi, že jsou mnohem vzdálenější, než jsem je kdy viděl. Vítr tiše přesypával písek. Na chvíli mě ještě vyrušil cinkot zvonků pasoucích se koní. Poslední, co jsem si uvědomil, byl starý Moze, který se ke mně přitiskl, aby se ohřál.

Když jsem se probudil, ukazovalo se již na východě světlo. Postupně zesilovalo a za námi, tam, odkud jsme přišli, zvedaly se k nebi zasněžené hřebeny hor zbarvené sluncem. Mormoni, statní, tiší a pracovití muži, už vstali a pustili se do práce. Bylo zajímavé pozorovat, když balili zavazadla k dennímu pochodu. Pro cestu pouští potřebovali pouze vozy tažené muly. Jones mne ujišťoval, že cestují právě tak, jako putovali jejich otcové před padesáti lety prérií na stezce do Utahu.

Všichni jsme si pospíšili a zanedlouho jsme vyjeli do skutečné pouště. Vzduch tu byl teplejší, křoviny se takřka ztratily a trsy šalvěje byly stále řidší a řidší. Často jsem se obracel v sedle, abych se podíval na hory za námi. Jejich zasněžené vrcholy se leskly v slunci a vytvářely na obzoru překrásný reliéf. Někdo mi říkal, že je možné je vidět z pouště až ze vzdálenosti dvou set mil. Ční nad pouští jako maják a pohled na ně uchvacuje každého, kdo se vydal na cestu do Kalifornie.

Kdykoli jsem se rozhlédl, vždycky se ve mně nad čarovnou nádherou pouště zatajil dech. Planina Rudé pouště pozvolna klesala, mezi osamělými plochými pahorky se plazily řeky písku a vše splývalo v zasněžené a mlhavé dálce. Emmett se mne náhle zeptal: „Vidíte ty bílé kopečky támhle, víc doleva? Tam teče Malé Colorado. Co myslíte, jak je to daleko?“

„Tak třicet mil,“ odpověděl jsem, a to jsem k svému odhadu deset přidal.

„Pětasedumdesát! Dojedem tam tak popozejtří, a esli už v horch začalo tát, tak si u brodu máknem.“

Toho odpoledne vál horký vítr, plný jemného písku, který nás řezal do tváří a oslepoval. Měl jsem ho plná ústa a chodil jsem pít ze soudku s vodou tolikrát, až jsem se styděl. Tu noc jsem spal jako zabitý. Příštího dne bylo vedro ještě horší, vítr silnější a písek řezal víc a víc.

Asi tak kolem poledne dalšího dne najednou koně zařehali a i naši mulové zrychlili svůj líný krok.

„Cítí vodu," prohlásil Emmett. A navzdory horku a písku, plnicího mi ústa i nos, cítil jsem ji také. Psi, nedbajíce bolavých tlapek, rozběhli se po stezce. Ještě několik mil rozpáleného písku a rudých skal, než jsme za nízkou mesou dojeli k Malému Coloradu.

Objevil se před námi rychlý proud rudohnědě zbarvené vody. Údolím vyhloubeným povodněmi se proplétala a kroutila vedlejší ramena řeky všemi směry. Hlavní řečiště bylo při břehu, na němž jsme stáli. Psi přešlapovali na kraji, koně a mulové se snažili vběhnout do řeky. Všichni jsme žíznivě pili a omývali si alespoň tváře. Podle flagstaffského přítele to byla jedna ze dvou příležitostí napít se v poušti dosyta, snažil jsem se tedy ze všech sil. Voda byla sice plná jemného písku, ale byla studená a nádherně hasila žízeň.

Jak se mi zdálo, bylo Malé Colorado pouhým mělkým potokem. Na jeho toku jsem neviděl nic hrozivého.

„Nevypadá špatně, co?" zeptal se Emmett, jako by četl mé myšlenky. „Ale nevěřil byste, co lidí, koní, ovcí a vozů je pohřbeno tam v tom tekutém písku."

To tedy bylo tajemství Malého Colorada. Najednou jsem se na proud řeky a pásy mokrého písku díval jinýma očima. Zul jsem si boty, přebrodil se na malou písčinu. Vypadala, že je dost pevná, ale mé stopy se ihned zalévaly vodou a při každém kroku se celý ostrůvek otřásal jako kus rosolu. Rozkopl jsem písečnou kůru a noha mi uvázla ve studeném mokřím písku. Cítil jsem, jak se propadám do hloubky.

Obrátil jsem se k Emmettovi: „Prosím vás, jak můžete tuhle řeku přebrodit s koňmi?"

„Musíme to risknout," odpověděl mi. „Zapřáhnem dva páry do jednoho vozu a naženem je do vody. Přebrodil jsem se tady už za horšího stavu, než je dneska. Jednou mi zůstal potah vzet v písku a musel sem ho tam nechat, podruhé zase byla velká voda a spláchla nás po proudu."

Jako prvního poslal Emmett do proudu svého syna na mulu. Jezdec pobídl zvíře bičem a tryskem rozvířil vodu, až se dostal na druhou stranu. Stejně rychle se vrátil a hlásil, že v blízkosti druhého břehu je nebezpečné místo.

Vylezli jsme si s Jonesem na první vůz a snažili se tam vlákat také psy, ale ti k nám nechtěli. Emmett zapráskal opratí a tahouni zabrali.

Mormoni se rozjeli kolem, ječeli jako Indiáni a poháněli koně svými biči. Vůz vjel do vody s hlasitým šploucháním. Než jsme ujeli prvních dvacet stop, byli jsme mokří až na kůži. Brodící se koně se nám ztráceli ve žluté vodní tříšti, proud se prodíral mezi paprsky kol a všude se rozléhal jekot našich průvodců. Chtěl jsem něco vidět, ale byl jsem úplně zahalen žlutou mlhou. Jones mi křičel přímo do ucha, ale nerozuměl jsem mu ani slovo. Najednou kola vozu narazila na nějaký kámen, nebo kmen stromu, málem nás to srazilo do vody, blátivá vlna mne téměř oslepila. Vykřikl jsem vzrušením a narazil jsem na Jonese. V příštím okamžiku se mé nadšení nad tímto novým zážitkem změnilo v hrůzu. Zdálo se, že něco táhneme, a skoro jsme se zastavili. Někdo zařval: „Padnul kůň!“ Nastal okamžik až bolestné bezmocnosti. Představoval jsem si již další v řadě tragédií této zrádné řeky. Byla to chvílka, ve které se celý náš svět zúžil na stříkající vodu, křik a zuřivou snahu po záchraně. Vtom už tři zbývající koně zabrali a vytáhli čtvrtého z písečné pasti. Vyskočil na všechny čtyři a vrhl se kupředu. Poháněni strachem zvýšili všichni své úsilí a zaplaveni vodou proběhli tryskem zbývajících vzdálenost na pevnou zemi.

Jones vypadal znechuceně. Jako všichni muži z prémie neměl rád vodu. Emmett a jeho pomocníci klidně vypřahali. Na jejich bronzových obličejích nebylo vidět ani stopy strachu, ba ani vzrušení ne.

„Tak se nám to podařilo a celkem snadno,“ poznamenal za chvíli Emmett.

Zmocnil se mě údiv. O čem by asi tak Jones a ti ostatní prohlásili, že je to nebezpečné? Začínal jsem mít pocit, že se to brzy dozvím a že si to skutečně vyžádá všechny zálohy mé odvahy a vytrvalosti.

Zbytek vozů jsme převezli bez jakékoli nehody, ale naši psi s nimi nepřijeli. Jones volal a volal. Psi jenom štěkali. Nakonec jsem přebrodil několik menších ramen řeky, přešel dva tři písečné ostrůvky, až jsem se dostal o pár set yardů blíže k psům. Moze klidně ležel na zemi, ale ostatní vzrušeně kňučeli a vyli. Křičel jsem na ně a oni odpovídali štěkotem, vběhli dokonce do vody, ale přes řeku se jim nechtělo.

„No tak, Moze! Poplav, ty starý lotře!“ ztrácel jsem již trpělivost. „Přeplaval jsi Velké Colorado, tohle je proti němu potok. Tak honem!“

Na Mozea zřejmě moje výzvy zapůsobily, protože krátce štěkl a vrhl se do vody. Voda stříkala na všechny strany, a když mu podrazila nohy, začal plavat ze všech sil. Dostal se na břeh téměř tam, kde jsem stál, otřepal se a začal vrtět ohonem. Jude, Tige a Don nechtěli zůstat pozadu, a tak ho následovali. Jeden za druhým ztráceli půdu pod

nohama a snášel je proud. Přistáli kus pode mnou. Na druhém břehu zůstal jenom Ranger — naše štěně. V životě jsem ještě neslyšel tak zoufalé a srdcervoucí zvuky, jaké vydávalo to opuštěné mládě. Chvilkami se odvážilo na pár kroků do vody, ihned se však s hořkým nářkem vracelo. Stále jsem na ně volal, až mi napadlo, že snad víc dokáží tím, že si ho nebudu všímat. Otočil jsem se a dělal, že odcházím. To mu dodalo. Zvedl hlavu, dlouze a smutně zavyl, a potom se svěřil kalným vlnám. Plaval jako kluk, když se to teprve učí. Zdálo se, že se bojí, aby se nenamočil. Přední packy mu poletovaly více ve vzduchu kolem čenichu než ve vodě. Když konečně dorazil doprostřed řeky, proud ho rychle začal snášet. Plaval však statečně dál. Běžel jsem po písku za ním, ale daleko to nešlo, a tak jsem ho povzbuzoval voláním. Voda ho odnesla kus dolů, vylezl na písčiny ostrůvek, přeběhl a vrhl se do druhého ramene Colorada. Na břeh se dostal v místě téměř z mého dohledu. A když jsem se sám přebrodivil zpět, stál tam Ranger, mokrý a vyčerpaný, ale zjevně pyšný a šťastný.

Po obědě jsme vyrazili na pětasedmdesátimílový pochod od Malého k Velkému Coloradu.

Představoval jsem si poušť jako písčitou, plochou a jednotvárnou pláň bez konce. Ve skutečnosti jsem viděl opuštěné pahorky zalévané sluncem, dlouhé řady rudých skal, bílých písčinych dun a zase holé vršky z modrého jílu a mezi nimi rovné planiny. To vše vytvářelo nádherný a nekonečný svět sám o sobě, ztrácející se v klamavé dálce zahalené purpurovým oparem.

Čistý, sladký a suchý pouštní vzduch k nám z dálek přinášel vzrušující přísliby. Byla v něm něha květin, sladká hudba a veškeré tajemství života. Byl to vzduch, který mohli dýchat pojídači lotosů, když skončili svá putování a už jen snili.

Po překročení Malého Colorada jsme začali opět stoupat. Písku přibývalo, koně šli ztěžka a jezdci si museli chránit tváře před větrem. Psi začali kulhat a zůstávali pozadu. Jako prvního jsme museli vzít Rangera do vozu :i po něm postupně i ostatní. Jedinou výjimkou byl starý Moze. Nechtěl se vézt a se svěšenou hlavou poklusával za nimi.

Daleko vpředu se zvedaly k nebi narůžovělé útesy a temné, sopečné skály na březích Velkého Colorada. Zva ly nás k sobě přes více než sto mil poletujícího písku, vyprahlé hlíny a rozervaných skal. Za námi bylo v tom podivně čistém vzduchu vidět tyčící se vrcholy hor nad San Franciskem. Byly obdivuhodně jasné a dýchal z nich chlad a čistota.

Utábořili jsme se u dalšího pramene v hluboké proláclině mezi žlutými, drolícími se skálami. Kaňon byl tichý jako o hrob. Na jeho dně bylo jezírko, úplně pokryté zeleným

žabincem. Jediný pohled postačil na uhašení žízně. Nemohl jsem usnout, a tak jsem hodiny ležel a pozoroval velikánské hvězdy. Okolní ticho na mne působilo až tísnivě. Kdyby Jones nebyl začal svým chrápáním úspěšně napodobovat píšťalu parníku, byl bych asi začal nahlas křičet nebo bych musel vstát a běhat. Ale zvuky, které vyluzoval, by stačily zahnat cokoli, nejen pocit samoty. Ráno jsem se probudil všecek ztuhlý a otlučený.

Celý den nás pronásledoval horký vítr plný písku. Přišla zase noc, chladná a větrná. Tentokrát se mi spalo celkem dobře, ovšem jenom do té doby, než na mne šlápl mul, potom jsem byl, pochopitelně, poněkud neklidný. Ráno se šedivé mraky snažily zakrýt svítání. Měl jsem popraskané rty, jazyk nateklý a oči mne pálily. Soudky a barely s vodou byly prázdné. Minulého večera jsme v písku vyschlého potoka vykopali jámy, v kterých byla ráno troška kalné, alkalické vody, dobré právě tak pro koně.

Jenom dvakrát za celý ten den jsem pocítil náznak nadšení. Projížděli jsme úsekem dokazujícím věčnou proměnlivost pouště. Stezku lemovala řada velmi pěkných kulatých jílových dun. Byly tak obdivuhodně pravidelné, že mi připadaly jako sochařská dílna. Nebylo vidět jinou barvu než modrou. Světle modrou, tmavě modrou, zkrátka modrou ve všech odstínech. Podruhé mne vzrušil pohled, který se mi objevil před očima, když jsme přešli jeden hřbet. To jsme byli už opět v Rudé poušti. Jones sám ji nazval jedním silným a přiléhavým slovem. Zdálo se mi, že já a vždy jenom já vidím první všechny zajímavé věci, a tak jsem vykřikl: „Podívejte se! Tamhle je červené jezírko a stromy!“

„Depak, chlapče, žádný jezírko,“ odpověděl mi s úsměvem Emmett, „to se vám jen zdá. To je fata morgána.“

Tak jsem poznal onen prchavý přelud — fatu morgánu, tu krásnou lež, neskutečnou jako schody z písku. Daleko na severu se ve sluneční záři lesklo a vlnilo jezírko, obklopené vysokými košatými stromy. Dosti dlouho se na nás usmívalo, mohl jsem se ho skoro dotknout, a potom začalo mizet. Měl jsem pocit skutečné ztráty. Iluze byla tak dokonalá, že jsem nemohl pochopit, nemohl uvěřit, že se nebudu moci za chvíli napít a ponořit do chladivé vody. Bylo to ono hořké rozčarování, jež přivádí k šílenství prospektory a ovčáky, když zabloudí v poušti. Je to skutečně příšerné: člověk umírající žízní zahlédne třpytící se vodu, téměř ji cítí — a najednou zjistí, že to byl lživý obraz, že to bylo jenom mámení a přelud. Přestal jsem se divit mormonům, jejich ustavičnému hledání pramenů a neustálým řečem o vodě. Do té doby jsem si neuvědomil její pravou cenu, nevěděl jsem, jak je vzácná. Osud ale rozhodl, že mne naučí vážit si jí jako největšího bohatství. Stál jsem žádostivě nad jámou vykopanou ve

vyschlém řečišti a pozoroval, jak voda prosakuje suchým pískem, bože, jak pomalu. Konečně jsem se napil a pocítil jsem, jak se mi uvolňuje suchý jazyk a v těle probouzí nová síla. Říká se, že voda tvoří tři čtvrtiny našeho světa. Ať už je to jak chce, v poušti je pro člověka světem celým a závisí na ní celý jeho život.

Přešly další dva dny plné pálícího písku, větru a slunečního úpalu. Mormoni si již večer nezpívali, Jones byl zamlklý a psi se jen zmoženě svalili na zem.

U Monkaupijského brodu nás dohonila písečná bouře. Koně se otočili zadky proti větru a trpělivě svésili hlavy. Mormoni se zahalili do plášťů. Obalil jsem si hlavu pokrývkou a zalezl za osamělý šalvějový keř. Vítr unášel mračna písku a nezvykle hučel. Všechno se ztrácelo v nepřirozené, žluté mlze. Písek se prodíral křovím a letěl kolem s měkkým svistem připomínajícím vítr v obilí. Čas od času jsem trochu nadzvedl růžek přikrývky a podíval se ven. U natažených nohou se mi navršila obrovská návěj.

Bouře skončila tak náhle, jako začala. Svět kolem nás se změnil k nepoznání. Cesta úplně zmizela, kola vozu byla zabořena až po nápravy a koně vypadali jako chodící písečné duny. Nemohl jsem ani zavřít ústa, aby mi mezi zuby neskřípal písek.

Putovali jsme dál. Míjeli jsme řady zkamenělých stromů, ležících v plné délce tak, jak padly před tisíci lety. Mezi jejich mrtvými kmeny běhali bílí mravenci. Stezka pozvolna stoupala. Když jsme objeli jeden rudý skalnatý hřeben, který nám z dálky připadal jako nepřekročitelná překážka, začaly se zase více objevovat trsy šalvěje a jednotlivé jalovce. Zastavili jsme, abychom se utábořili na další noc. Zaslechl jsem pod jedním stromem tiché mečení. Vydal jsem se za hlasem a našel malé černobílé jehňátko. Neumělo ještě ani pořádně chodit. Přicupalo ke mně, a tak jsem je zanesl k vozům.

„To je Navahů," řekl Emmett. „Asi se ztratilo. Voni tady v okolí tábořívaj."

„A hluboko v poušti slyšeli jsme nářek," zacitoval další z mormonů.

Vyšplhali jsme s Jonesem na blízkou mesu, abychom mohli lépe pozorovat západ slunce. Celý obzor planul zlatem. Sluneční paprsky vystřelovaly k zenitu, pomalu se jejich barva měnila do růžová a bylo zřetelně vidět klesající zářící kouli. Pojednou úplně zapadla, zlato oblohy přešlo do purpurového jasu a v proláklínách pod námi se stíny prodlužovaly. Soumrak se rychle měnil v noc. Tichou, působivou noc pouště. Obklopilo nás posvátné ticho.

Uplynuly další dny a míle a míle cesty. Nezapomenutelný byl poslední den jízdy před Velkým Coloradem. Projížděli jsme soutěskou mezi obrovskými rudými útvary, skutečným peklem, nepředstavitelně horkým, vyprahlým a ohavným. Stále výš a výš se nad námi tyčily vrcholky skal. Když jsme konečně dorazili na konec tohoto úseku

cesty, slyšeli jsme již hluboký hukot vody a vyjeli jsme na točící se stezku, vysekanou ve skalní stěně nad řekou. Stává se, že první pohled na většinu známých a proslavených divů přírody člověka klame, nemohu však něco podobného prohlásit o krvavě zbarveném Coloradu. Jeho krása je až drtivá. Přitahovalo mé oči takovou silou, že jsem se stěží podíval na druhý břeh, na kterém nám Emmett hrdě ukazoval svůj osamělý domov — oázu, usazenou mezi rudými vrcholy. Zeleň alfaly a jalovců byla skutečnou potěchou pro naše oči. Cesta, po které jsme přijeli, byla velmi úzká, po stranách kol vozů zůstávalo tak sotva na stopu volného místa a pouhá představa prudkého spádu stěny do rudého vířícího proudu vyvolávala závrať.

Viděl jsem zúžené řečiště s peřejemi tam, kde se Colorado vrhlo do Velkého kaňonu. Už jenom samotný hukot rozvodněné řeky, hluboký o odrážející se od okolních skal, byl strašný. Otrásl jsem se při pomyšlení na to, že budeme muset překročit proud nad peřejemi.

Červené stěny se pomalu kolem nás rozestupovaly a konečně jsme dorazili na plochý břeh, odkud bylo přes řeku napnuto ocelové lano. Pod lanem byl ještě natažen silný provaz. Na druhé straně kotvil starý prám.

„V tom se máme převézt?“ zeptal jsem se Emmetta.

„Do večera sme všichni na druhý straně,“ odpověděl vesele.

Zmocnil se mne pocit, že bych se měl raději vrátit sám přes poušť, než abych se svěřil takovému plavidlu a na takovém toku. A to všechno proto, že jsem již měl určité zkušenosti, a jak jsem si myslel, mohl jsem dostatečně posoudit nebezpečí celého podniku. Colorado vytékalo nad

námi s hromovým rachotem z obrovské rozsedliny a vzpínalo se a vířilo po cestě k dočasnému uvěznění mezi stěnami Velkého kaňonu.

V odpověď na naše výstřely se na druhé straně objevil muž na koni. Dojel až k přívozu, tam usedl do nevelkého člunu a namáhavě vesloval kus proti proudu. Potom vyrazil napříč řekou. Prudce ho to snášelo, dvakrát se mu člun otočil dokola, poskakoval na vlnách, ale přesto k nám bezpečně připlul. Naši dva průvodci k němu přistoupili a společně opět veslovali nejdříve u břehu proti proudu. Zbytek zpáteční cesty proběhl podobně jako při první plavbě.

Všichni tři muži odstrčili prám od přístaviště, chytili se provazu a začali táhnout. Velké plavidlo se hladce rozjelo. Když narazilo na proud, ocelové lano, na kterém bylo zavěšeno, se protáhlo, voda kolem boků se vařila. a nadzvedala chvíli jeden, chvíli druhý jeho konec. Přesto všechno však nebylo zapotřebí pro jednu přeplavbu víc než pěti minut.

Prám byl hrubý, plochý, vyrobený z neopracovaných prken a teklo do něho. Když mi Jones navrhl, abychom si celé to utrpení zkrátili co nejvíce, rychle jsem s ním souhlasil, a tak jsme se hned společně nalodili. Mému sebevědomí však nijak nepomohl prohlášením, že se mu nelíbí vzhled závěsu a kladky. Koně prvního páru jsme museli na palubu přivléci, a když už tam byli, vyhazovali a vzpínali se strachem.

Čtyři muži tahali za provaz, Emmett seděl na zádi a držel v rukou táhla závěsu. Uvolnil je v okamžiku, když na nás narazil proud. Prám se přídí stočil šikmo proti proudu a potom Emmett závěs opět upevnil. Všiml jsem si, že toto uspořádání sloužilo dvěma účelům: narážející voda klouzala kolem boků k zádi a tím se zmenšovalo nebezpečí zaplavení plavidla vlnami a za druhé tím poháněla prám kupředu.

Pouhý pohled na řeku stačil k tomu, aby člověku naskočilo husí kůže, ale dívat jsem se na to skutečné peklo musel. Ozýval se hřmot, hluboký a zlověstný jako hlas vodní nestvůry. Tato řeka měla svůj osobitý, i když velmi proměnlivý hlas. Chvílemi úpěla jakoby bolesti, potom vyla a křičela. Jindy se zdála podivně tichá. Její proud se měnil jako lidský život. Voda se vařila, točila a z hloubi se valily vlny. Bylo to nepředstavitelné a připomínalo mi to podmořský výbuch. Potom se hladina zase uklidnila a chvílemi byla hladká jako olej. Víry přebíhaly z jedné strany na druhou a opět se točily kolem prámu v zuřivém, syčícím přívalu.

„Podívejte se! Tamhle řeka proráží hory!“ křikl mi Jones do ucha. Obrovská žulová stěna nad námi byla rozdělena velikou trhlinou, zřejmě seizmického původu, z které se valily přívaly tmavých bouřlivých vod.

Když jsme se dotkli břehu, vyskočil jsem na pevnou zem dříve, než byl prám uvázán. Koupal jsem se v studeném potu.

Emmett byl od vln, které ho při přeplavbě zalévaly, mokrý až do pasu. Jak tak seděl a opravoval něco na kladce, řekl jsem mu, že musí být asi vynikající plavec, když se vystavuje takovému nebezpečí.

„Ale depák, plavu jako sekýra,“ odpověděl, „a i dybych uměl plavat, tak by mi to nebylo nic platný. Dyž tam člověk jednou spadne, tak je s ním konec.“

„Měli jste tu nějaké neštěstí?“ ptal jsem se dál.

„No, nebylo to tak zlý. Jenom poslední rok se nám utopili dva chlapi. Víte, to sme eště museli tahat prám proti proudu a veslovat na druhou stranu, protože sme neměli to lano. A tady u tohodle břehu sme narazili na kámen, voda se přelila přes prám a odnesla potah i dva kočí.“

Chvíli jsem mlčel a pak jsem se ještě zeptal, zda se je alespoň pokusili zachránit.

„To nemělo cenu. Vůbec se nevynořili nad hladinu.“

„A poslechněte, není teď velká voda?“ pokračoval jsem a se zachvěním jsem se díval na točící se kmeny unášené Coloradem.

„Dost velká a ještě stoupá. Esli nepřevezení dneska všechny potahy, tak budem muset počkat, až zase vopadne. Touhle dobou až do června stoupá a klesá každej druhej den, potom se přiřzene skutečná povodeň, a to se nedostanem na druhou stranu několik měsíců.“

Seděli jsme tam víc než tři hodiny a pozorovali Emmetta, jak převáží zbytek naší výpravy. Podařilo se to bez jakékoli nehody, ale byla to strašná práce. A celý ten čas nás ohlušovalo dunění této děsivé, a zároveň krásné řeky, rudé řeky plné tajemství, řeky, která nikdy nevydává své mrtvé.

II. Jonesův ranč

Po odpočinku na Emmettově ranči jsme se rozloučili s ním a jeho pohostinnou rodinou a s doprovodem jsme vyrazili znovu na stezku bičovanou větrem. Jeli jsme zhruba na jihozápad, podél rozervaného horského masivu, táhnoucího se stovky mil od Colorada až do Utahu. Vyprahlou poušť, zahalenou v oblaka prachu, jsme nechali vlevo. Ze stezky jsme dobře viděli tmavou, nepravidelnou linku Velkého kaňonu, zakrojenou do nekonečné pláně.

Vítr fičel z otevřené pouště, a když narazil na překážku, tvořenou hřebenem rudých skal, obracel se k severu a hnál se kolem nás. Jonesovi uletěl klobouk, postavil se na okraj a kutálel se jako obruč. Ubíhal aspoň třicetimílovou rychlostí tak prudce, že jsme měli co dělat, abychom ho na koních zase chytili, ale kdyby nenarazil na kámen, nebylo by se nám to vůbec podařilo. Důkazy síly pouštního větru nás obklopovaly na všech stranách. Obrovské balvany, které vítr urval nahoře v horách a shodil dolů, byly pískem a šterkem tak podemlety, že stály již jen na tenoučkých podpěrách jako podivné houby. Tyto groteskní sochařské výtvořy přírody byly zároveň i ohromujícím svědkem její nekonečné trpělivosti a síly.

Pozdě odpoledne, když jsme konečně vyjeli na horskou planinu, probudil se Jones ze svého zadumání a zvolal: „Támhle už je Buckskin!“

Daleko na jih ležel dlouhý a černý horský hřbet, jehož vrcholky byly místy pokryty sněhem. Mohl jsem pohledem sledovat klikaté údolí Velkého kaňonu až tam, kde

mizelo ve stínu horského masivu. Konečně jsem si mohl učinit přehled o topografii krajiny kolem cíle naší cesty. Buckskin zasahoval svým východním koncem až ke kaňonu, tvořil vlastně v délce asi sta mil jeho severní okraj. Protože vystupoval až do výšky deseti tisíc stop, ležel nahoře ještě sníh, který nás během naší pouti tolik přitahoval. A nyní bylo vidět i podhůří, zvedající se pozvolna z pouště až k čáře lesů.

Ujížděli jsme vesele dál, a to jsem si již všiml, že pod kopyty našich koní přestalo zvonit kamení a že se začíná objevovat řídká našedlá tráva. Potom se na nás usmály první stopy zeleně a občas ve trávě zamodral nějaký ten kvítek.

Jones se najednou vztyčil v sedle a vyrazil divoký komančský jekot. Poděsilo mne to víc než prudká rána, kterou mi uštedřil do ramene, a na chvíli jsem ohluchl.

„Rychle, tamhle, podívejte se! Bizoni! Hej, héj!“

Několik mil před námi se od sluncem ozářeného pahorku černě odráželo velké stádo bizonů. Nebyl jsem sice tak zapálený pro věc jako Jones, ale přesto ve mně ten divoký a nádherný pohled vyvolal takové nadšení, že jsem se připojil k jeho výkřikům. Veliký zavalitý vůdce stáda zvedl hlavu, a když nás chvíli ostražitě pozoroval, sklonil ji a klidně se popásal dál.

Poušť již úplně zmizela. Před námi se rozprostírala rozkvetlá zvlněná pastvina, uzavřená ze všech stran červenými skálami, svahy Buckskinu a kaňonem Colorada. Bylo to dva a půl tisíce čtverečních mil pastvin, oplocených jenom přírodou, bez jediného kousku ohrady z ostnatého drátu. Bizoni se tak mohli v zimě volně pohybovat po pláních a v létě vystoupit na chladnější svahy dolního Buckskinu.

U dalšího vrcholku jsme viděli skvrnu srubu postaveného na malé rovince a asi za půlhodinu jsme k němu dorazili. Právě jsme slézali z vozu, když se z domku vyřítil hnědočerný pes a okamžitě se vrhl na Mozea. To se ale pořádně spletl, protože než jsem je mohl od sebe odtrhnout, dostal pořádný výprask. Otočil jsem se směrem, kde se Jones s někým srdečně vítal, ale opět mne vyrušila psí rvačka. Don využil příležitosti a napadl Mozea už posedmé. Jeho paměť nebyla právě vynikající, a bylo jí třeba občas pomoci nějakou tou ranou, a než jsem ho mohl zachránit, dostal jich víc než dost.

Za okamžik jsem si podával ruku s Jimem a Frankem, dvěma Jonesovými jezdci. Zalíbili se mi na první pohled. Frank byl menší, svalnaté postavy a měl velký rozježený knír, jeho účinek však zmírňovaly měkké hnědé oči. Jim naopak byl vysoký, rozložitý, vypadal bezstarostně, jeho pohled však ani nikoho a nic nenechal bez povšimnutí. Ačkoli se zdál mladší, měl již úplně bílé vlasy.

Pozdravil nás pomalým hlasem, s výrazným jižanským přízvukem: „To mám radost,

že už vás tu všechny máme."

„Tak ze sedel," dodal Frank jako typický Západ'an, i když jsme už dávno stáli na zemi, „a pojd'te dovnitř. Musíte toho mít dost. Řek bych, že máte za sebou pěknou jízdu."

Srub byl postaven z hrubých klád, na jednom konci místnosti měl veliký kamenný krb a po stěnách visely kůže kojotů a jelenů. V jednom rohu byla pověšena sedla a ostatní kovbojské potřeby, v druhém stála velká, slibně vyhlížející police a uprostřed byl stůl a několik židli. Jim přihodil do krbu trochu dřeva a oheň se praskavě rozhořel.

S pocitem nádherné úlevy jsem se spustil na židli. Měl jsem v těle deset vyčerpávajících dnů jízdy pouští a přede mnou se otvírala představa nádherného dobrodružství po boku posledního ze starých préríjních vlků. Není se čemu divit, že mne naplňovala sladká blaženost, že oheň v krbu se mi zdál něčím živým a přátelsky přitažlivým a že Jimova bleskurychlá příprava večeře ve mně vyvolávala ty nejpříjemnější pocity.

„Představte si, dvacet telat za tohle jaro," hulákal rozjařeně Jones a vrazil mi nadšením do boku. „Deset tisíc dolarů!" Byl teď jako vyměněný. Vypadal téměř jako mladík, mnul si ruce a stále se Franka vyptával na stav stáda. V neznámém prostředí, tedy mimo svou oblíbenou divočinu, byl Jones mlčenlivý a bylo těžké z něho dostat jediné slovo. Teď jsem konečně poznal, jaký skutečně je. Za těch několik málo okamžiků toho namluvil víc než za celou cestu pouští. Každá věta mi dokreslovala jeho obraz, v každé jsem se dozvídal něco zajímavého o něm a jeho bizonech.

Před několika lety se rozhodl, že se pokusí zkřížit bizona s černým gallowayským skotem. Okamžitě, se svou obvyklou rozhodností a energií, se vydal pátrat po vhodných pastvinách. Nebylo to lehké a trvalo mu několik let, než se konečně rozhodl pro kraj při severním okraji Velkého kaňonu, území do té doby známého pouze Indiánům a několika málo lovcům mustangů. Potom započala nesmírná práce s dopravou stáda bizonů po železnici z Montany k Velkému Solnému jezeru. Avšak mezi sídlištěm mormonů a prérií pod Buckskinem leželo, skoro jako nepřekonatelná překážka, dvě stě devadesát mil pouště. Pokusil se ji překonat a zjistil, že potíže jsou ještě větší, než očekával. Bizon po bizonu hynul na útrapy cesty. Až Frankovi napadlo, že by mohli cestovat raději v noci. A to se podařilo. Ve dne bizoni odpočívali a byli hnáni kupředu na krátké vzdálenosti pouze za nočního chladu. A tak dospělo téměř celé stádo na ideální pastviny.

Zde, v prostředí pro ně nezvyklém, ale mimořádně vhodném, bizoni dobře prospívali a množili se. Velkým úspěchem byl kříženec gallowayské krávy a bizona. Jones tuto novou rasu nazval „katalo". Katalové byli stejně odolní jako bizoni a nikdy

nevyžadovali připravovanou píci ani přístřešky proti špatnému počasí. Jako bizoni vzdorovali bouřím nebo blizardu a klidně stáli srazeni dohromady do té doby, než se počasí umoudřilo. Jinak byli klidní a mírní, bylo je možno lehce ovládat a i při slabší pastvě byli mimořádně tuční. Vydrželi o mnoho těžší podmínky než domácí skot a hlavně jim nevadily delší cesty za pitnou vodou. Jejich srst byla hustá a lesklá a plně se vyrovnala bobří. A co se v žádném případě nesmělo přehlédnout, bylo to, že i jejich maso mělo výtečnou chuť.

Jones chtěl znát každou sebemenší příhodu, která se stala na ranči během jeho pobytu na Východě. Nejvíc se přirozeně zajímal o telátka katalů. Zapomněl téměř na jídlo a Franka zaměstnával hovorem tak, že i ten stěží snědl pár soust. Teprve po večeři se trochu uklidnil.

„A co je s tím druhým, myslím s panem Wallacem?“ dostal se konečně Frank k otázce.

„Čekal jsem, že se s ním sejdem ve Flagstaffu, ale neukázal se. Bud' nepřijel, nebo jsme se minuli. Je to škoda, protože v Buckskinu by se nám byl hodil.“

„Mám dojem, že se vám budem hodit tady s Jimem,“ poznamenal Frank suše a v očích se mu zajiskřilo. „Stádo je v dobrém stavu a pár dní se bez nás obejde.“

„Tak dobře. A narazili jste v horách na nějaké pumy?“

„Na spoustu pum. Dvě sem honil blízko Oak Springs. Je to asi tak čtrnáct dní, co sem narazil na jejich stopy ve sněhu. Pojedem tamtudy cestou do Siwashe. Ty skály, tam, to je to pravý místo. Není to tak dávno, co sem potkal jednoho lovce mustangů a ten mi vykládal vo Starým. Tomovi a vo hříbotech, co jim zabil za loňskou zimu.“

Chtěl jsem se přirozeně dozvědět víc.

„Tom je ta největší puma, co tady kdy byla. Stopu má větší než kůň a v Buckskinu loví víc než dvanáct let. Ten lovec, jmenuje se Clark, vykládal, že jednou nechal pást svého koně přímo u tábora a Tom se přiblížil a zamordoval mu ho. Pumy v Siwashu sou drzá čeládka. A konečně, proč ne? Nikdo je tam zatím nehonil. Však uvidíte, jakou to dá práci se tam dostat. Ale jestli chcete dostat pořádný kusy, tak tam je najdete. Ale jenom klidně a pomaloučku. Času máte dost. A v Buckskinu ho budete potřebovat. Nejdříve musíme znova přehlédnout stádo a vy se zatím tady na ranči vyjezdíte. Potom teprv můžem vypadnout směrem k Oaku. Myslím, že začne tát a že tam bude dost bláta.“

„Na Greenlandu ještě tát nezačalo,“ ozval se Jones. „Dívali jsme se dalekohledem z El Tovarů. Chtěli jsme jet tamtudy, ale podle Rusta je v Andělském potoce vody koním po prsa a cesta vede vlastně jeho korytem.“

„Greenland má čtyři stopy sněhu,“ dodal Frank. „Tam se dá projít jenom tak tři měsíce

v létě. Ted' je na to moc brzy."

„Vždyť já potřebuji sních," prohlásil Jones. „Ta smečka, co jsem přivedl, v životě neviděla stopu pumy. A bez sněhu ji dost rychle nevytvořím. Když neuvidíme, po jaké stopě jdou, tak nám to není k ničemu."

„Se mi zdá, že bez vycvičených psů budem mít potíže," zapochyboval Frank. „Když pes jednou honil vysokou, tak dá moc práce ho to vodnaučit. A v Buckskinu je spousta jelenů, vlků a divokejch koní. Tam narazíte každou chvíli na nějakou stopu."

„A jak vypadá ten pes, co jste sehnali loni? Je k něčemu jako stopař? Á, tady je — má pěknou hlavu. Pojd' sem! Jak se jmenuje?"

„Jim mu říká Zvonek, protože hlas, ten má. Když chytí stopu, tak to je ho slyšet. A jakej má čich! Ten se tak hned nesplete. Ale jak bude lovit pumy, to teda nevím." .

Zvonek stál, vrtěl huňatým ohonem a pozorně se díval na Franka. Hlavu měl skutečně hezkou, velké hnědé oči, dlouhé uši a chundelatou hnědočernou srst. Nijak se nevtíral, stál spíše v pozadí a zdálo se, že se ostatním psům vyhýbá.

„Z toho udělám opravdového lovce pum," prohlásil rozhodně Jones, když si pořádně psa prohlédl. „Až Mozea a jeho naučíme, že chceme jenom pumy, tak ti dva nám obstarají práce až nad hlavu."

„Nevěřím, že někdo vycvičí psa dřív než za půl roku," řekl mu na to Frank. „Zvonek už není štěně a ten váš černobílej kříženec mezi kojotem a vostnaným plotem už taky není jinoch. A starýho psa učit nový triky ..."

Jones se malounko usmál, ale neříkal nic.

„Zejtra bude bouřka," prohodil Jim a na tuto dlouhou větu musel vyndat z úst dýmku. Dosud stále mlčel a vyhlížel oknem k západu, kde se pod tmavými mraky prodlužovaly večerní stíny.

Byl jsem velmi unavený, ale když jsem si konečně lehl, nemohl jsem vzrušením dlouho usnout. Hlavou mi táhly všechny možné i nemožné představy vyvolané řečmi o bizonech, lovech divokých koní a horských pum, těšil jsem se na dlouhé jízdy a na dosud nezažitá dobrodružství. Všichni ostatní hluboce spali a v srubu panovalo ticho. Najednou se blízko chaty ozval nezvyklý, ostrý štěkot. To nás navštívili kojoti a podle sborového štěkotu a vytí našich psů nebyla jejich návštěva zrovna vítána. Celý ten minus přerušoval jasný zvonivý hlas, o kterém jsem si ihned řekl, že ho nemůže vydávat nikdo jiný než Zvonek. Potom se rozhostil opět klid a mne začal přemáhat spánek. Ale ještě ve snu jsem s někým mluvil: „Jonesův ranč Slarý Tom — Zvonek — to je hlas — Zvonek . ."

Ráno jsem se stěží vyplížil ze spacího pytle. Všechny kosti v těle mne bolely, ztuhlé

svaly protestovaly proti pohybům, rty mne pálily a ozývala se i rýma, kterou jsem chytil na cestě pouští. Ale když jsem se prošel kolem ohrad a nasnídal se, bylo mi lépe. Po snídani se mne začal Frank vyptávat: „Jezdit na koni přirozeně umíte?“

Má odpověď právě nepřekypovala pravdomluvností. Frank se trochu ušklíbl, jako by se divil, jak někdo může mít tu drzost vydat se na lov s Buffalo Jonesem a neumět dobře jezdit. V Arizoně je neodpustitelným hříchem, když se člověk neudrží na hřbetě divokého mustanga. A proto má odpověď byla úměrná tomu, čemu kovbojové říkají „jezdit na koni“.

Frank pro mne vyvedl z ohrady krásného bílého mustanga. Vypadal citlivě, nervózně a celý se chvěl. Pozoroval jsem Franka, jak ho sedlá, a když mne zavola, všiml jsem si, že se snaží potlačit lišácký úsměv. Podíval jsem se směrem k Buckskinu, za kterým někde v dálce ležel můj domov, a řekl jsem si: Tak hochu, tady tedy nasedneš, ale s největší pravděpodobností tady také vyletíš ze sedla.

Jak jsem viděl podle oblaku prachu, ujížděl Jones už daleko za ohradami, a tak jsem se vydal za ním. Měl jsem v duši trapný pocit, že Frankovi a Jimovi musím připadat stejně směšný, jako se mně zdáli směšnými sváteční jezdcí na projížďce v Ústředním parku v New Yorku. Frank za mnou volal, že nás dojede na pastvinách. Nijak jsem nepospíchal, abych Jonese dohonil, ale úmysly mého koně se podstatně lišily od mých. Zem jenom odletovala, jak jsme přeskakovali všechno, co nám přišlo do cesty.

Jones se zdržel prohlídkou jezírka, a když jsem k němu dorazil, pozdravil mne touto přívětivou poznámkou: „Proč vám, k čertu, dal Frank toho bílého koně? Bizoni nic víc nenávidí než bílou barvu! Buď se splaší, nebo vás zaženou do kaňonu!“

Odpověděl jsem zachmuřeně, že ať se stane co chce, mělo by se to alespoň stát rychle.

Projížděli jsme zvlněnou plání a do tváří nám vál chladný, mrazivý vítr. Po obloze se honily těžké a tmavé mraky. Při jízdě mi Jones ukazoval různé druhy trávy a ihned také vykládal o jejich hodnotě jako krmiva. Zapamatoval jsem si pouze jeden druh, kterému říkám bizoní hrášek, protože měl krásné modré kvítky. Srub se nám brzy ztratil z dohledu a kolem nás byly jen pastviny, v dáli ohraničené rudými skálami a zalesněným hřbetem Buckskinu. Zanedlouho jsme spatřili stádečko dobytka, pasoucího se v závětrří menšího kopce. Sotva jsem si ho všiml, vyrazil Jones opět jeden ze svých komančských pokřiků.

„Vlci,“ křičel, pobídl ostruhami svého statného hnědáka a vyrazil jako vítr.

Viděl jsem, jak několik krav pobíhá zmateně dokola a nedaleko nich strhával k zemi velký bílý vlk jedno tele. Druhý vlk stál opodál. Můj kůň se rozběhl, jako by ho někdo

popíchl, a tu jsem si uvědomil, že to neznámé, co jsem dlouho očekával, začalo. Flíček — můj mustang měl na své bílé srsti pouze jedinou černou skvrnku — zařehotal způsobem, jakým se patrně ozve čistokrevný kůň, když ho někdo smrtelně urazí. Jonesův hnědak měl náskok asi sto kroků. Později jsem zjistil, že Flíček nesnáší, aby byl pozadu, a co víc, nedovolil nikomu, aby ho předhonal. Byl si vědom toho, že je nejrychlejší běžec na pastvinách, a byl na to patřičně hrdý. Poslal jsem v duchu Frankovi nevyslovitelný dík a věnoval jsem veškeré své tělesné i duševní síly usilovné snaze být tam, kde je můj kůň. Jones se zřejmě v sedle narodil a bezpochyby v něm prožil třiašedesát let života a jeho hnědak uměl běžet. Běžel, to není správné slovo, on letěl, ale i tak náskok, který před Flíčkem měl, se každou vteřinu zmenšoval. Zdálo se, že se Flíček jakoby protáhl a rozrážel vzduch jako závodní automobil. Kdybych nebyl slyšel rytmický dusot jeho kopyt a kdybych při každém jeho skoku nevyhlétl vysoko nad sedlo, byl bych si myslel, že letím jako pták. Snažil jsem se ho zastavit. Stejný úspěch bych měl asi se zaoceánským parníkem. Flíček si umínil, že hnědaka předběhne a chtěl toho bezohledně dosáhnout. Vítr mě bil do tváří a zpíval mi v uších. Jonese jsem nejdříve viděl jako malý hrášek, který mi rychle rostl před očima. Najednou byl vedle mne, bouřlivý pohyb ustal, cítil jsem opět pod sebou sedlo a uvědomil si, že Flíček se spokojil tím, že dostihl Jonese a již jenom pohazoval hlavou a hryzal udidlo.

„Pro pána! Ani jsem si nevšiml, že jedete za mnou,“ vzrušeně vykřikl můj společník. „To byl ale let. Vždyť jsme museli ujet několik mil! Kdybych byl měl pušku, tak jsem mohl ty vlky zastřelit. Ten větší, co trhal tele, utekl, až když jsem byl od něho asi padesát stop. A potom jsem ho skoro uhnal. Tele snad bude v pořádku. Ale ti krvežízniví d'áblové se vrátí a stejně ho dostanou. To je to nejhorší s chovem dobytka. Bizoni, jo, to je něco jiného. Myslíte, že by vlci mohli odehnat bizoní telátko od matky?, V životě ne! To by nedokázala ani celá smečka. Bizoni se drží pohromadě a ani telata se netoulají kolem. A když přijde nebezpečí, stádo se srazí a bojuje. To je u bizonů to nejkrásnější, a proto jich kdysi byla na prériích taková bezpočetná stáda.“

Vyjeli jsme na nejbližší kopeček a rozhlíželi se, zda někde v úžlabině nespatříme bizony. Konečně jsme zahlédli oblak prachu za jednou terénní vlnou a již se z něho vynořovaly jejich černé obrysy.

„Frank sehnal stádo a žene je sem. Počkáme si na něj,“ prohlásil Jones.

Ačkoli se zdálo, že stádo postupuje rychle, trvalo dosti dlouho, než dospělo na úbočí naší vyhlídky. Zvířata byla sražena tak těsně dohromady, že jsem je ani nemohl spočítat; odhadoval jsem je asi na sedmdesát kusů. Frank pojížděl za stádem, mával

lasem a hulákal. Když nás uviděl, přitáhl uzdu a čekal. Bizoni zpomalili, zastavili se a začali se pást.

„Podívejte se na ta telata katalů," vyzýval mě nadšeně Jones. „A všimněte si, jak jsou opatrná a drží se blízko matek!"

Ti malí tmavohnědí chlapíci byli zřejmě poděšeni. Pokusil jsem se několikrát bezúspěšně je fotografovat, ale když mi Jones radil, abych nejezdil příliš blízko a počkal, až je budeme mít v ohradě, nechal jsem toho.

Potom si Jones vzal můj aparát a nařídil mi, abych jel na druhou stranu stáda. Slyšel jsem ještě cvaknutí spouště, když se on sám pokusil udělat alespoň jeden obrázek, a najednou se ozval jeho poplašený výkřik: „Pozor, rychle, pohodněte koně!"

Jeho slova byla přerušena dusotem kopyt. Viděl jsem, jak se na mne řítí mohutný býk s hlavou skloněnou až k zemi a s ocasem trčícím k nebi. Franka, který ho chtěl zarazit, si vůbec nevšiml. Pohled na něj, na jeho obrovitost a rychlost, mě docela ochromil a já seděl v sedle úplně bezmocně. Ale Flíček se otočil jako na obrtlíku a uhnul mu s nepředstavitelnou rychlostí z cesty. Bizon se zastavil, ryl kopyty a zuřivě pohazoval hlavou. Frank ho konečně dojel, řval jako ďábel, práskal ho lasem, ale býk jenom trhl hlavou a potom se vrátil ke stádu.

„Franku, to jsi neměl dělat, dát Flíčka člověku, který to tady nezná. A vůbec, ten kůň by se neměl pouštět blízko k bizonům."

„Flíček se vyzná, toho nikdy nedostanou," odpověděl Frank, ale jeho obvyklá veselost byla tatam a na mne se díval skoro omluvně. Věděl jsem, že jsem asi bílý jako stěna.

„A teď se podívejte! Tohle se mi nějak nelíbí," volal zase Jones a ukazoval na stádo. Přestalo se pást a bylo viditelně neklidné. Vůdce zvedl hlavu a ostatní se kolem něho pomalu shlukovali.

„Bouře! Písečná bouře!" Z pouště se k nám hnaly špinavě žluté mraky. Zaplnily celý obzor, blížily se s nesmírnou rychlostí, roztrhávaly se a zase se spojovaly. Rychle se šěřilo.

„Musíme sebou hodit. Ta bouřka může trvat třeba dva dny," řekl vážně Frank. „V poslední době jich už bylo několik. Nechte koně běžet a zakrejte si vobličej!"

Koně se rozběhli a už se na nás vrhal vítr s hukotem, připomínajícím začínající bouři na moři. Kolem nás se zdvihala oblaka prachu, tráva přilehla větrem těsně k zemi a vytrhané keříčky šalvěje poletovaly vzduchem. Závany větru sílily a prodlužovaly se. Potom se zdálo, jako by se proti nám rozběhla žlutá, oslepující stěna. Zavřel jsem oči a přikryl si ústa šátkem. Ve vzduchu bylo tolik písku, že mi ve vteřině zaplnil rukavice, a oblázky letící s ním jsem cítil i přes kabát.

Naštěstí Flíček udržoval mírný cval, který byl pro mne velmi pohodlný. Ale i tak jsem za chvíli úplně otupěl a stěží se držel v sedle. Dříve než jsem se odvážil doufat, se Flíček zastavil. Odkryl jsem si oči a viděl jsem Jima stojícího ve dveřích na závětrné straně našeho srubu.

Nažloutlé mraky vanoucího písku se o chatu rozrážely, a tak vznikl malý světlejší prostor.

„No jo, Flíček je všude první," brumlal si Jim, když mi pomáhal ze sedla. Vkloupl jsem dovnitř a úplně vyčerpaný se svalil na bizoní kůži. Za několik minut dorazili domů i Jones s Frankem a oba z plných plic proklínali tu písečnou spoušť.

Bouře zuřila celý den. Jemný prach pronikal všemi spárami srubu. Měli jsme ho všude — v šatech, v jídle i v očích. Déšť, vítr, sníh a krupobití, všechno je samo o sobě dost nepříjemné, ale i kdybyste to dali dohromady, je to úplně nic proti oslepující a vše zahalující písečné bouři.

„Večer to přestane, to je jednou jasný," prorokoval Jim. A skutečně. Kolem páté odpoledne přestal vítr a písek se začal usazovat.

Před večeří se ozvalo silné zabušení na dveře. Jim je otevřel a vpustil dovnitř mladého Emmetta a dalšího vysokého muže, kterého nikdo z nás neznal. Byl tak pokrytý pískem, že jsme rozeznávali pouze kousek manšestrových kalhot, velký nůž s kostěnou stěnkou, do tmava opálený obličej a veselé, jiskřící oči.

„Tak dolů ze sedla a pojd'te dál, cizince," vítal ho Frank srdečně.

„Bud'te vítán, pane," pozdravil ho Jones.

„Plukovníku, jedu za vámi už dvanáct dní," prohlásil cizinec s úsměvem a písek s něho zvolna opadával na podlahu.

Zdálo se, že Jones usilovně přemýšlí, kdo by to mohl být.

„Jmenuji se Grant Wallace," pokračoval návštěvník. „Minul jsem vás v El Tovarů a ve Flagstaffu jsem byl o den později než vy. U Malého Colorada jsem byl za vámi už jen půl dne cesty, viděl jsem, jak přecházíte Monkaupijský brod, a nedohnal jsem vás tam jenom pro tu písečnou bouři. Potom jsem vás zase spatřil z druhého břehu Colorada, když jste vyjížděli od Emmetta. A teď jsem bohudík tady. Nesetkali jsme se ještě, ale není to moje vina."

Plukovník a já jsme se s Wallacem objali. Frank prokázal svou obvyklou pohotovost a prohlásil: „No, doufejme, že se nám takhle nebudete ztrácet na lovu." A Jim — pomalý, klidný Jim — vyjádřil své překvapení výkřikem: „To je teda peklo!" Psi Wallace očichávali a vítali usilovným vrtěním ohonů.

Večeře byla vynikající, i když nám mezi zuby skřípal písek. Suchary se jen rozplývaly,

slanina byla křehká a křupavá. Vytáhl jsem ze svých zavazadel sklenici borůvkové marmelády, kterou jsem uchránil před mormony během naší cesty pouští, a nadšení neznalo konce. Wallace se již zbavil svého písečného převleku a s elánem se vrhl na jídlo. Podstatně snížil hladinu v litinově velkém hrnci bramborového guláše a suchary před ním mizely způsobem, který by dělal čest i indickému kouzelníkovi. Do marmelády vyhloubil takový kaňon, že to by snad ani kouzla nedokázala.

Po večeři se rozproudil hovor o psech, koních, pumách a bizonech. Jones nejdříve vykládal o svých zkušenostech na pastvinách a potom se rozhovořil:

„Nejnebezpečnější jsou zkrocená zvířata. Jeden můj starý přítel, Dick Rock, a to byl známý lovec, se smál mému varování — a roztrhal ho jeden z jeho tříletých býčků. Říkal jsem mu dávno, že ho jeho bizoni znají tak akorád, aby ho mohli zabít. A další, A. H. Cole z Nebrasky, ten chtěl chytit do lasa jednoho starého bizoního býka, který už byl příliš ochočený na to, aby práce s ním byla bezpečná. Také je po smrti. A generál Bull, poslanec za Kansas. Ten chtěl s dvěma kovboji svázat v ohradě ochočeného losa. Přímo jsem je prosil, aby to nedělali, nebyla to vhodná doba. Ale neznali divoká zvířata tak jako já a los je všechny tři zabil. Abychom dostali generála dolů z losových parohů, musel jsem zvíře zastřelit. Víte, zvíře musí naučit respektovat člověka. Když jsem byl v Yellowstonském parku, tak jsem učil medvědy dobrému sousedství s člověkem tak, že jsem je chytil do lasa, pověsil vždycky za přední packy na strom a pořádně spráskal. Bylo to dost nebezpečné a vypadá to krutě, ale byl to jediný způsob, jak je naučit slušnému chování. Víte, chodili žrát odpadky k hotelům a byli už tak krotcí, že neukradli snad jen rozpálená kamna. A když je někdo chtěl zahnat, tak z něho byli schopni vytrást duši. Ale jak taková medvědice jednou dostala výprask, byla už rozumná až do konce života. A nejen ona, naučila i všechny své potomky, asi také nějakým tím plácnutím, že mají ctít mírumilovné občanstvo.

Snad vůbec nejtěžší práce, co jsem kdy měl, byla dodávka bizonů do parku v Bronxu. Našel jsem na préríi nádherného býka, skutečného krále plání. Bojovnosti měl v sobě tolik, že vydal za válečnou loď. Když jsem se za nim vydával, abych ho chytil, tvrdili všichni kolem, že to bude má smrt. Udělal jsem si takové lehké kopí a na jeho konec jsem dal naostřený hřebík. Když se bizon na mne rozehnal, otočil jsem svého bronka, bodl jsem býka do hřbetu a natrhl mu kůži asi tak na dvě stopy. To mu nahnalo strach a ztratil tu svou zuřivost. Potom jsem ho hnal přes kopečky a kaňony a po osmi mílích jsem ho už klidně nakládal do vozu. Ale i tak se mi dvakrát skoro dostal na kůži a zachránil mne jenom můj kůň.

Bizoni z Yellowstonského parku, ti všichni byli docela mírní, až na jednoho býka.

Indiáni říkají takovému býkovi »Weetah«, pán stáda. Přiblížit se mu znamenalo skoro jistou smrt. Tak jsem tam dovezl druhého takového »Weetaha" a doufal jsem, že by mohl z toho staříka trochu té panovačnosti vyhnat. Narazili na sebe hlavami, vypadalo to, jako když se srazí dvě lokomotivy, a boj se táhl až dlouho do noci. Úplně při tom rozorali čtvereční míli parku.

Jezdil jsem kolem nich a snažil jsem se udělat pár záběrů kamerou. Takový boj, to by byl film! Věděl jsem, že si žádný nedovolí spustit zrak z protivníka ani na vteřinu, a tak jsem se cítil docela v bezpečí. První večer vyhrál domácí pán, ale druhý den ráno to začalo znova a tentokrát konečně zvítězil můj šampión. Od té doby byl starý »Weetah« úplně pokořený a mohlo k němu docela bezpečně přijít malé dítě. Ale ten nový se stal úplným postrachem parku.

To je tak. Abyste mohli bezpečně chovat bizony, losy nebo medvědy, musíte nejdříve pochopit jejich způsob myšlení. Žádný nováček nemá sebemenší šanci, ani s ochočenými zvířaty v parcích ne."

Ústa starého lovce nebyla již zamčena na sedm západů jako dřív. Vyprávěl nám, jednu po druhé, příhody ze svého života tak bohatého na dobrodružství. A ačkoli mluvil prostě a jednoduše, byly tyto příhody tak uchvacující a živé, že jsem byl úplně okouzlen.

„Ale když říkáte, že je skoro nemožné chytit dospělé kusy, jak se tedy stalo, že jste znám jako záchránce amerického bizona?" zeptal se Wallace.

„Trvalo léta, než jsem se to naučil a dalších deset let, než jsem dostal těch padesát osm kusů, které jsem udržel při životě. Vyzkoušel jsem všechno, co si jen umíte představit. Pochytil jsem jich stovky, všech možných velikostí a stáří. Ale v zajetí prostě nechtěli žít. Když nemohli najít sráz, z kterého by skočili dolů a zlámali si vaz, tak si rozbíjeli lebky o skálu. A když ani to nešlo, jednoduše si lehli, přáli si zemřít a zemřeli. Představte si, nemyslící zvíře — a donutí vlastní divoké srdce, aby přestalo bít! Ale je to pravda. Konečně jsem zjistil, že mohu udržet naživu jenom telata mladší než tři měsíce. Ale chytit takové telátko, to vyžaduje čas a spoustu trpělivosti. A odvahu, protože bizoni bojují o svá mlád'ata, a když říkám bojují, tak je to na život a na smrt. Takřka vždy jsem na takový lov musel jít sám, protože nebylo možné nikoho zlákat, ani najmout, aby to zkusil. Ale jednou se mi podařilo chytit jich za den osm, představte si, osm mladých bizoních telat! Na ten den nezapomenu, co budu živ!"

„Vyprávějte nám o tom," požádal jsem ho a myslím si, že jsem vyslovil přání nás všech. Vykládal ten tichý lovec vůbec někdy úplnou historii svého života? Pochybuji o tom. Nebyl z těch, kdo se rádi chlubí.

Nastalo krátké ticho. Ve srubu bylo teplo a útulno, v krbu rudě žhnula polena a z jednoho Jimova hrnce se linula pára. Psi leželi schouleni v rohu blízko komína.

Jones začal vyprávět, skromně a prostě, o svém životním dobrodružství, a protože celkem přecházel jednotlivé podrobnosti, které se mi zdály být pro něho příznačné, dovoluji si popustit uzdu své obraznosti a zdůraznit sám celou tu dřinu, trpělivost, vytrvalost, odvahu a nepředstavitelnou vášň pro vykonání toho, co si předsevzal, i když on sám se snažil ve svém vyprávění tyto charakteristické rysy pominout.

III. Posledn stádo

Nad prérií se šeřilo. Zvlněná pláň se u západního obzoru ztrácela ve tmě, prosvětlované posledními záblesky slunce. Na travnatém pahorku se proti nebi rýsovaly tři vysoké postavy. „Poslechněte, lovče," ozval se rozčilený hlas, „ať už je to s těma bizónama jak chce, my dál nejdem! Copak sme se dali s Adamsem najmout, abysme s váma táhli do pouště? Čtrnáct dní se už tady tlučení, teďka je před náma písek a máme jen jeden soudek vody — a vy chcete pořád dopředu, člověče, neblázněte! A to ste nám neřek, že chcete chytat ty bizony živý. Dyk je to vo život!"

Oba průvodci vypřáhli v pochmurném mlčení potah z lehkého vozu. Lovec pečoval o své dlouhonohé koně sám. Za chvíli se rozhořel oheň a ozařoval rozzlobené tváře Rudea a Adamse a chladný, rozhodný obličej jejich zatvrzelého vůdce.

„Víte, to je tak," začal Jones pomalým rozhodným hlasem, „já jsem vás najal a vy jste slíbili, že mi pomůžete. Neměli jsme štěstí, to je pravda. Ale teď jsem konečně našel stopy, připouštím, dost staré, ale přece jenom stopy posledního stáda bizonů, které hledám. Honím je už dva roky, a ne jenom já. Milióny bizonů byly na prerii zabity a shnily tam. To stádo dlouho nevydrží a jediní bizoni na světě budou ti, které jsem za deset let tvrdé práce pochytil. Povídám, tohle je poslední stádo a moje poslední příležitost, abych chytil jedno nebo dvě telata. Copak si myslíte, že teď bych toho mohl nechat? Jestli chcete, tak se klidně vraťte, ale já jedu dál!"

„Ale my se přece nemůžeme vrátit, dyk neznáme cestu. Musíme jít s váma. Ale, člověče, žízeň není to nejhorší, co nás čeká. Sme v kraji Komančů! A estli je to stádo někde tady, tak vo něm Indiáni věděj."

„To je možné a dělá mi to trochu starosti," připustil Jones, „ale přesto pojedeme dál."

Šli spat. Noční vítr si tiše pohrával s trávou, na severu černé bouřkové mraky zakrývaly chvílemi hvězdy a v dálce teskně vyli prérijní vlci.

Nastal studený, nepřívětivý den. Obloha byla jako olovo. Dopoledne urazili třicet mil a zastavili se v mělké úžlabině, kterou dříve zjara jistě protékal potok. Topoly kolem se již zelenaly, na nízkých, hustých křoviskách se nalévaly jarní pupeny.

Rude se najednou ohlédl: „Co je to?"

Lovec ležel s uchem přitisknutým k zemi.

„Rychle, zajed'te s vozem a koňmi do toho houští," rozkázal naléhavě. Vyskočil, svižně vyběhl nahoru a znovu pozorně poslouchal. Jeho zkušené ucho zachytilo vzdálené dunění kopyt. Vytáhl dalekohled a pečlivě se zadíval do široké prerie. Několik mil na jihozápad stoupal vzhůru oblak prachu. „To nebudou bizoni," mumlal pro sebe, „spíš to vypadá na divoké koně." Pozoroval ještě chvíli. Žlutý mrak se blížil, zvětšoval a před ním bylo již nezřetelně vidět tmavou, pádící masu zvířat. Podíval se ještě jednou a rozběhl se zpět ke svým společníkům.

„Stampedo! Divocí koně a za nimi Indiáni. Seberte si pušky a schovejte se!"

Zbledlí muži mlčky prohlédli své šarповky a následovali ho. Jones vklouzl do houštiny, lehl si na břicho a jako had se plížil do nejhustší spleti větví. Rude s Adamsem se plížili za ním. Potichu o bez dechu zalehli všichni do suché trávy. Hluboké, nepřetržité dunění naplnilo vzduch a zakrátko zesílilo v úplnou bouři. Míjely nekonečné minuty. Hřmot se rozléhal jako povodeň. Země se otrásala, kotlinu zavalil prach a ohlušující dupot kopyt. Prchající stádo bylo úžlabinou rozděleno na dva proudy.

Jízdní a tažní koně schovaní v houští se ani nehnu. „Zůstaňte ležet," šeptal lovec.

Znovu bylo slyšet klapot kopyt. Tentokrát však ne tak hlasitý a divoký jako před chvílí, spíš tlumený a rytmický. Jones svým ostrým zrakem zahlédl, jak se přes okraj kotliny přehoupl nažloutlý bělouš s Indiánem na hřbetě. Za ním rychle následovali další. Zazářila bílá a červená péra, zableskly se zbraně a v sedle hbitých, štíhlých mustangů se pružně pohupovali hubení rudoši.

Lovec se přitiskl ještě víc k zemi. „Apači," vyjekl a pevněji sevřel pušku. Skupinka projela údolíčko klusem, na svahu trochu zpomalila a v zástupu opět vyjelo na volnou prerii. Její vůdce, svalnatý náčelník, jel ani ne dvacet yardů od skryté trojice. Jones poznal žlutavého mustanga a dobře rozeznal bojovníkovu vážnou, hroživou tvář. Patřila velkému náčelníkovi apačského kmene.

„Geronimo," drtil lovec mezi zuby.

Naštěstí ani Apačovy orlí oči nezpozorovaly v kotlině nic nezvyklého. Jediný pohled na písek ve vyschlém potoce by znamenal boj. Ale Indiáni projeli přece jenom o kousek dál. a již mizeli. Zvuk kopyt jejich koní se tišil a zanikal.

„Už sou pryč?“ zašeptal Rude.

„Už. Ale ještě počkejte,“ odpověděl také šeptem Jones. Dobře znal Indiány a uměl čekat. Teprve po dlouhé chvíli pozorně obhlédl celé údolí a opatrně se vyplížil z křoví. Přikrčeně vyběhl svahem a pozoroval v dálce dva oblaky prachu. Bližší byl menší a vzdálenější větší. Věděl, co potřeboval.

„To byli Komančové?“ vyptával se Adams a hlas se mu chvěl. Byl na prérii nováčkem.

„Asi,“ odpověděl Jones, který si pomyslel, že bude lépe, když nepoví všechno, co ví. Potom dodal jakoby sám k sobě:

„Nemáme moc času. Tam někde za námi je voda. Indiáni vystopovali bizony a zahánějí koně, aby je nerušili.“

Všichni tři se zase vydali na cestu. Jeli opatrně, tak aby nevířili prach. Mířili k jihozápadu. Trávy bylo stále méně a méně, všechny prohlubně a prolákliny byly zaplněny pískem, prerie byla jako oceán zvlněná šedými dunami. Pošmourný den pomalu zhasínal. Jeli dlouho do noci a teprve ve tmě se utábořili. Oheň nerozdělávali.

Ráno se Jones vyšplhal na vysokou osamělou skálu u tábora a dlouho pátral dalekohledem jihozápadním směrem. Nízké vlny dun ubíhaly do dáli a zdálo se, jako by pláň tím směrem pozvolna klesala. Před jeho pohledem se rozprostírala nedozírná pustina. Až tam někde u obzoru se občas zablýskla hladina jezírka a opět se ztratila v šedi.

Fata morgána, řekl si a znovu zaostřil dalekohledem, který mu však pouze zvětšil nedohlednou prázdnotu. Musí tam někde být voda, ale je právě tam? Moc se mi to nezdá. Není tady kousek života, jen ta prokletá poušť. A hele, přece něco!

Malá černá šipka divokých husí »o rychle mihla oblohou, Letí na sever a letí nízko. Tam bude voda! Sledoval hejno a viděl, jak zakroužilo, než se spustilo k zemi.

Tam je voda. Pospíchal zpátky do tábora. Unavení a vyčerpaní muži uvítali jeho objev s posměchem. Adams stejně jako Rude, který divočinu přece jen trochu znal, svorně tvrdili: „To je jenom fata morgána.“ Přesto je ovládla síla, které nemohli vzdorovat a následovali starého lovce bizonů. Celý den je jezero lákalo a zdálo se jim, že před nimi ustupuje. Celý den jim nad hlavami svěží vítr, proháněl potrhaná mračna. Až když nastal soumrak, přišli najednou k jezeru, které jako by se jim otevřelo u nohou. Mužům se rozjasnily tváře, koně zvedli hlavy a hluboce nabírali nozdrami vlhký vzduch.

Ržaní koní, zvonění postrojů, šplíchaní vody, nic nemohlo pro Jonesův vycvičený sluch přehlušit zvuk, který ho donutil vyskočit. Byl to dusot kopyt; tak známý, těžký krok bizona. Za pahorkem se objevil stín. Zanedlouho bylo možno proti obloze rozeznat černou siluetu osamělé bizoní krávy. Stála jako socha. Chvilíčku se dívala k jezeru, a jak zpozorovala nebezpečí, ihned zmizela v temnotě.

Jones pobídl koně, a když vyjel na vršek, aby se rozhlédl, viděl, jak se ke krávě připojilo osm dalších velikých a huňatých zvířat. Přitáhl uzdu, postavil se ve třmenech a nadšením zvedl klobouk vysoko nad hlavu. Příležitost, na kterou čekal dva roky! Konečně našel poslední bizoní stádo. Kráva by se neodvážila daleko od ostatních. A těch osm dalších huňáčů, to byli staří býci, vyhnaní letos ze stáda mladšími a silnějšími následovníky. Staří králové prémie spatřili lovce ve stejném okamžiku, když se jeho oči těšily pohledem na ně, a rychle odklusali za krávou do houstnoucí tmy. Postrašení bizoni vždy běží nejkratší cestou ke svým druhům. Toto vědomí Jonese uklidnilo a on se spokojeně vracel k jezeru. Věděl, že ráno nebude stádo příliš daleko.

V noci se rozpoutala bouře hrozící vypuknout už několik dní. Přinesla s sebou příval deště a mokrého sněhu. Lovci si natáhli na severní straně kus plachtoviny přes kola vozu a celí mokří a prochladlí si zalezli za ním pod příkrývky. Bouře zuřila celou noc s neutuchající silou.

Probudilo je ráno, mrazivé, větrné a nepřívětivé. O ohni nemohlo být ani řeči. Protože šetřili váhou nákladu, nevezli s sebou žádné dříví, a bizoní trus, kterým obvykle topili, se přes noc proměnil v kusy ledu. Adams s Rudém zamračeně snídali, zatímco Jones hryzal suchar a z vrcholku duny pozoroval prérii. Tam v dálce stálo jako skála bizoní stádo, každé zvíře obrácené zarostlou hlavou proti větru. Tak tam nehnutě zůstanou do té doby, než blizzard přestane.

I když Jones překypoval nadšením a netrpělivostí, násilím je v sobě potlačil. Nebylo by moudré začít celou práci ještě v bouři. Nedalo se nic jiného dělat než čekat. Den zdlouhavě míjel. Ani jídlo si nemohli uvařit. Dlouhé hodiny pomalu mizely v nenávratnu a oni byli ještě stále schouleni pod ledovými pokrývkami. Večer sněhová plískanice přestala a změnila se v drobný déšť. I ten kolem půlnoci přestal, ale mrazivý vítr, pronikající spáčům až do morku kostí, byl snad ještě horší. K ránu vyli kolem tábora hladoví vlci.

Jakmile se na východě ukázaly první záblesky nejasného světla, odhodil Jones svou zledovatělou pokrývku a vyplížil se ven, kde vyplašil velkého vlka, šedého jako samo ráno a písek kolem. Snažil se trochu zahřát pohybem. Oba jeho průvodci už také vstali a marně se snažili najít láhev visky. Jones to předvídal, a už dříve ji zahodil. Muži

proklínali marnou námahu. Trpěliví koně stáli a chvěli se zimou v závětrí za vozem. Jones odkopl palcový pancíř ledu ze sedla ležícího na zemi. Na dnešní den si celou cestu šetřil Kentucka, svého výtečného běhouna. Plnokrevník byl ztuhlý chladem, ale když mu pán hodil na hřbet sedlo, věděl, že je před nimi hon, a byl celý netrpělivý vyrazit. Konečně se Jonesovi podařilo po několika marných pokusech utáhnout promrzlými prsty podpínku. Přivázal ještě k sedlu svazek měkkých provazů a nasedl. „Jed'te za mnou tak rychle, jak jen můžete," volal na zachmuřené muže. „Bizoni poběží na sever, proti větru,

Ten směr nám vyhovuje, brzy budeme venku v písku. Držte se mé stopy a hod'te sebou!"

Když vyjel z nížiny u jezera, zazářilo mu do očí vycházející slunce a ostrý severovýchodní vítr se mu zařízl do tváří jako bič. Přesně jak předpokládal, stádo se již pohnulo k severu, Kentuck se houpavě rozklusal. Každým krokem ubývalo písku a tráva kolem houstla.

Kryt hučením větru přiblížil se Jones těsně k zvířatům a nevyplašil přitom ani jedinou ostražitou bizoní matku. Za stádem pobíhalo volně více než sto hnědočerných telat. Kentuck, dobře znaje svou povinnost, našlapoval nyní jako vlk. Lovec již pevně svíral v pěsti připravené laso. Dlouho vytoužená představa se stala skutečností. Svěží Kentuck vydrží určitě běžet celý den. Jones se v mysli rozplýval nad malými býčky a jalůvkami jako lakomec nad zlatem a drahokamy. Nikdy se mu ještě nepodařilo chytit víc než dva kusy za den, spíše mu trvalo řadu dní, než dostal jediný úlovek. A toto bylo poslední stádo, jeho poslední možnost zachránit alespoň zlomek tak nádherného plemene. Instinktivně vycítil, že nastala jeho životní příležitost.

Na lehký dotyk ostruh se Kentuck přiblížil ještě více k stádu a bizoni se poplašeně rozběhli neúnavným dupotem, který tak dobře znal. Ujížděl na levém křídle stáda, vybral si zahnědlou jalovičku a hodil lasem. Dopadlo správně, ale protože bylo ztuhlé a kluzké mrazem, nedala se smyčka rychle utáhnout a hbité telátko jí rychle proskočilo na svobodu.

Pronásledovatel se nedal odradit a rychle stočil laso znovu. Opět jím zatočil nad hlavou a hodil. Již podruhé smyčka správně dopadla a nesevřela se, podruhé se čilé mládě zachránilo. Jones švihl ztvrdlým lasem ve vzduchu. Promarnit takovou příležitost, to bylo horší než jakákoli jiná ztráta.

Při třetím hodu užil menší smyčky a ta se polekanému telátku stáhla těsně za ušima. Přitažení uzdy, Kentuck se zarazil a úlovek ležel na trávě. Jones seskočil s koně a vytrhl od sedla několik kusů připravených provazů. Ve vteřině přitlačil kolenem

bizoně k zemi a rychle je svázal.

Kentuck zařehotal. Lovec se po něm ohlédl a viděl, jak vztyčil uši. Hrozilo nějaké nebezpečí. Na okamžik ho zamrazilo, ne ze strachu, nikdy se nebál, ale protože si myslel, že se vracejí Indiáni a znemožní mu pokračovat v práci. Přejel pohledem okolní pláň. Všude kolem, i když v uctivé vzdálenosti, prodíraly se vysokou trávou šedivé přízraky. Vlci. A ti byli stejnou hrozbou úspěchu jako divoši. Smečka prérijních vlků narazila při lovu na stádo bizonů a držela se jeho stopy v naději, že se jí podaří zastihnout zaběhlé tele. Krvežízniví lupiči přiběhli až na několik yardů a chtivě ho pozorovali žlutýma ohnivýma očima. Ucítili již kořist. Drahocenný čas míjel, v takové situaci lovec ještě nikdy nebyl. Tady leželo jedno pevně svázané tele, tam k severu ubíhala ostatní a některá z nich chtěl — ne, musel mít. Bylo třeba se rychle rozhodnout. Měl zůstat s úlovkem a zachránit ho, nebo nechat kořist napospas vlkům?

„Počkejte, vy d'áblové!“ vykřikl a zahrozil jim pěstí. „Já vám ukážu! Ještě něco umím!“ Strhl s hlavy klobouk, vtlačil ho teleti mezi nohy a přivázal. Když to udělal, vyskočil na Kentucka a ujížděl pryč. Ani se neohlédl. Věděl dobře, že tito vlci se nedotknou ničeho, na čem ulpěl lidský pach.

Bizoni zatím uběhli víc než půl míle a jako temný mrak mizeli za obzorem. Kentuck, dychtivý je dostihnout, by tu vzdálenost přeletěl jako nic, ale jeho opatrný pán, vědomý si námahy ležící ještě před nimi, ho udržoval ve volném klusu. Dostihli stádo až po několika mílích.

Rychlý nájezd, hod, trhnutí, skok, kůň a lovec pracovali v naprostém souladu. A již bezmocně bojovala o svobodu další zoufale bučící oběť. Velké ruce si s ní jen pohrávaly a za chvíli tele, bezpečně svázané, leželo klidně. Vyplazovalo jazyk a koulelo očima, ale kabát, zastrčený pod provazy je chránil před vlky.

Závod s časem pokračoval. Kůň se plně zabral do práce a lovec vychutnával sladký pocit úspěchu. Další naděje bizoní matky, nevšímající si nebezpečí a toulající se daleko od svých poslušných bratří, se zarazila a byla sražena k zemi nemilosrdnou smyčkou. Tentokrát jako varovný signál vlkům posloužila lovcova vesta, obtočená kolem krku úlovku. Dříve než si ubíhající bizoni všimli, že je jich o jednoho méně, další rudočerný potomek králů prerie bezmocně kopal kolem sebe a smutně volal o pomoc. Konečně se utišil a na jeho poutech se houpala jedna plukovníkova bota.

„Čtyři!“ Jones počítal nahlas a opět a opět si to opakoval. Ale to se už na prchajících zvířatech projevovala únava více než patnáctimílového běhu a začala zpomalovat tempo, aby nabrala nových sil. Popáté chtěl lovec opakovat svůj trik, ale tentokrát

narazil na něco, co si vyžádalo veškeré jeho umění.

Stádo se roztáhlo do šířky, matky zůstávaly poněkud pozadu a telata se bojácně držela téměř v jejich stínu. Aby vyzkoušel své štěstí, vyjel Jones kupředu a hodil lasem. Dopadlo jedné krávě na hřbet a ta se, s rychlostí nepředstavitelnou u tak obrovského tvora, po něm vrhla. Kentuck, který něco takového zřejmě očekával, střelhibtě uhnul. Oboustranně neúspěšný souboj chvíli pokračoval, ale po celý ten čas muž i stádo se rychle pohybovali k severu.

Nyní nemohl přestat, uvědomoval si to ještě víc, než když si před chvílí přísahal, že jich musí být pět. To nenadálé štěstí ho povzbuzovalo, lovecká vášeň rozpalovala, a tak hodil všechnu opatrnost za hlavu. Najednou zahlédl stranou zchromlou krávu s mládětem. Pobodl koně a laso zasvištělo. Udeřilo však jenom matku do boku. Ještě ani nedoznělo její zlobné zabučení a už bleskově zaútočila na Kentucka. Jones měl stěží čas přehodit nohu přes sedlo, když se Kentuck svalil na trávu jako podřatý a jezdec vylétl do vzduchu. Zuřící matka sklonila hlavu k smrtelnému útoku, ale lovec vytrhl svůj těžký kolt a mistrnou ránou ji zastřelil.

Kůň vyskočil na všechny čtyři, chvěl se, odvahu však neztratil. A co víc, sklopil uši dozadu a z celého jeho zjevu bylo vidět, že nyní má chuť on útočit.

Telátko zmateně pobíhalo kolem mrtvoly. Jones ho chytil a svázal. Musel kvůli tomu uříznout kus svého lasa, protože provazy mu už došly, U úlovku nechal druhou botu. Oběti svého střeleckého umění mohl věnovat pouze vážný, lítostivý pohled. Nechtěl prolévat krev, ale nemohl se tomu vyhnout, a tak se zařatými zuby, ale přece jenom s rozzářenýma očima nasedl a uháněl opět za stádem.

Kentuck rozčileně zafrkal. Kolem se zase potloukali vlci. Bledé slunce se chýlilo k obzoru. Ocelové třmeny pálily mrazem a řezaly jezdce do bosých nohou.

To již znovu dojížděl bizony. Byli viditelně poplašení. Jejich pevně vztyčené huňaté ocase varovaly. Zvířata hlučně funěla, připomínalo to vypouštění páry z lokomotivy, a hluboké mručení, které vydávala, svědčilo o zuřivém vzteku. Každou chvíli se mohlo rozpoutat peklo.

Přesto se lovcům podařilo zkráceným lasem zachytit tele, snažící se všemi silami udržet krok s ostatními. Právě sklouzl ze sedla, když ho varovalo zabučení. Ani se neohlédl a bleskem vyskočil na koně. Kentuck se čile vrhl kupředu, ale najednou ho zarazilo něco, co ho i s jezdcem strhlo k zemi. To něco bylo laso na jedné straně připevněné k sedlu, a na konci pevně svírající krk nešťastného telete.

Kráva šílená nenávistí viděla jenom svého nepřítele. Statečný kůň se vztyčil, skočil, ale táhl za sebou stále ještě na lase tele, a tak začal kolem bučící a kopající krávy

obíhat dokola. Nastal strašný a nevídaný závod. Kůň a bizon obíhali kruh o poloměru dvaceti yardů. Prásk! Prásk! Lovec vypálil dvě rány a slyšel jejich tlumené zásahy. Ty však zvíře jenom více rozzuřily. Kentuck se rozletěl ještě rychleji, řičel hrůzou, pronásledující matka ho skoro již dostihovala. Tele poskakovalo po prérii jako zátka na vodě, laso bylo napnuto jako drát. Jones se marně snažil je uvolnit. Proklínal nedbalost, s kterou zapomněl nůž u svého posledního úlovku. Myslel na to, že laso přestřelí, ale neodvážil se riskovat výstřel. Zvuk kopyt ho přiměl, aby se ohlédl. Zamířil a stiskl kohoutek. Za krávou vyletěl ze země obláček prachu.

Mezi ním a věčností byly jen dva náboje v koltu. Zoufale, s posledním zbytkem sil, zatáhl Jones celou váhou za uzdu a zastavil koně. Potom se vyklonil co nejvíce dozadu ze sedla a namířil. Široká hlava s černými lesklými rohy se sklonila. Rána. Zvíře se svalilo, rylo hlavou a kopyty zem, chrlilo krev a kopalo kolem sebe. Za okamžik bylo po něm.

Tentokrát byl vyděšen i Kentuck. Vzpínal se, odskakoval od zastřelené krávy a stále za sebou vlekl laso s úlovkem na konci. Ostrý rozkaz a jezdcova ocelová ruka ho uklidnily. Skoro uškrcené tele se po uvolnění smyčky rychle zotavilo a jenom teskně bučelo na protest proti zajetí. Na jeho svázání padl zbytek lasa a na něm visela, jako výstraha vlkům, jedna lovcova ponožka.

„Šest. Kentucku, šest. A do toho!“ Aniž si uvědomoval, že je zesláblý, se zakrvácenýma rukama a nohama, bez lasa a s jediným nábojem v revolveru, bez klobouku, kabátu, vesty a bez bot, pobízel divoký jezdec svého nádherného koně. Za dobu posledního boje urazilo stádo opět několik mil. Kentuck, bojovník až do morku kostí, se rozletěl a pomalu zmenšoval vzdálenost mezi sebou a prchajícími bizony.

Uběhla hodina a zvuk kopyt se přiblížil. Opět se zrak lovcův opájel pohledem na telata poklusávající pozadu. Dostihl jednoho statného býčka, chytil ho za ocas, zarazil koleny koně a skočil. Oběť pod ním padla a již se jí nepodařilo povstat. Svalnaté, krví zbrocené ruce ji uchopily jako drápy, koženým opaskem svázaly teleti zadní nohy a jako vlajku mezi nimi zanechaly roztrhanou a zakrvácenou ponožku.

„To bylo snadné, Kentucku, kamaráde, slyšíš? Musíme dostat ještě jedno. Dneska je náš den!“

Lovec byl zastříkán krví, ale nebyla to jenom jeho vlastní.

Slunce se pomalu sklánělo k zarudlému obzoru, travnatá pláň se vlnila jako moře ve větru a kolem se plížili šedí vlci.

Když Jones znovu dojel na dohled od stáda, viděl z vrcholku pahorku, na kterém se zastavil, mezi bizony nový pohyb. Telátka již skoro padala vyčerpáním, další útěk by

nevydržela, jejich matky přešlapovaly s hlavami obrácenými k jihu a býci se shlukovali dohromady. Vypadalo to, jako by se zvířata připravovala k boji. Ale na lovce, který od rána vyrval tomuto stádu sedm jeho mlád'at, to udělalo jenom malý dojem. První kulhající jalovička, po které sáhl dychtivýma rukama, se mu vysmekla a utekla. Skvěle vycvičený Kentuck zahýbal doleva nebo doprava podle toho, na kterou stranu se jeho pán vychýlil, a tak za chvíli Jones zachytil další vztyčený ocásek. Kůň se vzepjal a udeřil předními kopyty. Tele padlo, jezdec se vrhl za nim do prachu. Ale i když zoufalé bizoňátko bylo unaveno, mohlo stále ještě volat o pomoc a to také dělalo ze všech sil.

Najednou Jones spatřil, jak se na něho řítí asi dvacet bizonů. Neměli zřejmě nijak mírumilovné úmysly. Mžikem byl na nohou a v sedle. Protože nepřátelský příval se valil ze všech stran, musel Kentuck napnout poslední zbývající síly. Skákal a otáčel se, uskakoval a zázrakem prokluzoval nezraněn celou tou zmítající se masou. Bijící kopyta vyhazovala celé drny trávy, ocasy bičovaly vzduch a všude byly nebezpečně skloněné rohaté hlavy. Proklouzli. Byli zachráněni! Útočící skupina se otočila a klusala za zbytkem stáda. A lovec využil příležitosti a znovu je hnal a křičel, co měl síly. Jenom dvě či tři starší krávy zůstávaly s telaty pozadu.

Vyjel trochu stranou, odřízl od stáda jednoho malého opozdilce a odháněl ho. Překvapený býček ustrašeně zabučel. Lovec ho chytil za oháňku, zavolal na koně a skočil. Ale síly mu už docházely a býček, větší než předcházející, sebou strachem škubal. Jones ho znovu a znovu tlačil k zemi, ale malému se znovu a znovu podařilo postavit se opět na nohy. Celou tu dobu se ovšem velmi hlasitě dovolával pomoci. Konečně se lovcovi podařilo podrazit mu všechny čtyři a přitlačit ho kolenem.

Utichající dusot vzdalujících se bizonů přehlušil známý zvuk kopyt. Matka se vracela. Kentuck zařehotal na poplach a uhnul doprava. Na Jonese se valila obrovská hora masa.

Jeho smysly byly únavou skoro již ochrnuty, stěží byl schopen vytáhnout a zvednout kolt. Ale chtěl žít a chtěl si podržet svou kořist. Napřažená ruka se mu chvěla jako list ve větru.

Prásk! Záblesk, kouř, trhavá rána — a ticho.

Pod ním se zmítalo tele. V rukou cítil jeho teplou huňatou srst. Mrtvá kráva se svalila právě vedle něho. Zvedl její těžkou nohu a položil ji býčkovi přes krk, aby ho lépe přidržel. Potom jenom ležel a naslouchal. Bizony nebylo už skoro vůbec slyšet.

Večer přecházel v noc. Lovec ležel dál. Čas od času se tele snažilo marně osvobodit. Vyhublí vlci se začali objevovat na všech stranách, plížili se kolem a hladově vyli. Slunce již úplně zapadlo a obloha ztmavěla. Ukázaly se první hvězdy a nad prérií se

rozprostřely stíny noci.

Najednou přiložil Jones ucho k zemi. Něco zaslechl. Z dálky se k němu přibližoval dusot. Neslyšel tlukot vlastního srdce? Ne, zvuk sílil a lovec pozvedl hlavu. Blížily se nějaké temné postavy, tichem prerie zazněly lidské hlasy. Skřípot vozu zahnal číhající vlky.

„Tady!“ vykřikl slabě.

„Konečně! Už ho máme. Nejste mrtvěj?“ zavolal Rude a seskočil z kozlíku.

„Svažte to tele. Kolik — kolik jste jich našli?“ Hlas mu již slábl.

„Sedum, všechny živý a v pořádku. A taky všechny vaše šaty.“

Poslední slova Jones již neslyšel.

IV. Znovu na cestě

„Franku, a jak to bude s koňmi?“ ptal se Jones. „Jim jistě bude chtít hnědáka a ty, přirozeně, pojedíš na Flíčkoví. A na ty ostatní, co máme, na ty tak stěží naložíme náklad.“

„Na to sem už myslel, to je jasný, že budete potřebovat něco dobrého pod sedlo. Ale náhodou je právě touhle dobou jeden můj kamarád ve Skalnatém údolí, to je jeden takovej zastrčený ranč na hranicích Utahu. Určitě bude mít v ohradě pár koní a ty za to stoj, aby sme se tam vypravili. Můžem se na ně mrknout, je to tak nejvíc třicet míl.“

Frankův návrh jsme všichni nadšeně uvítali. Rozhodli jsme se, že my tři vyrazíme napřed a vybereme si koně sami. Frank s Jimem přijedou s nákladem za námi, a když všechno dobře dopadne, můžem již příští večer všichni tábořit na úpatí Buckskinu.

Vyjeli jsme časně ráno. Pokoušel jsem se najít měkké, místečko na hřbetě Starouše Baldyho, jednoho z Frankových nákladních koní. To byl tak klidný kůň, že by ho snad nevzrušil ani archanděl Gabriel se svou troubou. Jak říkal Frank, Baldyho ze všech věcí, co jich na světě je, vyděsí jenom pohled na nové podkovy.

Kolem poledne jsme dorazili k cíli své cesty. Frankův přítel byl příjemný a ochotný mladík, a mohli jsme od něho mít tolik koní, kolik jsme jen chtěli.

Jones s Wallacem procházeli velkým corralem, plným poplašených zaprášených koní s poletujícími hřívami, a já jsem zatím seděl vysoko na plotě a jen se díval. Slyšel jsem

je, jak se dohadují o to, jaký má ten který kůň krok, jak bodá, kolik má pěstí, a vůbec o věcech, kterým jsem nerozuměl. Wallace si vybral vysokou klisnu a Jones velkého hnědáka, stejného jako měl Jim. Všiml jsem si, že v zadním koutě ohrady stojí hlouček mustangů a mezi nimi je černý kůň na štíhlých nohách. Šel jsem opatrně kolem plotu, abych se mohl lépe podívat, a potom jsem hned vykřikl, že už mám také toho svého. Seskočil jsem do ohrady a chytil si ho. Byl jsem překvapen, že se mi to podařilo, protože všichni ostatní kolem sebe divoce kopali. Můj úlovek měl krásnou postavu, širokou hrud' a na první pohled překypoval silou, ale přesto nevypadal těžce. Srst mu zářila jako lesklé černé hedvábí a k tomu měl bílou hlavu a punčošky a dlouhou hřívu.

„Nevím, jestli vám můžu dát Satana, víte, tak se jmenuje," povídal zdráhavě kovboj. „Často na něm jezdí náš předák. Je to nejrychlejší kůň, co tady máme. A v horách je taky prvotřídní a — vůbec. Ale snad abyste si ho přece vzal," pokračoval, když viděl můj zklamaný obličej.

„Tedy pánové," zvolal Jones. „Dneska jste nás ale doběhl!"

„Nechcete si ho vyměnit?" zeptal se Wallace, když se ho jeho klisna pokusila kousnout do ramene. „Ten černý krasavec vypadá trochu divoce."

Vyvedl jsem svého nalezence z corralu, uvázal ho u blízkého srubu a začal jsem se s ním blíže seznamovat. Ačkoli jsem se nijak nevyznal v chovu koní, věděl jsem, že podaří-li se mi získat jeho důvěru, tak mám napůl vyhráno. Hladil jsem ho po hedvábné srsti, poplácával po krku a nakonec jsem mu na dlani podal kousek cukru. Schovával jsem ho v kapse až z Flagstaffu, měl jsem ho tam po celou cestu poušti, a tak byl poněkud šedý. Satan ho nejdříve nedůvěřivě očichal. Nikdy asi ještě necítil ani neochutnal něco takového. Když jsem mu ho vstrčil do tlamy, převaloval ho na jazyku a potom se na mne se zájmem podíval. Podal jsem mu další. Vzal ho a třel se o mne nosem. A tak jsem si ho získal!

Frank s Jimem přijeli až odpoledne. Měli jsme hned plno práce s přebalováním, výměnou sedel a kování koní. Starouš Baldy se jako obvykle vzpínal, a tak jsme si ho nechali na příhodnější čas. Asi ve čtyři hodiny jsme byli hotovi a vyjeli jsme ke svahům Buckskinu, vypínajícím se do výšky již jen několik mil daleko.

„Na co to máte?" ptal se Wallace a ukazoval na rezavou dvojku s uříznutými hlavními, celou spravovanou drátem, kterou měl Jones vraženou do pouzdra u sedla.

Plukovník si v posledních dnech zažil své s našimi netrpělivými psy, ale zřejmě nechtěl předem o ničem mluvit. [Avšak velmi brzo jsme se měli poučit o použití této starodávné zbraně. Jeli jsme v zástupu, první já, druhý Wallace a kousek za ním Jones. Všichni psi, mimo Jude, kterou pokopal kůň, pobíhali před námi. Najednou přede

mnou vyskočil z trávy veliký králík. Moze s Donem ho hned zvětřili, vlastně ho starý Moze čenichem vystrčil z pelechu. Jak králík vyletěl, Moze vyštěkl a Don se k němu připojil. A již vyrazili na bláznivou honičku. Náš vůdce je chtěl povellem zarazit, ale vůbec si ho nevšímal. Vytrhl tedy pušku z pouzdra a z obou hlavní vypálil po běžících psech.

Vyjádril jsem nevybíravými slovy podiv a i Wallace si udiveně hvízd.

Don se připlížil zpět s ohonem staženým mezi nohy, a Moze, který se nejdřív schoval za strom, už zase vyběhl. Konečně se Jonesovi podařilo přivolat ho zpět.

„Sem! Ke mně, vy mizerní honci králíků! Co si vůbec myslíte? Chceme pumy! Rozumíte? Pumy!“

Na Donovi bylo vidět, že si uvědomuje svoji chybu, ale tvrdohlavý Moze vypadal více popletený z celé té záležitosti než jako raněný nebo postrašený.

Zeptal jsem se: „Jaké v tom máte broky?“

„Desítky. Ty jim toho na pětasedmdesát yardů moc neudělají,“ zněla odpověď. „Užívám je jako prodlouženou ruku. Víte, normální způsoby mi teď nepomohou, psi si musí uvědomit, o co nám jde. Chci je odnaučit honit kojoty, vlky a vysokou, ale stopy pumy musí hlásit hned. A to budou umět, dřív než se nadějete. Jenom se musíme dostat někam, kde uvidí, po čem jdou. Potom teprve budu vědět, kdy je mám nechat běžet.“

Slunce již zlatilo jen vrcholky Buckskinu, když jsme konečně začali stoupat po jeho svazích. Příkrá stezka se klikatě vinula nahoru. Nyní jsme vedli koně za uzdy. Cesta nebyla snadná a chvílkami jsem se musel zastavit, abych se mohl nadýchnout. Díval jsem se kupředu k cíli naší cesty, který se mi zdál strašně vzdálený, i dozadu na nekonečnou prérii. Ta nepravidelná trhlina v ní, viditelná jen jako temná pokroucená stužka, to byl Velký kaňon. Jak nepředstavitelně vzdálená se mi teď zdála jeho rozervaná rudá krása.

Než jsme se vyšplhali tam, čemu Frank říkal Malý Buckskin, museli jsme stoupat více než dva tisíce stop. Na západě se poslední paprsky slunce odrážely od olověných mraků. Vzduch tu byl průzračně čistý a ledově chladný. U první skupinky borovic jsme se utábořili. Konečně jsem si mohl sednout! Připadalo mi, jako bych se sebe shodil nesmírný náklad. I Frank soucitně poznamenal, že vypadám „trochu zmláceně“. Jim rychle rozdělal oheň a začal připravovat večeři. Ve větru začaly poletovat vločky sněhu. Zima byla stále větší, a ačkoli jsem div nevlezl do ohně, nemohl jsem se zahřát. Když jsem konečně ukojil hlad, rozbil jsem si spací pytel a zalezl do něho. Natáhl jsem co nejpohodlněji své rozbolavělé údy a už jsem se ani nepohnul. Po chvíli jsem

se probudil, cítil jsem příjemné teplo ohně a slyšel jsem, jak Frank říká: „Už spí jako poleno.“

„Je unavený," dodal Jones. „To dělá ta jízda. Znáte to, jak dovede den v sedle člověka rozbít na kusy.“

„Vydrží to vůbec?" ptal se Frank dále s takovými obavami, jako bych byl jeho vlastní bratr. „Dyž vy tak po něčem dete, uštval byste d'ábla. A uvědomte si, do čeho lezeme! Vy ste neviděl ty údolí v Siwashi, ale já jo. Je to ten nejhorší kousek země, kerej znám. Údolí a strže jako žebra na valše a všechno se to svažuje po jižním svahu Buckskinu na míle daleko a tam to najednou končí v takový mizerný díře. Tam de vo krk. Nejen psům a koním, ale nám taky. Tady pan Wallace, ten se už potloukal nějakaj ten měsíc s Navahama, ten má na to tělo, ale ...“

Frank ani nedokončil svou pochybovačnou řeč, když mu Jones odpověděl: „Taky mi to dělá starosti. Ale on to vydrží. Na poušti si vedl dost dobře, i mormoni to říkali.“ Nastalo ticho, jenom oheň praskal a jeho záře prosvětlovala temné stíny pod borovicemi. V jejich větvích si hrál vítr.

„No," ozval se pomalý a měkký hlas, „myslím, že děláte oučet bez hospodskýho. Ten Frankův trik, jak ho posadil na Flíčka, mi něco ukázal. Na Flíčkoví vyjel a na něm se taky vrátil. Ten s náma zůstane, to je jednou jasný.“

Nebylo to jenom teplo ohně, co mně zalilo po těch slovech. lasy se pozvolna vytrácely a víčka se mi pevně zavřela. Pozdě v noci mne znovu probudil nezvyklý hluk. Prudce jsem se posadil. Oheň již vyhasl a všude kolem mne se proháněl vítr. Z černé tmy se ozýval štěkající sbor kojotů. Don se nevrle ozval, přidal se i Zvonek a starý Moze hluboce zavrčel. Potom zase utichli a já znovu usnul.

Když jsem otevřel oči, bylo růžové ráno. Snídaně byla hotová, Frank utahoval Baldymu nákladní sedlo a Jones sedlal svého hnědáka. Wallace si protahoval rozložitá ramena, jenom psi seděli hladově kolem Jima a žebrali. Slunce nakukovalo přes špičky stromů, poušť hluboko pod námi ještě spala zahalena v opálové mlze.

„Tak honem, honem," pobízel Jones rozléhajícím se hlasem. „Už je pozdě, slunce vychází.“

„Jenom klid," ozval se Frank, „času máme fůru.“

Když mi chtěl osedlat Satana, zaprotestoval jsem a prohlásil, že se ode dneška o svého koně budu starat sám. A brzo potom jsme vyjeli.

Koně byli dobře odpočinuti a psi zvědavě věřili v čistém studeném vzduchu.

Cesta se prodírala údolíčky zarostlými borovicemi a zakrslými jedlemi. Chvilkami

jsme vysoko nad sebou viděli tmavý vrchol Buckskmu. Na jedné planince jsem se otočil a naposled se dlouze zadíval zpět do pouště. Do paměti se mi hluboce vryl obraz rudé skalní stěny a zvlněného oceánu písku. Stezka, teď úzká a špatně znatelná, stoupala stále do svahu. Borovice ustupovaly skupinkám jedlí. Konečně jsme dorazili na náhorní planinu a vstoupili pod velikány buckskinského pralesa. Země zde byla rovná jako stůl. Nádherné stromy stojící daleko od sebe nás vítaly doširoka rozprostřenými větvemi. Někteří z těchto velikánů měli u kořene až osm stop v průměru a byli více než dvě stě stop vysocí. Tu a tam některý ležel sražený vichrem.

Sladká vůně jedlové pryskyřice plnila ovzduší.

„Dyž sem tady byl před čtrnácti dny, tak tu všude bylo na stopu sněhu a někde sem zapadal i do závějí," prohlásil Frank. „Slunko to popohnalo. Bojím se, že na tyhle straně už moc sněhu nenajdem."

Ujeli jsme asi třicet mil po cestě, kterou pokrývala hnědá a pružná vrstva jehličí a stínily mohutné jedle s popraskanou kůrou. Na druhé straně planiny jsme pojednou stáli nad kamenitou strání, spadající divoce do hloubky. Pustili jsme se po ní dolů. Nadsedal jsem v sedle ze strany na stranu, až nakonec jsem sesedl a klopýtal před Satanem. Netrvalo to ale dlouho a raději jsem mu zase vylezl na hřbet. Jones svolával psy a láteřil na nedostatek sněhu. Jenom Wallace se pohodlně pohupoval na koni, kouřil dýmku a rozhlížel se po krajině. Neúnavný Frank udržoval pořádek mezi našimi nákladními zvířaty. Jim uzavíral celou řadu, klidný jako vždy. A tak jsme pomalu sjížděli k Oak Springsu.

Pramen, po kterém se to příjemné místo jmenovalo, vyvěral v okrouhlém údolí mezi třemi skálami. Kolem stály duby a borovice a blízko něho byl zbudován srub z hrubě otesaných klád.

„Tak ze sedel, ze sedel," vyzpěvoval Frank. „Tady se usídlíme. Dál už není voda. Tam je země nikoho."

Když jsme odsedlali, vybalili a rozdělali v kamenném krbu ve srubu hučící oheň, byla už noc.

„Tak, mládenci," povídal Jones po večeři, „tady začíná kraj pum. Frank viděl jejich stopy asi tak před dvěma týdny, a když už není sníh, tak si musíme najít, co potřebujeme, v písku a prachu. Zítra ráno, než se slunce dostane do údolí, bychom měli být na nohou. Vezmeme si každý jednoho psa a vyrazíme různými směry. Každý si vezme toho svého na provaz, a jak začne štěkat, hledejte stopy. Když si bezpečně zjistíte, že to není puma, nečekejte a potrestejte ho. A když to bude puma, počkejte na místě a zavolejte. Budeme užívat signál, který se mi osvědčil. Je jednoduchý a je ho

daleko slyšet. Váá-húú!(Tak. Zavoláte jednou, to znamená: Všichni sem! Dvakrát; Pojd'te rychle! A třikrát: Rychle — nebezpečí!"

Jeden roh místnosti zabírala hromada složených polen. Na nich byla rozprostřená sláma. Hodil jsem si tam spací pytel a zakrátko jsem se natáhl ke spánku, protože jsem stále kašlal. Tentokrát jsem si sám začal vyčítat nedostatek sil. Než jsem zavřel oči, cítil jsem, že bych nevstal ani za celý svět. Zdálo se mi, že jsem právě usnul, když už mne netrpělivý hlas Jonese zase vzbudil.

„Franku, už je světlo. Jime, mládenci, vstávejte!"

Vyvrávoral jsem do šedivého nejasného rána tak chladného, že se oheň zdál tou nejpříjemnější věcí na světě, i když proti jitru nahoře v Buckskinu to nebylo nic.

„Plukovníku," řekl Frank, „my s Jimem dneska zůstanem v táboře. Jesli chcem mít věci v pořádku, než vyrazíme do Siwashe, tak máme co dělat. A musíme taky vokovat Baldyho, doufám, že se nám to podaří. Dyž by to nešlo, musíte nám všichni pomoci."

Když jsme vycházeli, nebylo slunce ještě pořádně na obloze. Jones si vedl Dona, Wallace Zvonka a já jsem měl na vodítku Mozea. Náš učitel nám ukázal, kudy máme jít, a připomněl nám svá poučení z minulého večera.

Vyschlé koryto potoka ve stráni, které jsem sledoval, bylo místy úplně zataraseno velkými balvany spadlými shora, kolem rostly husté borovice a já jsem se jenom divil, jak se člověk na takových místech může úspěšně vyhnout divoké zvěři. A to jsme ji měli honit!

Moze tahal za provaz a očichával kojoti a jelení stopy. Vždycky, když projevoval takový nežádoucí zájem, dostal výprask, ale musím přiznat, že si z toho moc nedělal.

Potom se mi najednou zdálo, že slyším volání. Zastavil jsem a naslouchal.

„Váá-húú — váá-húú!" neslo se vzduchem poněkud tlumeně a zvuk jako by se odrážel od skály na druhé straně údolí. Běžel jsem dolů strání co nejrychleji. Mozea jsem táhl za sebou a asi v polovině cesty jsem potkal Wallace.

„To je Jones," vzrušeně křičel. „Tímhle směrem! Už zase volá!"

Spěchali jsme tam, odkud se ozývaly signály, a náhle jsme narazili na Jonese, klečícího u paty borovice.

„Podívejte se," povídal a ukazoval na zem. Byla tam v prachu zřetelně otisknutá stopa, veliká jako moje roztažená ruka, a jenom při pohledu na ni mne zamrazilo. „Tak vidíte, to je stopa pumy, samice staré asi dva roky. Ale jestli tudy šla včera večer, nevím. Don po ní nechce jít. Zkuste Mozea."

Přivedl jsem psa k velikému kulatému otisku tlapy a přistrčil mu k němu čumák. Staré psisko čichalo a čichalo a potom ztratilo zájem.

„Je už studená," vyrazil Jones. „Je k ničemu. No, zkusíme ještě Zvonka. Pojd' sem, ty chlape, ty na to máš nos!"

Naléhavě ho pobízel, i když příliš nevěřil v úspěch. Zvonkoví ale ani nebylo třeba stopu ukazovat, očichal ji sám a potom chvíli stál velmi tiše. Nato se lehce otrásl, zvedl hlavu a hledal další. Pomalu postupoval krok za krokem, jakoby v pochybách. A najednou prudce zamával ocasem.

„Koukejte na něj," volal nadšeně plukovník. „Zachytil stopu tam, kde ostatní selhali. Hej, Moze, zpátky! Držte Dona a Mozea, ať má dost místa!"

Zvonek šel dopředu vyschlým korytem tak opatrně, jako by kráčel po tenkém ledě. Potom vyběhl na otevřenou pláň, kde byly tu a tam trsy trávy.

Byli jsme úplně elektrizováni nadšením, když najednou hlasitě a nedočkavě zaštěkal.

„Pane bože, už ji má," vyhrkl Jones a zarazil vzpínajícího se psa. „Tenhle štěkot znám. Znamená to, že tudy ráno prošla puma. A my ji dostaneme, jako že je nebe nade mnou. Počkej, Zvonečku! Přiveďte koně!"

Když jsme, sotva dechu popadaje, přiběhli na planinku k srubu, viděli jsme Jima, jak klidně sedí a zašívá nějaké sedlo. Ale Frank už přiváděl koně.

„Slyšel jsem Zvonka," povídal s hrdým úsměvem. „Něco se děje, co? Budete muset sebou hodit, abyste mu stačili."

Osedlal jsem si Satana rukama chvějícíma se rozčilením a vložil jsem si do pouzdra svou automatickou remingtonku.

„Poslechněte, mládenci," řekl nám náš vůdce. „Jedeme na lov, jaký ještě neznáte. Pamatujte si, žádné střelení, nechci vidět krev, jenom v sebeobraně. Držte se mě, jak to jen půjde. Pozorujte, co dělají psi, a kdyby někdo zůstal pozadu nebo se ztratil, tak se ozve. Víte, ztratit se tady není žádné umění. Dejte si jenom pozor na kořeny a větve stromů. A kdyby se psi rozběhli, tak ten, který bude u toho, až zaženou pumu na strom, počká na ostatní. Tak jedeme' Kupředu, Zvonku, kupředu, Moze, ty darebáku! Poběž, Done, pojd', štěně, a uč se!"

Mimo Mozea se všichni psi chvěli rozčilením a pobíhali kolem. Když Jones pustil Zvonka, vedl je všechny přímo na stopu a my jsme vyjeli rychle za nimi. Zvonek si hleděl své práce stejně jako dříve, a začal štěkat, až když už byl výše ve stráni. Běžel rychleji a rychleji a chvílemi se ozýval krátkým ostrým štěkotem. Ostatní byli tiší, ale přesto se mu snažili zůstat v patách. Stráň byla dlouhá a koryto, kterým puma dole prošla, se točilo kolem balvanů velkých jako domy a občas procházelo nízkým hustým křovím. Tu a tam bylo vidět stopy zřetelně otištěny v písku. Asi tak pět mil nás Zvonek vedl prudce stoupající strání. Vyschlý potok byl nyní úplně zarostlý houštím mladých

topolů, které rostly tak hustě, že jsme museli jejich kmínky silně jako ruka rozhrnovat, abychom vůbec mohli na koních projet.

Pojednou Zvonek zpomalil a zdálo se, že neví, kudy dál. Našli jsme ho, jak rozpačitě stojí na travnaté planince. Za chvíli však začal hledat na jejím okraji.

„Chytrý pes,“ pochvaloval si Jones. „Z toho bude lovec pum. Naše naděje trochu stoupají.“

A skutečně, Zvonek se opět ozval na okraji kamenité strže. Museli jsme za ním málem šplhat. Nebylo to nic příjemného, všude kolem byly rozeklané skály, mezi kterými jako zázrakem držely borovice. Koně jsme táhli za sebou. Postupovali jsme velmi pomalu. Plukovník nás, předstihl a byl nahoře první. Když jsme tam s Wallacem dospěli, stěží jsme popadali dech, a Jones se psy byl již daleko z dohledu. Ale Zvonkův jasný hlas nás vedl. Vyjeli jsme zase v sedlech, půda byla sice dost nerovná, ale proti tomu, co jsme dosud prožili, to byl požitek. Svah byl řídko pokryt borovicemi, mezi kterými jsme brzo našli plukovníka. Wallace zavolal a Jones mu dvakrát odpověděl. Dojeli jsme ho na začátku další strže, delší a divočejší, než byla ta předcházející. Byla plná uschlých zkroucených borovic a z jejích stěn ostře trčely rozpukané skaly.

„Ta je největší, co tady máme,“ řekl nám Jones. „Tak, přátelé, nezapomenout cestu domů. Psi jsou někde tam dole. A puma je tam také. Možná že žije v těch skálách nad pramenem a sem se vrátila za úlovkem, který si tu včera v noci zahrabala. Pумы nikdy nechodí moc daleko. Poslouchejte! To je Zvonek a ti ostatní. Už zase mají stopu! Tak dolů, jedeme!“

Do houští se vrhl s elánem dokazujícím nezměrnou odolnost proti úderům trnitých větví a pohrdání nebezpečím. Wallace na své klisně jel druhý. Kamení odletovalo od kopyt koní. Bolelo mne celé tělo, v nohou se ozývala křeč, ale výběr jsem měl jednoduchý — buď jet dál, nebo na místě spadnout. Rozhodl jsem se pro první možnost a vydal se za těmi dvěma.

Všude ve strži ležely padlé jedle a borovice s větvemi propletenými jako vzpínající se ruce. Dno bylo poseto obrovskými balvany. Když jsem se tam, po neuvěřitelně dlouhé době, jak se mi zdálo, konečně dostal, hledal jsem stopy svých přátel. Dlouhé „váá-húú“ mi ukázalo směr a potom se rozštěkali i psi. Satan se rozběhl korytem tak rychle, že jsem měl co dělat, abych nebyl sražen převislými větvemi. Po chvíli jízdy jsem již na písku neviděl žádné stopy. Přitáhl jsem uzdu, zarazil koně a naslouchal. Nahoře ve strži se ozvalo opět zmatené štěkání psů.

„Váá-húú — váá-húú!“ znělo údolím a odráželo se od skalnatých stěn nesčetnou ozvěnou.

Satan se sám rozběhl do stráně. Byl jsem tím tak překvapen, že jsem ho nechal běžet. Jak ten kůň šplhal! Netrvalo dlouho a vidím, že si chytrý Satan vybírá snadnější cestu, než kterou bych mu vybral já. Jednou jsem zahlédl Jonese, jak projíždí strání kus nade mnou, a tak jsem zavolal náš signál. Odpověď se ozvala jasně a srozumitelně, ale potom ji zachytila ozvěna a podávala si ji přes strž od stěny ke stěně, až konečně dozněla někde v dálce jako zvonění bóje v mlze na moři. A opět bylo slyšet vyvádění psů, tentokrát blíže. Nade mnou čněl vysoký útes a já si řekl, že psi zřejmě slídí kolem něho. Sbor smečky zněl divočeji než předtím. Pochopil jsem, že konečně zaskočili nějakou zvěř. Zároveň si to asi uvědomil i Satan, protože zrychlil krok a nechával za sebou pršku hlíny a kamení.

Dojeli jsme ke žluté skále, ale v prachu, který se v jejím stínu usazoval snad také celé věky, nebyla ani jediná stopa. Psy jsem už také neslyšel. Na to, jak se mí před chvílí zdál jejich štěkot blízky, to bylo víc než divné, všude panovalo ticho. Díval jsem se s obavou na hluboké trhliny ve skálách nade mnou, kde mohlo číhat bůhvíkolik krvežíznivých pum. Co nejrychleji jsem otočil koně, objel útes a přejel jeden hřbet. Když jsem se opět zastavil, všechno, co jsem slyšel, byl tlukot mého srdce a Satanovo namáhavé oddychování. Stáli jsme před průrvou v skalní stěně vyplněnou kamennou sutí na příkrém srázu. Pobídl jsem koně a on ze sebe vydal skutečně vše. Když jsme dorazili na vrcholek, snažil jsem se z úzkého sedla najít další cestu. Pode mnou se mezi žlutými útesy vlnily vrcholky tmavě zelených borovic. Zdálo se mi, že jsem zaslechl výstřel z pušky, a tak jsem zbystril sluch. Zdání se potvrdilo, protože ještě jednou se rozlehl ohlas rány Jonesovy historické bouchačky. Nebylo možné se zmýlit. Upřesnil jsem si směr. Bylo to určitě někde tam, kde, jak jsem předpokládal, musela být další strž. Trochu mne zlobilo, že jsem vyřazen z celého lovu, ale pak jsem si řekl, že se stejně nedá nic dělat, a nechal jsem Satana stát na místě.

Neuplynula ani minuta a v uších mi zazněl divoký štěkot. Starý Moze! Brzy jsem zaslechl padání kamení a ostrý dupot kopyt na skále. Na planinku kousek ode mne vyběhl nádherný jelen. Byl tak veliký, že jsem ho v první chvíli pokládal za losa. Další vyštěknutí, tentokrát bližší, prozradilo Mozeův přestupek. Vzápětí jsem ho viděl běžet s vyplazeným jazykem a nosem u země.

„Sem, ty starý lotře! Ke mně!“ křičel jsem na něj. Běžel však dál po jelení stopě a jenom štěkání, nesoucí se za ním, mi připomínalo, jak daleko má ještě do skutečného lovce pum.

Teď již bylo střelbu slyšet jasně. Psi zřejmě našli čerstvější stopu, než byla ta, po které šli, a plukovník jim na to přišel. I když jsem měl plnou úctu k jeho výchovným snahám,

musel jsem se zasmát a opakovat si Wallaceovu posměšnou průpovídku: „Mazlete se s pumami a střílejte vlastní psy.“

A tak jsem se vydal dolů strží a hledal jsem útes viditelný z tábora, podle kterého jsem se chtěl orientovat. Netrvalo dlouho ho najít, a když jsem si uvědomil svůj dřívější omyl, opravil jsem původní odhad vzdálenosti a rozhodl se, že nemám do tábora víc než dvě míle.

Ale když jsem ujel nejméně dvojnásobný kus cesty a před očima se mi už začaly objevovat lákavé představy Jimových čerstvých sucharů a jistého pohodlného místečka u krbu, měl jsem domů ještě daleko. Tu mne zarazil slabý hluk. Netrpělivě jsem naslouchal. Okolní ticho bylo rušeno jenom občasným padáním kamenů. Mohla to být drť uvolněná větrem, ale mohlo to být také nějaké zvíře. Nejdříve jsem myslel na to první, ale pak jsem si všiml, že Satan napřímil uši. Jones mne nabádal, abych pozoroval uši svého koně, a ačkoli jsme se se Satanem znali jen krátce, naučil jsem se už, že on obvykle spatří vše dřív než já. A tak jsem trpělivě čekal.

Čas od času se zase slabě ozývaly padající kameny. Zvuk přicházel od stěny uzavírající údolíčko. Satan vztyčil hlavu a nabíral vítr. Podivné padání sutě, chování mého koně a stálé čekání, to vše mi nepřidávalo na klidu. Vítr zesílil, chladil mi tváře a přinášel vzdálené vydávání psů.

Zdálo se, že se blíží. Potom jsem rozeznal jasný zvonivý štěkot, který dal Zvonkovi jeho jméno. Snad ještě nikdy jsem neslyšel tak vzrušující zvuk. Zvonek šel po nějaké stopě, a to mým směrem. Zaslechl ho i Satan, napřímil zase uši a chtěl se rozběhnout, ale zdržel jsem ho a uklidnil.

Dlouho jsem tak seděl a ostře vnímal divočinu kolem sebe, přízračný zvuk padajících skal a zvonivý štěkot psa. Rozpalovalo mne lovecké nadšení, když tu náhle Satan zafřkal. Ticho bylo opět přerušeno hlubokým vydáváním. Mezi borovicemi se mihl nějaký našedlý stín. Seskočil jsem ze sedla a poklekl, abych lépe viděl pod stromy. Brzy jsem rozeznal, že strání běží další jelen, tak jsem nasedl a vyjel nahoru, abych počkal na Zvonka.

Trvalo dlouho než doběhl. Ukázalo se, že jsem oklamán šířením zvuku v tomto čistém vzduchu stejně jako odhadem vzdálenosti. Když přiběhl, snažil jsem se ho zadržet. Ten blázen nikdy nijak zvlášť nereagoval na mé přátelské návrhy — ale teď krátce a ostře vyštěkl nadšením a skočil mi do náruče. Ale udržet se nedal. Vytrhl se a bez ohledu na mé výkřiky znovu vyrazil po stopě. Chtěl jsem ho předstihnout, a tak jsem vyskočil na Satana a vydal se za ním.

Můj černý blesk se dal do takového trysku, že jsem se stěží udržel v sedle. Vyhýbal

jsem se ze všech sil skalním výčnělkům a trčícím pahýlům větví, cítil jsem, jak mne šlehají a jak na mne naráží suchý vítr. Satan letěl jako střela údolím pod skalními stěnami, mezi borovicemi a ostře zatácel kolem útesů. Vyběhl až na hřeben do toho sedla, kde jsme byli dříve. Tak jsem zahlédl Zvonka, jak sbíhá dolů. Volal jsem na něho, ale mohl jsem si klidně tu námahu ušetřit,

Úplně vyčerpán jsem otočil Satana znovu k táboru. Lehl jsem si Satanovi takřka na krk a nechal mu volnou uzdu. Hluboko ve strži bylo zase slyšet hluk a brzo jsem rozeznal zvuk podkov na kamení a potom i hlasy.

Když jsem objel zatáčku koryta, div jsem nevrazil do Jonese s Wallacem.

„Tak jen se zařaďte do našeho smutného procesí!“ řekl Jones. „Věrní nám zůstali jenom Tige a štěně. Ti ostatní už jsou už někde mezi Velkým kaňonem a Utahem.“

Vyprávěl jsem o svých zážitcích, a pokud mi svědomí dovolovalo, snažil jsem se šetřit Mozea se Zvonkem.

„No, nepovedlo se,“ potvrdil mi plukovník. „A právě, když jsme vyplašili pumu. Psi ji skutečně vyhnali ze skal, pamatujete se, tam u té stěny, co jsme se všichni sešli. A když ji vyplašili, museli zrovna narazit na čerstvou jelení stopu. Sám jsem jednoho paroháče viděl. A to je na psa moc najednou, hlavně když není cvičen na pumy. Dvakrát jsem po Mozeovi střelil, ale ani to nepomohlo. Budu mu muset napráskat a ti ostatní to potřebují taky, aby se umoudřili.“

Potom vykládal Wallace o své divoké jízdě za náčelníkem a o modřinách, ke kterým při ní přišel, a o tom, na kolika stromech nechal útržky svého oděvu, Nezapomněl ani na pokořující událost, totiž na to, jak mu suchá větev zajela pod pásek a sebrala ho, vztekle kolem sebe kopajícího, ze sedla.

„Tyhle koně z prerie vás pověsí na větev při první příležitosti, na to nesmíte zapomínat,“ prohlásil Jones. „No, tamhle už je srub. Myslím, že uděláme nejlépe, když tu pár dní, nebo třeba i týden zůstaneme a věnujeme se cvičení psů a koní. Protože to, co jsme zažili dnes, to byla proti Siwashi jenom predehra!“

V duchu jsem zaúpěl a byl jsem neskonale potěšen pohledem na mého drahého přítele Wallace, který div nespádl s koně a odkulhal po jedné noze do srubu. Když jsem potom odsedlal Satana, napojil ho a spoutal mu přední nohy, aby se daleko nezatoulal, odplížil jsem se také dovnitř a tam se svalil jako mrtvý. Měl jsem pocit, jako bych měl kosti v těle rozlámané napadrt' a z masa sekanou. Přiznám se, že mi dělalo moc dobře poslouchat Wallaceovy stížnosti na jeho zdravotní stav a Jonesovo přiznání, že ho nějak píchá v zádech. A tak skončila naše první honba za pumami.

V. Oag springs

Příštího dne ráno se do tábora připlížili Moze, Don a Zvonek, hladoví, potrhaní a uštvaní. Když je Jones uviděl, jak skoro zakopávají o vlastní pracky, přívětivě je uvítal. „Tak jste se konečně rozhodli vrátit, holoubci, teď když máte hlad, co? Na tohle jste nemysleli, když jste mi utekli, že? No dobře, první, co dostanete, bude pořádné pomazání.“

Uvázal je v malé roubené stáji u srubu a vypráskal jim kožichy. Během několika příštích dní, když jsme se s Waliacem zotavovali z první dávky loveckého života, vyjížděl s nimi jednotlivě sám a úmyslně je naváděl na stopy kojotů a vysoké. A potom bylo někdy slyšet, jako předehtu výstřelu jeho předpotopní „ohnivé hole“, ostré rozkazy psům, později se střelba ozývala neočekávaně. Oběma nám při tomto zvláštním způsobu výcviku běhal mráz po zádech, a vždycky jsme se připravovali, jak to večer plukovníkovi povíme. Museli jsme mu však spravedlivě přiznat, že za celou tu dobu nebyl ani jeden pes raněn, ani na nich nebylo vidět stopy krve, nemluvě o tom, že by některý kulhal. A tak Zvonek postupně zmoudřel. I Don dostal rozum, pouze na Mozea to, jak se zdálo, nepůsobilo.

„Všechno mužstvo k boji,“ vykřikoval Frank jednoho rána. „Musíme vokovat Starouše Baldyho.“

Vyhrnuli jsme se mimo Jonese všichni ze srubu a viděli jsme toho nebožáka koně přivázaného k blízkému dubu. Nemohli jsme Baldyho nejdříve ani poznat. Ospalý, apatický pohled, pro něho tak příznačný, zmizel někde v nenávratnu, uši měl položené dozadu a z očí mu šlehal oheň. Když Frank hodil na zem vedle něho pytel s nářadím a ozvalo se kovové zacinkání, posadil se Baldy na zadní a zapřel se předníma nohama pevně do země. Prostě prohlásil nejzřetelněji, jak to kůň jenom dovede, svoje rozhodné: „Ne!“

„Někdy je to s ním zlý a někdy holt eště horší,“ bručel si Frank.

„No a dneska to bude peklo, to je jednou jasný,“ dodal Jim. Podle Frankova návodu jsme tři uchopili Starouše za hlavu a Frank se pokoušel položit si jednu jeho zadní nohu přes koleno. Baldy ale nohou trhl a poslal ho vzduchem do bláta. Ještě dvakrát zkoušel Frank trpělivě totéž, ovšem se stejným výsledkem, a potom zkusil levou přední. Náš zajatec s chutí zařehal, prokousl Wallaceovi rukavici, porazil Jima a mě tak vylekal, že jsem ho také pustil. Potom přetrhl provaz, kterým byl přivázan ke stromu. Nastal zmatek, váleli jsme se jeden přes druhého, a kdyby mu Jim nevisel i

nadále tvrdošijně na hlavě, byl by nám docela jistě utekl. Takto jenom stačil jedním zadním kopytem přerazit menší borovičku, která se mu připlekla do cesty.

„Co se tam děje?“ volal na nás Jones ze srubu. Vyšel na zápraží, a když viděl naši situaci, zakřičel: „Jíme, drž ho! Nepust' toho blázna!“

A vrhl se k nám. Zatočil lasem, které prolétlo vzduchem a zachytilo jednu Baldyho zuřivě kopající nohu. Přitáhl smyčku a provaz pečlivě přivázal ke stromu.

„Ted' ho, Jime, pust'!“ křikl a již letělo druhé laso. Smyčka se jen mihla, padla Baldymu kolem krku a stáhla se. Jones použil vší síly své obří postavy a Baldy se svalil na zem, válel se, tloukl kolem sebe a pak už jen ležel na hřbetě a kopal třema volnými nohama do vzduchu. „Podrž to,“ rozkázal náčelník a podal natažený provaz Frankovi. Potom uchopil další laso, visící u mého sedla, chytil jím najednou Baldyho obě přední nohy a přitáhl ho tak, že nyní ležel na boku.

„Uškrtí se,“ obával se Frank.

„Jen kdyby,“ odpověděl krátce Jones. „Udělaloby mu to jen dobře.“ Ale přes tyto řeči uvolnil opatrně koni provaz na krku a dal mu smyčku až na tlamu, kde ji opět utáhl.

„No, a ted' můžete pokračovat,“ dodal a vzal si od Franka zpět laso.

V okamžiku bylo všechno hotovo. Baldy jenom funěl, a když se Frank chopil té nohy, s kterou původně začal, nechal se sebou dělat, co jsme chtěli. Po dokončení celé té operace a uvolnění z potupného zajetí vyskočil na všechny čtyři, odfrkl si, otrásl se a podíval se po nás.

„Tak jakpak se ti to líbilo,“ zeptal se jeho přemožitel a pohládl ho po nose. „Už dáš pokoj?“ Zdálo se, že mu Baldy rozumí, protože vypadal víc než poraženě a znovu se ponořil do svého obvyklého netečného stavu.

„A kde je ta Jimova nákladní kobyly?“ ptal se dále náš vůdce.

„Ztratila se. Dneska ráno nebyla k nalezení a najít ty ostatní mi trvalo taky celou věčnost. Nejchytřejší byl Baldy. Skoval se mezi nízký borovice a stál tam tak klidně, že mu ani zvonek nezvonil. Musel jsem ho stopovat.“

Wallace se zvědavě zeptal: „Copak se může kůň se spoutanými nohama zatoulat tak daleko?“

„Dyž skáče celou noc, tak jo. A nezapomeňte, že tady je kraj divokejch koní a ty naše čtyřnohý vozidla to věděj lip než my. Jednou ucítěj mustangy a potom si třeba zloměj krky, jen aby se k nim dostali. Satan s tou klisnou byli ráno už deset mil vod tábora, dyž sem je našel. A ta Jimova herka byla určitě eště dál a tu už nenajdem. Úvazky někde ztratí a potom honem za kamarádama. Až se k nim dostane, tak už ji nikdy nikdo nechytí.“

Asi tak šestého dne našeho táboření jsme dostali návštěvu. Frank ty muže znal, byli to bratři Stewartové a třetí se jmenoval Lawson, lovci divokých koní. Všichni tři byli vysocí a opálení, vážných tváří, pružní a silní jako ti mustangové, na kterých přijeli. První dva byli na cestě do Kanabu v Utahu, kde chtěli projednat prodej stáda, které chytili a měli zavřené ve svém corralu v jednom úzkém kaňonu v Siwashi. Protože třetí z nich, Lawson, prohlásil, že nemá právě nic na práci, najali jsme ho, aby se staral o naše zvířata.

„Nenašli jste tam v údolích nějaké stopy pum?“ zeptal se Jones.

„Copak vo to, tam najdete pumu na stopě každého jelena,“ odpověděl mu starší Stewart, „a na každého pinta můžete klidně počítat dvě. Jenom Starej Tom nám pobil za letošní jaro patnáct hříbat.“

„Patnáct kusů! Ten to ale bere ve velkém. A proč toho vraha nezastřelíte?“

„To sme zkoušeli víc než jednou. Ale ty strže, to je tak divokej kousek země, že si to neumíte představit. Nikdo se tam pořádně ne vyzná, snad jen ty pumy. A Starej Tom je tam doma, honí po všech hřbetech a údolích, i tady v Buckskinu, ale žije někde tam v těch dírách. Jako že je bůh nade mnou, tam ho nikdo nenajde. Stopovali jsme tu potvoru na sněhu a měli sme na to taky psy, ale ani jeden mu nestačil, až na ty dva, co se nám nevrátili. Ale to nic není proti tomu, co Tom provedl cvičiteli koní Jeffu Clarkovi. Ten

vám odpřisáhne, že za dva roky neodchoval ani jedno hříbě.“

„No, tak toho Torna zaženeme na strom,“ byl si jistý Jones.

„Jestli ho dostanete, tak vám každému dáme jednoho mustanga, a Clark, ten vám sám přidá další dva,“ odpověděl Stewart. „A to z toho vyjdem lacino.“

„Kolikpak je teď v horách divokých koní?“

„Těžko říct. Tak dva tři tisíce. Skoro nikdo je nechytá a množí se jako houby po dešti. My sme ale letos neměli moc štěstí. To stádo, co máme, to je z loňského roku.“

„A viděli ste Bílýho mustanga?“ vyptával se Frank. „Nehodil si ještě po něm někdo lasem?“

„Toho nikdo nechytí. Viděli sme ho s jeho stádečkem před několika dny, běželi k prameni u Kanabského kaňonu. Bílej mustang je tak prohnanej, že nikdy nejde k vodě v údolích, kerý můžeme zatáhnout. A my už věříme tomu, že vydrží bez vody aspoň čtrnáct dní, jesli ovšem nemá nějaký napajedlo, kde sme ho ještě nevystopovali.“

„Co myslíte, budeme mít příležitost ho uvidět?“ zpovídal ho Jones dál.

„Vidět ho? Proč ne, to bude snadný. Vypravte se do Hadího údolí, utábořte se u Zpívající skály a čekejte. Potom někoho opatrně pošlete k napajedlu v Kanabském

kaňonu, a až se přijdou napít, to bude teď tak za pár dní, tak ať je žene směrem k vám. Jenom musí dávat pozor, aby vyplašil stádo dřív než jeho. A tak se vám ho snad podaří spatřit. Poletí jako blesk. Slyšel jsem už jeho kopyta dunět na skále jako zvon. Má je tvrdší než železný podkovy A i když ho nevidíte, tak Hadí údolí stojí za to."

Později jsem se ještě od Stewarta dozvěděl, že Bílý mustang je nádherný hřebec té nejčistší modré krve. Potuloval se léta po údolích a pastvinách mezi jižním Buckskinem a Velkým kaňonem. Byl tím nejpronásledovanějším koněm, co se tu kdy pásal a stal se tak ostražitým a zkušeným, že ho bylo možné zahlédnout nanejvýš z dálky. Měl jednu zvláštnost, nestrpěl totiž ve svém stádě žádného koně, který nebyl černý jako uhel. Vědělo se o něm, že bojoval s jinými hřebci, ale v poslední době opustil dobře zavodněnou nížinu, kde se převážně zdržovala ostatní stáda, a přestěhoval se dále do Siwashe.

Obvyklým a vlastně jediným úspěšným způsobem, jak chytat divoké koně, je postavit ohrady kolem napajedel. A potom lovci leží a čekají noc za nocí. Když se konečně mustangové přijdou napít, a to je vždycky až po setmění, zavřou za nimi vrata. Ale tento trik jim nikdy u bílého krasavce nevyšel. K takové pasti se totiž vůbec nepřiblížil.

Plukovník se rozhodl za nás: „Tak, přátelé, myslím si, že se potřebujeme protáhnout, a tak tomu králi trochu proženeme faldy."

Měl jsem radost. Divocí koně mne vždycky přitahovali. A ve výrazu tváře našeho náčelníka jsem navíc viděl, že ten nepolapitelný mustang ho zaujal.

Využili jsme s Wallacem několika posledních teplých slunných odpolední, abychom se projeli údolím pod táborem. Byla tam právě taková příjemná vhodná rovinka. Vyhnal jsem si ztuhlost ze všech kloubů a konečně jsem nesesedl v sedle tak dřevěně. A když mě ještě Frankova medicína z javorového cukru a červeného pepře zbavila rýmy, vrátila se mi plně radost ze života. Pobyt v divočině mne plnil nadšením. A pozoroval jsem, že i moji společníci překypovali podobnými pocity, i když je snad nedávali tak najevo jako já.

Wallace proháněl svou klisnu údolím a netrpělivě prohlížel všechny sluje, na které přišel. Jones byl teď na psy mírnější, Jim neúnavně pekl suchary a tiše si přitom pokuřoval a Frank, ten nás všechny jenom nabádal: „Jen klid, pánové, času máme moře." A tento názor, ať už proto, že nám ho pořád opakoval, nebo proto, že se nás samotných zmocnila větší sebedůvěra, jsme všichni vzali za svůj.

„Tak, mládenci," prohlásil konečně Jones, „vidím, že se dostáváme do tempa. No, se mnou to snad není nejhorší a i psi se celkem zlepšili. Už vědí, kdo je tady pánem, ale

pořád ještě nevědí, co od nich chci. No, nemohu dávat vinu jim. Jenom počkejte, až jednou dostaneme pumu na strom. Až to uvidí Zvonek a Moze, tak z nich mámo lovce pum! Jen kdyby ten Moze neměl tak tvrdou palici. Za celá léta svých zkušeností jsem nepřišel na jiný způsob, jak donutit zvíře k poslušnosti, než ho nejdřív naučit, aby respektovalo člověka. Mám rád bizony, koně i psy, to víte, ale nikdy jsem se nenechal ovládnout sentimentalitou. Když musí poslouchat, tak musí, s tím se nedá nic dělat. Přesto jsem bizonům nikdy plně nedůvěřoval. Kdybych to byl dělal, tak tu s vámi asi nasedím. Znáte to sami, kolik lidí už zabila ochočená divoká zvířata. Mohl bych vám vyprávět celou řadu takových tragédií. A když jsem se teď vrátil z New Yorku, tak jsem často myslel na tu ženu, kterou jsem tam viděl se skupinou afrických lvů. Ještě dneska vidím, jak jí skáčí v cirkuse přes hlavu. To byl pohled! Ale přesto klame diváky. Četl jsem tam někde, že přemohla ty lvy láskou. Já tomu nevěřím! Viděl jsem, že měla bič a ocelovou vidlici. A užívala je. Všiml jsem si také jiných věcí, které snad ostatním ušly — jak vstupovala do klece, jak se mezi nimi pohybovala a jak je ovládala pohledem. Bylo to obdivuhodné, skutečně nádherný kus práce. Možná že miluje ty žluté bestie, ale její život byl v nebezpečí každý okamžik, co byla v kleci, a ona to věděla. Jednou ji jeden z těch jejích miláčků, asi ten Král, kterého si zřejmě nejvíc pěstuje, neposlechne a zabije ji. To je jisté jako sama smrt."

VI. Bílý mustang

Celých čtyřicet mil cesty kaňonem Hřebíku jsme na každé písčíně a v prachu stezky pozorovali malé, oválně a ostré stopy stáda Bílého mustanga.

Kaňon nesl své jméno oprávněně. Byl dlouhý a přímý, jeho holé stěny se ve slunci šedě až ocelově leskly a byly do hladka vyleštěny vodou a větrem. Na jeho rovném dnu nebyly žádné balvany, ani hromady sutí. Bezútešnost celého vzhledu místy zmírňovala zeleň trávy a bílá šalvěj, jejíž živě fialové kvítky se zachvívaly ve větru.

„Ten Bílý král, jak mu my lovci koní říkáme, si dost vybírá pastvu a asi se tady včera v noci popásal na šalvěji," prohodil Stewart. Zcela se nakazil naším zájmem o proslaveného mustanga. Trochu se jej patrně také dotkl Jonesův údiv a špatně skrývané pohrdání, že ho dosud nikdo nechytí. Dobrovolně nás tedy vedl do pustiny. „Nikdá sem netušil, že tudy chodí pít. Fakt, ani mě nenapadlo, že by Hřebík moh mít odbočku. Dyť ten vchod vypadal jenom jako prasklina ve stěně. Taková prohnanost, s jakou nás celý ty roky vodil za nos!"

Odbočku, o které Stewart mluvil, objevil Frank náhodou, když jednou ráno sháněl dohromady naše koně. Přešel jeden hřbet a najednou narazil na nový kaňon na obou koncích uzavřený. Stewart znal sice zhruba rozložení skal a kaňonů mezi nimi, jako je může znát člověk v krajině, kde každá cesta se kroutí mezi vrchy, rozbíhá se a zase se schází, ale nyní byl přesvědčen, že jsme narazili na jednu z tajných stezek, po kterých bělouš se svým stádem tak často unikal pronásledovatelům.

Celý den jsme ostře klusali, ale přesto jsme při západu slunce neměli za sebou víc než deset mil. Boky kaňonu se zužovaly, a tak jsme se rozhodli, že se utáboříme na noc. Přivázali jsme koně ke kolíkům a ještě za soumraku jsme povečeřeli. Když padla tma, leželi již všichni pod pokrývkami.

Ráno nám ukázalo tajný průchod, úzkou trhlinu ve skalní stěně, nepravidelnou a napůl ucpanou spadlým kamením, jediný otvor v jinak celistvé skále, vedoucí do sousedního údolí. Nad námi se modrala kroutící se stužka oblohy. Stěny byly na některých místech tak blízko sebe, že by mezi nimi kůň s nákladem vůbec neprošel a i jezdci museli zvedat nohy až do sedel. Na druhé straně průrvy vedoucí na dno kaňonu byl ostrý kamenný sráz několik set stop dlouhý. Žádný lovec nemohl z údolí vidět, ba ani ne tušit, že je tu nějaký vchod.

„Tady kolem Velkého kaňonu jeden nikdy neví, na co může přijít,“ byla Frankova jediná poznámka.

„No, tady v okolí Hřebíku bych se měl celkem vyznat,“ řekl na to Stewart. „Asi tak na míli cesty odtud se můžu přešplhat do Kanabského kaňonu a dostanu se zase do Hřebíku. To už budu mít mustangy před sebou a poženu je sem. Vy potřebujete jenom čekat tam, co polezu nahoru. Určitě ho uvidíte. Jenom nemyslete, že to bude dřív než v poledne. Možná že to potrvá pár dní, tak dávejte pozor!“

Vzali si s Lawsonem nějaké pokrývky a potraviny a odjeli dolů kaňonem.

Vyrazili jsme zanedlouho po nich. Kaňon již nebyl tak rovný a jeho dno se kroutilo sem a tam, bylo stále užší a skály kolem rozervanější a vyšší. Nad námi visely bizarní útesy. Všechno pokrývaly odštěpky balvanů.

Zdalo se, že Jones bedlivě prohlíží všechny zákruty a co nejpečlivěji se snaží vybrat místo tak důležité pro konečný úspěch našeho pokusu. Nebylo to snad ani třeba, vždyť jsme se na Bílého mustanga chtěli jenom podívat, a kdyby nám to štěstěna dovolila, udělat si několik fotografií. A najednou mně napadlo, že plukovníka nutí jeho vášeň vymyslet nějakou past a že se skutečně chce pokusit o lov.

Wallace s Jimem a Frankem umístil přímo pod místem, kudy se zřejmě Stewart vyšplhal nahoru. Jak po takovém srázu může projít kůň, bylo pro mne záhadou.

Nařídil jim, aby počkali, až je mustangové přeběhnou, a potom aby se ukázali a ječeli jako d'ábli.

Mne vzal s sebou na vybíhající skálu, úplně nás skrývající od ostatních, a tam se znovu a s ještě větší péčí věnoval prohlídce okolí. Napříč kaňonem se zde táhla hluboká proláklina, široká asi deset až patnáct stop. Podél stěny běželo suché koryto, kterému věnoval zvláštní pozornost. Mezi ním a stěnou byla úzká rovinka, na druhé straně velké balvany a mezi nimi tolik různých děr, že tamtudy nemohl kůň projít. Bylo jasné, že mustangové si zvolí tuto jedinou možnou cestu; a asi tak uprostřed, právě za výběžkem skály, uvázal Jones koně k silným křovinám. Jeho příští čin mluvil sám za sebe. Roztočil laso, pozorně je prohlédl, pečlivě svinul a volně zavěsil k sedlu.

„Možná že do večera bude Bílý král náš," poznamenal s vzácným úsměvem. „Dal jsem tam koně ze dvou důvodů. Mustangové je neuvidí dřív, než budou přímo u nich. Zarazí se, hřebec se bude vzpínat a řehtat, aby je vyzval k pranici. A pak si budeme moci udělat snímek. Ale konečně si všimnou sedel a budou chtít pryč. My dva se schováme kousek dál v úžlabině a v pravý okamžik vyskočíme, začneme křičet a poženeme je nazpátek."

Natrhali jsme si šalvěj a za jedním kamenem si připravili úkryt. Jones velmi dbal na to, aby všechny větvičky byly v co nejpřirozenější poloze. „Jenom horské ovce ve Skalnatých horách mají lepší zrak než divocí koně," vysvětloval. „Puma vidí taky dobře, leží vysoko na skále a vyhlíží si kořist v údolí, ale i ona je na tom hůř než mustang."

Hodiny se pomalu vlekly. Pekli jsme se na slunci, kameny byly tak rozpálené, že jsme se jich nemohli dotknout. Kolem uší nám bzučely mouchy a z děr v zemi na nás vykukovaly tarantule. Odpoledne míjelo.

Po setmění jsme se vrátili k Wallaceovi a kovbojům. Frank zatím vyřešil otázku zásobování vodou tím, že našel malý pramínek tryskající ze skály. Když jsme vodu nachytali do nádob, mohli jsme napojit koně. Pro nás jsme jí měli s sebou dost.

„Vy si vezmete první hlídku," řekl mi plukovník po večeři. „Mustangové by se mohli pokusit v noci proklouznout kolem, a tak musíme hlídat. Potom vzbudíte Wallace. A teď spát!"

Když se probudil nový den, byli jsme již opět na svých místech. Únavně horký den, nepředstavitelně dlouhý, otupující i naše vášnivé zaujetí, přešel a mustangové se zase neobjevili. Noční chlad přinesl trochu úlevu. Znovu jsme postavili hlídky.

Nastal třetí den čekání.

Hodina ubíhala za hodinou, chladný ranní větřík byl stále teplejší a do kaňonu

nakouklo slunce. Kameny se rozpálily, mouchy bzučely a já jsem ve stínu šalvěže usnul. Probudil jsem se ztuhlý a zpocený. Neúnavný starý lovec seděl opřený zády o skálu a přimhouřenýma očima pozoroval kaňon. Ocelový odlesk stěn bodal do očí, obloha byla jako rozpálený měděný talíř. Ačkoli mě dlouhé dny čekání, bolest ve svalech a vedro přiváděly takřka k šílenství, bylo mi hanba si stěžovat, protože tu, vedle mne, seděl starý muž tiše a trpělivě. Vypátral jsem pod kamenem tarantuli a snažil jsem se ji rozdráždit k boji s ropuchou, která jenom poulila udiveně oči. Potom jsem na kameni objevil ještěrku. Bylo to moc krásné zvířátko, asi tak stopu dlouhé, smaragdově zelené s červenými puntíky a s očky jako diamanty. Vedle kamene kvetla purpurová květina, kterou propátrávala včela. Pozoroval jsem, jak ještěrka na ni upírá zrak, najednou přiběhla blíž a bleskurychlým pohybem dlouhého rudého jazýčku ji z květu uchvátila. Měl jsem před sebou krásu, život a smrt, a před chvílí jsem znuděně hledal něco, co by mne zaujalo při únavném čekání.

„Poslouchejte!“ vyrušil mne plukovníkův ostrý šepot. Měl zavřené oči a byl otočen proti větru.

Má pozornost se prudce probudila a napjal jsem sluch. Zachytil jsem nějaký slabý zvuk, ale zase se mi ztratil.

„Položte si ucho na zem,“ poradil mi Jones.

Udělal jsem to a začal jsem rozeznávat rytmický dusot pádících koní.

„Přicházejí, jako že se jmenujete Grey!“ vyrazil nadšeně můj společník. „Tamhle! Vidíte ten oblak?“

V zatáčce nad námi byl nyní kaňon zahalen prachem. Problesklo jím jedno bílé a řada černých těl a opět nebylo nic vidět. Najednou před nás vyběhla černá skupinka mustangů a před nimi se nesl její bílý vůdce.

„To je pohled! V životě jsem neviděl nic takového,“ šeptal vzrušeně plukovník. „Jak běží! A ten bělouš nedává do toho ani polovinu síly. Udělejte si rychle snímek, než budou pryč. Druhou takovou příležitost nebudete mít!“

S ohlušujícím tepotem kopyt, vlajícími hřívami a ohony proběhli divocí koně kolem nás. Najednou se kaňonem ozvalo zařičení, jaké jsem jakživ neslyšel. Bílý hřebec se zarazil, stádo strnulo. Spatřil asi naše osedlaná zvířata. Chvěl se na celém těle, rozčileně odfrkával a potom s vyzvednutou hlavou, prozrazující napětí, pokročil kupředu a vyzývavě zařehtal. Byl smetanově bílý, s postavou nejušlechtilejšího závodního koně.

Vzrušeně podupával, najednou se vyděsil a otočil se zpět.

Když se stádo obracelo za ním, vyskočil Jones na kámen, vypálil z pistole do vzduchu

a ječel jako Komanč. Počínal jsem si stejně. Divocí koně se srazili do hloučku a potom se vystrašeně a nejisté rozběhli kaňonem.

Plukovník vyrazil s udivující čilostí, taktak jsem mu stačil. Když jsme doběhli ke svým vzpínajícím se koním, zavolal na mne: „Nasedněte a hlídejte tady. Držte se u té skály v zatáčce, aby vás nemohli překvapit a ušlapat. Kdyby sem běželi, tak je vyplašte a zažeňte zpátky!"

Satan se celý třásl, a když jsem byl konečně v sedle, měl jsem co dělat, abych se v něm udržel a koně zadržel. Vzpínal se, vyhazoval a chtěl se rozběhnout. Hryzal udidlo a netrpělivost jim jen hrála.

Ze svého stanoviště jsem viděl, jak mustangové ubíhají v mračnu prachu. Jones již zajížděl na svém hnědákovi za velký balvan uprostřed kaňonu, kde se chtěl schovat. Tu se údolím rozlehlo volání a výstřely našich kamarádů. Ozvěna od skalních stěn je zmnohonásobila. Bělouš se vysoko vzepjal, dusot kopyt byl přehlušen jeho zařičením. Otočil se, stádo za nim a již letěli nazpátek.

Zkušený lovec nutil mustangy běhat sem a tam a sám zůstával uprostřed. Bylo to chytře vymyšleno — využil příležitosti až do krajnosti.

Hřebec, následovaný svými druhy, se rozletěl vpřed. Viděl jsem, že musí proběhnout kolem balvanu, za kterým stál Jones. Koně uháněli jako bouře. Za nimi jsem spatřil Franka s Wallacem. Potom bylo slyšet plukovníka: „Tak začněte, člověče!"

Ale běžící koně se mne nezalekli. Když Jones viděl, že se tentokrát neobracejí, vyrazil na hnědákovi za nimi. Velký kůň, neúnavný jako jeho jezdec, se řítí za stádem.

Nevěděl jsem, co mám dělat. Dusot kopyt, řičení mustangů a šílená rychlost, kterou se ke mně blížili, to vše mne tak vystrašilo, že jsem ztratil svého učitele z dohledu i doslechu. Nebezpečí se mihlo kolem mne, dřív než jsem si ho vlastně uvědomil. Prach byl plný poletujících hřív, zpěněných černých koní a míhajících se kopyt.

Satan s rychlostí, která mne zahanbovala, uskočil a přitiskl se ke skále. Oči jsem měl zalepené prachem a skoro jsem se jím dusil. Cítil jsem rychlý závan větru a jeden mustang se mi otřel o třmen. A potom byli najednou pryč.

Ale ne všichni. Viděl jsem, že se Jonesovi nějakým nevysvětlitelným způsobem podařilo od stáda odříznout Bílého mustanga ještě s dvěma dalšími. Obrátil je zpět a pronásledoval. Hnědák, na kterém jel, nevypadal nikdy nějak neobyčejně, ale nyní se jeho dlouhé svalnaté tělo poháněné nepřekonatelnou vůlí jezdce probudilo k nevídanému výkonu. Jaký to byl pohled! A přesto proti Bílému mustangovi vypadal neohrabaný a pomalý. Ale i tak nastal v životě tohoto krásného hřebce kritický okamžik. Byl obklíčen na prostoru dvě stě krát pět set yardů, a to ještě z něho

polovina byla odříznuta zející proláklinou, které se musel vyhýbat. V patách měl vykřikujícího lovce, mávajícího zrádným lasem. Byl již skoro uvězněn, skaliska a lidé kolem něho hrozili ukončit jeho svobodu. Dal přednost smrti a vyběhl mezi skály.

Jones mohl klidně chytit kteréhokoli z jeho druhů, ale ani si jich nevšiml. Pokrytí prachem a pěnou využili příležitosti a otočili se k východu z kaňonu a řítili se kolem mne do bezpečí. Wallace, Frank a Jim se opět rozkřičeli a začali střílet. Kruh se uzavíral. Zdálo se, že král divokých koní nemá již žádnou naději. Ale odvahu neztrácel. I když jsem byl rozrušen na nejvyšší míru, bleskla mi hlavou myšlenka, že náš způsob lovu není nejčestnější a že bych měl ustoupit a nechat ho utéci. Ale prastarý lovecký pud, který se ve mně probudil, mi nic takového nedovolil. Jones pokračoval v pronásledování. Přesto se Bílý stačil vždy pružně vyhnout hrozící smyčce.

„Zavřete kruh,“ zavolal na nás plukovník hlasem plným vítězství. Království svobody odbíjely hrany.

Past se sevřela. Na horním konci kaňonu pobíhal bělouš sem a tam, potom ve snaze uhnout blížícím se nepřítelům běžel ke mně. Oči mu divoce blýskaly. Zkušený Jones se však nedal oklamat, zůstal uprostřed kruhu a volal na mne, abych hřebce zaplašil. Hlas mi již vynechával, a tak jsem vypálil poslední ránu. Bílý krasavec se šíleně rozběhl. Byl to jeho poslední zoufalý pokus. Mířil přímo k proláklině. Bílé pružné nohy se jen míhaly. Jones prudce cválal a vyrážel d'ábelský jekot, aby ho zarazil. Bělouš měl před sebou dlouhý, ale rovný úsek cesty, Jonesův hnědák musel překonat kratší zatáčku. Bylo jasné, že bílý hřebec v tomto závodě získává půdu a neuhýbá ani o píd' od svého původního směru. Za žádnou cenu se nechtěl dát chytit. Jones na něho mohl najet z boku, ale aby laso správně dopadlo a nedošlo k nebezpečnému trhnutí, volil stejný směr jízdy. Když se k němu přiblížil, zakroužil lasem nad hlavou. Smyčka vyletěla, protáhla se jako žlutý útočící had a dopadla těsně za poletující bílou oháňkou.

Mustang hrdinsky prokázal své rozhodnutí, vznesl se vysoko do vzduchu a přeletěl hlubokou průrvu jako blesk. Konečně volný! Kamení a hlína jen odletovaly a on sám nám mizel v dálce.

Jonesův věrný kůň musel přisednout na zadní, aby se zachránil před pádem do hlubiny.

Já jsem si ani nevšiml, že mne Satan během toho vzrušujícího závodu odnesl na druhou stranu kruhu. Jones si pomalu otíral pot, stácel laso a klidně prohodil: „Když se člověk pokouší chytat divoká zvířata, nesmí si být nikdy ničím jist. Tam, kde jsem si myslel, že mám nepřekonatelného pomocníka, neměl jsem vlastně nic. Nikdy bych

nevěřil, že nějaký kuň může přeskočit takovou průrvu."

VII. V Hadí rokli

Nedaleko místa naší neúspěšné honby za Bílým mustangem byla ve stěně kaňonu hluboká jeskyně. Měkký písek na jejím rovném dnu a blízkost Frankova pramene nás zlákal, abychom se tu utábořili na noc. Večer se na vyčerpaných koních vrátili Stewart a Lawson. Čekal na ně hořící oheň a teplá večeře.

„Tak co, viděli ste ho vůbec?" zněla jejich první otázka.

„No bodejt'!" ozvalo se najednou z pěti úst. A když jim Frank svým suchým způsobem vypověděl, co všechno se seběhlo, dívali se ti staří lovci s úctou na plukovníka.

„Vy jste se ho doopravdy dotknul lasem?"

Snad za celý život mu dosud nikdo nesložil takovou poklonu. Místo odpovědi sáhl nejdřív rukou ke knoflíku na kabátě, odmotal několik dlouhých bílých žíní a potom teprve řekl: „Vytrhl jsem mu je lasem z ohonu, minulo mu levou zadní jen tak o šest palců."

Stewart mlčky prohlížel žíně. Potom je beze slova podal dál.

Jeskyně ozářená jasným ohněm se mi nějak nezamlouvala. Všude byly malé kulaté dírky a já jsem si živě představoval, jak v každé je zalezlý nějaký hmyz. Naskočila mi husí kůže. Nejsm sice nijak zvlášť choulostivý na ty lezoucí a poletující tvorečky, ale přesto jsem se ozval.

„Poslechněte, nestojím zrovna dvakrát o to, spát v téhle díře. Vsadím se, že je tu plno pavouků, stonožek a jiné havěti."

Tedy, nemohu tvrdit, že by snad jenom tato moje celkem nevinná poznámka probudila utajený smysl pro humor v myslích našich dvou Arizoňanů, Jonese, případně i mého, dosud plně loajálního přítele z Kalifornie. Možná že to byl ten suchý chladný vzduch v kaňonu, možná že má slova vyvolala určité vzpomínky, ale nejspíš to měl být trest za můj první prohřešek zelenáče. Ať už to bylo co chtělo, moje prohlášení rozpoutalo „vědeckou rozpravu o hmyzozpytu" promíšenou těmi nejpodivnějšími a nejúděsnějšími historkami „z první ruky".

„To teda jo," začal Frank tím nejpřirozenějším hlasem. „Tohle sou vopravdu tarantulí díry. A s tarantulema tu jistě budou škorpióni, jedovatý stonožky a chřestýši. Nám to teda nevadí, že jo, mládenci, my sme na to navyknutý. Už se mi mockrát stalo, že sem

se v noci probudil a na dece mi seděla tarantule a mrkala na mě vokem. Nemám pravdu, Jime?"

„To je jednou jasný, že jo," protáhl jeho věrný společník.

A Jones nevzrušeně pokračoval: „To mi připomíná, jak jsou stonožky jedovaté. Jednou tak sedím u ohně a tu najednou můj kamarád jenom sykne: »Proboha, nehýbej se! Máš na ruce stonožku!« a vytáhne kolt a sestřelil ji jako holuba ze střechy. Ale ta kulka trefila za mnou jelena, a věřte tomu nebo ne, měla na sobě tolik jedu, že ten nebožák za dvě hodiny pošel na otravu krve. Stonožky jsou někdy tak jedovaté, že vám jenom přelezou po kůži a nechají za sebou modrou stopu. Podívejte se!"

Vyhrnul si rukáv a skutečně na bronzově opálené ruce se klikatila nějaká modrá čára. Nakonec, proč ne, mohla mu to udělat stonožka.

„Tohle je tak pro ně správná skála," přidal se Waliace, vypustil obláček dýmu z lulky a rozhlédl se po jeskyni jako znalec. „Se stonožkami mám ze svých archeologických výprav určité zkušenosti. Uvědomte si jenom, kolik starých hrobů a sídlišť jeskynních lidí jsem už prolezl. Právě v algonkiu se nejsnadněji dělají díry. Zavrtávají se tady asi tak, jako Crustacea Thoracostraea, víte, to je ryba bahník, do bahna. A když si představíte, že to stonožky dělají ve skále, tak to tedy musí mít pořádná kusadla."

Udělal se mi nějak mdlo a ani jsem se nedivil, že Jimovi vypadla dýmka z úst. I Frank vypadal, mírně řečeno, nějak pobledle. Jenom Stewart ani nemrkl.

„Víte, tábořil jsem tady asi tak před dvouma rokma," pomalu začal, „a v jeskyni se jenom hemžily krysy, hadi, ropuchy a ještěrky. A těch brouků, škorpiónů a tarantulí co tady bylo — nemoh sem ani spát kvůli kraválu, co dělali."

„Já sem tady zažil něco podobného," ozval se Lawson tak nevzrušeně, jak to dovede jen starý lovec. „Dycky jak začnou skákat ze stropu, co maj ty díry, tak ležím jak poleno. A když náhodou spadne nějaká ta potvora na mě, tak se ani nehnu a nejmíň pět minut ani nedejchám. Potom si myslí, že je po mně a vodleze. Fakt. Dybych dejchal, dá se do mě a jakej sem!"

Takových řečí a to všechno jenom pro postrašení nevinného a citlivého nováčka!

Při rozbalování spacího pytle jsem vrhal obdivné pohledy na své mučitele. Uvelebil jsem se ke spánku a přísahal si, že nevylezu, ani kdyby do jeskyně vtrhl sám Lucifer s celým průvodem.

Později v noci jsem se probudil. Jak kaňon, tak i vstup do naší jeskyně byl zalit bílým jasným světlem měsíce. Vysoké skály naproti jeskyni se v něm utápěly. Pohádková krása toho pohledu mne uchvacovala. Až nepřírozené ticho bylo najednou přerušeno strašidelným houkáním sýčka. Jeho ozvěna přeskakovala od útesu k útesu, než

dozněla v dáli.

Nevzpomínám si, jak dlouho jsem tam ležel a okouzleně pozoroval hru světla a stínů, když v tom najednou mne něco vyrušilo. Pocítil jsem nějaký dotyk. Prudce jsem zvedl hlavu. V jeskyni bylo světlo jak ve dne. A tam, na mém spacím pytli, seděla společensky černá tarantule, velká jako dlaň.

Určitě jsem neuvažoval o Lawsonově radě, ale doslova jsem jí použil. Jestli jsem kdy ve svém životě byl strnulý, tak v tomto okamžiku. Moji společníci zatím spokojeně a bezstarostně pochrupovali. Slabý šramot odlákal můj zrak od černého nebezpečí, sedícího mi na koleně. Po písčitém dnu jeskyně pobíhali další pavouci. Jeden obr, velký jako krab, si zřejmě právě rozmýšlel útok na Jonesovo ucho. A další, celý šedivý, bůhví zda stářím nebo tím osvětlením, strkal tykadly do Wallaceovy čepice. Po klenbě nade mnou se černé body jen míhaly. Ne, nebyl to sen, pluky tarantulí na nás skutečně provedly invazi.

Ale že pavouk na mne doopravdy mrká, to už musela být představa vyvolaná vzpomínkou na večerní rozprávky. A to mi stačilo uvědomit si, že podle všech neodvolatelných zákonů osudu se zločiny mají obrátit proti svým původcům.

Zajel jsem co nejhlouběji do pytle a děkoval v duchu své prozíravosti za jeho kvality. Pečlivě jsem za sebou zatáhl skoro neprodyšný uzávěr a začal.

„Hej, plukovníku, Jíme, Franku!“ hulákal jsem z hloubi svého bezpečného úkrytu.

Udivené hlasy mne přesvědčily, že jsem přerušil jejich spánek.

Snažil jsem se nedat najevo svou hříšnou škodolibost a hlasitě jsem oznamoval, co jsem zjistil.

„Hrome, vona je to pravda!“ ozval se Frankův hlas.

„To je jednou jasný!“ přidal se Jim a bylo slyšet, jak vytřepává přikrývku.

„Pozor, plukovníku, máte jednu na polštáři!“ křičel Wallace.

Bum! Ostrá rána oznámila vyhlášení války.

Mám v mysli vryto každé slovo, které padlo během této nesmrtelné události a jenom má dobrá výchova mi zabraňuje je opakovat, mimo jediné znechucené poznámky: „Tohle je to . . . místo, na kterém sem kdy byl. Milióny tarantulí, stonožek a škorpiónů! Krk na to dám, že tu budou skutečně i chřestýši. Wallace, pozor! Je pod pokrývkou!“

Podle rozléhajícího se hluku jsem poznal, že můj dlouhý kalifornský přítel provádí nějaký artistický výkon. Následující Jonesův výbuch sdělil světu, že na něj Wallace hodil tarantuli. Další příval prudkých slov potvrdil plukovníkovo předání toho neodbytného hosta Frankovi. Divoce vyjekl, nešťastného pavouka to jistě vyděsilo k smrti, a rozpoutal se všeobecný blázeň.

Během celého toho zmatku nešetřili moji společníci výrazy, které nedělaly žádnou čest tak úctyhodné skupině traperů a já jsem se v pytli dusil tajeným smíchem a sladkým pocitem pomsty.

Když se konečně vše uklidnilo, zůstal na měsíci postrýbřeném písku jeskyně jediný spáček.

Ráno, než jsem otevřel ospalé oči, byli již Frank s Jimem Stewartem a Lawsonem pryč. Jak jsme se dohodli, vzali s sebou i nákladní koně a nechali nám zásoby pouze na jeden den. Chtěli jsme s Wallacem vyjet ráno nahoru z kaňonu a vrátit se domů Hadí roklí. Jones se k nám přidal s poznámkou, že ještě v třiašedesáti stojí za to dívat se po světě. Taková úvaha nám dodala chuti, a tak v necelé půlhodince jsme již byli nahoře a ani jsme se moc nezapotili. Cesta až na malý úsek zvětralé skály nebyla tak zlá, naši koně ji zdolali bez obtíží.

Hadí rokle byla od Hřebíku vzdálena slabou míli jízdy po skalnatém hřbetě řídké zarostlém jalovcem. Sjezd dolů byl už horší. Díky umění mého Satana jsem se brzy ocitl vpředu, ale nebyla to žádná výhoda, znamenalo to jenom zvýšené nebezpečí padajících kamenů utržených jezdců nade mnou. Skončilo to naštěstí bez následků.

Objevil se před námi svět takové krásy a jemnosti, že zatlačil kaňon Hřebíku z naší mysli úplně do zapomnění. Dívali jsme se na ty nejpříkřejší kontrasty. Na ostře rudých skálách visely široké žluté římsy. Přes dva tisíce stop vysoké útesy rozervané od vrcholků až po úpatí se nad námi skláněly tak příkře, že bylo o strach pod nimi projet. Vypadalo to, jako by byly připraveny spadnout na první vydechnutí rozzlobených bohů. Projížděli jsme mezi sloupy, obelisky a zříceninami rozvráceného Babylónu. Cestu nám ztěžovala ostrá skalní žebra táhnoucí se napříč roklí. Na každém větším kameni se slunily zelené ještěrky a hbitě mizely, jakmile jsme se přiblížili.

Dostali jsme se do míst, kde všude ve stěnách byly větrem vyhlodané jeskyně těch nejrůznějších tvarů a velikostí. Podivné bylo, že jsme je nacházeli jen na severní straně. Právě jedna taková veliká a hluboká nás zlákala, i když byla hodně vysoko.

„Bude to kus pořádného lezení," povídal Wallace plukovníkovi, zatímco jsme sesedali s koní.

„Nevadí, jdu s vámi," ozvala se odpověď. A držel s námi skutečně krok, i když jsme přelézali mohutné balvany a převislé římsy. Stoupání bylo místy tak prudké, že se nám jeskyně ztrácela z dohledu. Konečně se před námi otevřela jako temná brána pekel. Tisíciletí vyhlodala do skály otvor, do kterého by se vešel kostel i s věží.

„Nesmírný chrám věků, vydej své mrtvé!" zvolal Wallace.

Jones ho přivedl zpět na zem otázkou: „Zajímalo by mě, jaké prehistorické zvíře tady

žilo."

Stále a stále ten jediný zájem! Pokud si vůbec uvědomoval nádheru tohoto místa, nedal to na sobě znát.

Dno jeskyně se od samého začátku zvedalo. Vyšplhali jsme se po něm asi dvě stě stop a to jsme ještě nebyli ani v polovině cesty. Naši koně, pasoucí se v rokli hluboko pod námi, vypadali z té výše jako mravenci. Spád byl tak příkrý, že jsme raději dál nešli, protože kdyby někdo z nás uklouzl po hladké skále, následky by byly strašné. Naše hlasy se dutě odrážely od stěn. Byli jsme v jeskyni tak daleko, že kolem se rozprostíraly tajemné stíny a my si připadali jako v temné hrobce.

„Váá-húú," zakřičel Jones ze vsí síly svých obřích plíc.

Ze všech stran se na nás hrnuly hlasy d'ábelské ozvěny. Tma na konci jeskyně se nám vysmívala a stěny roznášely její posměch do dálky.

Nerušili jsme víc nesmírný klid přírodního chrámu a vyplížili se ven, jako bychom spáchali svatokrádež a přivolávali na sebe pomstu bohů divočiny.

Chvíli jsme se přátelsky přeli o vhodném názvu, ale nakonec nad Wallaceovým návrhem Montezumův amfiteátr zvítězila plukovníkova jeskyně Ozvěny,

Dole jsme opět nasedli a do oběda jsme projeli celých dvacet mil Hadí rokle. Po cestě jsme se předstihovali, kdo objeví lepší a bizarnější pohled. Pochybuji, že někdo prohlédl celé údolí pečlivěji než my. Hady jsme ale neobjevili žádné.

Obědvali jsme na malé plošince v závětrí útesu, když najednou můj přítel s vítězným pokřikem ukázal na nějaký starý hrob ve stráni nad námi. Vykopávky ho vždy přitahovaly takovou silou jako mne staré knihy. Dříve než jsme tam s Jonesem doběhli, hrabal velkým nožem v písku kolem sebe.

Tento příbytek mrtvých byl postaven z malých kamenů spojovaných cementem, o němž nám Wallace řekl, že ho naše civilizace ještě nezná. Byl narudlé barvy a tvrdší než oblázky, které držel pohromadě. Hrob byl polokruhového tvaru a objevili jsme v něm nějaké kosti, rozbité nádoby a svazek uzlovatého provazu. Vše se nám ale k našemu rozčarování rozpadlo v rukou na prach.

Během dalších mil jsme podobných posledních útočišť člověka našli tucty, ale všechna byla pobořená a prázdná. Až najednou se plukovník zarazil a div nespádl s koně, jak se zaklonil, aby lépe viděl.

„Tak, a co je tohle?" ukazoval nahoru.

Vysoko na skále bylo vidět malý okrouhlý výběžek. Měl právě tu narudlou barvu ostatních hrobů a Wallace, vzrušený víc než při lovu pum, prohlásil, že věří, že nemohl

být nikdy otevřen.

Vylezl jsem na skálu, jak jen jsem mohl nejvýše, a dalekohledem se snažil rozluštit pravdu. Náš objev vypadal jako nějaké veliké vlaštovčí hnízdo přilepené na střeše. Wallace byl zcela unešen jistotou, že je neporušený.

Prohlásil nám rozrušeně: „To je skutečný zázrak, věřte mi. Víte dobře, že znám zříceniny Aztéků, Toltéků i kmenů Pueblo. Něco takového tam nenajdete. A stejně jsme v jiné oblasti. V tomhle kaňonu žila nějaká prastará neznámá rasa. Jak dávno, to není teď možné zjistit.”

„To snad museli být ptáci, a ne lidi,” ozval se praktický Jones. „Představte si jenom, jak se tam dostali!”

Pokud jsme mohli odhadnout, byl hrob nejméně tři sta stop nade dnem kaňonu a pět set stop pod jeho okrajem. Přístupný nebyl ani z jedné strany, protože stěna byla tak hladká, jako by ji pečlivě opracovala lidská ruka.

„A tamhle je další!” ukazoval opět šťastný nálezce.

„Máte pravdu, a já vidím třetí. Určitě je jich tu spousta,” potvrzoval Wallace. „Myslím, že je možné jenom jedno vysvětlení. Jak vidíte, jsou přibližně v jedné rovině. Pravděpodobně to bylo tak, že tam kdysi bylo dno kaňonu a za celou tu dobu ho přivály dešťové vody prohloubily.”

Taková myšlenka nás ohromila, zejména když jsme si uvědomovali, jak vzácné jsou deště v této vyprahlé části Arizony, ale bylo to skutečně jediným vysvětlením.

„Kolik to mohlo trvat let?” vyptával se plukovník.

„Let! Co jsou roky?” odpovídal Wallace. „Tady přešla tisíciletí, celé věky uběhly od doby, kdy kvetla civilizace, která tu pohřbívala své mrtvé.”

Dalo nám hodně práce, abychom odlákali našeho vědce z místa, kde stejně nemohl dělat nic jiného než stát a toužebně se dívat na osamělé nedostižné hroby. Jeli jsme dál, kaňon se postupně rozšiřoval, neměli jsme však dost času, abychom si blíže prohlédli stovky míst, která by nás zajímala.

Přesto na nás čekalo ještě jedno zajímavé a nečekané překvapení. Radost a čest z tohoto nálezu připadla mně. Mám dobré oči a jsem dalekozraký — je to typický indiánský zrak, jak vždy prohlašoval Jones —, a tak jsem se vždy věnoval pátrání po takových místech, které moji společníci pravděpodobně přehlíželi. Najednou jsem pod velkým převisem zahlédl nějakou tmavší skvrnu. Uvědomil jsem si, že se na ni dívám již poněkolkáté, a zarazil jsem se. Začínala dostávat obrysy lidské postavy. Nebylo snadné se tam dostat po kluzkých kamenech, ale vytrval jsem. Musel jsem se přece přesvědčit! Když jsem se konečně došplhal až na místo, zavolal jsem užasle na ty dva.

Postava, kterou jsem objevil, byl tmavorudý obraz d'ábla, nepředstavitelně divoce a hrubě namalovaný. Celý povrch převisu byl pokryt nejrůznějšími postavami lidí, zvířat, ptáků, některé malby byly černé, jiné žluté, některé zpola setřel čas, ostatní byly jasné a ostré.

Wallace doklopýtal nahoru skoro bez dechu, ale přesto se zmohl na udivený výkřik. Když se došplhal i plukovník a uviděl obrázek zvířete, které mohlo být stejně dobře jelen jako bizon, vzrušeně prohlásil: „Ať jsem čertův, jestli jsem kdy v životě viděl takové zvíře! Přátelé! Tohle tedy je nález! O něčem podobném mi nevykládali ani Pijůtové, pochybuji, že o tom vůbec vědí, o kovbojích a lovcích koní, kteří se sem za posledních sto let dostali, ani nemluví. Porazí to na hlavu všechno, co je kolem řeky Mackenzie nebo kde jinde.“

Smysl některých kreseb byl pro nás laiky mystický, jako nám ostatní byly jasné. Například dvě krvavě rudé postavy mužů, větší táhl menšího za vlasy a v druhé ruce mával sekyrou nebo kyjem, to se nedalo rozeznat. Byl to boj starý jako lidstvo samo. Druhá dvojice se bila nad ležící postavou zhruba připomínající svými tvary ženu. Jiný, žlutě namalovaný Indián, měl jednu ruku červenou. Byl to snad pravěký vrah? Jako další stál před námi pravděpodobně veliký náčelník, neboť před nim ležela řada menších postav, buď mrtvých, nebo v pokoře se klanících. Na význačných místech bylo namalováno něco, co připomínalo netopýra. Byly to kresby bohů nebo d'áblů? Řady pochodujících mužů vyprávěly o staré kletbě národů — válce. Všechny tyto kresby a nerozluštitelné značky byly historií slávy a úpadku dávno vyhynulého rodu.

Jones jenom potřásal hlavou a nedůvěřivě se ptal: „Řekněte mi, jak jenom mohla nějaká barva vydržet takovou dobu?“

„To je tajemství,“ odpověděl mu Wallace. „Ale ty kresby jsou skutečné. A jsem si naprosto jist, že jsou staré nejméně tisíc let. Nikdy jsem se s ničím podobným nasetkal. Hadí rokle je objev! Jednou se sem vrátím a pořádně to tady prozkoumám.“

K večeru jsme byli už na dohled od Oak Springsu a zanedlouho jsme za halasného štěkotu smečky dorazili do tábora. Frank s ostatními přijeli několik hodin před námi, a tak nás čekala vábivě vonící večeře.

Potom nastaly nejpříjemnější chvílky každého dne po dlouhé jízdě nebo lovu — tiché chvílky u žhnoucího krbu, vyprávění o skutečných, dávno minulých dobrodružstvích. A kouř dohasínajícího dřeva tak sladce voněl . . .

Jones ten večer vypadal nezvykle zamyšleně. Věděl jsem již, že u něho takové zadumání znamená staré vzpomínky, a tak jsem tiše čekal. Tu a tam v jednom rohu srubu zachrápal Lawson; Jim a Frank už také odpočívali, můj přítel si pokuřoval z

indiánské dýmky a snil.

„Víte, přátelé," odhodlal se plukovník konečně k řeči, „nějak mi ozvěna v té jeskyni připomněla vytí bílých vlků v Barrenově zemi."

Wallace vypustil velký oblak dýmu a já již věděl, že konečně uslyším historii Jonesova velkého dobrodružství na Dálném severu.

VIII. N a z a ! N a z a ! N a z a !

Všechny oči byly upřeny k vzdálené zátočině řeky. Tam, kde se bíle jiskřící, tančící vlny ztrácely v tmavé zeleni. Červnové nebe se modře zrcadlilo v majestátním říčním proudu, větrem orvané zelené stromy se tlačily až k vodě a za nimi vystupovaly holé vrchy a odrážely se od narudlého obzoru.

Dlouhá ruka Indiána ukázala na jih. Oči čekajících rozeznaly v dálce černý bod a pozorovaly, jak roste. Po proudu se rychle blížila pramice s mužem stojícím u vesel. Ani jedna rudá, ani jedna bílá ruka se nenatáhla na pomoc člunařovi při obtížném přistání. Neohrabaný, těžce naložený člun unášel proud a přes všechny jeho pokusy minul přístaviště. Teprve tam přirazil muž své plavidlo ke břehu a pevně je přivázal u stromu. Na břehu nad ním se tlačili Indiáni. Vzpřímil svou mohutnou postavu, otočil do bronzová opálenou tvář a vrhl na ty nahoře z přimhouřených očí bystrý chladný pohled. Stříbrné prameny ve světlých vlasech prozrazovaly, že již není nejmladší. Tíživé ticho přerušil jen řinkot potřeb k táboření, vyhozených z člunu na travnatou rovinku. Tento nevíтанý návštěvník zřejmě cestoval z daleka, ale jeho člun nořící se hluboko do vody pod nákladem soudků, beden a pytlů dokazoval, že cestu teprve začíná. Příznačná byla i dvojice dlouhých winchestrovek. Matně se rýsovaly pod plachtou, kterou byl přikryt náklad.

Zástup lidí se neklidně pohnul a rozestoupil, aby mohla projít vysoká, hubená, šedá postava strnulého držení těla v obnošeném vojenském kabátě: velitel pevnosti.

„Vy jste ten lovec pižmoňů?" zeptal se stroze bez sebemenší stopy vlídnosti v hlase.

Cizinec uvítal nevlídného tazatele chladným úsměvem. Byl to divný úsměv, při němž, jak se zdálo, se mu v tváři nepohnul ani sval.

„Ano, to jsem já," odpověděl.

„Náčelníci Čipeweyů a kmenů od Velkého Otročího jezera se dověděli, že přijedete. Svolali radu a jsou tu, aby s vámi promluvili."

Na velitelův pokyn se řada náčelníků nahrnula až dolů na břeh a vytvořila před lovcem půlkruh. Pro muže, který kdysi stál před zachmuřeným Sedícím býkem a vznešeným Černým hromem, náčelníky Siouxů, úspěšně čelil Geronimovi a přes mušku své pušky viděl divoké a svobodné Komanče v nádheře jejich pernatých ozdob, pro tohoto muže by] tento půlkruh divochů — pánů severu — jenom odleskem bývalé velikosti Indiánů. Jen pyšné a pohrdavé oči a tváře dávaly zapomenout na jejich vzhled.

Jeden z nich vychrlil ze sebe zvučným hlasem nesrozumitelnou řeč. Když skončil, promluvil na znamení velitele míšenecký tlumočník, oblečený jako běloch.

„On říká, poslouchat veliký náčelník Čipeweyú. On svolat všechny náčelníky kmenů na jih Velký Otročí jezero. On svolat radu. Chytrost bílo tváře, co přijít lovil pižmoň, my dobře znát. Bílý lovec se vrátil do svých lovišť, on obrátit tvář od severu. Náčelníci nikdy nedovolil bílý muž vzít živý pižmoň z jeho země. Aqeter jejich bůh. Dávat jídlo a dávat kůži. Když pryč, nikdy se nevrátit a jeleni jít za ním. Náčelníci a lid mil hlad. Rozkazovat: bíly lovec zpátky. Volají Naza!"

„Hrome, celých tisíc mil už slyším slovo Naza!" vybuchl lovec se směsí hněvu a zvědavostí. "Z Edmontu vyběhli indiánští běžci, dřív než jsem vyjel, a v každé vesnici, na kterou jsem narazil, se seběhl zastup rudochů a starý náčelník řečnil, snažil se mne vrátit a ukazoval na sever. Naza! Naza! Co to vlastně znamená?"

„Žádný bílý muž neznát, žádný Indián neříct." odpověděl tlumočník. „Obchodníci myslel, že to znamená Velký Otročí jezero, Sever ní hvězda, Severin duch Severní vítr, Severní světlo Aqeter, pi žmoň."

„No dobře, tak řekni náčelníkům, aby pověděli Aqeterovi, že jsem už čtyři měsíce na cestě za nějakými malými Aqetery a že za nimi pojedu dál."

„To není zrovna moudré, cizince," přerušil ho velitel pevnosti svým suchým hlasem. „Indiáni vám nikdy nedovolí odvést ze severu živého pižmone, Uctívají ho a modlí se k němu. Je to úplný div, že vás ještě nezastavili."

„Kdo by mne zastavil?"

„Indiáni. Když se nevrátíte, zabijí vás. "

„A to říkáte Američanovi z preríí?" Lovec se na chvílku zarazil a přivřel oči, z kterých šlehal modrý plamen. „Ne existuje žádný zákon, který by mi mohl zabránit, neexistuje nic, jenom pověřčivost Indiánu a hamižnost lidí té vaší Společnosti. A na to jsem j á už příliš starý lišák, než abych se dal oklamat. Dokonce ani sir John Franklin a to byl Angličan, si u nich nemohl koupil jídlo. Jejich poli tika je stranit Indiánům a nepustil sem obchodníky a lovce. A proč? Proto, aby mohli dál obíral ty ubožáky divochy do

naha, když jim vymění pár cetek a pokrývek a trošku tabáku a rumu za kožešiny v ceně miliónu dolarů. Pokoušel jsem se nadarmo najmout pomocníka za pomocníkem, Indiána za Indiánem, abych nevěděl, proč to nejde? Má snad takový starý prérijník jako já projít sám tisíce mil jen proto, aby se nechal vystrašit vámi nebo tou vaší společností? A snil jsem o pižmoních čtyřicet let jen proto, abych se obrátil na jih teď, když cítím sever? To tedy ne!"

Rozvážně, jeden po druhém, plivli náčelníci lovci do tváře. Zaznělo to jako hadí sykot. Když ho tak uráželi, stál nehnutě, potom si klidně otřel obličej a ledově chladným hlasem se obrátil k tlumočnickovi.

„Řekni jim, že urážkou v radě ukázali svou pravou cenu. Řekni jim, že nejsou náčelníci, ale psi. Řekni jim, že nejsou ani baby, ale ubozí hladoví psi. Řekni jim, že se k nim obracím zády. Řekni jim, že bílá tvář bojovala se skutečnými náčelníky, divokými a statečnými, jako je orel, a že psům ukazuje záda. Řekni jim, že je mohla naučit chovat pižmoně a jeleny a chránit je před zimou a vlky. Ale jejich oči jsou slepé. Řekni jim, že lovec odchází na sever."

Skupinou náčelníků proběhlo zahučení, jako když se blíží bouře.

Lovec dodržel slovo a otočil se k nim zády. Zachytil přitom pohledem vyhublého Indiána, jak se snaží vyklouznout z člunu. Ukradl tam balík a skoro by se mu bylo podařilo oklamat skutečného majitele, kdyby byl ovšem nenarazil na překážku, kterou nečekal.

Bílý muž obrovské postavy skočil zloději do cesty a sevřel ho do svých mohutných paží. Indián pustil balík, proletěl vzduchem a s hlasitým cáknutím spadl do řeky.

Tato neočekávaná událost vyvolala poplach a výkřiky údivu. Zmáčený zloděj zoufale plaval ke břehu. Zachránce zvedl balík, ve kterém melodicky zacinkala ocel, a když ho hodil na břeh k ostatnímu vyloženému nákladu, napřáhl velkou přátelskou ruku.

„Menuju se Rea," řekl hlubokým dunivým hlasem.

„Já jsem Jones," odpověděl lovec a okamžitě se chopil podávané pravice. Rea byl proti němu obr. Měřil šest a půl stopy, měl široká ramena — hora svalů a kostí. Mohutná zarostlá hlava mu seděla na býčí šíji. Široká tvář, nízké čelo, hranatá spodní čelist, velké, světlé, jakoby jaguáři oči — to vše ukazovalo, že je to muž strašné a brutální síly.

„Poslechněte!" zvolal velitel pevnosti. „Raději se dvakrát rozmyslete, než se spojíte s tím lovcem pižmoňů!"

„Táhněte k čertu!" vykřikl Rea. „Potkal sem chlapa podle svého gusta, a k tomu krajana, a jedu s ním!"

Domluvil a několik Indiánů, kteří ho obklopili, odstrčil stranou tak nešetrně a nevšímavě, až se zapotáceli.

Zástup se opět pomalu shromáždil nahoře na břehu.

Jones si uvědomil, že se nějakým podivným obratem osudu setkal s jedním z mála svobodných obchodníků tohoto kraje. Tito obchodníci, jak napovídal již název, pod kterým byli známi, popírali práva Společnosti, chytali zvěř a obchodovali na vlastní pěst. Byli to tvrdí a nepoddajní muži. Pro Jonese znamenal Rea víc než tucet jiných pomocníků. Znal zvyky zvířat, dohovořil se s Indiány, uměl zacházet se psy a věděl, jak obstarat jídlo a palivo. Navíc se ještě ukázalo, že je i tesař a kovář.

„Tohle sou moje věci," prohlásil a vysypal obsah svého vaku. Byl tam svazek ocelových pastí, nějaké nářadí, sekyra se zlomeným topůrkem, krabice nejrůznějších loveckých potřeb a několik kusů flanelového prádla.

„To ty zloději tady," vysvětloval svou chudobu. „Není toho zrovna moc. Ale sem právě ten, koho potřebujete. Jo, a jednou sem měl kamaráda a ten vás znal, říkal vám Buff Jones. Von se menoval Jim Bent."

„Na Jima se pamatuji," řekl Jones. „Padl s Custerem při posledním útoku. Tak vy jste byl Jimův kamarád! Kdybyste potřeboval doporučení, tohle by stačilo. Ale jak jste přehodil toho Indiána přes palubu, to mě nadchlo."

Rea brzy ukázal, že málo mluví a hodně udělá. Jonesovými prkny zvýšil před i zád' pramice, aby lépe vzdorovala vlnám v peřejích, upravil kormidlo, vyrobil pár lepších vesel a přeložil náklad tak, že v člunu bylo víc místa.

„Buffe, čeká nás bouřka. Postavte stan a rozdělte oheň. Budeme předstírat, že se tu utáboříme. Tyhle Indiány ani ve snu nenapadne, že se odvážíme vyjet na řeku, až se setmí, a tak se ve tmě vytratíme."

Slunce zmizelo za mraky, které se přihnaly od severu, studený vítr ohýbal špičky smrků a dešť se lil v proudech. Sotva se setmělo, nebylo vidět ani jediného Indiána. Schovali se před bouří. Ve stanech a ve velkých srubech Obchodní společnosti probleskovala světla. Jones slídlil po okolí až do úplné tmy, dokud ho mrazivý, prudký liják nezahnal zpátky k tábořišti. Viděl, že Rea už složil stan a čeká na něho. „Jedem," prohlásil obchodník a člun vyrazil po proudu tiše jako pírko nesené větrem. Nechali se volně unášet tak dlouho, až se jim ve tmě ztratily poslední záblesky ohňů v táboře.

Stejně jako ostatní prudké řeky, měla i tahle v noci svůj hlas plný vyhrůžek. Hučela do tmy svůj spěch a své hrozby. Oba lovci, jeden u kormidla a druhý u vesel, promočení lijákem pozorovali temnou hradbu stromů. Člun klouzal neslyšně kupředu do tmy.

Avšak Jones zaslechl najednou v hluku bouře ještě cosi jiného: ustavičné tlumené dunění, podobné rachotu kol obrovského vozu. Ten hluk již znal. Bylo to jediné, před čím měl během svého dlouhého dobrodružství života hrůzu. Mnohokrát na Athabascce prorokovalo takové dunění nebezpečné a obávané peřeje.

„Pekelný peřeje!“ vykřikl Rea. „Hnusnej proud, ale nejsou tam skály.“

Jekot proudu zesílil a změnil se v řev, který naplnil vzduch těžkým, únavným rachotem. Zdálo se, že celý okolní nezřetelný svět se svíjí pod bičem větru, deště a řevem vody. Člun vystřelil kupředu, vlny ho vynesly nahoru, otřásl se, prorazil přídí bílou tříšť a v úděsném jekotu plul a plul, točil se, zmítal a nořil do černé zmeti vln. Potom řeka vykřikla svou poslední hrozbu, prudce změnila směr a uklidnila se. Hluk peřejí zanikal v dálce. Člun plul opět pokojně, bičován pouze větrem a přívaly deště. Kolem půlnoci se bouře utišila. Protrhanými tmavými mraky prohlédly jiskřivé hvězdy a měsíc chvílemi stříbřil špičky smrků, chvílemi se jako lesknoucí perla schovával za jejich větvemi.

Jones, který prožil celý život na prériích, okouzleně pozoroval řeku zalitou měsícem. Viděl, jak voda černá ve stínu žulových skal, jak se točí a zpívá. Znovu zaslechl vzdálený hukot zeslabený větrem. Na břehu se objevily vysoké, rozervané skály, řečiště se najednou zúžilo a stíny přemohly měsíční světlo. Řeka byla poseta víry, které se chvílemi syčivě otevíraly a běžely s člunem po proudu. Pramice letěla vpřed. Před ní byla dlouhá, ubíhající hladina plná mrazivých vln, s kterými si hrál měsíc. Otročí řeka prudce spadala rozervaným korytem vystlaným balvany, neznala chvilku oddechu a věncila černé, lesklé skály pěnou a vodní tříští.

IX. V Kraji pižmoňů

Od čipeweyské pevnosti k Velkému Otročímu jezeru byla daleká cesta. Dva dlouhé měsíce pročesávali Rea s Jonesem zátoky tohoto vnitrozemského moře, až konečně dospěli na jeho severní kraj, z kterého vytékala řeka. Tam našli kamenný komín a krb stojící mezi zbytky rozpadlého srubu.

„Nemáme už moc času,“ prohlásil Hea, „Zima je na spadnutí. Jen se koukněte, jak brzo je tma.“

„Měli bychom ale začít s lovem,“ trval tvrdošíjně na svém Jones.

„Člověče, čeká nás polární noc, dyk se teď budu muset na sedm měsíců někam zahrabat. Potřebuju chatu, dřevo a něco k jídlu!“

V smrkovém lesíku dosahujícím až k vodě brzy zazvonily sekery. Stromy tu nebyly příliš vysoké a dosahovaly takřka stejné velikosti. Tu a tam vykukovaly ze země zčernalé pařízky s viditelnými starými záseky. Jones si všiml, že průměr čerstvě kácených stromů byl stejný jako na pařezech, a vyptával se Rea, jak je to dlouho. Co tu někdo naposled kácel.

„Řek bych asi tak pětadvacet nebo možná padesát let.“

„Ale ty, co tady kácíme, nejsou přece nijak tlustší?“

„Víte, ono tady na severu nic moc rychle neroste.“

Postavili si kolem komínu srub patnáct stop dlouhý. Na střechu dal nejdřív polena, na ně smrkové větve a zasypali je hlínou a pískem. Když Jones vyrovnával udusanou podlahu u krbu, objevil v zemi rezavý pilník a čelo soudku, v kterém bylo vypáleno nějaké nečitelné slovo.

„Tak jsme to přece našli,“ řekl Hea „Franklin si tady postavil srub v osumnáctém roce. A kolem osumnáct set třiatřicet tu přezimoval kapitán Back, když hledal trosečníky z lodi Fury. Ty stromy musel porazit někdo z těch dvou výprav, protože indiáni to nikdy nedělají.“

Když lovci skončili stavbu srubu, připravili se ještě venku hranici dřeva na pálení a uskladnili soudky sušených ryb a mouky, bedny sucharů, konzerv, soli, cukru, kávy a tabáku, prostě celý náklad své pramice. Tu potom rozebrali na prkna odnesli také ke srubu. Celá ta práce jim trvala asi týden.

Jonesovi připadalo spaní uvnitř, i když tam plál oheň, nepohodlné, a nebylo mu o nic tepleji než venku pod smrky. Pokusil se ucpat spáry ve stěnách, ale protože neměl dost mechu ani čeho jiného, nebylo to k ničemu. Rea se mu smál a radil, aby počkal.

Den ode dne se plocha ledu u břehu zvětšovala, slunce bylo matnější a matnější a v noci stále chladněji. Začátkem října klesl teploměr několik stupňů pod nulu a pokles stále pokračoval.

„Tak už je to tady, už se to veze,“ rozhodl se Rea, „pojd'te, Buffe, máme práci.“

Vzal vědro, došel k díře v ledu, kde nabírali vodu, a prorazil šestipalcový škraloup, který se tam utvořil za posledních několik hodin. Nabral plnou nádobu a vrátil se ke srubu. Jones neměl ani tušení, co chce Rea dělat, ale poslušně ho následoval.

Za tu chvíli, než došli od jezera k chatě vzdálené asi čtyřicet kroků, byla již voda ve vědrech pokryta tenkou vrstvičkou ledu. Rea se postavil zády proti větru tak patnáct stop od stěny a vychrstl na ni celý obsah nádoby. Troška zmrzla již ve vzduchu, ale zbytek vody namrzl na kládách. Bylo jasné, že traper chce spáry utěsnit ledem. Muži se činili celý den a přestali, až když srub připomínal skleněnou horu z pohádek. Nikde

nebylo vidět ostrý roh. Uvnitř bylo teplo a útulno ani světla nebylo méně, než dokud pronikalo do chaty jenom všemi možnými škvírami.

Potom mráz trochu povolil a začalo sněžit. Ale jak! Vzduch byl plný sněhových vloček velkých jako peří. Po celý den a noc se tiše snášely na krajinu a srub pod jejich příkrovem pomalu mizel. „To je to, co potřebujem, jen ať sněží, za pár dní se hne karibů. A my b udem mít čerstvý maso,“ radoval se Rea. Druhého dne vysvitlo slunce, netrvalo to však dlouho a od severu se přihnál vítr a hnal před sebou další snůh. Třetí noc po bouři, když lovci leželi pohodlně zachumláni do teplých pokrývek, probudil je nezvyklý hluk venku před chatou.

„To sou Indiáni,“ prohlásil s jistotou Rea, „přitáhli sem na lov.“

Celou polovinu noci jim křik nově příchozích, štěkot psů, zvuky přejíždějících saní a rámus při stavbě stanů nedovolil usnout. Ráno stála na pláni indiánská vesnice. Stany byly postaveny z kůží karibů natažených na zkřížených tyčích. V jámách ve sněhu hořely ohně. Dlouho nebylo kolem skupiny týpí nikoho vidět, až později se objevil hlouček dětí, zahalených do ubohých kousků pokrývek a kůží. Jones si všiml jejich vyhublých, tmavých tváří, hladových pohledů a zvláště jejich zakrslého vzrůstu. Když na ně promluvil, plaše poodběhly a zastavily se. Zavolal znovu a děti utíkaly pryč. Jenom jeden malý chlapík zůstal stát. Lovec zašel do srubu a vrátil se s hrstí kostek cukru.

„To sou Žlutý nože,“ řekl Rea. „A pořádně vyhladovělý! Nedá se nic dělat, sme v tom.“

Jones natahoval ruku k chlapci, ale ten stál jako přikovaný a jenom se udiveně díval.

„Molar nasu,“ ozval se Rea, „bílý muž dobrý.“

Postavička jako by se probudila ze sna a ohlédla se po blížících se kamarádech. Lovec nejdříve snědl sám kousek cukru a potom podal kostku malému Indiánovi. Chtivě ji vzal, dal do úst a udiveně vyskočil.

„Hopíšampulí! Hopíšampulí!“ povykoval na své bratry a sestry. Přiběhli jako vlci.

Rea překládal: „Myslím, že říká sladká sůl. Voni ty chudáci jistě neznaj cukr.“

Tlupa dětí obklopila Jonese, a když všichni ochutnali bílé kostky, začali tak nadšeně ječet, až se ze stanů vyhrnuli i jejich rodiče.

Dosud nikdy neviděl lovec tak bídný indiánský kmen. Postavy zahalené ve špinavých potrhaných příkrývkách a v tvářích hladem planoucí, hluboce zapadlé oči. Nahrnuli se před chatu, stáli tam, něco mumlali a jen se dívali. Nebylo v nich ani stopy po přátelství, ani po něčem jiném.

„Říkal sem, že maj hlad,“ ozval se zase Rea. „Přitáhli sem k jezeru zaklínat Velkého ducha, aby jim poslal karibů. Myslete si co chcete, Buffe, ale nekrmte je. Jak to uděláte

jednou, tak je máme na krku celou zimu. Já taky vím, že je to krutý, ale pochopte, člověče, že sme tady na Severu!"

Ale přes veškeré varování nemohl lovec odolat dětskému žebroňení. Nemohl jen tak stát a dívat se, jak ti malí hladoví. Když se přesvědčil, že ve stanech není skutečně nic k jídlu, pozval děti do srubu a navařil jim hrnec polévky, do které ještě rozdobil suchary. Indiánci se na ni vrhli jako divoké kočky. Aby mezi nimi udržel aspoň trochu pořádek, musel si přizvat na pomoc Rea. Po jídle je museli z chaty vyhnat.

„Tohle jsem ještě nezažil," litoval je Jones, „chudáci malí."

Rea jenom pochybovačně vrtěl zarostlou hlavou.

Druhý den ráno začal Jones obchodovat se Žlutými noži. Přinesl si na to zásobu korálků, pokrývek a konzerv. Vyměnil za ně tucet šlachovitých černobílých indiánských psů, dvoje saně i s postroji a několik párů sněžnic. Mnul si radostí ruce, protože po celé dosavadní cestě se mu nepodařilo zajistit si tyto nezbytné potřeby pro práci, která ho čekala.

„Měl ste to jídlo rozdělit na dávky," mružel nespokojeně Rea.

Za čtyřadvacet hodin se Jones přesvědčil o pravdivosti slov zkušeného obchodníka. Jediný den postačil, aby vyhladovělí Indiáni snědli zásoby potravin, které jim mohly a měly vydržet několik týdnů. A příští den už stáli zase u srubu. Rea je proklínal a vyhrožoval jim pěstí, ale oni se opět a opět vraceli.

Přešlo několik dní. Celý ten čas rudoši neustále vyzpěvovali své naříkavé prosby k Velkému duchu a modlitby doprovázeli divokým bubnováním na tamtamy.

Ale nebylo to nic platné. Karibů nepřicházeli. Dny se krátily, slunce se objevovalo stále na kratší dobu a rtuť v teploměru neustále klesala.

Ale ani čtyřicet stupňů pod nulou divochy nezastrašilo. Tančili, dokud nepadali únavou, zpívali do ochraptění a hluk tamtamů neustával ani v noci I když mu to Rea nedoporučoval, krmil Jones děti pravidelně každý den.

Jednou, když Rea byl někde venku, vniklo do chaty asi tucet Indiánů a začali si vymáhat jídlo tak násilně, že lovec jim užuž chtěl něco dát, když tu se náhle rozlétly dveře a v nich stála veliká postava obchodníka.

Jediným pohledem pochopil, co se děje. Upustil vědro, které nesl, trhnutím otevřel dveře dokořán a vrazil dovnitř. Protože byl tak rozložitý, zdál se pomalý a neohrabaný, ale stačila jediná rána jeho pěstí a zasažený rudoch odletěl ke stěně nebo nechtě prošel dveřmi do sněhu. Pak chytil do každé ruky jednoho, srazil jim hlavy dohromady a jako bezvládné pytle vyhodil ven. Místnost byla za dvě minuty prázdná. Přirazil tedy dveře a zastrčil závoru.

„Buffe, jednou se z těch rud'asů zblázním," hromoval ochraptěle. Mimo zrychleného oddychování nebylo na něm vidět žádné jiné známky předcházejícího vypětí.

Jones se s úlevou zasmál a opět v duchu vzdával dík za přátelství tohoto podivného muže.

Brzy potom, když jednou šel ven pro dřevo, pátral jako obvykle v nekonečných dálavách zamrzlého jezera. Slunce takřka nesvítilo, vzduchem poletovaly vločky sněhu. Zazdalo se mu, že v dálce zahlédl pohybující se vlnu o něco tmavší než našedlý obzor. Zavolal na traperu.

„Karibů," prohlásil Rea rozhodně. „To je jejich předvoj. Poslouchejte Indiány! Slyšíte, jak řvou: Aton! Aton! To je karibů v tý jejich řeči. Blázni, tím křikem stádo zaženou a maso bude v tahu. Zvířata zůstanou na ledě a tam je nikdo nedostane!"

Jeho společník několik okamžiků pozoroval jezero a břeh zrakem zkušeného lovce a potom zaběhl do chaty. Objevil se vzápětí s winchestrovkou v každé ruce. Prolétl křičícím davem a seběhl na nízký břeh. Tam se u závěje sněhu zarazil. Šedý mrak postupujících zvířat se pohyboval po ledu ve vzdálenosti asi tisíce yardů směrem k jihovýchodu. Pokud by stádo neuhnulo, muselo by projít kolem výběžku zasahujícího do jezera asi na půl míle. Jones se rychle rozběhl. Nehonil zbytečně na prérii antilopy a bizony, aby nevěděl, jak se má přiblížit k pohybujícímu se stádu. Pokud se zvířata sama pohybovala, neuvědomovala si, zda on stojí nebo běží. Aby se mohla rozhodnout, o co jde, musela se zastavit a podívat pozorněji. To byla jeho výhoda. Najednou si všiml, že karibů před ním zpomalují a ohlíží se. Bleskově zůstal stát. Když se karibů opět pohnuli kupředu, běžel. Znovu zastavil, znovu se rozběhl, a tak se s přestávkami, ale bezpečně blížil ke stádu. Již rozeznával šedivé kývající se hlavy. Viděl, jak je může celkem snadno ošálit, a tak důvěřuje svému štěstí, seběhl na led. Mezera mezi ním a šedými paroháči se zmenšila na méně než dvě stě yardů.

Poklekl na jedno koleno. Povolil si okamžik pro obdivující pohled na tu divokou krásu a potom prudce zvedl pušku k rameni. Podle starého zvyku zamířil nejdříve mušku na statného vůdce stáda. Prásk! Šedivý monarcha vyskočil do vzduchu, zahrabal kopyty, sklonil paroží a klesl. Pak několik vteřin šlehal z winchestrovky oheň roznášející příval smrti. Když byla prázdná, lovec ji odhodil a uchopil druhou. V jeho pevné ruce znamenala zkázu pro tolik životů, kolik v ní bylo nábojů.

Stádo se řítilo kupředu a zanechávalo za sebou na bílém jezeře zmítající a kopající raněné. Když k nim Jones doběhl, viděl, jak se někteří snaží povstat. I když to znamenalo jakési nebezpečí, zkrátil nožem jejich utrpení. Ale většina zasažených zvířat byla již mrtvá a za chvíli ležela tiše všechna. Byla to nádherná stvoření, šedá, až

skoro bílá, s široce, pravidelně rozvětvenými parohy.

Na břehu se ozýval zmatený křik a objevil se Rea s oběma saněmi a za ním se hnal celý kmen Žlutých nožů.

„Buffe, to je vono! Zrovna tak to vyprávěl starej Jim,“ nadšeně vykřikoval, když viděl úlovek. „To je masa na celou zimu a já bych se vsadil, že z toho nebude nic.“

„Třicet ran za míň než třicet vteřin,“ řekl Jones, „a dám za to krk, že každá zasáhla. Kolík jich je?“

„Dvacet, dvacet, Buffe, nebo už neumím počítat. Se mi zdá, že se s tou vohnivou holí ale umíte ohánět. A hele, máme tady návštěvu!“

Vytáhl velký nůž a začal vyvrhovat zvířata. Neměl toho ještě moc hotového, když doběhli křičící Indiáni. Každý měl košík nebo nějakou nádobu, kterou divoce mával ve vzduchu. Začali zase vyzpěvovat své modlitby. Lovec se odvrátil a obchodník proklínal. Za chvíli nastalo na obou stranách napětí. Protože Jones nechtěl vyvolat srážku, navrhl traperovi, že se s rudochy rozdělí. Potom jim odtáhl stranou deset mrtvých těl a Indiáni si je za divokého radostného zpěvu, zakopávající jeden o druhého, odnášeli na břeh.

„Blázni,“ bručel Rea a otíral si zpocené čelo. „Říkaj, že uprosili Velkýho ducha, aby jím je poslal. Člověče, dyby nebylo vás, tak sme si k masu ani nečuchli. Ale to je to poslední, co sme pro ně udělali. Myslim, ze víc karibů už nevidíme. Je už na ně pozdě. No nic, díky vaší střelbě sme měli štěstí. Tak jedem, sáně sem, za chvíli by sme měli na krku vlky.“

Na každé sáně naložili tři kusy, a tak jim doprava ke srubu netrvala dlouho. „Buffe, ted' se nemusíme starat, jak udržíme maso čerstvý,“ prohlásil Rea, „jednoduše zmrzne. A stahovat je mužem taky až, nás napadne.“

Toho večera se vyhladovělí psi nažrali tak, že se sněhem jenom ploužili. A stejné hodovaly i Žluté nože. Jak dlouho tomu rozmařile hýřícímu kmeni vydrželo maso deseti karibů, to se lovci nikdy nedozvěděli. Ráno se objevili dva noví Indiáni, jejichž příchod byl oslaven hostinou a řečněním dlouho do noci.

„Tak myslím, že se těch hladovejch sousedu brzo zbavíme,“ ozval se Rea, „a ať mě čert veme, jestli se ti pohani něco vo vás nedověděli. Ty dva jim přinesli nějaký zprávy. Vemte si pušku, půjdent se lam kouknout.“

Kmen Žlutých nožů skládal tábor. Oba muži okamžitě vycítili změnu v jejich chování. Obchodník oslovil několik bojovníků, ale žádný mu neodpověděl ani slovo. Položil tedy širokou pravici na rameno starého vráscitého náčelníka, ale ten ji setřásl a otočil se k němu zady. Se zabručněním ho traper obrátil a vychrlil na ucho všechna slova,

kteřá v jeho řeči znal. Dostal chladnou odpověď a pak se otrhaný náčelník napřímil, natáhl dlouhou, hnědou paži k severu a s fanatickým zábleskem v očích vykřikl: „Naza! Naza! Naza!"

„Vy pohani," potřásl Rea puskou před tváří obou poslů, „Jestli se nám eště s tím svým naza budete plíst do cesty, tak si to s váma vyřídím. Buffe, pojd'te pryč, než se z toho zblázním!"

Když se vrátili do chaty, výprávěl Rea Jonesovi o tom, že dva noví příchozí byli poslaní, aby varovali Žluté nože před jakoukoli pomocí bělochům. Tu noc si lovci vzali psy do srubu a střídavě drželi hlídku, ráno našli pláň prázdnou a jen široká stopa ukazovala k jihu. Po odchodu Indiánů klesla rtuť až na padesát pod nulou a začala dlouhá, jiskřivá, polární noc.

Oba společníci měli dostatek masa a paliva, a lak se pohodlně usadili ve své chatě a připravili se na měsíce čekání do prvních záblesků jara. Ven vycházeli jenom tehdy, když na chvílku přestal jinak neustále vanoucí vítr. Pro lovce z prerií, nováčka na severu, byl svět plný stínů zdrojem neustálého zájmu. Na zešeřelém nebi bylo občas vidět nejasný kroužek, o kterém Rea tvrdil, že je to slunce. Ticho a pustina kolem byly zdrcující.

„Ale kde jsou vlci?" ptával se Jones.

„Nemůžou žít v hlubokém sněhu. Buď loví na jihu karibů, nebo víc na severu pižmoně."

I když teploměr klesl až na šedesát stupňů pod nulou, zůstával lovec venku za bezvětrných dnů co nejdéle. Podivnému neskutečnému slunci se už nedivil, ale obdivoval zázrak severu — auroru borealis, všudypřítomnou, stále se měnící do nové krásy.

„Dyk je to jenom polární zář," divil se mu Rea, jako by mluvil o sucharech. „Zmrzneme tady. Už je zase větší zima."

A skutečně, bylo stále chladněji, rtuť ukazovala na sedmdesátku. Stěny a strop srubu byly všude kromě místa nad krbem pokryty jinovatkou. Maso karibů zmrzlo na kost. Nůž, sekera nebo ocelová past pálily v rukou jako žhavé a přimrzaly okamžitě ke kůži. Lovcům se špatně dýchalo, každé vdechnutí ledového vzduchu přímo bodalo v plicích.

Měsíce se pomalu táhly. Rea byl stále zamklejší, a jak sedával před ohněm, ramena mu klesala stále hlouběji. Jones, nezvyklý na dlouhé čekání a nečinnost, stávající se na Severu skutečnou hrozbou zdravému rozumu, opravoval stále něco na zbraních, saních a postrojích. Jinak by snad zešílel.

Hodiny a hodiny leželi a nemohli spát a jenom poslouchali vytí severáku. Někdy si

Rea v polospánku něco šeptal, jednou se vztyčil a mumlal nějaké jméno. Stíny plamenů poskakovaly po stěnách chaty. V takových chvílích toužil Jones zoufale vrátit se na jih — domů. Rea celé dny nepromluvil jediné slovo, jenom seděl, mlčky se díval do ohně, jedl a spal. Lovec se vytrhl ze svého vlastního zadumání. Báł se o zdraví svého přítele a snažil se ho vyrušit ze zachmuřeného mlčení, ale marně. Stále víc a víc si vyčítal, že se vůbec vydal na sever, a když už, tak že přivezl tak malou zásobu tabáku. Sám nekouřil, ale Rea byl vytrvalý kuřák, a když proměnil všechen tabák, co měli, v bílý kouř, uzavřel se opět do sebe.

X. Úspěch a pád

Konečně začala pohasínat nádhera polární záře, stíny se prodlužovaly a rtuť v teploměru stoupala. Zima ustupovaly, pomalu sice, ale přece, s tyranskou nechutí vzdát se své moci.

Jaro přicházelo, i když bylo dvacet pět pod nulou. Začátkem dubna se objevila malá skupina Indiánů; podle toho, jak vypadali, byli to vyvrženci všech možných kmenů od Otročího jezera. Vyhladovělí a stejně udiveni přítomností bílých lovců jako Žluté nože, ale chovající se přátelsky. Rea soudil, že určitě nebyli ještě před nimi varováni, a tak přesvědčil nejzdatnějšího bojovníka, aby naše dva přátele doprovázel dále na lov pižmoňů jako průvodce.

O několik dní později dali rudochům zbývající maso karibů, a když jim ještě pořádně vysvětlili, že srub je chráněn bílými duchy, vydali se Rea s Jonesem, každý s jedním spřežením psů a saněmi, za svým stejně vybaveným průvodcem po zasněžené pláni k severu. První den ujeli šedesát mil a postavili si stan na břehu Dělostřeleckého jezera. Sto mil po jeho ledě překonali za další dva dny. Čtvrtého dne je putování stejnotvárnou bílou pustinou bez jediné skály a stromu přivedlo do kraje, kde rostly jenom divně malé, velmi slaboučké smrčky.

„Dičeň nečila,“ prohlásil indiánský průvodce a Rea překládal: „Země malých stromků.“

Občas zahlédli soby. Lišek a zajíců bylo vidět dost a dost, všichni, i ti sobi v dálce, přijali za svou barvu severu. Byli stříbřitě bílí. Jednou vyběhlo na nedaleký pahorek nádherné zvíře, bílé jako sníh, a pozorně sledovalo lovce. Vzhledem připomínalo obrovského psa, ale vypadalo nesrovnatelně divočeji.

„Tak, tady je máme," vykřikl Rea a sáhl po pušce. „Polární vlk! Tyhle čertí nám připravěj vočistec." - A vlk, jako by rozuměl, zvedl úzký čenich a nezvykle strašidelně zavyl. Potom splynul s bělostnou krajinou jako duch z jiného světa.

Lovci si v lese nasekali dřeva, co se jen na saně vešlo. Dalších pět dní je Indián vedl lesem, až šestého dne okolo poledne zastavil, ukázal na stopy ve sněhu a řekl: „Ageter!"

Oba běloši viděli ostře vytlačené otisky kopyt, podobné sobím stopám, jenže byly delší. Ihned postavili stan a vypřáhli psy. Potom se s průvodcem vydali za zvěří. Na sněžnicích po sněhové túře lehce klouzali a nebořili se. Zanedlouho zvolal opět průvodce: „Ageter!" a vypustil psy, které vzal s sebou.

Několik set yardů před nimi v malé úžlabině se pohybovalo stádo černých zvířat, velmi podobných huňatým bi zonům. Jones vykřikl radostným překvapením a brzy předhonal své společníky.

Pižmoni se před psy srazili dohromady a čtyřnozí pomocníci lovců je obíhali dokola. Jones doběhl, viděl, jak šest statných býků vztekle potřásá rohatými hlavami proti svým znepokojovatelům. Pro starého lovce byl tento pohled splněním celých let snů a tužeb, ale přesto se zarazil a radost mu kalila lítost nad tak bezmocnými tvory.

„To by byla vražda," řekl si, „nejsem přece na jatkách."

Rea se už také přiblížil a vykřikoval: „Tak do toho! Potřebujem čerstvý maso a já chci ňáké kůže!"

Býci padli pod dobře mířenými ranami a obchodník s průvodcem a psy se rozběhlí do tábora pro sáně. Jones si s užaslým zájmem prohlížel kořist, po které toužil celé roky. Největší býk byl asi třikrát menší než bizon. Měl tmavohnědou dlouhou vlnitou srst. Hlava byla velká, s širokým čelem a malýma ušima, rohy nejdříve přiléhaly k lebce a potom se ostře otáčely kupředu. Stejně jako bizon měl i pižmoň krátké nohy porostlé dlouhou srstí a i mezi malými tvrdými kopýtky byly osrstěné polštářky, mající pravděpodobně zabránit klouzání po ledu.

Na sáně se najednou daly naložit dva kusy. Odtáhnout je do tábora a stáhnout bylo otázkou několika málo chvil. Pečlivě vyřezali vybrané kousky masa. Neztráceli čas a hned si je pekli nad ohněm. Pečeně byla nasládlá a šťavnatá, jenom příchuť pižma byla nepříjemná.

„Tak, příteli, a jdeme sehnat nějaká ta telata," vyhlásil netrpělivě Jones, „a pak hned vyrazíme domů."

„Moc nerad to říkám tomu rudochovi," odpověděl Rea. „Bude to s ním stejný jako s těma vostatníma. Ale snad nám neuteče. Je na to daleko vod domova a nemá nic, jen tu

starou bouchačku." Obrátil se k průvodci a směsí jazyků kmenů od Otročího jezera se začal s ním domlouvat. Z celé řeči rozuměl Jones jenom dvěma slovům: „Ageter nečila." které Rea stále opakoval. Věděl, že to znamená „malý pižmoň".

Indián, jak se zdálo, najednou pochopil, co se mu říká, celý ztuhl, zamítavě zavrtěl hlavou a vyděšeně se zadíval na lovce. Potom udělal něco, co již oba běloši znali. Pomalu vstal, postavil se čelem k severu, zvedl ruku a chvíli stál jako socha. Když se probudil ze své nehybnosti, začal zvolna nakládat své pokrývky a pasti na saně, z kterých ještě nevypřáhl tahouny.

„Masana dičen hula," řekl a ukázal na jih.

„Masana dičen hula," ozvěnou opakoval Rea. „Ten prokletec říká: »Žena žádný dřevo.« Utíká! Co vy na to? Jeho ženská nemá čím topit. A my máme jen dva dny cesty k severnímu moři. Buffe, já toho pohana nepustím!"

Chladně nabil svou pušku. Indián to musel vidět, ale nehnul ani brvou. Jenom se otočil proti Reovi a v jeho chování nic nepřipomínalo ubohost jeho kmene.

„Proboha, člověče, nestřílejte!" zvolal Jones a srazil napřaženou zbraň.

„A proč ne?" ptal se obchodník stejně, jako by uvažoval, co má dělat s útočícím zvířetem. „Mám dojem, že z toho nebude nic dobrého, dyž ho necháme vodejít."

„Jen ho nechte," rozhodl Jones. „Jsme tam, kde jsme chtěli být. Máme psy a masa je také dost. Pochytáme telata a u jezera budeme stejně rychle jako on a možná i dřív."

„No, možná," bručel nespokojeně obchodník.

Rudochovo chování se nijak nezměnilo. Z dříve přátelského průvodce byl najednou zachmuřený nepřítel. Odmítl maso, které mu Jones nabídl, a jenom ukazoval na jih a díval se na lovce, jako by se ptal, jestli přece nepojedou raději s ním. Oba muži zamítavě zavrtěli hlavami. Indián udeřil pěstí do prsou a dramaticky zavolal: „Naza! Naza! Naza!"

Naskočil do saní, bičem pobídl psy a bez jediného ohlédnutí zmizel.

Lovci dlouho seděli a mlčeli. Konečně se Rea zachechtal: „Tak Masana žádný dřevo. No jo, to je zlý."

Druhého dne zrána našel Jones blízko tábora vyšlapanou stezku pokrytou otisky malých kopýtek. Úprkem se rozběhl ke stanu pro Rea a psy. V noci kolem nich táhlo velké stádo pižmoňů. Nemuseli stopu sledovat daleko. Když psi začali svůj koncert, vyběhlo stádo na jeden vyšší pahorek a připravovalo se k obraně.

„Telata! Potřebuji jenom telata!" křičel rozčileně Jones.

„Člověče, držte se zpátky! Tohle je velký stádo a bude bojovat!"

Ale štěstí lovcům přálo, zvířata se rozdělila na několik skupin a jedna z nich, kterou

psi nejvíc znepokojovali, seběhla z pahorku a zastavila se u vysoké závěje sněhu.

Když to muži zpozorovali, doběhli tam na sněžnicích a našli tři krávy a pět vystrašených telátek, jak se tísní zády ke stěně a malýma rudýma očima pozorují štěkající trapiče.

Pro zkušeného starého lovce bylo směšnou záležitostí pochytat těch pět vyděšených mlád'at. Krávy si všímaly jenom psů a na mladé zapomněly. Prvním hodem lasa chytil za krk malého býčka. Přitáhl si ho po kluzkém sněhu a jen se smál, když mu svazoval chlupaté nožky. Za dobu kratší, než by potřeboval na jedno bizoní tele a určitě s poloviční námahou, měl bezpečně svázaných všech pět malých pižmoňů. Nad zajatci se rozlehl jeho indiánský pokřik.

„Tak, a máme je, Buffe," radoval se s ním traper, „a teď si něco užijem, než je doslaném v pořádku domů. Počkejte tady, přivezu sáně. Můžete mi zastřelit tu nejlepší krávu, docela by mi bodla eště jedna kůže."

Ze všech svých úlovků, a mohl mezi ne počítal téměř, každý druh divoké zvěře v Severní Americe, si Jones nejvíc cenil telat pižmoňů. Jeho touha chytit alespoň několik těchto vzácných a těžko dosažitelných přežvýkavců byla tak silná, že když se splnila, považoval to za svůj největší lovecký úspěch. Byl šťasten. A nic ho lak nepotěšilo, jako když hned prvního večera v zajetí si telátka začala vyhrabávat ostrými kopýtky pod sněhem lišejník. Našla ho, a tak se vyřešil další problém. Jones se ani neodvažoval uvažovat o tom, jak je bude krmit, a ona se postarala o potravu sama.

„Reo, podívejte se na ně! Jen se podívejte!" opakoval. „Člověče, koukejte, pasou se!"

A obr se usmíval a pozoroval ho, jak si hraje s mlád'aty. Vůbec se ho nebála. Byla asi dvě a půl stopy vysoká a vzhledem připomínala ovce. Uši i růžky jim v chundelaté srsti nebylo ani vidět a barvu měla také o hodně světlejší než dospělá zvířata.

„Člověka se vůbec nebojí, jenom psů," radovat se ten věčný milovník divokých tvorů.

Když připravovali saně pro cestu na jih, museli na ně naložit a přivázat i svůj živý úlovek, což znamenalo, že musí nechat na místě část masa a dřeva a nad tím se Rea tvářil dost starostlivě.

Následovaly dny rychlé jízdy po zledovatělém sněhu. Na spánek i odpočinek si žárlivě odpočítávali co nejkratší čas. Ale přesto si byli plně vědomi nebezpečí svého podnikání. Maso, které měli s sebou, už spotřebovali pro sebe a psy a zbývalo jim jenom několik kousků dřeva.

„Měli bysme zabít jedno tele a pict ho, dokavad' máme eště náky dříví," navrhl Rea.

„Zabít tele? To dřív umřu hlady!" pobouřenu vykřikl Jones.

Hladový obr již neřekl ani slovo.

Pokračovali v cestě na jih. Kolem nich oslepivivě zářila ve slunci zasněžená pustina. Nekonečná bílá poušť, země mrazu a ticha.

Začal padat čerstvý sníh a psi se do něho hluboce bořili. Slunce, podle kterého se lovci dosud řídili, nebylo vidět. Nezbylo než se utábořit a čekat na vyjasnění. Veškeré jídlo, které ještě měli, byly suchary máčené v čaji. K večeru Jones vylezl za stanu. Vánice se utišila. Ale kde jsou psi? Zavolal na svého společníka a tu se začaly kolem něho zvedat bílé kopečky, otřásaly se a z nich vyskočili zasněžení tahouni, jejich pelechý úplně zakryl sníh.

Rea přestal opakovat své věčné: „Masana žádný dřevo," a vymyslel si novou průpovídku: „A kde sou asi vlci?"

„Zmrzli," odpovídal na ni lovec suše.

Navečer příštího dne konečně uviděli na obzoru tmavý nepravidelný vlys pralesa „malých stromků". Dojeli až na jeho okraj a postavili si tam tábor. Konečně oheň!

„Tak, máme už jenom čtyři suchary a jeden hrnek čaje pro každého," staral se traper. „A počítám, že sme tak dvě stě mil vod Velkého Otročího. A kde sou vlci?"

V tom okamžiku přinesl noční vítr z dálky dlouhé naříkavé zavytí. Telata zneklidněla, psi zvedli čenichy a Rea, opřený zády o strom, jenom překvapeně sykl. „A sakra! Co nevidět sou tady." Opět se tichem ozvalo divoké skolení. Brzo bylo v lese slyšet lehký dusot tlapek. Rea vyskočil a natáhl ruku po winchestrovce. Na černém pozadí lesa se míhaly bílé stíny, blížily se a zase se vzdalovaly. Jones si nejdříve myslel, že vlci jsou jenom výplodem obchodníkovy představivosti, protože nebylo slyšet ani štěknutí, a mlčící vlci musí přece patřit do snu.

„Už jsou tady," křikl traper. „Koukejte na ty zelený světýlka, Buffe. Sou horší než čerti. Nažeňte telata rychle do stanu a připravte se pustit psy!"

Zacílil a vystřelil na jeden bělavý stín. Po ráně se ozval podivný zvuk. Jestli to byly poslední škubavé pohyby dodělávajícího zvířete nebo rvačka živých o jeho mrtvolu, to se nedalo zjistit.

Jones začal podle Reova příkladu střílet na druhé straně stanu. Jeho střelba měla podobný účinek.

„Počkejte," křičel obchodník, „šetřte si patrony!" Psi se snažili utrhnout od řetězů a zuřivě štěkali. Lovci naházeli na ohniště polena a větve. Plameny vysoko vyšlehly a osvětlily les široko kolem. Po okraji ozářeného kruhu se pohybovaly bílé přízraky.

„Bojí se víc ohně než nás," řekl lovec.

Zdalo se, že je to pravda. Dokud oheň hořel a plápolal, drželi se vlci zpátky. Mužům to dovolilo, aby si během té krátké přestávky posbírali všechno dřevo v blízkosti. Ale

kolem půlnocí, když bylo téměř spáleno, číhající lupiči se stali opět odvážnějšími.

„Máte ještě nějaký střelivo do pušky?“ ptal se Rea.

„Ano, dost!“

„Tak, do toho!“

A Jones pečlivě zamířil a vyprázdnil celý zásobník do pohybujících se těl. Potom bylo zase slyšet jenom ty podivné trhavé zvuky.

„Poslechněte, Reo, na těch bestiích se mi něco nezdá. Že by smečka vlků byla tak tichá?“

Ale útok byl pro nejbližší dobu odražen. Lovci přidali na oheň z rychle se zmenšující hromady trošku paliva a rozhodli se, že si lehnou, aby si odpočinuli. Ale nespali. Neustále naslouchali, kdy se ozve kradmé našlapování blížících se útočníků. Najednou zaslechli prudký dusot tlapek a okamžitě se rozpoutal zuřivý štěkot a vrčení.

„Ven,“ vykřikl Rea, „dou nám na psy!“

Jones vystrčil ze stanu nejdřív hlaveň pušky a vylezl za ní. Jak jen se objevil, skočil po něm vlk velký jak pardál a bílý jako padlý sníh. Vystřelil bestii přímo do prsou, ale než padla v smrtelné křeči, zahlédl ještě její vyceněné tesáky, šílené zelené oči a cítil její horký smrdutý dech. Bílá a černá bojující těla byla v jednom chumlu. Traper mezi ně hodil žhnoucí poleno. Plamen jenom zasyčel jak zapadl do huňatých kožichů. Potom uchopil další hořící větev a skočil do nejhustější vřavy. Vlci takovou blízkost ohně nevydrželi, obrátili se a uprchli do lesa.

„To je ale kus,“ divil se Jones, když si přitáhl k ohni jedno zastřelené zvíře. Bylo obrovské, rozložitě a silné, s dlouhou a jemnou srstí. Rea je začal ihned stahovat a těšil se, jaké kožešiny najde ráno.

Ačkoli vlci určitě zůstali v okolí tábora, přesto se neodvážili přijít blíže. Psi kňučeli a vyli a jejich neklid se s přicházejícím ránem stále zvyšoval. Když je lovec za denního světla prohlížel, zjistil, že někteří jsou pořádně potrháni. Obchodník hledal kolem tábora nějaký úlovek, ale nenalezl ani chlup.

Muži vyrazili brzy znovu na cestu. Psi se snažili mezi sebou prát, ale jinak na nich nebylo vidět žádné stopy včerejší rvačky. Biče je pobízely k nejvyšší rychlosti, protože Rea si byl jist tím, že bílí lupiči jsou jím na stopě. Celý den lovci napjatě hlídali, jestli neuslyší divoký štěkot lovcí smečky.

Na obloze se již objevovaly první hvězdy, když se utábořili na břehu Dělostřeleckého jezera. Po setmění se v dálce ozvalo očekávané vytí pronásledovatelů.

Jedinou odpovědí jim bylo Reovo proklínání.

Zatímco rozdělával před stanem oheň, chodil Jones nepokojně kolem a najednou

vytrhl od pasu nůž a šel tam, kde si pižmoní mlád'ata vyhrabávala zpod sněhu potravu. Prudce se ale otočil a podával zbraň traperovi.

„Co mi to dáváte?“ ptal se Rea.

„Musíme něco jíst,“ odpověděl lovec. „Ale já to nemohu udělat. Tak musíte vy zabít jedno sám.“

„Podřezat tele?“ vzpíral se Rea. „Zbláznil jste se? Já si nestěžoval, že mám hlad. A stejně nás vlci sežerou i s telatama.“

Více si neřekli. Snědli poslední suchary, Jones nahnal malé pižmoně do stanu a šel ke psům. Celý den měl o ně starost, nelíbili se mu, a právě když k nim přicházel, začali se rvát: Bylo to nezvyklé, protože napadení se jenom bázlivě krčili a útočníci byli tak divocí, že ho to až překvapovalo. Najednou jeden zuřivec zakoulel očima, u tlamy se mu objevila pěna, otrásl se, vydal ochraptělé zaštěknutí a svalil se na zem.

„Proboha, Reo!“ zděšeně zvolal Jones. „Pojďte se podívat! Ten pes má vzteklinu. Nakazili ho vlci!“

„Už to tak bude,“ ozval se Rea. „Jednou sem viděl psa, co na to pošel, a vypadal zrovna tak. A koukněte se na ty zelený oči. Neříkal sem, že to bude horší než peklo? Budem muset pobít všechny.“

Lovec zastřelil dodělávajícího psa a brzy potom tři další, u kterých objevil podobné příznaky. Byla to hrozná situace. Zabít je všechny znamenalo vzdát se naděje na návrat. Ale ještě horší bylo riskovat možnost pokousání vzteklým psem.

„Reo, můžeme udělat jenom jedno,“ rozhodl se lovec. „Pomůžete mi podržet psy, než jim zavážu tlamy?“

„Ale jo,“ řekl Rea. Pro jistotu vzal mezi zuby nůž a rukama v rukavicích si přitáhl prvního k ohni. Nebožák jenom skučel, ale neprojevoval žádné nepřátelství. Jones mu pevně ovázal čenich provazem a pustil ho. Podobně naložili i s ostatními. Jenom u posledního, dosud klidného, propukla zuřivost v okamžiku, kdy na sobě pocítil lovcovu ruku, ohnal se hlavou a tesáky mu roztrhl rukáv. Rea ho okamžitě zvedl levicí do vzduchu a pravicí do něho vrazil nůž. Mrtvolky odtáhli dále od stanu a potom se vrátili k ohni a čekali na útok.

Když se ještě více setmělo, ozvalo se v dálce očekávané volání divokých lovců. Dlouho potom však byl klid.

„Měl byste si na chvílku lehnout,“ navrhl Rea, „dyby se něco dělo, tak vás zavolám.“

Jones usnul, jakmile se hlavou dotkl pokrývky. Probudil se až ráno a našel trapera klidně sedícího u ohně.

„Člověče, proč jste mne nevzbudil?“ rozmrzele se ptal.

„Proč? Vlci se jenom trošku prali vo ty mrtvoly.“

V tom okamžiku lovec zahlédl na břehu ubíhat jednoho bílého lupiče. Rychle nadhodil pušku, kterou si přinesl ze stanu a bez míření vypálil. Vlk běžel dál po třech a ve chvílce zmizel za závějí. Jones vylezl na její vrchol a uviděl, že odběhl jen o sto kroků dál a zůstal stát. Po druhém výstřelu se svalil. Lovec k němu doběhl a odtáhl ho do tábora. Rea začal se stahováním, ale najednou se zarazil: „Tý bestii chybí jedna zadní!“

„To je divné, viděl jsem, jak se mu houpala na kůži, když běžel. Podívám se po ní.“

Po krvavé stopě ve sněhu se vrátil na místo, kde vlk padl, a tam, kde mu kulka přerazila běh. Nebylo tam nic.

„Našel jste to?“ ptal se obchodník.

„Ne, a přitom je tam sníh tak tvrdý, že nemohla nikam zapadnout.“

„No, tak si ji sežral, to bude vono. Podívejte se, tady sou stopy po zubech!“

„Je to vůbec možný?“ divil se Jones.

„Ale jo, šak jste to viděl sám. Říkám vám, jak cejtěj krev, tak si urafnou třeba vlastní nohu. Počkejte, vykuchám ho.“

I když se celá tato věc zdála Jonesovi nepředstavitelná, musel věřit svým očím. Daleko nepředstavitelnější byla však dále jízda se smečkou pološílených psů. Přesto se o ni s traperem pokusili a hnali své tahouny dál, jak jen mohli, aby za den urazili co nejdelší úsek cesty. Do večera se však u několika dalších psů objevila vzteklina v takové míře, že je museli zastřelit. Ozvěna výstřelů ještě ani nedozněla, když vítr přinesl slabé, ale jasné volání vlčí smečky.

Rea se posměšně ozval. „A kde sou asi vlci?“

Nastala noc, dlouhá a bezesná. Ráno lovci putovali dále k jihu. Hodinu za hodinou běželi vedle saní a poháněli zbylé ubohé, uštvaně psy. Po setmění dorazili konečně k druhému břehu jezera, kde si mohli postavit stan na chráněném místě mezi dvěma obrovskými balvany. A potom hladoví a vyčerpaní tiše vyčkávali, kdy se ozve skolení neúnavných posluš smrti.

Stejně jako minulý večer ho zaslechli nejdříve jenom z dálky nesené větrem. Vlci tentokrát byli odvážnější, protože neviděli oheň. Blížili se stále víc a více. Psi začali vyděšeně skučet.

„Do stanu!“ vykřikl Rea.

A lovec skočil za svým druhem. Chroptění umírajících psů, které se mísilo s ještě divočejším vrčením bílých útočníků, bylo umíráčkem psí smečky a přede hrou konce obou mužů. Jones vyhlédl ze stanu. Viděl jenom zmítající se hromadu zvířecích těl.

„Napumpujte to do nich,“ křičel obchodník.

Lovec rychle vyprázdnil celý zásobník do bílé tmy. Zasažení lupiči vyskakovali a padali, další kulhali pryč a zbývající se vrhli proti němu.

„Nemám už čím střílet!“

Obr uchoпил sekeru a zastoupil vchod. Těžké ostří se mihlo a prorazilo lebku prvního útočníka. A opět! Druhý se zchromeně svíjel. Po Lom se Rea postavil do úzké uličky mezi balvany a se zvednutou zbraní čekal.

První po něm skočil rozježený bílý démon s široce rozevřenou mordou. Ještě ve vzduchu se setkal s prudkou ranou a bez jediného zaštěknutí padl. Další vzteklé zvíře se vrhlo na Rea. Sekera sletěla jako blesk. Vlk se svalil v křeči a s přeraženým hřbetem se na zadních nohách snažil odplížit do bezpečí.

Jones čekal u vstupu do stanu s nožem v ruce. Nevěřil svým očím. Připadal si jako ve zlem snu. Viděl dvě rozzuřené příšery útočit najednou. Slyšel dopadnutí sekery, zasažený vlk padl, ale druhý podklouzl pod hrozící zbraní a chytil obchodníka za bok. Jones zaslechl, jak se trhá látka, skočil a nožem zneškodnil vzteklinou sílené zvíře. Bojovali beze slov. Obr uzavíral útočícím bestiím přístup ke stanu, na každého vlka mu stačila jediná rána. Stál jako skála, mohutný a tichý. Srážel bílé zabijáky jistými údery sekery, a když skončil svou strašnou práci jenom suše poznamenal: „A kde jsou vlci?“

„A jak jste na tom vy?“ starostlivě se ptal Jones.

„Ale, mám jenom díru v kabátě, nic víc, kamaráde.“

Tři psi byli již po smrti, čtvrtý a poslední vydechl naposled, když ho našli.

Přišlo šedé ráno, a kdyby na sněhu kolem lovců neležela mrtvá těla bílých příšer, zdálo by se, že to, co prožili, bylo jenom bláznivým snem.

„Dybysme se mohli najíst, tak se domů dostanem,“ prohlásil Rea. „Ale maso psů a vlků je votráveny.“

„Mám zabít jedno tele?“ rozhodoval se nerad jeho společník.

„Kous vás vlk? To snad ještě nemusíme, ne?“

Jones prohledal všechna zavazadla a našel jeden náboj. Nabil a opět vyrazili k jihu. Začaly se objevovat jednotlivé smrky orvané větrem a první stopy karibu probudily v myslích lovců naději.

„Podívejte se tamhle za smrčky,“ zašeptal najednou lovec a upustil provaz, za který táhl saně. Za černými stromky se něco pohybovalo.

„Karibů!“ vydechl Rea. „Rychle! Střelte, člověče!“

Ale Jones vyčkával. Byl trpělivý jako pravý muž, divočiny a znal cenu poslední rány. Když paroháč vyšel na otevřenou planinu, Jones hvízdal. A v tom okamžiku, když se zvíře zastavilo, ozval se výstřel.

Na čtyři sta yardů potřebuje kulka zlomek vteřiny. Ale jak dlouho se to zdálo. Oba lovci ji slyšeli svistět vzduchem. Karibů se svezl k zemi, vyskočil, klopýtavě uběhl několik kroků a svalil se, aby již nevstal.

Hodinka odpočinku u ohně a s dostatkem masa změnila pro oba muže celý svět. I když se všude kolem třpytil sníh a pořádně mrzlo, nezdálo se jim to už tak hrozné.

„Co je tohle?“ zvolal najednou udiveně Jones.

Pozornost lovců upoutala řada stop mokasínů směřujících k severu,

„To by mě taky zajímalo, co to má znamenat?“ vrtěl hlavou nedůvěřivě Rea.

Přišla noc, mrazivá a plná hvězd. Lovci odpočívali a naslouchali do ticha, kdy se ozve opět hrozné vytí. Příští den byl vyplněn namáhavou a vysilující prací, ale muži neumdlávali.

Večer je zastihl několik mil od srubu. Zbýval tedy už jenom jediný den cesty.

Rea mluvil jenom o kožešinách, o nádherných bílých kožešinách, které musel nechat ležet. Jones spokojeně pozoroval malé pižmoně, jak si vyhrabávají kopýtky lišejník.

Tu noc je únava přemohla, vyčerpaná těla si žádala své a oba muži usnuli.

První se probudil obchodník, odhodil přikrývky a vyšel ven. Jeho zuřivý výkřik přinutil Jonese, aby vyletěl za ním.

Vedle stanu u kolíků, u kterých byla uvázána, ležela ve sněhu ztuhlá, vychladlá těla telat. Stopy mokasínů ukazovaly, jak k té tragédii došlo.

Jones se musel opřít o svého společníka.

Obr zvedl vztekle pravici k nebesům. „Masana žádný dřevo!“ dusil se bezmocným vztekem.

Řídkými větvemi smrků se prodíral severák a zdálo se, že v jeho písni se slabě ozývá prokleté: „Naza! Naza! Naza!“

XI. Cestou do Siwashe

„Kdopak se to tady v noci tak dlouho bavil,“ zeptal se Frank druhý den ráno, když jsme trochu později snídali. „Musím vám něco povědět. Jim vobčas mluví ze spaní a včera, když se konečně uložili, tak se posadil, společensky prohodil: »Sakra, to to fouká!« a zase si lehl.“

Jim se začervenal při tomto krutém odhalení své slabosti, ale Frankovi se oči veselím jen blýskaly. Za ten týden v Oak Springsu jsme se všichni pořádně poznali a Jim byl stále stejně tichý a klidný. Každý ho měl rád. U jeho přítele se ale mimo přímého a

přátelského chování projevoval mimořádný smysl pro humor. Byla v něm chlapecká neposednost, tak příznačná pro arizonské kovboje.

Toho dne se Lawson vydal za nějakým tajemným posláním. Nemohl jsem vůbec vypátrat, o co šlo. My jsme se pomalu připravovali a balili všechno pro zítřejší pochod do Siwashe. Napojil jsem tedy Satana, chvílku si hrál se psy, prošel jsem se po skálách a potom se vrátil do srubu a lehl si. Jim měl ruce zabílené moukou až po lokty. Připravoval těsto na suchary a před ním na stole stála řádka nízkých pánví. Za chvíli přišli dovnitř Wallace s Jonesem, později i Frank a všichni se postavili pohodlně před krbem. Tu Frank s rychlostí žongléra chytil jednu pánev s těstem a položil ji na židli, kterou si plukovník přitáhl ke stolu. Jim si toho nevšiml, Jones s Wallacem byli k němu obráceni zády a o mně nevěděl, že se na něj dívám. Hovor se točil kolem Jonesova velkého hnědáka. I když měl svázané nohy, zatoulal se totiž minulou noc na deset mil od tábora.

„Lehčí je mu počítat žebra než ho hledat,“ prohodil Frank klidně a nevzrušeně, jako kdyby napjatě neočekával, co se stane.

Ale nikdo nemohl předvídat, co Jones udělá. Už si chtěl sednout, když si najednou na něco vzpomněl a šel si to najít ve svém pytli. Wallace si rychle sedl na jeho židli, a co bylo zdaleka nejlepší, nijak se neměl k tomu, aby vstal. Zřejmě si myslel, že sedí na některé židli s přibitou pokrývkou, aby byla měkčí. Ať už si Frank o tom myslel co chtěl, nedal na sobě nic znát, a když se Jim začal shánět po chybějící pánvi, snažil se náš vtipálek vypadat ještě méně nápadně než obvykle.

„To je tedy peklo,“ rozčiloval se kuchař. „Měl sem tady přece čtyři pánve těsta! Nesežralo mi jednu to štěně?“

Wallace konečně vstal a pánev s řinkotem spadla na zem. Protestovala tak asi proti svému nedůstojnému osudu. Těsto však zůstalo přilepené jako bílý polštářek na zadní straně kalhot. Jim, Frank i Jones si toho ihned všimli.

„Pa-ne Wal-la-ce, dyť-ste se-děl na těs-tě!“ vykřikl Frank podivným přiškrceným hlasem. A potom se rozchechtal jak on, tak i Jim bláznivým smíchem. Smáli se tak, že se zdálo, že se udusí křečovitými záchvaty. Smál jsem se samozřejmě s nimi a ani Wallace se tomu neubráníl, když musel použít svého loveckého nože k účelu, ke kterému určitě nebyl původně určen. Jenom Buffalo Jones se ani neusmál, pouze prohodil cosi o zbytečném mrhání dobrou moukou.

Byla to úplná psychologická studie pozorovat Franka, když se Jim omlouval Wallaceovi za neopatrné odložení pánve. Nevyzradil jsem, co jsem viděl, ale rozhodl jsem se, že si dám na Franka lepší pozor. A právě toto rozhodnutí mi pomohlo učinit

důležitý objev. Postel, na které jsem měl rozložený svůj spací pytel, byla v rohu místnosti. Šel jsem se tam jen tak pochvat a zdálo se, že je všechno v pořádku. Najednou jsem si všiml tenkého provázku, prostrčeného spárkou mezi kládami ve stěně. Když jsem ho nenápadně sledoval, viděl jsem, že prochází slámou v mé posteli a pod ní je přivázán k volně stočenému lanu. Nechal jsem všechno, jak bylo, a šel jsem ven. Před chatou jsem si chvíli hrál se psy a přitom hledal dál. Provázek se táhl po stěně, až zase asi v místě, kde spával Frank, procházel škvírou dovnitř. Nebylo zapotřebí nijakých velkých úvah, abych pochopil, že jde o pokus vyrušit mé pokojné sny. Nic jsem neříkal a klidně čekal další vývoj událostí.

Lawson se vrátil až k večeru a přes sedlo měl přehozené dva kusy nějaké zvěře. Ukázalo se, že nám Jones připravil velmi příjemné překvapení. Věděli jsme sice, že má někde na svazích Buckskinu chov merinových ovcí, ale nevěděli jsme, že je to tak blízko. Lawson strávil celý den hledáním ovčáka se stádem a přivezl nám dvě jehňata. Ten večer jsme měli hody, pečeně byla jemná a šťavnatá, chuť mohla závodit s masem vyhlášených horských ovcí.

Po večeri jsem se již nemohl dočkat, kdy si Frank začne připravovat půdu pro svůj nový žert. Netrvalo dlouho, když se v rozhovoru ozvalo: „Dneska sem tady u srubu viděl chřestýše.“ Řekl to tak klidně, jako kdyby mluvil o chlebu. „Chtěl sem po něm střelit, ale, potvora, ztratil se jako pára.“ „Jó, ten je tady často,“ přidal se Jim.

Panebože, tak i toho starého poctivce svedli, aby jim pomohl. Bylo to jasné, dnes měla být noc chřestýšů.

„V těch starých kaňonech mají ideální podmínky,“ přiložil si polínko můj vědecký přítel. „Našel jsem několik jejich děr, ale protože v tomhle čase jsou nejnebezpečnější, dal jsem jim pokoj. Moc bych za to nedal, že pod srubem budou mít nějaké hnízdo.“

Když učinil toto prohlášení, měl alespoň tolik slušnosti, že se zahalil do velkého oblaku kouře z dýmky. Tak on v tom byl také! Čekal jsem jenom, že se připojí i Jones s nějakou povídačkou, ale protože nepromluvil, usoudil jsem, že ho asi moudře vynechali z celého spiknutí. Chvíli jsem přemýšlel a potom jsem se rozhodl, že musím Frankovi pomoci k úplnému úspěchu.

„Chřestýši,“ děsil jsem se. „Proboha, toho jenom uslyšet a je po mně. Jednou po mně takový klacek skočil a dodnes jsem na tu hrůzu nezapomněl.“

Frank byl zřejmě z hloubi duše potěšen, když slyšel o mé nepříjemné zkušenosti, a tak se zeširoka rozhovořil o útočnosti chřestýšů vůbec a těch arizonských zvlášť. Kdybych byl věřil všem těm povídačkám, pramenícím z jeho vynalézavého mozku, musel bych si být jistý, že ve zdejších kaňonech bují život jako v brazilské džungli. Korunu tomu

všemu dala poslední poznámka, pronesená tím nejlídnějším a nejupřímnějším hlasem: „Teda, dybych měl spací pytel jako vy, tak bych si dal pozor, protože to je něco, co se chřestýšům musí líbit.“

Když jsme se všichni ukládali ke spánku, podařilo se mi v slabém světle lampy přehodit nepozorovaně konec lasa přes kohoutek sedla pověšeného na stěně a položil jsem si na dosah jak pušku, tak i svoji osmatřicítku Smith & Wesson. Potom jsem zalezl do pytle a čekal. Za chvíli začal Frank chrápat tak umělecky, že se člověk musel až divit, do jakých podrobností propracovává svůj žert. Dalo mi moc práce potlačit v sobě neodolatelné nutkání k smíchu. Jonesovo chrápání bylo však skutečné, a tím víc jsem se bavil představou, co se stane. Moc bych se divil, kdyby se nevyděl, až to propukne.

Najednou jsem ve slámě pod sebou zaslechl slabé zašustění. Ve své nenápadnosti bylo tak hrozivé, že kdybych nevěděl o připravovaném lasu, byl bych všemu uvěřil. Trhl jsem sebou, jako když se vystrašený člověk náhle probudí. Provaz se vyplížil zpod postele a vypadal doopravdy jako had. Vyjekl jsem, vyskočil — Frank zapomněl chrápat —, potom jsem zařval z plných plic, chytil pušku a pistoli, vystřílel zásobníky do stropu a zatáhl za své laso.

Sedlo spadlo se stěny s ohlušujícím rámusem, do kterého se mísily zvuky, s kterými jsme ani Frank ani já nepočítali, ale které byly tím účinnější. Lawson, nezasvěcený do celého tajemství, rozespale vyskočil, převrhl stůl s celou Jimovou výbavou hrnců a pánví, a jak se tam tak motal, kopl ještě navíc plukovníka do břicha.

Já jsem zatím spokojeně zalezl do svého pytle a byl jsem pravděpodobně tím nejšťastnějším člověkem široko daleko. Můj smích úplně zanikl ve všeobecném kraválu.

Když ti tři pokrytci uklidnili Lawsona, přísahajícího, že jsme byli přinejmenším přepadeni tlupou Indiánů, a když se Jones utišil natolik, aby mu mohli vysvětlit, že to všechno způsobil jenom nějaký nevinný hádek, uložili se zase všichni, aby pokračovali v přerušném spánku. Museli jsme ale ještě vyslechnout několik poznámek o bláznech a o tom, že v celém Buckskinu není jediný chřestýš.

Ještě dlouho potom jsem slyšel nebo spíše cítil, jak se Frank s Jimem otřásají potlačovaným veselím. Rozhodl jsem se, že co nejdříve vypátrám, zda Jones má alespoň kousek smyslu pro humor, jestli je schopen nějakého citu nebo zájmu o něco jiného než o ty svoje věčné čtyřnožce. Moje přesvědčení, že nepochopí vtip, nebylo asi spravedlivé, když si představím, že byl probuzen bezpochyby z příjemného snění o křížencích vlastního chovu, kteří by v sobě spojovali rozum člověka a sílu zvířat. A ta

druhá otázka, zda je schopen nějakého lidského citu, se měla rozhodnout nečekaně brzo.

Příštího dne ráno, ihned jak Lawson přihnal koně, naložili jsme a vyjeli. Nerad jsem se loučil se starým táborem. Vydali jsme se po Stewartově stezce, a tak jsme brzy museli sesednout a vést koně stoupajícím kaňonem. Psi každou chvíli nacházeli stopy kojotů a vysoké, ale k pronásledování se už nedali svést. Zvonek se ohlížel po svém pánovi, jako by mu chtěl říci, že si dobře vzpomíná na určité nepříjemné události v nedávné minulosti. Navečer jsme dospěli ke konci údolí a utábořili se u malého lesíka. Byli jsme již opět ve výšce kolem desíti tisíc stop, vzduch byl mrazivě chladný a u ohně nám bylo víc než příjemně.

Pospíchali jsme s přípravou večeře a někdo ve spěchu hodil na voskované plátno, rozprostřené na mi jako stůl, plechovku s máslem, do kterého byla namíchána kyselina karbolová. Jones tu směs užíval na léčení bolavých tlapek našich psů. Pochopitelně jsem si vybral právě tuto plechovku, pořádně si máslem natřel suchar, nabral z kotlíku fazole a pustil se hladově do jídla. Nejdříve jsem si myslel, že jsem se jenom spálil. Potom jsem rozeznal tu ohavnou příchuť, a uvědomil si, že něco není v pořádku. Zvedl jsem plechovku, prohlédl si ji, ucítil pach karbolu a otrásl se odporem. Trvalo to jenom krátkou chvíli, protože mi bylo ihned jasné, kolik té kyseliny tam může být, a konečně jsem jí nesnědl tolik, aby mi to mohlo uškodit. Chtěl jsem to už všem říci, ale vtom mne napadlo, že mi tak náhoda hraje do ruky.

„Buffe!“ vykřikl jsem ochraptěle. „Co je v tom másle?“

„Bože, snad jste to nejedl? Já do toho dal kyselinu!“

„Já — já se otrávil! Snědl jsem to skoro všechno! Shořím! Umírám!“ A potom jsem začal úpět, svíjet se a naříkat.

Všichni strnuli. První se z leknutí vzpamatoval Wallace a skočil ke mně s hrnkem mléka. Nijak zvlášť jemně mi zvrátil hlavu dozadu a ve snaze rozevřít mi ústa, mne skoro zmrzačil. Muselo ho pořádně překvapit, když mu umírající oběť vrazila loktem do boku, protože se na mne udiveně podíval. Stačil jsem mu rychle pošeptat, o co jde.

Od té doby pevně věřím, že naše divadelní umění ztratilo v mém příteli velikého herce. Mohutným gestem hodil hrnec s mlékem Jonesovi na hlavu. Ten nebožák byl tak vyděšený, že se ani nepokusil uhnout

„Vy nemyslíci vrahu! Už je pozdě!“ hořekoval Wallace a něžně si mi položil hlavu do klína. „Už je pozdě, povídám. Má křeče, nemohu mu rozevřít zuby. Ubožák! Kdo to jenom řekne jeho matce?“

Pod kloboukem staženým do očí „sem pozoroval, jak tato obžaloba proniká drsnou

slupkou našeho vůdce. Nemohl ani promluvit, jenom bezmocně svíral pěsti. Frank byl bílý jako prostěradlo. Bylo to prostě nad pomyslení zábavné. Jenom Jimův výraz hrůzy a bezmocného zoufalství byl víc, než jsem mohl snést. Právě když Wallace .vyzýval Jonese, aby se modlil za spásu mé duše — dnes si přeji, abych byl nepodlehl tak rychle — jsem vstal a klidně šel k ohni.

„Jime, mohl bych, prosím, dostat ještě jeden suchar?“

Odivem mu poklesla spodní čelist a chvějící se rukou mi podával suchary. Jones mne chytil za rameno a hlasem, v kterém zněl úplně nový přízvuk, se ptal: „Vám už je dobře? Vy můžete jíst? Už jste se z toho dostal?“

„No, samozřejmě. Víte, kyselina karbolová mi toho moc neudělá. Já ji často užívám na chřestýši uštknutí. Nechtěl jsem vám to říkat, ale včera večer mne tady jeden uštkl a taky jsem si to jí vyléčil.“

Frank zamumlal něco o koních a ztratil se ve tmě.

Plukovník se na mne díval nevěřícíma očima, a když jsem viděl jeho radost nad tím, že jsem ušel, podle jeho představ, jisté smrti, bylo mi trochu líto mého podvodu. Moje zvědavost byla víc než ukojena.

Při ranním probuzení jsem našel na spacím pytli půlpalcovou vrstvu jinovatky. Zem byla bílá a smrky kolem nás nebyly již stříbrné pouze podle jména.

Připravovali jsme se k časnému výjezdu, když se na stezce od Oaku objevili dva jezdci a za nimi ještě nákladní koně. Byli to Jeff Clark, lovec mustangů, o kterém nám už vyprávěl Stewart, a jeho pomocník. Jeli do hor na lov. Clark, menší vousatý chlapík, nám řekl, že se potkali se Stewartem a od něho se dozvěděl, kudy asi pojedeme.

Náš poslední tábor byl již blízko zalesněného sedla, a tak jsme brzy sjížděli dolů. Zanedlouho jsme vjeli do překrásného vzrostlého jedlového lesa. Podle Clarka se táhl po svazích Buckskinu na jih až k Velkému kaňonu a na západ k Siwashi. Dvě hodiny jsme jeli pod stromy, kde se kopyta našich koní bořila do rudě zeleného mechu a stříbřité trávy. Viděli jsme spoustu šedých jelenů, velikých skoro jako losi. Jones vykládal, že je skutečně před lety tady někdo s losy křížil.

Clark nás bez upozornění zavedl přímo na okraj kaňonu. Obrovské stromy nám zakrývaly výhled až do posledního okamžiku a pak jsme najednou stáli nad nesmírným srázem. Byl jsem ohromen a před pádem dolů mě zachránil jenom jakýsi sedmý smysl, který máme v podvědomí jako dědictví po svých divošských předcích. Nikdo z naší společnosti ještě z této strany kaňon neviděl. Všichni překvapeně mlčeli, jenom Clark vykládal: „To je divočina, co? Sem se dostane jen vobčas lovec koní. Jednou sem tady měl skovaný stádo celý dva roky. Lepší místo na tábor si neumíte

představit. A slyšíte ten hukot? To je vodopád. Ani ho není pořádně vidět, taky se k němu nedostanete, ale k napájení koní stačí potůčky vokolo. A na stráních najdete tu dycky sních. To máte nejlepší, protože cesta dolů k vodě je pekelná."

„Tohle je to místo, kde má být podle Stewarta tolik pum?" ptal se Jones.

„Asi jo. Tady jich je jako králíků. Připravily mě tady vo tisícé dolarů, ty potvory, to může klidně říct. Páni, dyť já nevodchoval za celou tu dobu jediný hříbě. Tady je to pumama úplně zavšivený. Podívejte se tamhle na ty žlutý skály. Tam maj doupata a nikdo je tam nehoní. Ani to pořádně nejde. V létě se tady prohání tisíce kusů vysoký a mustangů, a tak maj žrádla dost. Všude najdete spoustu koní. Co nesežerou pumy, vo to se postaraj kojoti. Ale jesli ty pumy najdete, to nevím. Jednou jsem si sem přived psy a chtěl sem dostat Starýho Torna. Nasadil sem je na jeho stopu, ale už sem z nich neviděl ani chlup. Jo, páni, tady to budete mít asi těžký."

„No, vypadá to tak," přiznal náš vůdce. „V podobné krajině jsem nikdy nelovil. Budeme se to muset naučit. Času máme dost, psy také, tak potřebujeme jenom vůli."

„Doufám, že se vám to podaří. Ale pokuste se aspoň zabít Starýho Torna."

„Toho si chytíme živého. Střílet jsme sem nepřijeli," odpověděl mu Jones.

„Co?" vykřikl udiveně Clark a ještě jednou si nás prohlédl. Na tváři měl nedůvěřivý úsměv.

„Jones chytá pumy do lasa, víte?" poučil ho Frank.

„Ať mě čert veme, jestli tak chytí Torna," vybuchl Clark a vyplivl žvanec tabáku. „Člověče, neblázněte, dostat se tý potvoře na dosah, to je vo krk! V životě sem ho neviděl, ale pět let chodím kolem jeho stop a ty sou větší než stopy koně. Bude vážit tak nejmíň tři sta liber. A koukněte se na hřbet tohodle mustanga. Vidíte ty jizvy? No tak to je taky práce toho starýho padoucha. Skoro ho dostal loni na podzim."

Jizvy, které nám Clark ukazoval, byly dlouhé, pravidelné a některé až palec široké. Ještě ani nezarostly srstí.

„Povězte mi, jak se ten kůň zachránil?" ptal se plukovník.

„Jo, to já nevím. Možná že Toma vyplašili psi. Ale mému koni to trvalo skoro rok, než se z toho vylízal. Říkám vám, Tom není vobyčejná puma, to je lev. Dyž ho napadne, tak si zabije i dospělýho koně, ale nejradši má tak roční hříbata. Jeho stopu určitě najdete a docela jistě si ji nespletete s žádnou jinou. No a já teď pojedu dolů, a jesli tam najdu nějaký stopy, tak zapálím dva vohně. Zvěř bude teď asi nahoře ve stráních, ale myslím, že pumy budou chodit na lov jenom v noci a ráno se budou stěhovat zase dolů. Tak teda, dyž máte dobrý psy, bude lov stát za to. Ale nechte si poradit — k Starýmu Tomovi moc blízko nelezte!"

Po všech těch potížích na začátku naší výpravy, po těžkém putování pouští bylo přímo nádherné být konečně u cíle cesty. V táboře jsme měli dostatek dřeva, vody a pastvy pro koně. A navíc jistotu, že jsme v kraji, kde se to pumami jenom hemží.

Při stavění tábora jsem se každou chvíli napřímil a zadíval se kolem. Rozhled byl nádherný, tak nádherný, že na jeho plné pochopení potřeboval člověk čas. Všude rostly obrovské jedle, které zasahovaly až ke kraji kaňonu, a pod nimi byl měkký koberec mechu.

Místo, které jsme si vybrali, bylo na malé planince, asi tak padesát kroků od kraje propasti. Mělo to stačit, aby náhlá větrná smršť, jak říkali kovbojové, nám nesmetla celý tábor do kaňonu. Uprostřed planinky stála veliká stará jedle, celá pokroucená a orvaná větrem. Pod ní jsme složili všechna zavazadla a potom jsme se, podle Frankových slov, „mohli jít projít po zahrádce“.

Musel jsem se tehdy určitě bát, že mi někdo kaňon ukradne, když si nepospíším, tak rychle jsem se vykradl z tábora a posadil se pod jedlí rostoucí nad srázem. Hluboko pode mnou se táhla změť červených skal a mezi nimi chomáčky zeleně. V pozadí se rozprostírala až k obzoru nepravidelná náhorní pláň, vzpomínal jsem si na Clarka, který říkal, že je to Powellova planina, že je od nás dvacet mil, že je také asi dvacet mil dlouhá a s Buckskinem je spojena úzkým zalesněným hřbetem, kterému říkal Sedlo. Á také povídal, že tato planina nám zakrývá pohled na vlastní Velký kaňon. Jak se ale potom jmenoval kaňon pode mnou? Jak jsem se tak rozhlížel, zahlédl jsem najednou nad sedlem tmavý vrcholek korunovaný, bílou čepičkou. Co to jenom může být? Existuje snad nějaká fata morgána kaňonů? Potom podle nejasného obrysu jsem si uvědomil, jak to asi musí být daleko, a poznal jsem starého přítele. Jelikož tím směrem mohla být jenom jediná hora se zasněženým temenem, byl to vrcholek hřebenu nad San Franciskem, který mne na vzdálenost víc než dvou set mil pozdravoval stejně jako při cestě pouští.

Zaslechl jsem Jonese rozjařeně svolávajícího celou společnost, a tak jsem vyskočil a přidal se k ostatním, kteří běželi za jeho hlasem. Vzrušení přirozeně nevyvolalo nic jiného než stopy pumy, které plukovník našel u stezky, kudy se Clark vydal na dno kaňonu.

„Tak už je máme, mládenci, už je máme,“ opakoval a ukazoval stopu za stopou. „A nejsou tak staré! Ráno jednu pumu dostaneme, na to vsadím vlastní hlavu. A jak ji Zvonek jednou uvidí, tak je to v pořádku. Bojím se jenom o Dona, má sice dobrý nos, nebojí se a běhat umí také, ale je vycvičený na vysokou, a nevím, co se s ním dá dělat. Moze si není ještě jistý. Škoda že nám Jude zchromla. Ta mohla být nejlepší. Ted' nám

zbývá vlastně jenom Zvonek. Ale na toho bych byl už dneska ochoten přísahat."

Bylo toho na mne moc, a tak jsem se vytratil, abych byl zase sám. Vydal jsem se do lesa. Zem mezi stromy zlatily paprsky slunce, mezi jejich vrcholky bylo možno zahlédnout temně modrá jezírka čisté oblohy. Ticho narušoval šelest větru ve větvích. Když jsem se dostal z dohledu od tábora, rozběhl jsem se jako Indián. Běžel jsem bez cíle, musel jsem nějak vybit své nadšení a radost ze vší té krásy kolem. Vůně pryskyřice, ticho a nádhera divočiny, ve mně uvolnily neznámé síly, a tak jsem běžel a běžel až do úplného vyčerpání

Pak jsem ležel a odpočíval na voňavém lůžku z jehličí a snažil se v sobě probojovat spor mezi civilizovaným a přírodním člověkem. Najednou jsem mezi stromy zahlédl pohybovat se nějaké šedé stíny. Chvillemi je bylo vidět, chvillemi se ztrácely a potom, jaká radost, napočítal jsem sedmnáct kusů vysoké přecházející přes malou mýtinu. Vstal jsem a rozběhl se, abych se dostal blíž. Jeleni mě ale zpozorovali a dali se na útěk dlouhými skoky.

Les nebyl tak hustý, abych je nemohl sledovat, ale po chvílce jsem si všiml ještě něčeho jiného. Nějaké menší zvíře kus přede mnou. trhalo velký pařez. Alespoň se mi to na první pohled zdálo. Když jsem se doplížil, viděl jsem, že je to vlk. Ucítil mne téměř ihned a rychle se ztratil mezi stromy. Na místě ležela částečně roztrhaná zdechlina mustanga. Příšerné rány pod krkem hovořily jasnou řečí. Zem kolem byla rozryta kopyty, jak se nebohý kůň snažil setřást útočníka. Našel jsem stopy boje i místo, odkud puma na svou oběť skočila.

Nechal jsem volné pole své představivosti. Viděl jsem před sebou jasně tmavý les, oživený jenom jeho divokými obyvateli. Puma se plíží jako stín splývající se zemí. Prudký bezhlesý skok, a noční ticho přeruší bolestné zařičení a mustang s příšerným jezdcem vyráží na svůj poslední běh o život. Do krku se mu zatínají ocelové dýky a neúprosná tlama se rozvírá ke smrtícímu sevření.

Pocítil jsem zuřivou nenávist k těm krvežíznivým šelmám. Vyvolal ji pohled na zbytky toho, co ještě nedávno bylo hbitým koněm, plným života a teď tu leželo jako zohavená pečeť zákona divočiny, kde silnější požívá slabšího.

Když jsem se vrátil do tábora a vyprávěl o svém nálezu, Jones s Wallacem se ihned vypravili, aby si prohlédli sami místo tragédie. Jim mi radil, abych u zdechliny číhal vždy ráno a večer a „že je to jednou jasný", že vraha musím dostat. Podle něho to byla určitě jedna z velkých osamělých šelem, které tu v Buckskinu loví.

Jedlové dřevo ve večerním táboráku jasně hořelo a nevydávalo téměř žádný dým. Bylo velmi příjemné sedět u ohně, ale Jones nás brzy hnal spát. Prohlásil, že mu za to

budeme druhý den děkovat. Zalezl jsem tedy do pytle, udělal si nad hlavou stříšku z pokrývky a pozoroval dohasínající plameny a hvězdy, ty obrovské hvozdy arizonského nebe, které by všude jinde na světě lidé určilo pokládali za měsíc. Tak byly veliké. Z lesa zaznívaly zvonce pasoucích se koní a ten neobyčejný zvuk pastvin zněl v tomto prostředí úplně jinou notou. Ozývala se v něm konejšivě sladká hudba.

XII. Starý Tom

Jones nás vzbudil časně ráno. Na zemi ležela vrstva jinovatky a vzduch byl ostrý mrazem. Sedy les stál nad kaňonem jako věrná stráž.

Horké suchary s kávou a kouskem křehkého jehněčího trochu zmírnilly nepřívětivost jitra a dodaly nám sílu opustit příjemné teplo ohně, rychle osedlat a vyrazit zároveň s naším netrpělivým vůdcem. Psi pobíhali kolem a do všeho strkali zvědavé čumáky. V táboře zůstali jenom Jim s Lawsonem, my ostatní jsme vyjeli k jihovýchodu.

Asi po míli cesty přestal najednou jedlový les a vystřídal ho široký pruh nízkých doubků. Přejít byl lak náhlý a okraj lesa tak rovný, jako by zde zasáhla lidská ruka. Prodírali jsme se podrostem a snažili mezi křižujícími se stopami jelenů rozeznat stopu pumy.

„Pošlete mi sem psy! Ale rychle!“ zavelel najednou Jones z houštiny.

Rychle jsme se seběhli k němu. Stál s očima upřenýma na stopu v měkké zemi. „Podívejte se, tudy v noci prošla puma. A musel to být pořádný kousek, Zvonku, Done, Moze, k noze!“

Na psech bylo vidět rozčilení. Stará Jude přiběhla první, okamžitě se rozštěkala, po ní Zvonek, a dříve než Jones mohl nasednout, letěli už psi směrem k lesu.

„Za nima“ zvolal Frank a otočil Flíčka na zadních.

Jeli jsme v zástupu za ním a pojednou jsem byl poslední. I Wallace mi zmizel daleko vpředu. Povolil jsem Satanovi uzdu a pobídl ho k běhu. Výsledek na sebe nedal dlouho čekat, můj věrný d'ábel vyletěl jako šíp z luku. Frank mi vyprávěl o jeho rychlosti a o tom, že když se skutečně rozběhne, tak se vznášejí jako letící peříčko. Ale Jones, který měl obavu, abych se neztratil, mne varoval, abych nikdy nepouštěl úplně uzdu. Dnes jsem toho poprvé nedbal. Satan se protáhl do dlouhého pružného kroku, lehce

přeskakoval padlé kmeny a stromům v cestě se vyhýbal co nejméně. A to bylo pro mne nejhorší. Nezbyvalo mi nic jiného než si chránit nohy před nárazem a rychle uhýbat převislým větvím. Sotva jsem se stačil vyhnout Jedné, už jsem prudce vrazil do druhé. Kdyby nebyla praskla, pokračoval by Satan ve svém letu sám a jezdec by zůstal viset na stromě jako směšná a bezmocná výstraha pro neopatrné lovce. A tak jsem uhýbal, jak jsem mohl, občas, když větev byla příliš nízko, dolehl jsem Satanovi až na krk a nohama ho svíral jako klíště. Zanedlouho jsem byl Wallaceovi v patách a Jonese měl na dohled. Frank na Flíčkově stále vedl.

Stopa zahýbala obloukem k jihu, sledovali jsme ji dolů do mělkých roklí a opět lesem, až jsme znovu vyjeli do nízké dubiny. Pronásledování se stávalo stále náročnějším, avšak Satan se statečně držel. Rokle se prohlubovaly a rovné úseky mezi nimi zkracovaly. Bylo nutno zpomalit.

Na jednom hřebítku mezi roklemi čekal na nás Jones. U nohou mu lapali po dechu Jude, Tige a Don. Plukovník byl zřejmě na rozpacích, kudy dál.

„Tiše, poslouchejte,“ řekl. Napjatě jsme naslouchali, ale nic nebylo slyšet.

„Frank je někde tímhle směrem,“ prohlašoval, „ale nevím kde, a psy už také neslyším.“ Don a Tige se zase nechali svést jelení stopou. Jude se sice držela pumy, ale zastavil jsem ji. Děje se něco, čemu nerozumím. Moze běžel jako šipka na jihozápad, ale málo štěkal. Zvonek se také neozývá. Možná že Frank bude vědět proč.“

Na jeho protáhlý signál se ozvala z předpokládaného směru odpověď a za chvíli se na travnatém hřbetě asi míli od nás objevil Flíček.

Rozhlédl jsem se, abych se lépe orientoval. Viděl jsem svahy Buckskinu táhnoucí se do dálky. Na jih se jejich šedá, rozervaná linka najednou ztrácela a slunce prosvětlovalo oblak mlhy nad Velkým kaňonem. Když jsem se otočil k západu, pochopil jsem, čemu se říká strže na Siwashi. Po stránkách se rozprostírala pole sutě prudce spadající do údolí až někam strašně hluboko. Hřbety vrchů připomínaly valící se mořské vlny. Strže začínaly u vrcholů, kde byly tak úzké, že je člověk mohl snadno přeskočit, ale dole se rozšiřovaly víc než na míli, a přejít je se podobalo zlému snu.

Mezi zkřivenými doubkami se brzy objevil Frank se Zvonkem.

„Kde máš Mozea?“ ptal se ho Jones.

„Čertví. Naposled sem ho slyšel běžet houštím ke kaňonu. Musel mít čerstvou stopu.“

„No, jedna věc je jistá, jestli to byla vysoká, tak ho tak hned neuvidíme. Kdyby to ale byla puma, tu zažene na strom, ztratí stopu a vrátí se. Musíme těm psům ukázat pumu na stromě. Teď jenom najdou stopu, vrazí čumákem do stromu a nevědí, co dál. Co dělal Zvonek?“

„To nevím. Vrátil se ke mně sám.“

„Nemůžeme mu ještě věřit, to je to. A těm ostatním také ne, i když se dnes možná snažili lépe, než sami víme.“

Všichni jsme cítili, že lov, který, jak se zdálo, šťastně začínal, se nějak nevydařil. Po domluvě jsme se obrátili k jihu a chtěli sjet dolů do tábora. Ještě jsem se otočil, abych se naposled podíval na růžové vrcholky pohoří daleko v Utahu, a tu se objevil přibíhající Moze. Zarazil jsem své užuž odjíždějící společníky.

„Tedy, ať mne čert,“ vykřikl plukovník, když Moze doběhl. „Pojď sem, ty lotře!“

Starý pes vypadal unaveně, ale v jeho chování nebylo ani známky pocitu viny, jako když se jindy vracel z marné honby na vysokou. Vrtěl ohonem, oddychoval a jako by říkal: Tak co, mládenci, co je s vámi, na co čekáte?

„Tedy, přátelé, moc bych za to nedal, že Moze zahnal pumu na strom. Nejraději bych tam jel a nasadil Jude na stopu. Ale ne, spíše mu kořist utekla, a my uděláme nejlépe, když se vrátíme. Jenom se mi nezdá, že nezůstali se Zvonkem pohromadě. Snad byly ty pumy dvě, i to jsem už zažil. Někdy loví v páru, a někdy si matka nechá u sebe i dvouleté mládě, i když se to stává zřídka. Možná že v tomto revíru si potrpí na společnost, kdo ví?“

Když jsme vyjeli ze skal, ležela před námi planina řídkce zarostlá borovicemi a jalovcem. Všude se křížovaly vyšlapané stezky zvěře.

„Páni, jenom se podívejte,“ vyzýval nás Jones, „to je kraj jako stvořený pro pumy. Něco podobného jsem ještě namouduši neviděl.“

A ukazoval na beztvaré zbytky dvou koní, vedle kterých se vršila další hromada sluncem vybělených kostí. „Někde tady blízko má určitě puma doupě. Tyhle dva koníky zabila brzy na jaře a ani si je neschovala v houští. No, člověk se musí stále učit.“

Po chvíli jízdy jsme zastavili pod svahem u trhliny ve skalní stěně neprostupně vyplněné spadáním kamením a hustě zarostlé pokroucenými borovicemi. Zvonek se o ni začal okamžitě zajímat. Vběhl do houští a najednou se ozval hlubokým štěkotem.

„Hej, co to tam má?“ vykřikl plukovník. „Nechte ho, nevolejte ho zpátky!“

A Zvonek se vydal po stopě. Ostatní se k němu přidali, běželi křovím jako zmatení a štěkali jeden přes druhého. Když se ozvala i Jude, seskočil Jones zvědavě ze sedla.

„Pojďte sem, plukovníku, tady pod křovím je nějaká stopa,“ zavolal jsem ho.

Ale to už křičel Frank: „Don a Tige běžel do skal. Už sou na stopě!“

Jones se sehnul nad stopou, kterou jsem mu ukazoval, potom se zarudlou tváří vyskočil do sedla, a zavelel: „Za Zvonkem! Je to Starý Tom!“

Všichni jsme slyšeli Zvonkův štěkot, vzápětí chytil stopu i Moze a vyrazil před námi. „Hej, hej, héj!“ ječel plukovník. Frank se mihl na Flíčkoví jako bílý blesk. Zvonek nás lákal za sebou, Moze a Jude mu odpovídali. Vzduch byl plný napětí. Vzrušení se jako mávnutím čarodějného proutku přeneslo najednou na lidi, koně i psy. Jízda lesem se změnila na šílený bezhlavý závod, jehož rychlost udával neúnavný kovboj v sedle mustanga.

Ještě dnes, když si na to vzpomínám, cítím šlehání větru do tváří, a vidím daleko před sebou Franka sedícího na Flíčkoví, jako kdyby byl k sedlu přilepen. Byl to nádherný pohled. Jones vyrážel svůj komančský pokřik a Wallace odpovídal táhlým „vááhúú“! V rozrušení jsem nejdříve zdržoval Satana, jak jsem byl zvyklý, ale pak jsem si to uvědomil, a pustil ho. Rychlost, kterou nasadil, mne ohromila. Stromy mi zakrývaly výhled, řídit jsem se jenom podle slabého štěkotu někde vpředu. Vypadalo to, že se vracíme zpátky k roklím, ale přesto jsem se nesnažil svého koně nijak brzdit. Opíjel jsem se rychlostí a pobízěl Satana, který to opravdu nepotřeboval.

Nízký podrost mne bičoval do nohou a větve borovic šlehaly do tváře. Jednou jsem chtěl uhnout vlevo právě ve chvíli, když Satan odbočil vpravo, a výsledkem bylo, že jsem vyletěl ze sedla. Narazil jsem na velkou větev, která mne však jako zázrakem srazila zpět Satanovi na hřbet. Štěkot a volání se blížilo, když tu náhle Satan zakopl, svalil se na zem a mne přitom vymrštil obloukem do křoví. Naštěstí se nám ani jednomu nic nestalo, a když se kůň vzpamatoval a běžel dál, chytil jsem se hrušky sedla a vyšvihl nahoru. A pekelná jízda pokračovala.

Blížili jsme se opět k Wallaceovi a Jonesovi, Frank se občas zmítal dál vpředu mezi borovicemi, když tu najednou mi všichni tři zmizeli z očí. Vzápětí se opět objevili — projeli první roklí.

Za chvíličku jsem byl u ní. Satan ji zdolal několika dlouhými skoky. Mezi roklemi byly jenom úzké hřbítky rovné země. Své společníky jsem nyní spíše slyšel, než viděl. Rokle za roklí mizela pod Satanovými kopyty. Konečně jsem znovu zahlédl plukovníka s Wallacem, jak ujíždějí za Frankem, který byl asi čtvrt míle před nimi. Satan ještě zrychlil krok, což bylo neklamné znamení, že se chystá někoho předhonit. Rozhled jsem měl dobrý, a tak jsem se snažil vybrat mu co nejschůdnější cestu. Jak ten kůň běžel! Od stěn strže se odrážel pravidelný dusot jeho kopyt. Když jsem viděl, jak se plukovník s Wallacem vznesli vysoko do vzduchu, věděl jsem, že skáčí přes nějaký příkop. Byl jsem tedy připraven, a když se přede mnou objevil, Satan jej překonal nádherným skokem.

Frank daleko před námi otočil svého mustanga do stráně. Wallace se obrátil v sedle a

povzbudivě na mne zamával. Vítr mi zpíval v uších, skalní stěny mi splývaly v jedinou plochu a měl jsem dojem, že Satan každým krokem překonává míli.

Sledoval jsem stejný směr jako Wallace a na okraji strže jsem ho dostihl. Po planině jsme uháněli bok po boku. Frankovy a Jonesovy výkřiky nás pobízely jako ostruhy. Cíl byl někde tam, kde se v zeleni křoví bělal Flíček. Do smrti nezapomenu na poslední míli té bláznivé jízdy.

Když se naši koně konečně zarazili, seskočili jsme a běželi do spleti houští a nízkých borovic, odkud se ozýval nepopsatelný křik a štěkot. Viděl jsem plukovníka s Frankem, jak zuřivě mávají rukama a kolem nich pobíhají psi.

„Tamhle se podívejte,“ křikl na mne Jones a otočil mě takovým plácnutím, že by mne jindy bylo srazilo k zemi.

Na pokroucené silné borovici, asi tak dvacet stop od nás stálo na větvích zlatohnědé zvíře. Byla to obrovská puma, veliká jako skutečná lvice. Nevypadala ani vystrašeně ani nijak zuřivě. Žlutýma očima pozorovala pobíhající psy, potřásala kulatou hlavou a mrskala dlouhým huňatým ocasem.

„To je Starý Tom! Musí to být on!“ radoval se Jones. „Dva takoví nejsou. Teď jenom klid. Až přiběhne Jude, tak ho těm ostatním ukáže!“

Slyšeli jsme ji, jak dobíhá a za chvíli se objevila s nosem na stopě. Prokličkovala křovím, doběhla k borovici, na které seděl Tom, a podívala se nahoru jako někdo, kdo ví, co má dělat. Její štěkot přivolal Zvonka a Mozea a už i oni viděli pumu nad svými hlavami.

Všichni jsme řvali a snažili se mluvit najednou — byli jsme rozčileni stejně jako naši psi.

„Hej, Moze! Polez dolů!“ ochraptěle vykřikl najednou Jones. Moze se totiž začal škrábat na silný kmen borovice a Jonesovu volání nevěnoval nejmenší pozornost.

„Vemte si Torna na mušku!“ vyzval mne plukovník. „Ale nestřílejte dřív, dokud nevidíte, že by chtěl skočit!“

Muška mi před očima skákala, když jsem zamířil pušku. Koutkem oka jsem zahlédl, jak Jones skočil pod strom, chytil Mozea za jednu zadní nohu a tahal ho dolů. Ale to nevděčné psisko se mu vytrhlo a hrabalo se zase po první větvi. Jeho pán ho musel chytit za obojek a odnést až k nám.

„Mládenci, tady Torna neudržíme. Až seskočí, tak se mu držte z cesty. Snad se nám ho podaří zahnat na lepší strom.“

Starý kocour najednou opustil útulek na větvích, prudce je rozhoupal a skočil dolů, jako by měl místo nohou pružná pera, a se zdviženou oháňkou uháněl pryč. Jeho běh

vypadal dost směšně, ale stačil na to, aby psům zmizel z dohledu jedna radost.

Všichni jsme se vrhli ke koním. Zůstal jsem jako obvykle trochu pozadu, protože jsem musel nejdříve uklidit fotografický přístroj, který jsem v poslední chvíli přece jenom vytáhl. Za Satanem se zdvihl velký oblak prachu.

Nestačil jsem se ani politovat, že jsem zase poslední, a už jsem dostihl své společníky stojící na okraji kaňonu.

„Tak prosím, zrovna Tom nám musel utéct někam dolů," rozčiloval se Jones. „Taková hromská smůla! Ale nenecháme toho, roztáhněte se kolem, snad ho najdeme. Létat neumí, někde tady musí být cestička!" Skalní stěna, nad kterou jsme stáli, spadala na tisíc stop kolmo do propasti, pod ní byl ještě asi tak míli dlouhý zarostlý svah a za ním začínal další příkrý svah. Byli jsme teď kus cesty na západ od Clarkovy stezky a proti nám ústil do údolí Kabanský kaňon. Při hledání cesty dolů byl můj zrak neustále přitahován divokou nádherou této boční větve Velkého kaňonu.

Dvojnásobné „váá-húú" mne však v okamžiku přivedlo zpět, kde jsem našel zbývající tři přátele shromážděné u úzké trhliny v jinak souvislém okraji kaňonu.

„Tudy běžel. Wallace viděl, jak zahýbá za ten balvan!" Trhlina se směrem dolů rozšiřovala a její spád byl přímo úděsný. Byla to skutečná skluzavka smrti vyložená zvětralou břidlicí a žádný rozumný člověk by ani neuvažoval o možnosti se po ní vydat. Ale Jones vybral Franka a mne a řekl nám svým chladným rozhodným hlasem: „Vy dva půjdete první. Vezmete s sebou Jude a Zvonka. Až najdete stopu, tak se ozvěte. My budeme tady nahoře hlídat."

Cesta dolů byla snazší, než jsem myslel, protože jak se jednou kameny daly do pohybu, měl každý z nás vlastní lavinu, na které ujížděl jako na koni. Frank se s neochotou řítit kupředu, potom zahlédl nějaké nebezpečí a snažil se zastavit. Kamení ho ale drželo jako řídké bahno, každým krokem se bořil čím dál tím víc. Chytil se vyčnívající skály, ale nepodařilo se to. Lavina se valila dál. Natáhl ruku a zachytil větev borovice, vytáhl se nahoru a počkal, až ho zrádný příval mine.

Zatímco jsem ho pozoroval, pohnula se i mně půda pod nohama a už jsem stále vzrůstající rychlostí ujížděl po vlastní lavině. První pocity byly příjemně, potom se dostavil strach. Tam, kde Frank vyskočil na borovici, se kamení hrnulo do úzkého koryta. Chtěl jsem také zarazit, ale vadila mi puška v ruce, a tak jsem se neudržel větve a ujížděl dál. Zoufale jsem se snažil neupadnout. Naštěstí se můj pohyblivý chodník zastavil sám a dal mi možnost vylézt stranou na pevnou půdu. Kus pod námi byla holá plocha, vyhlazená větrem a deštěm. Sklouzli jsme po ní jako kluci, ale když jsme se dostali o kousek dál, varoval nás rachot nad námi, že laviny se daly znovu do pohybu.

Měli jsme jenom zlomek vteřiny na to, abychom se schovali pod skalním výběžkem, dříve než na vyhlazenou skálu dopadla masa kamení. Být tam, nestály naše životy ani za špetku toho prachu, který se nad námi vznášel. Kolem hlav nám hvízdaly velké kameny a korytem se valila další lavina, jejíž hřmot dozníval hluboko v rokli.

Psům se dolů nechtělo, ale nakonec si dali říci. Zbytek cesty k patě první stěny byl již celkem snadný.

„Tady tu potvoru můžem potkat každou chvíli," prohodil Frank.

Stěna žlutého pískovce byla rozryta trhlinami a římsami; puma se skutečně mohla skrývat kdekoli. Nedůvěřivě jsem se rozhlížel. Události se střídaly rychle, než aby měl člověk čas si něco promyslet a připravit se na ně.

„Páni! Podívejte se," řekl náhle Frank, „tady sou ty stopy. Viděl ste už něco takovýho?"

S úžasem jsem hleděl na neuvěřitelně velké otisky kočičích tlap v nažloutlém prachu. Už jen samotný pohled na ně stačil nahnat strach.

„Podržte psy a poslouchajte, někdo nás volá."

Vysoko nad námi se ozýval plukovníkův hlas. Vrátili jsme se ke korytu, kterým jsme sklouzli, a viděli ho, jak se k nám blíží.

„Počkejte na mě! Viděl jsem ho, jak zalézá do jeskyně, počkejte!"

Se stejným rachotem a lavinou kamení jako my sjížděl dolů i Jones. Na muže v jeho letech byl obdivuhodně mrštný. Skákal po kamenech jako kamzík a ve chvílce stál u nás s lasem v ruce. Oči mu jenom blýskaly nadšením.

„Tak jsme ho zahnali do úzkých, chlapci. Hlídal jsem, div jsem si oči nevykoukal a představte si, nebudete tomu věřit, ale najednou ho slyším funět. Oddychoval jako lokomotiva. A potom jsem ho uviděl, jak leží pod stěnou. Má toho už asi také dost, není zvyklý takhle běhat. Tak pojďme, není to daleko. Držte psy, a vy, Greyi, jděte s puškou první a vezměte oči do hrsti!"

Šli jsme ve stínu skalní stěny. V prachu byla vyšlapána široká stezka,

„Pěkná schovávačka, co? Ještě nic necítíte?" ptal se náš vůdce. A skutečně, vítr přinášel příznačný pach šelmy a ten stačil, aby se mi vlasy zježily jako hřebíky. Když jsme zahnuli kolem jednoho výběžku zahlédli jsme skupinu nějakých mně neznámých zvířat, jak prchá dolů svahem.

Jonesovo nadšení neznalo mezí: „Proboha, vždyť to jsou horské ovce! Nikdy jsem ani neslyšel, že by tady mohly být!"

Ale honba na Starého Torna nás tak zaujala, že jsme okamžitě zapomněli i na něco tak neočekávaného. Zastavili jsme se konečně v místě, kde stěna tvořila široký oblouk. Na

druhém konci vybíhala nad nepřístupný sráz.

„Tak, tamhle to bude, mládenci. Vidíte tu černou díru? Tam se schoval.“

„A co budem dělat?“ ptal se kovboj zkrátka.

„Jenom počkej. Nejdřív se podíváme kousek dál,“ Pokračovali jsme v opatrné chůzi ještě několik set yardů podél stěny, a když jsme se znovu zastavili, měli jsme dobrý výhled na místo příštích událostí, sledovaná stezka končila v temném otvoru jeskyně, otevírajícím se přímo před námi. Roh skály vybíhal nad propastí. Byla to past, na jedné straně uzavřená roklí nepřístupnou pro cokoli živého, na druhé straně prudkým srázem. Schůdnou cestou byla jediná stezka na úpatí stěny. Co si Tom vybere, až bude muset opustit svůj úkryt?

„Franku, my dva zůstaneme zde u stěny asi tam u té borovice. Kdybych ho chytil, strom mi může přijít vhod.“ Potom se plukovník obrátil ke mně.

„Mohu se na vás spolehnout?“

„Na mě? A co chcete, abych dělal?“ ptal jsem se a nejraději bych se byl propadl někam hluboko do země.

„Přejdete tam ten sráz a usadíte se kousek pod jeskyní. Nejlepší to bude tam u toho balvanu, odkud budete dobře vidět i na jeskyni i na nás. Kdyby bylo nutné vystřelit, chápejte, kdyby puma napadla Franka, mě nebo vás, mohu se spolehnout, že ji zastřelíte?“

Cítil jsem, jak mi buší srdce a jak se mi nějak podivně napíná pokožka na obličeji. Vybrat takové místo! A mám tam stát já! Začal jsem se chvět. Potom, snad to byla jenom mužská pýcha, která mě k tomu vedla, nebo snad se ve mně probudil nějaký dřímající zděděný pud, prostě zvedl jsem hlavu a odpověděl:

„Spolehněte se, zastřelím ho!“

„Tak dobře. Tom je v pasti a bude muset ven. Může utíkat jenom dvěma směry, buď po stezce, nebo dolů srázem. Já budu u té borovice, abych mohl hodit lasem. Franku, až ti řeknu, tak pustíš psy. Greyi, vy budete krýt sráz. Jak skočí po někom z nás, střelíte, i kdybych ho už měl ve smyčce! Kdyby šel na sráz, tak střelíte také, ale střílejte tak, abyste zabil. Jasně? Tak a teď rychle. Pust' psy!“

Skočil jsem na úzký pás srázu a díval se nahoru. Jone- sův válečný pokřik přehlušil i štěkot psů. Laso se mu točilo nad hlavou.

Velké nazlátlé tělo vyletělo z jeskyně, skokem bylo na stezce a druhým letělo ze srázu. Smyčka jedovatě zasvištěla, ale dopadla pumě pouze vedle hlavy. „Střelte!“ zazněl plukovníkův výkřik. Pudově jsem zvedl opakovačku, ale to se už puma řítí přímo na mne. Hromová rána výstřelu mě ohlušila. Těsně před očima se mi mihla rozevřená

tlama, cítil jsem prudký závan větru a potom se nějaké žlutohnědé klubko kutálelo dolů do údolí.

Vůbec nevím jak, ale najednou stáli Frank s Jonesem u mne, poplácávali mne po ramenou a něco vykřikovali. Nechápatě jsem se na ně díval. Co se stalo? Ze skály nad námi se neslo táhlé „váá-húú“ a Wallace se zvědavě nakláněl přes okraj. Cítil jsem v ruce teplou hlaveň pušky a s údivem se díval na zakrvácené kameny u nohou. Potom, a skutečně teprve potom, jsem plně pochopil, že Starý Tom skočil na mne a že si skočil pro smrt. Roztrásla se mi kolena.

XIII. Zpívající skály

Starý Tom se kutálel asi dvě stě stop dolů po svahu a nechával za sebou cestu značenou krví a vytrhanými chumáči chlupů. Když jsem sešplhal na místo, kde se zachytil, Zvonek a Jude se už zřejmě rozhodli, že nemá cenu dále na mrtvolu dotírat a jenom stálí a vrtěli oháňkami. Frank vážně potřásl hlavou a Jones se nad kořistí mrzutě zastavil s lasem v ruce.

„Tolik jsem si přál chytit ho živého!“

„Rek bych, že bysme vás teďka sbírali do pytle, dyby se vám to povedlo,“ suše prohlásil Frank.

Stáhli jsme ze starého despoty jeho nádherný kožich a vydali se na zpáteční cestu. U všech se už začala projevovat únava z vyčerpání a nervového napětí. V posledním úseku výstupu šlo o život. Jak snadné by bylo uklouznout, jak lopotný byl každý další krok! I Frank zvyklý celý život na tvrdou práci začal, dřív než jsme měli desetinu cesty za sebou, proklínat a otírat si pot. Zvlášť nepříjemné bylo cítit, jak člověku ujíždí půda pod nohama. Museli jsme stoupat za sebou, a tím se nebezpečí ještě zvětšovalo. Někdy jsme klouzali dolů všichni najednou jako děti na rybníce. Frank šel první a každou chvíli nás varoval před padajícím kamením. Stará Jude se přes některá místa nemohla vůbec dostat, musel jsem tedy odložit pušku, přenést ji a zase se pro zbraň vrátit. Často nezbylo nic jiného než schovat se za výběžky skal a vyčkat, až se usadí laviny, které Frank nad námi dal do pohybu. Plukovník se několikrát musel zastavit, aby si odpočinul a utišil píchání u srdce. Nemohl jsem mu nijak pomoci, sám jsem měl co dělat s puškou, fotografickým aparátem a s Jude. Když už to vypadalo, že se nezmůžem ani na krok, dospěli jsme konečně na horní okraj srázu. Tam jsme se zhroutili úplně vyčerpáni a jenom leželi a lapali po dechu. Nikdo se neozval. Jones měl

na nohou pár silných neokovaných bot. Musím o nich hovořit v minulém čase, tak byly teď rozderané, a nohy, které měly chránit, byly pohmožděny do krve.

Na zpáteční cestě do tábora se k nám přidali Moze s Donem. Vyběhli z průrvy, u které se Zvonek vydal po první stopě. Tlapky měli zašpiněné nažloutlým prachem, který dokazoval, že byli také někde pod skalní stěnou. Plukovník byl přesvědčen, že honili další pumu.

Ukázalo se, že tato průrva je jednou ze dvou cest, kterými Clark sestupoval ke svým corralům na dně kaňonu. Podle jeho vyprávění byla mezi oběma stezkami pětímílová vzdálenost po okraji kaňonu, průrvou to však bylo víc než o polovinu kratší. Přesto jsme dorazili do tábora vyčerpáni všichni, lidé, koně i psi. Jones se už přestal mrzoutit nad tím, že nedostal Torna živého, a tak první jeho prací, ihned po odsedlání koní, bylo změřit velikost kůže.

„Deset stop a tři a půl palce!“ vyhlásil nadšeně.

„To je teda peklo,“ ozval se Jim s obdivem.

„Je o dva palce delší, než ten největší kus, o kterém vím.“ pokračoval plukovník „Musel vážit nejméně tři sta liber. Tu kůži musíme vydělat. Jíme, natáhni ji někde na strom a dáme se do oškrabávání tuku.“

Celé odpoledne jsme se všichni střídali v práci. Na krku byla kůže tak silná a tuhá, že se nám ji nijak nepodařilo zvládnout. Jones říkal, že je na tom místě proto tak houževnatá, protože při rvačce je nejvíce vystavena zubům a drápům. Vůbec byla Tornova kůže silnější než je třeba buvolí. Jak vysychala, vytrhala ze dřeva všechny podkováky, kterými byla přibita.

Večer při západu slunce jsem si vyšel na okraj kaňonu, jehož krása mě přitahovala čím dál tím více. Došel jsem až tam, kde výběžky skal visely nad propastí jako zhroucené kazatelny. Neodolal jsem a doplazil se až na útes vyčnívající skoro dvě stopy ze souvislého skalního masívu. Tam jsem zůstal sedět, osamocený a šťastný, pozoroval zapadající sluneční kouli daleko v Utahu a přemýšlel.

Najednou, s prvním závanem nočního větru se ozval podivný, sladce mámivý zvuk. Zdálo se mi, že sním, ale kaňon pode mnou, teď temně rudý, byl přece skutečný. Vánek zesílil a s ním se ozvala hlasitěji i ta podivná hudba. Uvědomil jsem si, že ji vyluzuje vítr vanoucí do skal. Tóny se zvedaly a klesaly, slábly a zase zesilovaly od jemných chvějivých vzdechů do úděsného vytí sirén. Byla to hudba mořské pěny a vln, šelest větru v korunách stromů a kvílení duší v očištění.

Třeba se mi nechtělo, musel jsem se vrátit do tábora. Večer u ohně vyprávěl Jones staré lovecké historky. Mé dočasné omámení po výstřelu na Torna vysvětloval

loveckou horečkou. Není to prý nic zvláštního v okamžiku, když již nebezpečí minulo, a zvláště, když se jedná o tak nebezpečné zvíře.

„Nejhorší takový případ se mi stal jednou na lovu bizonů s nějakým Williamsem,“ pokračoval ve vyprávění. „Dělal jsem tenkrát průvodce skupině vozů na staré stezce do Santa Fé. Ten chlapík o sobě prohlašoval, že je zkušený lovec, a chtěl, abych ho vzal s sebou na bizony. Našel jsem na prérii stádo směřující k vodě v blízkém údolí a podařilo se nám dostat se tam ještě před jejich příchodem. Vybral jsem místo těsně pod břehem a tam jsme tiše zalehli na číhanou. Podle směru postupujících zvířat jsem si vypočítal, že nám přijdou právě do rány. Najednou něco zašelestilo, a když jsem opatrně zvedl hlavu, stál od nás asi na patnáct stop velký býk. Zašeptal jsem Williamsovi: »Proboha, nestřílejte a ani se nehněte!« Ležel jsem jako mrtvý a myslel si, že je po nás. Kdyby byl zaútočil, tak nás tam rozdupal na kaši. Ale milý býk začal pomalu couvat, a když dorazilo stádo, otočil se za ním. Naštěstí to bylo o kousek dál, a tak se nám postavil bokem. »Teď máte příležitost, práskněte po něm,« šeptám Williamsovi a čekám na výstřel. Když se nic nedělo, podívám se na něj a vidím, že je bílý jako křída a celý se třese. Úplně zapomněl, že má v ruce pušku.“

„To mi něco připomíná,“ přidal se Frank. „V Kanabu sem slyšel vo jednom Holand'anovi, menoval se Schmidt. Docela se mu prej dařil lov na vysokou, a tak se jednou v zimě vydal s jedním mormonem do Růžovejeh skal a tam našli čerstvý stopy velkého grizzlyho. Stopovali ho až k takovému hustému křoví, a dyž ho celý vobešli, tak žádná stopa nevedla ven. Vrátili se zase na začátek, stáli nad těma stopám a Schmidt najednou povídá: »Ty, Zake, ty jít tam a zacetit ho. Já ňákej divnej na žaludek.«“

Spát jsme šli šťastni nad výsledkem posledního dne a s vyhlídkou na další úspěchy, vždyť naši psi konečně viděli pumu na stromě. Ležel jsem a pozoroval jasné hvězdy a naslouchal uspávajícímu větru. Při pomalém propadání do snu jsem znovu slyšel padající kamení a prožíval pocit, který jsem měl, když na mne Tom skočil.

Později v noci jsem se vzbudil a zjistil, že Moze leží přitulený ke mně. Přikryl jsem ho koncem přikrývky, která byla přehozena přes spací pytel jako ochrana před ranní rosou. Bylo velmi chladno a muselo už být hodně pozdě, protože vítr už přestal a nebylo slyšet zvonce koní. Náhle bylo ticho přerušeno vzdáleným skolením, které se stále blížilo. Nemohl jsem rozeznat, o jaké zvíře jde. Divoké volání mi nejdříve připomínalo dětský pláč, potom zase vytí polárních vlků. Na chvílku přestalo, a když zaznělo znovu, bylo v něm něco tak lidského, že mě poplašilo. Moze zvedl hlavu, hluboce zavrčel a začal větřit.

„Plukovníku, vzbud'te se," zatahal jsem ho za pokrývku.

Okamžitě byl vzhůru a čilý jako ve dne.

„Slyšel jsem nějaký hlas," šeptal jsem. „A bylo to takové divné, nevím, co si o tom mám myslet."

Dlouho bylo ticho a já už přestával doufat, že něco uslyšíme, když tu se najednou ozval skřek, nad kterým mi hrůzou tuhla krev. Zdálo se mi, že zvíře je přímo za námi.

„To je puma," vysvětlil mi Jones.

„Co se stalo?" ptal se Frank, kterého vzbudil štěkot psů.

Probudili se i ostatní, ale hluk asi pumu zaplašil, protože se už neozvala. Plukovník vstal a začal balit své příkrývky.

„Kam se, prosím vás, vypravujete?" vyzvídal ospale Frank.

„Myslím, že se ta potvora vydala na lov, tak si lehnu u stezky do kaňonu a počkám tam do rána. Jestli se bude tudy vracet, tak ji zaženu na strom."

Odvázal si Dona a Zvonka a odcházel mezi stromy tiše jako Indián. Zvonek zaštěkal. Jones ho krátce okřikl a v lese se opět rozhostilo nepřerušované ticho.

Když jsem se ráno probudil, bylo ještě šero, jenom na východě nad kaňonem se objevovaly první záblesky slunce. Rychle jsem se oblékl a přiložil na doutnající oharky v ohništi. Jim zaslechl mé kroky a zeptal se: „Kampak tak brzo?"

„Chtěl bych se podívat na východ slunce nad Velkým kaňonem," odpověděl jsem. Jenom málo lidí mělo možnost vidět tu úchvatnou krásu zrození nového dne v těchto místech. Na severní okraj kaňonu se dosud dostalo snad několik geologů, možná jeden nebo dva malíři a pak už jen prospektoři a lovci divokých koní.

Jinovatka mi křúpala pod podrážkami a modré zvonky zvědavě vykukovaly z našedlé trávy. Na začátku Clarkovy stezky jsem našel pod vysokou jedlí plukovníka zachumlaného v pokrývkách, vedle něho leželi Don a Zvonek. Nechal jsem je odpočívat a pokračoval v procházce.

Na mýtinách se pásala vysoká, ale já pospíchal na místo, které jsem si pojmenoval Zpívající skály. Zase jsem se doplazil až na konec výběžku, hluboce vdechl a potom jsem se už jenom díval a díval.

Seděl jsem tam snad hodinu, snad dvě, scéna před mýma očima se neustále měnila, ale nemohu dnes popsat, jaké to všechno bylo. Jakákoli slova jsou nedostatečná.

Když jsem se vrátil do tábora, byl už zpátky také Jones a vykládat o našem nočním návštěvníkovi. Na stezce našel jedinou stopu vedoucí dolů do kaňonu. Jak se domníval, musela ji tam zanechat puma, kterou jsme slyšeli. Byl pevně rozhodnut přivázat po několik dalších nocí psy u stezky tak, aby ji cítili, až se bude vracet nahoru, a varovali

nás.

Den líně míjel, odpočívali jsme na vyhřátém vonícím jehličí, zašívání si roztrhané šaty a věnovali se jiným pracím, na které dosud nebyl čas.

Asi ve čtyři hodiny odpoledne jsem sebral pušku a šel se podívat do lesa tím směrem, kde jsem prvního dne zastihl vlka hodujícího na mršině mustanga. Abych postupoval proti větru, musel jsem si kus zajít, a když jsem si už myslel, že je to v pořádku, začal jsem se opatrně přibližovat. Plížil jsem se jako Indián strom od stromu až na pahrbek, za kterým měl být můj cíl. Opatrné vyhlédnutí mne ujistilo, že jsem směr odhadl správně. Přede mnou byla planinka s velkým vývratem a skutečně tam ležel mrtvý kůň, a z jeho mrtvoly se živil můj starý známý vlk.

Výstřel z tohoto místa byl velmi nejistý, tak jsem se snažil odplížit se pomalu za vyvrácenou jedli. Když jsem pohlédl přes její kmen, měl jsem nádherný výhled přímo na cíl. Šelma přestala rvát zavánějící maso a větrila. Nemohla mne ucítit, protože vítr vál směrem od ní, nemohla slyšet ani mé kroky na měkkém jehličí, ale přesto něco podezírala. Nechtěl jsem si kazit podívanou, a tak jsem riskoval a čekal. A stejně, i když jsem se pokládal za dobrého střelce, byla to přece jenom velká vzdálenost na jistou ránu. Vlk začal znovu žrát, ale tentokrát to netrvalo dlouho. Byl neklidný, každou chvilku zvedal čenich, nabíral vzduch, kousek poodběhl a opět se vracel k svým odporným hodům. V jednom okamžiku, kdy jeho pozornost byla obrácena jiným směrem, vystrčil jsem hlaveň přes kmen, za kterým jsem se skrýval. Neměl jsem ho ještě na mušce, když nerozhodně odklusal z dohledu. V duchu jsem se proklínal za svoji pomalost, když se znovu objevil. Zastavil se na malé vyvýšenince a zůstal tam stát jako socha. Nemohl jsem si přát lepší cíl, byl celý bílý proti tmavému pozadí. Znovu mne začínalo přemáhat nadšení pro krásu, ale přesto lovec zvítězil. Jakmile se ve výřezu mušky objevila černá skvrna na jeho lopatce, uklidnil jsem se úplně.

Prásk, zazpívala má remingtonka. Čekal jsem připraven poslat dalších pět ran stejnou cestou. Zasažené zvíře křečovitě vyskočilo vysoko do vzduchu a padlo. Vykřikl jsem nadšením jako kluk, seběhl na mýtinu a našel vlka už mrtvého. Na místě, na které jsem mířil, měl malou kulatou díрку.

Při stahování jsem zdaleka neprokázal stejné umění jako při střelbě, ale nakonec se mi to přece jenom povedlo a mohl jsem se vítězně vrátit do tábora s trofejí.

„Já to věděl," prohlásil Jim potěšen nací tím, jakou dobrou radu mi dal. „Jednoho sem dostal zrovinka tak, dyž se živil. Teda, kůže je to prvotřídní, i dyž ste do ní nadělal nějaký ty díry. Ale je to jenom poloviční vlk, ňákej jeho dědeček byl asi kojot. Proto chodil žrát nahníly maso!"

Jak plukovník, tak i můj dlouhý přítel trochu závistivě brumlali nad mými loveckými úspěchy. Mohl jsem jim sice připomenout, že nejenom štěstí, ale i jejich zálesácké žerty si mne vybírají za oběť, ale protože jsem se jich nechtěl dotknout, tak jsem jenom poznamenal: „Jo, pánové, když chcete mít slávu nebo peníze, nebo třeba vlčí kožešiny, tak se musíte přičinit!”

Po večeři nebylo co dělat, a tak jsem se v myšlenkách vrátil ke kaňonu. Pozoroval jsem stíny plížící se po stěnách a zahalující pomalu celé dno. Vyzval jsem Jonese, aby se šel se mnou projít. Už nastával soumrak, když jsme došli ke Zpívajícím skálám. Nešplhali jsme až na moje oblíbené místo, ale získali pohodlně sedět na okraji. Noční větřík ještě nezačal, hudba, na kterou jsme čekali, se tedy dosud neozývala.

Navázal jsem na dřívější rozmluvu a zeptal se svého společníka: „Tak vy si myslíte, že kaňon nemohlo vytvořit postupné vymílání vodou?”

„Jenom částečně. Ale co mne zaráží, je ten tři tisíce stop vysoký horský hřbet v poušti, kterým kaňon prochází, pamatujete, tam, jak jsme se převáželi. Jak by řeka mohla prorazit něco takového, kdyby jí nepomohlo zemětřesení?”

„Prosím, to je pro mne stejná záhada jako pro vás. Snad by nám to mohl vysvětlit Wallace. Ten tvrdí, že celý Západ byl kdysi pod vodou, snad s výjimkou vrcholků Sierry Nevady. Potom se dno zvedlo a celé to vnitrozemské moře se valilo pryč, pravděpodobně dnešním Coloradem. Přitom se vytvořila horní část kaňonu, to osmnáct mil široké údolí. A při druhém vyzdvižení zemské kůry dostala řeka větší spád a vyhloubila si nové hlubší koryto ve skálách. Tenkrát se asi také vynořil ten hřbet. Jestli je to pravda, tak jak to vlastně bylo potom? Uzavřel vody nového moře, nebo v něm byla trhлина, kterou tekla voda dál? Nebo na jednom místě byla měkká skála, kterou se voda provalila?”

„Na to se budete muset zeptat někoho moudřejšího, než jsem já.”

„Konečně, ať se o to stará někdo jiný, mně stačí, že tu kaňon je. Ale poslouchejte! Teď uslyšíte Zpívající skály!”

Pomalou sílící vánek přinášel do houstnoucích stínů slabý zvuk. Ta podivná hudba na mne dnes působila skličujícím dojmem. A když s utišujícím větrem její píseň doznívala, zanechala mi v srdci prázdnotu

Když jsme ráno vyjížděli po svahu pod ojíněnými korunami borovic, zdravilo nás rudě zlaté slunce. V Siwashi se nám sice líbilo, ale jednohlasně jsme se rozhodli, že jestli najdeme pumy někde jinde, tak se tam s radostí přestěhujeme. Často jsme uvažovali o tom, jaké by to mohlo být naproti u ústí bočního kaňonu. Skály tam byly rozryty hlubokými trhlinami a jeskyněmi, na stráních byla pole sutě a háječky borovic. Vzdušnou čarou byla tato zaslíbená země vzdálena od našeho tábora pouze míli nebo dvě, ale abychom se tam dostali, bylo třeba sestoupit až na dno.

Asi tisíc stop pod okrajem se ráz lesa pomalu měnil, borovice byly hustší a hustší a mezi nimi začaly probleskovat stříbrné smrčky a balzámové jedle. V nízkém podrostu se začali objevovat jeleni a za několik minut jich bylo tolik, že něco podobného jsem ještě neviděl. Ať jsem se otočil kam chtěl, všude bylo vidět stáda vysoké. Jones říkal, že vycházejí z nižších poloh, kde přezimovala. Zvířata byla alespoň dvakrát tak veliká než evropští jeleni, a nevypadala na to, že by v zimě trpěla hladem. Po jedné holé stráni před námi přebíhalo stádo, ale několik zvědavců z nich se zastavilo, a chvíli nás zvědavě pozorovalo, než odběhlo dlouhými skoky.

Zvonek míjel čerstvé stopy, jako by jich ani nebylo, Jude, Tige a Ranger občas zaváhali, ale přece jenom ho se štěkotem následovali. Don se jednou odvážil vyrazit, ale ostrý plukovníkův povel, mu připomněl mravné chování. Moze nerozuměl nebo nechtěl poslechnout, ovšem rána z Jonesovy předpotopní bouchačky ho přivedla k rozumu. Zaskučel a vrátil se tak rychle, jako se chtěl vzdálit.

Zahnuli jsme doprava a dostali se mezi rokly vyplněné sutí. Na rovinkách mezi nimi rostly obrovské jedle a všude v trávě bylo plno modrých zvonků. Nepřestával jsem se divit, jak ty křehké květinčky vydržely ranní mrazy.

Brzy byly rokly tak hluboké, že jsme obtížně sjížděli po jejich svazích a koně se těžce prodírali houštím, kterým byly zarostlé. Zastavil jsem se na okraji jedné z nich a pozoroval jsem další stádo vysoké. Napočítal jsem třicet sedm kusů, ale muselo jich být alespoň třikrát tolik. Kamarádi mi zatím ujeli, snažil jsem se je dohonit, ale když jsem se na Satanovi prodíral podrostem v rokli, slunce najednou zmizelo a rychle se zešeřilo. Moje „váá-húú“ vracela pouze ozvěna. Rozfoukal se prudký vítr a stromy se začaly ohýbat. Celý Buckskin byl v okamžiku zahalen černým mrakem.

Můj rychlý kůň mne stačil taktak vynést z rokly a už mne oslepovaly vločky sněhu. Stěží jsem měl čas si zapamatovat další směr stezky a již nebylo pro oblaka sněhu vidět ani na krok. Satan se sám od sebe zastavil v závětrí hustých smrků. Hukot větru v korunách připomínal hřmot Niagary.

Přepadla mne obava, že tu budu muset zůstat přes noc. Ani představa, že bych musel pokračovat příští den sám zasněženým lesem, nebyla příliš lákavá, ale uklidňoval jsem se, že celá ta sněhová bouře je jenom taková přeháňka a že dlouho nepotrvá. Chtěl jsem se orientovat, ale bohužel jsem toho moc neviděl. Stěží jsem rozeznával větve nad hlavou, které se již pronášely pod tíhou bílého příkrovu. Velké sněhové vločky poletovaly vzduchem jako kajčí peří. Tu se mi zazdalo, že vítr již není tak mrazivý. Pohled kolem byl již také radostnější. Když jsem se sehnul, abych vytřepal sníh z pouzdra na pušku, přešla chumelenice tak znenadání, jako se přihnala. Stromy kolem stály obalené jako sloupy z bílého mramoru, mrak zmizel za obzorem a vysvitlo teplé slunce.

Pokračoval jsem v putování. Vzduch byl jasný a bylo vidět až na horní okraj kaňonu. Sníh tál pod horkými paprsky a pod stromy se silně rozpršelo. Nad roklemi se klenuly překrásné malé duhy.

Asi za čtvrt hodiny jsem vyjel z lesa na planinu u další skalní stěny. U osamělé borovice se popásal Flíček a ostatní koně. Žádný z mých společníků však nebyl v dohledu. V domnění, že se určitě vypravili dolů, vzal jsem si pušku a fotografický aparát a pospíchal za nimi. K mému překvapení byla stěna na tomto místě úplně roztrhána, jako by ji kdysi hnětla obří ruka. Na všechny strany trčely ostré útesy jako zuby pily. Svah mezi nimi byl pokryt hustým podrostem. Vypadalo to, že sestup bude snadný.

Zvláštní divokost tohoto místa mne natolik uchvátila, že až Zvonkovo a Donovo štěkání mne upamatovalo na to, že bych měl něco dělat. Psi byli zřejmě daleko od sebe. Když zazněl Jimův výkřik, rozběhl jsem se dolů. I když svah byl dost strmý, nebyly tu velké kameny a volná drť, tak jsem si to mohl dovolit. Hnal jsem se dlouhými skoky, klouzal po kamení, chytal se větví a vůbec jsem asi připomínal kutálející se balvan. Na úpatí stěny nebo asi tam, kde by byla končila, se svah zmírnil a já se mohl konečně zastavit a nemusel se už ničeho držet. Spíš se zdálo, že by to potřebovaly stromy, které zde rostly bláznivě všemi směry. Během dalšího sestupu jsem se občas zastavoval a snažil se zaslechnout štěkot psů. Když to trvalo už dlouho a neměl jsem dojem, že bych se k nim přibližoval, zmocnila se mne netrpělivost.

Velká jedle s uschlým vrcholkem se mi přímo nabízela, abych na ní vylezl. Z vrcholku jsem viděl značnou část údolí. Asi tak čtyři sta yardů níže pode mnou začínala holá část svahu, zbytek byl hustě zalesněn a do zeleného moře tu a tam vyčnívala suchá větve jako ráhno potápějící se lodi. Ze své pozorovatelný jsem opět zaslechl psy, potom Jimův výkřik a výstřel Wallaceovy pušky. Následovaly další rány a naše huňáče

bylo také slyšet. Opět jedna puma, kterou Jones nedostane živou.

Zbystřil jsem pozornost, zdálo se mi, že slyším sesouvající se drobné kamení. Ani mě nepřekvapilo, když z podrostu vyběhla puma. Jak jen jsem nejrychleji mohl, poslal jsem za ní všech šest kulí. Obláčky prachu se k ní přibližovaly s každou další ranou, ale podařilo se mi ji jenom zahnat nazpátek.

Sklouzl jsem ze stromu, nabil plný zásobník a uháněl za ní. Ale nadarmo. Když jsem doběhl ke konci schůdného svahu, volal jsem na psy, ti se však ani neozvali. Stál jsem bezradně na okraji stěny dvakrát tak vysoké jako byla předcházející. Zmocňovala se mne závrať.

Spustil jsem z plných plic naše „váá-húú, váá-húú“. Ozvěna mi je posměšně házela zpět a skoro bych byl věřil, že někdo volá přímo za mnou. Skutečnou odpověď jsem však nedostal. Puma asi proběhla podél této nepřekročitelné překážky a našla si nějakou trhlinu, kterou pronikla dolů. Její stopu mohl najít jenom pes. Netrpělivě jsem se dovolával pomoci. Chvilími se mi zdálo, že přece jenom slyším slabou odpověď, ale nedalo se rozeznat odkud. Vtom mne překvapilo hluboké Zvonkovo zavytí, přicházející zdánlivě z nějaké jeskyně přímo pode mnou. Běhal jsem po okraji skály jako blázen, křičel do ochraptění, nakláněl se nad hlubinou, ale nic se nedělo. Znechucen jsem se tedy posadil. Jak bylo vidět, lov v kaňonu vyžadoval nejen vypětí všech sil, ale také chladnou rozvahu.

Teprve nyní jsem si uvědomil nemožnost odhadu hloubky a velikosti kaňonu z jeho horního břehu. Druhá stěna, která teď ležela přede mnou, byla nesmírná žlutá skála na dva tisíce stop vysoká. Boční kaňon mohl být široký jenom půl, ale také třeba deset mil. Odhady vzdáleností mne tu docela znechutily. Svah nade mnou se zvedal k nebesům jako věž a tím byly postaveny úplně na hlavu moje předcházející úvahy o tom, že je to nepatrná loučka. To, co jsem s takovými obtížemi překonal, byly jenom první dva stupně mohutného schodiště stěny Velkého kaňonu. Až se mi zarazil dech při pomyšlení, že budu muset zase vystoupit nahoru.

A znovu se ozval zřetelně Zvonkův štěkot, tentokrát se mi však zdálo, že přichází odjinud než posledně. Čím víc jsem se snažil rozeznat směr, tím víc jsem byl na rozpacích. Jednou jsem ho slyšel pode mnou, podruhé zprava a potom zase z druhé strany. Nebylo už možné rozpoznat skutečné štěkání od ozvěny, která zde prováděla své divy.

Jak Zvonkův hlas pomalu zesiloval, začal jsem ho znovu vyhlížet. Pečlivě jsem se díval na louky pod stěnou a najednou ho bylo vidět. Malý černý bod se tam pohyboval pomalu jako slimák. Zdálo se to nemožné, ale přece jsem věděl, že je to on. Poskytlo mi

to možnost porovnání, jaká asi je výška stěny: spadala do hloubky více než jednu míli. Ale když jsem já mohl slyšet jeho, musel Zvonek slyšet mne, a tak jsem na něj volal. Rozmarná ozvěna si s mým hlasem hrála, jak chtěla, a tak mi nezbylo nic jiného než bezmocně sledovat, jak zabíhá mezi hromady kamení, až mi zmizel z očí.

Odpočinul jsem si a chystal se k výstupu. Nejdříve jsem se pořádně rozhlédl a snažil se zapamatovat si určité body nahoře na okraji, abych se podle nich řídil. Skalní výčnělky se nade mnou tyčily jako nestvůrné zlaté varhany. Cítil jsem se velmi nepatrný a ztracený. Na lov jsem úplně zapomněl a celou mou bytost ovládla jediná snaha — zachránit vlastní život. Vystupoval jsem šikmo po svahu a často odpočíval, ale přesto mi srdce námahou tlouklo jako zvon. Mým prvním cílem byl žlutý útvar, který zespoda vypadal jako lidská hlava, protože tam někde bylo naposled slyšet Jima. Ale pokaždé, když jsem se podíval nahoru, zdálo se mi, že se mi vzdaluje. Výstup, o kterém jsem byl přesvědčen, že nemůže trvat víc než patnáct minut, trval hodinu.

Zatímco jsem nabíral sílu pod zvlášť strmým úsekem, ozvali se znovu psi, ale i kdyby mne to mělo stát život, nebyl bych mohl určit, je-li to dole nebo nade mnou. A ani mě to nezajímalo. Byl jsem ochraptělý od ustavičného volání. Pokud si moji společníci nezlomili ještě někde krky, měli víc rozumu než já a neplýtvali dechem.

Další ostrý výstup mě přivedl těsně pod poslední stěnu a tam jsem se div nezhroutil. Byla hladká, vyleštěná větrem a deštěm, bez jediné trhlinky. Ploužil jsem se po jejím úpatí s připravenou puškou. Stopy pum tu byly tak časté, že mě až unavovalo se na ně i jen podívat, ale nezapomínal jsem, že každou chvíli může na mne vyskočit pružné plavé tělo. Došel jsem až k velké hromadě vybělených kostí před jeskyní. Padl jsem náhodou na podobné doupě, jaké měl Starý Tom. Hodil jsem kámen do tmavého otvoru. Nic se nestalo. Jakmile jsem se takto přesvědčil, že mi nehrozí bezprostřední nebezpečí, přepadla mne zvědavost, jak se sem ty kosti mohly dostat. Byla na to jediná možná odpověď. Puma musela zabíjet svou kořist nahoře a potom ji svrhnout do tisícistopé hlubiny. Znamenalo to, že ji musela dotáhnout z lesa až na okraj skály, a protože jenom zřídkakdy loví pumy dvě, byl to obdivuhodný výkon. Lebky mustangů, jelenů a bezpočet dalších kostí rozbitých k nepoznání byly jasným důkazem pádu z velké výšky. Nejpodivnější ze všeho byla kostra pumy ležící na kostře koně. Vrah sem zřejmě spadl se svou poslední obětí.

Nedaleko za doupětem byla stěna rozervána řadou trhlin do roztodivných tvarů. Pomyslel jsem si, že konečně nacházím své „varhany“, a začal jsem šplhat úzkou trhlinou. Nepovedlo se. V rozervané skále nebylo možné udržet směr. Brzy jsem přišel na to, že jsem se ztratil v bludišti. Snažil jsem se alespoň najít cestu zpět, ale to

nejlepší, co se mi povedlo, bylo dostat se na výčnělek, z kterého jsem viděl do kaňonu. Nyní mi bylo jasné, kde jsem, ale kudy dál? Pokoušel jsem se proniknout různým směry, zapadal do slepých uliček, až jsem se už sotva ploužil. Byl jsem zoufalý z toho, že jsem se stále vracel na stejné místo. Vztekle jsem si ho pojmenoval soutěska Podvodu a seběhl kus po svahu. Věděl jsem, že nesmím padnout, a podařilo se to. Předběhl jsem lavinu, která se za mnou spustila, uskočil za vyčnívající skálu a zůstal stát na úzké římse. Po pravici jsem měl hladkou stěnu, po levici čněly vrcholky stromů rostoucích pode mnou.

Plížil jsem se po úzké cestičce, opatrně obešel další zákrut a pojednou byla přede mnou tvář v tvář puma s mlád'aty. Ozvalo se hluboké zavrčení, přikrčila se ke skoku, viděl jsem jí v očích stejný záblesk, stejnou zuřivost, jakou jsem znal ze svého dobrodružství se Starým Tomem.

Okamžitě mě opustilo znechucení životem a jediným zoufalým skokem jsem se vrhl dolů z římsy.

Cítil jsem údery větví a před očima se mi dělala zelená kola. Dopadl jsem naštěstí na nohy a do písku, ale přesto mě pád omráčil. Když jsem se trochu sebral, tak místo toho, abych byl vděčný Prozřetelnosti, že se mi něco podobného nestalo nad velkou stěnou, protože z té bych byl asi skočil stejně vyděšeně, byl jsem tím nejrozumnějším mužem, jaký se kdy ztratil ve Velkém kaňonu.

Pumy byly v té době už určitě na míle daleko a vyprávěly všem svým známým o jelením skoku statečného lovce, a tak jsem se mohl klidně věnovat dalšímu hledání cesty. Rokle, v které jsem tak šťastně přistál, byla jako všechny ostatní směrem do údolí otevřena, mohl jsem tedy pokračovat v putování. Asi po míli klopýtání jsem konečně narazil na stezku. To už jsem odpočíval na každém pátém kroku, ale šplhat jsem nepřestal. Puška vážila nejméně tunu, nohy jsem měl z olova a aparát zavěšený na rameni byl těžký jako všechny hříchy světa. Šplhání se nakonec proměnilo v obtížné jednotvárné cvičení na hrazdě. Natáhnout ruku, přitáhnout se, rozhoupat, přitáhnout a tak stále dokola. Tam, kde jsem tak snadno klouzal dolů, musel jsem nyní vynakládat všechnu sílu, abych se dostal nahoru. Rukavice na mé pravé ruce se brzy rozpadla, tak jsem ji zahodil a natáhl si levou. Plíce mi praskaly námahou, nohy vypovídaly službu, ale musel jsem dál. Když jsem se konečně překulil přes okraj srázu, seděl tam Jo nes. Svalil jsem se vedle něho a ležel neschopen dalšího pohybu. Celé tělo mne nesnesitelně bolelo.

„Jsem tady nejméně dvě hodiny,“ řekl mi, „věděl jsem, že se tam dole něco děje, ale takhle se pořád šplhat, na to jsem už moc starý. Na to je třeba mít srdce jak se patří v

pořádku. Ale i tak jsem měl dost práce. Podívejte se!"

Nohavice jeho kalhot byly roztrhané na kusy, pravá mu od kolena dolů chyběla vůbec. Celý byl poškrabaný až do krve.

„Víte, Moze hnal pumu po okraji a já za ním, co můj hnědák stačil. Volal jsem na vás, ale nikdo nepřišel. Tady se snad dá sejít dolů, ale tam, kde jsme honbu začali, tam to nebylo možné. Puma zaběhla do lesa a já zůstal pozadu, podrost tam byl moc hustý. Moze už tolik neštěkal, jenom když ji zahnal na strom a to bylo asi dvakrát. Ten starý lotr se za ní zase škrábal a ona mu vždycky utekla. Potom jsem vyjel na mýtinu a začal ji dohánět, ale zakopl mi kůň a já sletěl do křoví. Celý jsem se roztrhal, ale nic vážného se nestalo. Jenom můj hnědák bude nějaký den chromý.

Začal jsem vykládat o svých dobrodružstvích, jenom tu příhodu, při které jsem tak výtečně osvědčil svou známou statečnost, jsem skromně vynechal. Pochval jsem se na hodinky, výstup mi trval víc než čtyři hodiny. Potom se nad okrajem objevila Frankova zarudlá tvář. Byl jenom v košili, potil se a byl zamračený až hrůza. Odfukoval jako lokomotiva.

„Kde ... ste ... proboha ... byli?" lapal po dechu. „Páni, to byla honba! Šli sme s Jimem a Wallacem dolů za psy, každéj se držel toho svýho a dám za to krk, že i svý pumy. Don zahnal tu svoji v nějaký rokli na strom, a dyž sem se tam za ním hnal, tak sem se skoro zabil. Podívejte se na mě. Šel jsem nejmíň míli po nose. Už sem si myslel, že je Don po smrti, ale eště sem ho potom slyšel štěkat. Taky bylo slyšet Zvonka a štěně. Jim řval, jako dyž ho na nože bere a někdo střílel. Nikoho sem nemoh najít a mě taky nikdo neslyšel. V tom kaňonu se jeden nevyzná. Nelez bych tam už ani za všechny pumy v Buckskinu. A hele, tadyhle leze Jim!"

Náš vyčerpaný kuchař vedl Dona, Tigea a Rangera. Zahrnuli jsme ho otázkami, ale on sí dal jako obvykle načas.

Konečně spustil: „Teda, ten kaňon, to je peklo. A, páni, kde ste se potloukali? My sme s Tigem a štěnětem zahnali jednu pumu na strom, potom sem tam musel sedět a držet Rangera a křičet na Tigea a na vás. No a pak se přištrachal Wallace, a dyž si to chtěl vyfotografovat, tak mu ta bláznivá puma div neskočila na záda. Trošku sme se jí uklidili z cesty a dyž už měl Wallace pušku v rukách, tak z ní bylo vidět jenom vocas. Se mi zdá, že ji netrefil a psi se ránou tak polekali, že si ke stopě už ani nečuchli. Víte, ta ozvěna tam z jedný rány udělá hotovou kanonádu. Puma toho měla asi taky dost. Šli sme za ní, ale Wallace má holt delší nohy, no tak mi utek. Asi se pustil po tý druhý štěně.

„Myslíte, že se ještě dneska vrátí?" zeptal jsem se.

„To je jednou jasný, ne?“

A tak jsme čekali dál, odpočívali a podřimovali. Asi tak po třech hodinách jsem začal dostávat strach, co s ním je, když se přece jenom objevil. Přicházel od východu a vlekl se jako člověk, jehož síly jsou u konce. Došel, padl na zem a dlouhou dobu neřekl ani slovo.

„Teda, někde jsem slyšel, že v občanské válce generál Putnám slavně útočil do vrchu,“ ozval se konečně. „Se vší úctou k národním tradicím vám musím jako vlastenec prohlásit, že Putnám vůbec nikdy žádný kopec ani neviděl!“

„Tak snad abysme jeli, večere čeká,“ pobízel nás Frank.

V táboře hořel oheň a jídlo krásně vonělo. Jsem přesvědčen, že vůně jehněčí pečeně by ze zapříisáhlého vegetariána udělala vlka. Snědl jsem čtyři řízky a určitě jsem nejedl nejméně. Jim otevřel plechovku s javorovým sirupem, která zůstávala pro nějakou oslavu a Frank ho ještě překonal a přinesl dvě konzervy broskví. Je nádherné mít občas hlad, toužit po jídle a být za ně vděčný, uvědomovat si, že jádro života je v každodenním boji o jeho základní potřeby.

Máloco mohlo být působivější než prosté vyprávění o tom, co prodělal Wallace po tom, když se rozešel s Jimem. Hnal se za pumou a držel ji v dohledu do doby, než se přehoupla přes okraj druhé stěny. Spustil se za ní, ale utrhla se s ním lavina, na které jel asi tisíc stop, a když zastavil, musel se ještě dlouhou dobu vyhýbat letícím kamenům. Utéct neměl kam, tak jenom uskakoval a kryl se. Jeden balvan mu přeletěl nad hlavou a přerazil za ním stojící borovici. Když to konečně přestalo padat a mohl sejít další kus dolů, slyšel Zvonka, jak štěká, a uvědomil si, že zahnal pumu na strom. Běžel celou míli a potom zjistil, že byl oklamán ozvěnou. Vydal se tedy kus doleva. Štěkání přicházelo z hluboké rokle. Skočil, chytil se borovice a slezl po ní na dno, ale tam za chvíli nemohl dál, protože se mu do cesty postavila hladká stěna, kterou nebylo možné překonat. Přiběhl i Zvonek, také se asi musel vzdát dalšího honu.

Výstup mu trval čtyři hodiny. Ve druhé stěně se musejí chudák šplhat po kluzkých kamenech vodopádu. Na jednom místě mu pomohla pouze jeho výška, kdyby nebyl tak vysoký, musel by se vrátit. Ale takhle se natáhl, zachytil se visícího kořenu a vytáhl výš. Zvonka chytil do lasa nejlepším Jonesovým způsobem a podal si ho nahoru. Jindy zase musel hodit laso na borovici na skále a vyšplhat se po něm. Vypadal jako strašák. Z kalhot mu koukala kolena a z rukávů lokty, na jedné botě chyběla podrážka, klobouk někde ztratil, ale odvahu a nadšení ne.

XV. Jones hovoří o pumách

Puma nebo, jak se jí v kraji kolem Rocky Mountains také říká, horský lev, je americká šelma kočkovitá. Je pravda, že se od lva poněkud liší postavou, barvou i velikostí, ale to všechno je závislé na podmínkách, v kterých žije. Je o něco mohutnější a silnější než asijské druhy pardála, ale to je způsobeno tím, že žije v horách a tam také loví. I zlatohnědou barvou se přizpůsobila skálám, mezi kterými se pohybuje.

V obydlených krajích, a to i tam, kde může člověka potkat jenom zřídka, je puma velmi plachá a jenom málokdy se odváží vyjít za dne z úkrytu. Spí nebo se vyhřívá na slunci a pozoruje údolí z vrcholků těžce přístupných skalisek. Sluch má stejně dobrý jako zrak a při sebemenší známce nebezpečí zmizí. Za noci se po svazích přikrádá ke kořisti, kterou ve dne vypátrala. Každé křoví, každá trhlinka ve skále jí poslouží, aby se přiblížila co nejvíce k vyhlédnuté oběti. Její krvežíznivost se stupňuje tím víc, čím déle je bez potravy. Nasycená puma napadne asi tak každého sedmého losa nebo jelena, na kterého narazí. Ale hladová se chová úplně jinak. Plíží se jako had, jde po stopě bezhlučně jako stín a je schopna ukrýt se za kamenem nebo několika větvičkami lépe, než to dokáže králík. A nakonec s neuvěřitelnou silou a jistotou skočí. Jenom velmi zřídka se stane, že si skok vyměří špatně, a jakmile se jednou drápy vyhladovělé šelmy zatnou do masa ubohého zvířete, již je nepustí.

Přitom puma nikdy neútočí dvakrát. Jakmile se jí první útok nepodaří, nechá pronásledované zvíře běžet. Jestli je tak znechucena neúspěchem nebo dobře ví, že by druhý pokus nebyl k ničemu, to vám nepovím. Její nejsnadnější kořistí je los. Téměř každý druhý los, kterého puma napadne, klesá. Jeleni jsou šťastnější, u nich je poměr jedna ku pěti v jejich prospěch. Antilopy, které puma může zastihnout na loukách v údolí, uprchnou v devíti případech z desíti a horská ovce podlehne tomu zlatému vrahu jenom náhodou. Jakmile se puma jednou zachytí, pak každý pohyb trýzněné oběti jí pomáhá, aby se ostré drápy zatínaly ještě hlouběji. Potom se šelma jako blesk zakousne napadenému zvířeti do krku a drží, dokud nepadne mrtvé k zemi. Málokdy trhá kůži na krku, a i když se tomu všeobecně věří, nikdy nepije krev své oběti, ale nejdříve ji rozruší na boku a pochutná si na játrech. Kůži přitom odhrnuje tak čistě, jako člověk při stahování kožešiny. Když se dosyta nažere, odtáhne zdechlinu do hustého křoví nebo rokle a nahází na ni listí, větve a hlínu, aby si ji schovala. Obvykle se příští noc vrací do své zásobárny, ale další návštěvy už závisí na možnosti opatřit si čerstvou kořist. Tam, kde se nemusí obávat člověka, si někdy i hlídá potravu před

kojoty.

Celkem připadá asi tak pět samic na jednoho samce. Je to způsobeno tím, že staří samci jsou velmi nedůtkliví a střeží si své panství. Zabijí každé mládě, na které přijdou. Nejdříve je pobíjejí bez výběru, potom jenom malé samečky. Nakonec, něco podobného dělá do určité míry i kočka domácí. Pokud se nějakému mladíkovi podaří zachránit se před krutým osudem během prvního roku života, nemá ještě vyhráno. Byly nalezeny mrtvoly i dvouročních samců. Takový Starý Tom se nespokojí s pouhým zabitím soupeře, ale rozbije ho doslova na kaši. Stopy těžkých bojů jsem však nacházel nejenom u starých samců, ale i u samic. Bude to asi tím, že pokud matka kojí svá mláďata, musí je chránit i před útoky příbuzných.

Vůbec je s podivem, jak chytrá a pečlivá matka je taková puma. Svá koťátka neopouští ani na vteřinu. Když je jim šest týdnů, vyvádí je ven a cvičí pro boj o život, v kterém budou pokračovat až do své smrti. Jakmile se setmí, vyrazí na lov, ale dělá tak krátké kroky, aby malá koťata mohla jít přesně v jejích stopách. Když se začne plížit ke kořisti, maličci se přikrčí a tiše čekají, až je matka zavolá. Podaří-li se jí něco ukořistit, pustí se všichni do žrádla. Po hostině na zpáteční cestě jde stará zase stopou, kterou zanechala. Mláďata dávají pečlivě pozor, aby se jim to dařilo stejně a aby nezanechávala vlastní stopy. Bezpochyby je to pudová snaha oklamat všechny nepřátele, kterými jsou zejména staří samci a bílí lovci, protože Indiáni pumy nikdy neloví. A věřte, že se jim to často podaří, těžko se poznává, nejenom kterým směrem pumy šly, ale i kolik jich vůbec bylo.

Jediný úspěšný způsob, jak lovit tyto krále našich hor, je se cvičenými psy. Dobrý pes vystopuje pumu i po několika hodinách. Zvláště dlouho se udrží stopa čerstvá, je-li trochu vlhko nebo alespoň zamračeno. Ve sněhu najde pes stopu ještě i po třech nebo čtyřech dnech.

Když jsem ještě dělal hlídače v Yellowstonském parku, měl jsem velkou příležitost lovit pumy a poznat jejich zvyky. V naší rezervaci si dávaly dostaveníčko určité všechny pumy z celého kraje. Obstaral jsem si dobrou loví cí smečku, ale protože psi byli vycvičeni na hon vysoké a lišek, měl jsem s nimi nejdříve jenom starosti a práci. Utekli mi po každé stopě, kterou našli. Když neposlechli mých příkazů, začal jsem po nich střílet, však už to znáte, jak to dělám. Ale poslušnost nestačila, museli se naučit stopovat a zahnat na strom jedinou zvěř — pumu. Rozhodl jsem se, že jim jednu chytím živou a na ní je budu učit.

Za pár dní jsem skutečně vystopoval dvě pumy v blízkosti Everetovy hory. Nasadil jsem psy na stopu a zahnali jsme je do opuštěné šachty na úbočí. Vzal jsem si laso a

ještě další provaz a vlezl tam za nimi. Asi tak patnáct stop od kraje seděla jedna z nich a jenom prskala a mručela. Chytil jsem ji do smyčky a konec podal vojákům, kteří čekali venku. Řekl jsem jim, aby netahali, dokud na ně nezavolám a opatrně jsem se plížil kolem pumy hlouběji do jeskyně. Chtěl jsem jí chytit ještě jednu zadní nohu, aby byla trochu klidnější, až ji vytáhnou ven. Víte, nebylo to nic příjemného, každou chvíli jsem čekal, že po mně skočí ta druhá, ale nic se nestalo.

Pumu jsme vytáhli a odvezli do parku na velkou louku s osamělými stromy a připravili se na hon. Pustili jsme ji a chvíli po ní psy. Asi po stech yardech vyskočila puma na strom a co bylo hlavní, psi to viděli. Jako blesk se vrhla k dalšímu stromu. A tímto způsobem jsem ps y vycvičil, jak jsem potřeboval.

Během svého života v parku jsem se přesvědčil , že puma je opravdovým králem divokých zvířat v Severní Americe, vždyť i obávaný grizzly se dá před ní na útěk. Na podzim roku 1904 se kolem kuchyně našeho tábora každou noc potloukala spousta černých medvědů, přišel i grizzly a občas se objevila i puma. A byl to pořádný chlapík. Medvědi jenom brumlali a rychle se ztráceli ve tmě. Podle toho jsme vždy poznali, že se puma blíží. Hlásili ji také kojoti bláznivým štěkotem. Měli se čeho bát, vždyť taky je tento vrah loví. O tom, jak by dopadl boj mezi pumou a grizzlym, jsme se jenom dohadovali, ale sázky zněly hodně v její prospěch.

Na sněhu můžete často najít poutavé známky jejich zločinů. Snadno, jako v knize si tam přečtete, jak stopovala losa nebo jelena, přioplížila se až na dosah a potom následoval smrtící skok. Délka skoku je opravdu překvapující. Nejdelsší, jaký jsem kdy naměřil, byl osmnáct a půl stopy dlouhý! Jednou jsem sledoval sotva dorostlý kus, který sám zase sledoval velkého losího býka. Přišel jsem až na místo, kde lovící šelma skočila své oběti na hřbet, několik desítek yardů se na ní vezla, až ji nakonec nízká větev srazila dolů. Musela to být pořádná rána, všude bylo plno krve a vytrhaných chlupů, ale kořist, jak se zdálo, unikla.

Ve velmi řídkých případech se stává, že puma nechce utíkat. Stalo se mi také, že jeden takový starý macek si udržel celou smečku pěkně od těla. Obracel se ze strany na stranu, mrskal vztekle oháňkou, a až když jsem přijel, vylezl klidně na strom. Sestřelil jsem ho a jak padal, ještě mi zmrzačil jednoho psa. Ten se potom až do konce života stromů bál, asi si myslel, že puma na něj skočila.

Ale obyčejně zahnali psi pronásledované zvíře na strom, dříve než jsem dojel. Když už se musí střílet, tak nejlepší je zabít první ranou, jinak, když raněná puma spadne nebo seskočí, je z toho vždy strašná rvačka a ti nejlepší psi to nejvíc odnesou, pokud ovšem vůbec zůstanou naživu. Taková potvora si psa chytí, přitáhne a kousne do hlavy. A vy

nemůžete nic dělat.

Říká se, že puma před člověkem obyčejně uteče, ale moc na to nespolehám. A zvláště když je raněná, to je potom nebezpečná jako tygr. Brával jsem si s sebou na lov kozlicí, z které jsem mohl střílet jak kulemi, tak i broky pro občasné poučení psů. Jeden den chytili hafani stopu a rychle se po ní rozběhli. Našel jsem pumu usazenou na padlém stromě, opřené korunou o souseda. Zamířil jsem a vypálil obě hlavně. Nezdálo se mi, že bych ji byl zasáhl. Znovu jsem nabil a vystřelil. Zvíře hluboce zamručelo a začalo sestupovat ze stromu hlavou napřed. Kmen byl dost široký, tak to šlo. Psi už na něj čekali, ale měli dost rozumu, aby zaútočili zezadu. Uvědomil jsem si, že jsem střílel broky a zoufale jsem začal hledat náboje s kulí. Puma šla po mně a já uhýbal kolem stromu. I když ji psi ustavičně napadali, pronásledovala mne s nesmírnou houževnatostí. Konečně se mi podařilo najít správný náboj, ale to už mne skoro měla. Major, můj nejlepší pes, po ní skočil a v poslední chvíli ji chytil za zadní. Tím mi umožnil zamířit a z bezprostřední blízkosti ji zastřelit. Když jsem si pumu potom prohlížel, zjistil jsem, že byla broky téměř oslepena, proto jí dalo takovou práci mne najít.

Jinak puma člověka napadne z hladu sice málokdy, ale i to se může stát. V parku, kde bylo zvíře dost a dost, jsem nikdy nepřišel na to, že by sledovala lidi, ale venku se to stávalo. Hlavně bylo třeba dávat pozor na děti. Sice jsem slyšel jenom o jednom smrtelném případě, ale věřím, že když je dítě samotné v lese a puma je najde, může se přiblížit, a když nezjistí žádné nebezpečí, i napadnout a zabít.

Je to dost divné, ale v parku jsem řvaní pum nikdy neslyšel. I to bude asi tím, že tam bylo dost kořisti. Ale když jsem byl ještě malý kluk v Illinois a potom později na Západě, slyšel jsem jich věru dost a vždycky to bylo stejné. Táhlé, divoké volání znějící jako výkřik vyděšené ženy. Nevím, co to má znamenat, snad je to hladové volání lovce nebo nářek samice nad zabitými mlád'aty.

Vražedný pud těchto šelem je strašný. Kdysi jsem našel doupě staré pumy, která tam měla na hromadě devatenáct losů, většinou ročků. Narušených jich bylo jenom pět nebo šest. Honil jsem tu bestii dlouhé měsíce a poznal jsem, že zabíjela průměrně tři kusy týdně. Jednou ji psi našli a zahnali do řeky. Přeplavala v místě, kam jsem za ní nemohl ani sám, ani na koni. Jenom jeden pes, Jack se jmenoval, se pustil do proudu, dostal se na druhou stranu, ale už se nikdy nevrátil. Všechny pumy mají svoje zvláštní zvyky, zrovna tak, jako ostatní stvoření, co jich jen na zemi je. Za tu krátkou dobu, co jsem žil v Národním parku, jsem pochytal mnoho pum živých a dvaasedmdesát jsem jich zastřelil, ale tato byla nejkrvavější, jakou jsem kdy viděl.

XVI. Kitty

Zdalo se mi, že sotva jsem zavřel oči, už mě Jones budil. Začínal nový den. Měsíc a hvězdy bledly, stromy byly ověšeny stříbrnou jinovatkou. Moze, který se u mne opět ohříval, vyskočil a otrásl se chladem. Lawson přiháněl koně a Jim se činil kolem oline. Když jsem sedlal Satana, tuhly mi prsty mrazem.

Kolem páté jsme již vyjížděli do svahů Buckskinu, tam na ta místa, kde jsme včera zastihli valné shromáždění pum. Chtěli jsme si zkrátit cestu, a tak jsme se brzo ocitli v hlubokých roklích.

Východ slunce zlatil mlhu nad kaňonem. Nemohl jsem si pomoci, musel jsem znovu zůstat stát v obdivu nad tou krásou. Přirozeně že moji méně poetičtí společníci na mne nečekali, a tak pouze vzdálené „váá-húú“ mne opět popohnalo kupředu.

Když jsem dojel Jonese, vedl právě opatrně svého hnědáka mezi nízkými borovicemi na okraji kaňonu. Věděl jsem, že se něco děje, protože pečlivě prohlížel půdu před sebou.

„Z toho by se člověk zbláznil,“ spustil rozčileně. „Připadá mi, že honíme králíky, a ne nejdivočejší zvíře celé Ameriky. Tady v tomhle roští musely být nejméně čtyři pumy. Nejdřív jsem myslel, že je to stará s mlád'aty, ale teď vidím, že jsou to pouze stopy dospělých kusů. Moze hnal jednu na sever, stejně jako včera, ale ta mu utekla, Frank viděl další a Wallace se vydal se Zvonkem první roklí dolů. Jim si vzal Dana a taky je pryč. Jak říkám, nejméně čtyři si s námi tady hrají na schovávanou. Ten

Clark opravdu nepřeháněl. Jenom psi se nám neměli tak rozběhnout; no, co se dá dělat, jsou pryč a my musíme za nimi. Mám strach, že o některého tady přijdeme. Počkejte, teď něco slyším. To bude Wallace! Váá-húú, váá-húú! Tamhle je!”

Vysoký Kalifornan se k nám přidružil se Zvonkem v patách. Jeho puma zaběhla do trhliny, kam za ní nemohl. Zašli jsme tedy všichni za Frankem čekajícím u kraje stěny.

„Váá-húú!“ vykřikl Jones. Odpověď nepřicházela, myslím skutečná odpověď, na ozvěnu bylo spolehnutí.

„Don se hnal za pumou tamhle do svahu,“ vysvětloval kovboj. „Dobře sem tu potvoru viděl a Don jí dá val co proto ... A slyšíte to?”

Z hloubi propasti se ozýval vzdálený štěkot.

„To je on! Don už zase něco má!“ tvrdil plukovník. „Kde je Zvonek? Koukejte, jak běží! A jenom poslouchajte, až se ozve. To je pes, co?”

Jasný Zvonkův hlas se nesl čistým vzduchem.

„Wallace, vy půjdete za ním. Já si s Frankem vylezu tamhle na tu skálu a vy, Greyi, zůstanete tady. Tak budeme mít v dohledu celý svah. A teď pozor, a poslouchejte!“

Ze své pozorovatelnosti jsem viděl Wallace, jak se řítí po svahu velikými skoky, kamení se valilo všude kolem něho, ale nedbal na ně. Jones s Frankem vylezli na skalní věž, vypadající, jako by se měla co nejdříve zhroutit. Jak jsem tam stál a čekal, začal jsem znovu přemýšlet o kráse života v divočině. Měl jsem nádherný rozhled po celém kraji, zalitým v tomto okamžiku sluncem.

Ale vzrušené výkřiky mých společníků mne přivolaly ze světa myšlenek a úvah zpět na zem. Jones se nakláněl přes okraj skály a vydával svůj válečný pokřik. Každým okamžikem hrozilo nebezpečí, že spadne. Frank, stál za ním a jeho výkřiky zesilovaly hluk nade mnou. Zespoda se nesla směsice štěkotu psů a Jimova volání. I na tu vzdálenost se dalo rozeznat, že nás chce před něčím varovat.

Potom jsem spatřil na srázu rychle šplhající pumu. Přidal jsem se vítězným pokřikem k ostatním a nadšeně mával rukama nad hlavou. Přestalo mě zajímat, jak je asi pronásledovanému zvířeti, lovecká vášeň byla silnější než soucit.

Viděl jsem, jak se puma blíží. Za ní vyběhli do svahu Don se Zvonkem, a jakmile spatřili svou kořist, divoce se rozštěkali. Na plukovníkův hromový rozkaz jsem se rozběhl ke svému koni. Už jsem chtěl nasednout, když se přihnal Moze. Chytil jsem toho starého bojovníka za obojek, ale jak zaslechl sbor ostatních pronásledovatelů, začal sebou škubat jako vzteklý. Měl jsem plné ruce práce, abych ho udržel, ani za nic jsem ho nechtěl pustit dolů. Satan čekal bez hnutí.

Potom jsem zaslechl, jak se pod námi začíná uvolňovat drobné kamení a kašlavé oddychování štvané pumy. Vyběhla přes okraj asi na dvacet stop od nás. Jakmile mě uviděla, zmizela jedním skokem v křovinách,

Mozea by nyní neudržel ani Samson v plném rozkvětu svých sil. Vytrhl se mi a vylétl za ní se zuřivým štěkotem. Vyskočil jsem na Satana a to již bylo vidět Jonese a Franka, jak se prodírají na koních podrostem.

Na konci nízkého lesíka dostihl můj kůň plukovníkova hnědáka, a do vysokého lesa jsme vjeli spolu. Před námi mezi stromy probleskoval Flíček. Koně nebylo třeba pobízet. Byli odpočinutí, cestu měli rovnou a volnou jako závodní dráhu, štěkot psů je přitahoval stejně jako nás. Nechal jsem Satanovi volnou uzdu a on se rozletěl. Před námi nebyl ani jeden vývrat ani balvan, kterému by musel uhýbat a strže také úplně zmizely. Puma se každým skokem vzdalovala od kaňonu a bylo jisté, že dříve nebo později bude muset na strom.

Teplý vzduch prosycený pryskyřicí nás opíjel jako víno. Mohutné jedle, příliš

vznešené ve své kráse, než aby stály blízko sebe, vytvářely svými větvemi vysoké oblouky, pod kterými jsme se hnali tryskem. Zpředu se jasně ozval Frankův výkřik. Viděli jsme, jak zahýbá doprava a upozorňuje nás, abychom si zkrátili cestu. Začali jsme ho dohánět. Psi štěkali stále hlasitěji a vzrušeněji.

Jones vyrazil opět svůj válečný pokřik a já se k němu přidal.

Jeho hřebec i můj Satan ještě zrychlili běh. Stromy mi před očima začaly splývat v souvislou zeď.

A tam před námi se již objevili psi. Don vedl, za ním Zvonek a Moze jako poslední, ale zoufale ubíhající puma neměla ani padesát yardů náskok.

Život má přece své světlé stránky. Honba v nádherném lese, úlovek na dosah, štěkot psů, kuň unášející nás jako na křídlech, to všechno je naplněním lovcova života.

Ale jak už to bývá, takové okamžiky jsou jenom krátké. Puma se pružně mihla vzduchem, zachytila se asi patnáct stop vysoko na větví a šplhala ještě výše. Psi se shromáždili kolem.

„Je to dospělá samice," prohlásil Jones klidně, když jsme sesedli, „a už je jako naše. Budeme jí říkat Kitty."

Kitty byla skutečně krásná. Štíhlá, s lesklou srstí, světlejším břichem a černě lemovanýma ušima a proužkovanou oháňkou. Vůbec nepřipomínala ty příšerné bestie, které mne strašily ve snech. Hluboce a hrozivě mručela a pozorovala psy. Nás jako by neviděla.

Psi skutečně stáli za pohled i nám, kteří jsme na nich neměli tak úzce osobní zájem jako ona. Don chodil po zadních jako cvičený pudl v cirkusové manéži, vzpínal se k nedosažitelnému nepříteli a ustavičně štěkal, jako by si na něco stěžoval. Zvonek úplně ztratil svou vyhraněnou osobnost. Mě přece nijak zvlášť neuznával, nikdy neodpovídal na moji snahu se s ním spřátelit, ale nyní mi skočil do náruče a nadšeně mi olizoval obličej. Plukovníka přímo neměl rád, ale teď se mu přátelsky opíral předními packami o rameno. A co bylo ještě směšnější, každou chvíli vyskočil Satanovi až k hlavě, nevím, zda ho chtěl samým nadšením kousnout nebo se mazlit. Nejlepší byl ale starý Moze, náš hrdina z Velkého kaňonu. O větev stromu, na kterém Kitty našla dočasný útulek, se opírala uschlá vyvrácená jedlička. A po tomto žebříku se začal Moze šplhat vzhůru. Byl již asi patnáct stop vysoko a puma začala nervózně přešlapovat, když si toho Jones všiml.

„Hej, ty darebáku! Nech toho, a polez dolů! Povídám, k noze!"

Ale mělo. to stejný účinek, jako kdyby volal odněkud z Utahu. Svlékl tedy kabát, pečlivě si složil laso a začal šplhat za ním. „Tak, a maž!" vykřikl, když ho dostihl a

shodil. Vytrvalý pes se však vrátil a následoval plukovníka ještě dalších deset stop. A opět byl nešťastník shozen dolů.

„Držte ho, ať sem neleze," křičel na nás Jones.

„Ani mi nenapadne," odpověděl mu Frank, „já mám co dělat sám se sebou."

„Já taky," přidal jsem se. V jedné ruce jsem měl fotoaparát a v druhé pušku. „Jen ho nechte, když do toho má takovou chuť."

A Moze se činil. Jones nakonec buď uznal, že s ním zbytečně ztrácí čas, nebo uznal jeho snahu a vytrvalost a nechal ho být.

Kitty byla neklidná, natahovala se po vyšších větvích, vylézala výš a výš a vztekla po Jonesovi prskala. Vyfotografoval jsem je, když od nás byli asi patnáct stop. Když plukovník začal přelézat na její strom, vyběhla po větvi, až kam mohla, a přeskočila na vedlejší jedli. Byl to dlouhý skok a pod váhou zvířete se větev nebezpečně prohýbala.

Jones slezl dolů a namáhavě začal šplhat na druhý strom. Protože na něm dole nebyly větve, musel šplhat po kmenu. Laso mu překáželo, a když se konečně dostal k první větvi, Kitty přeskočila zpět. Plukovník neřekl ani slovo, zdálo se, že ho jeho známá trpělivost úplně opustila. Naprosto klidně a soustředěně slezl, vrátil se k suchému vývratu a zatímco chvilku odpočíval, zatřásl lasem Kitty před očima. To byl celý on, jeho zachmuřená rozhodnost neuznávala žádné překážky.

Pro mne a pro Franka byl takový závěr lovu něco naprosto nového. On na koni a já pěšky jsme neustále měnili stanoviště, abychom lépe viděli.

Jones se opět blížil k místu, kde se oba stromy stýkaly. Moze za ním šplhal jako zkušený provazolezec. Kitty znovu znervózněla. Neustávala hluboce vrčet a vztekla mrskat oháňkou.

„Pozor, plukovníku!" varovně vykřikl Frank.

Jones už byl na silnějším stromě. Zastavil se a sklouzl za kmen. Kitty po něm výhruzně sekla tlapou. Než přešla na jinou větev, slezl o něco níž a potom se opět vrátil.

„Pozor tam dole!" křikl.

Nemusel nás nijak pobízet, nedělali jsme stejně nic jiného. Když plukovník vymrštil laso, nadšeně jsem vykřikl. Ale Kitty vyběhla po větvi a skočila. Tentokrát si to nějak špatně vyměřila, zachytila pouze suchou větev, která se pod ní ulomila. Dopadla o větev níže, chvíli zůstala viset hlavou dolů, ale rozhoupala se, dosáhla předníma nohama na kmen a seběhla po něm jako veverka. Když byla asi třicet stop nad zemí, seskočila. Toto všechno se událo rychleji, než je to možné vyjádřit slovy.

Od země se odrazila jako žlutý gumový míč a již utíkala. Psi jí byli v patách, ale honba

netrvala dlouho. Asi po stovce yardů ji jako první dostihl Moze. Prudce se po něm otočila, ale on byl rychlejší a hbitě uhnul smrtící ráně. Potom jí nezbylo nic jiného než hledat útočiště na stromě.

Frank, který vyrazil zároveň se psy, byl okamžitě na místě a hlídal. Já jsem zatím přivedl mého i plukovníkova koně.

Tentokrát puma seděla na nízké větvi. Jones si usmyslel, že jí nastrčí smyčku dlouhým klackem, ale protože jsme nemohli najít nic tak dlouhého, jak potřeboval, chtěl se o to pokusit z hřbetu koně. Jeho hnědák šel nejdříve statečně, ale jakmile byl pod větví a zaslechl Kittino zavrčení, vzepjal se a skoro plukovníka shodil. Flíčka jsme nemohli přinutit, aby se ke stromu i jen přiblížil. Zato Satan bez nejmenší známky strachu zanesl Jonese přímo pod nebezpečnou větev a stál tam pevně jako skála.

„Podívejte se na to!“ křičel Jones, když bránící se puma odstrčila hrozivou smyčku packou. Třikrát měl lovec laso na dosah, jen ho spustit, ale vždy se bleskurychle mihla žlutá tlapa a znemožnila mu úspěch. Potom Kitty skočila daleko za okruh hlídajících psů a rychleji než poplašený jelen ubíhala pryč. Nyní se uplatnila Frankova kovbojská zkušenost. Hbitě vyrazil a odřízl jí cestu ke kaňonu. Jones také neztratil ani vteřinu a jenom já, na hřbetě vystrašeného ryzáka, jsem mohl hon sice pozorovat, ale pomoci jsem nemohl. Několik set yardů získávala puma půdu. Potom ji začal dobíhat Don, chvílku běžel přímo pod její nataženou oháňku a pak po ní skočil. Jediná rána stačila a odletěl jako míč. Druhý se jí do boku zakousl Zvonek a k němu se přidal Moze. V jediném okamžiku vytvořili bláznivě se zmítající klubko. Jones s Frankem se hnali na místo rvačky a ječeli jako všichni čerti. Kitty se psům vytrhla a vyskočila na blízký strom. Byla to napůl uschlá jedle s krátkými pahýly a jedinou dlouhou větví, čnějící nad roklí.

„Myslím, že teď bychom ji mohli dostat,“ prohlásil spokojeně Jones. Ale na tento strom se mu šplhalo moc špatně. Po několika neúspěšných pokusech se dostal k prvnímu pahýlu, ten se pod ním ulomil a on ošklivě spadl. Měl jsem dost času, abych si všiml, jak vypadá. Byl úplně promáčený potem a celý zalepený černou smolou, košili měl roztrhanou, na spánku a po rukách byl samá krev. Pokusili jsme se opřít o strom kládu, po které by se mu lépe lezlo. To se osvědčilo, dosáhl na druhý pahýl a vytáhl se nahoru.

Když lezl ještě výše, Kitty se přikrčila, jako by po něm chtěla skočit. Křičeli jsme na něj, ale on nevěnoval pozornost ani našemu varování, ani pumě nad sebou, a lezl dál. A to dělalo zřejmě Kitty starosti zrovna tak jako nám. Začala couvat. Ta velká větev ji přitahovala. Několikrát se pokusila jí dosáhnout, ale v cestě jí stály menší větve a těm

nedůvěřovala. Pokusila se jít po dvou najednou, ale když se pod ní prohnuly, rychle se vrátila. Zkusila to ještě dvakrát a stále pokukovala po té velké, na kterou se chtěla dostat. Byla už zoufalá, i malé dítě by poznalo, že se bojí, že spadne. Nakonec zavrčela, rozběhla se, jak jen mohla, a skočila. Cíl téměř minula, ale přece jenom se zachytila a větve dosáhla. Potom se stočila čelem k svému pronásledovateli a snažila se ho zastrašit hrozivým řevem. Když viděla, že se jí to nedaří, ustupovala dál po větvi, která se pod ní začala hluboce prohýbat, až ji nakonec podepřely spodní větvičky.

Jones vylezl ještě o něco výše a měl teď dobré místo, aby mohl zahájit poslední útok. I když větev, na které Kitty seděla, vybíhala ze stromu nad jeho hlavou, její prohnutý konec byl o něco pod ním. První hod. Laso se zachytilo o suchý pahýl. Hod za hodem a stále stejný výsledek. Když se to stalo přinejmenším devatenáctkrát, alespoň podle mého počítání, navrhl mu Frank, aby zachytil pahýly lasem a ulámал je.

Rada pomohla a zanedlouho byla cesta volná. Příští hod donutil Kitty rychle uhnout hlavou. A opět vyslal Jones smyčku do vzduchu. Puma se jenom otřásla, shodila ji se zad a zuřivě se do ní zakousla.

I když jsem byl vzrušený nad pomyslením, snažil jsem se, aby mi neunikla ani ta nejmenší podrobnost tohoto podivného lovu. Jones stál v rozsoše mezi dvěma větvemi, a když stácel laso, nemohl se vůbec držet. Jedenáctkrát hodil svou smyčku, vždy dopadla velmi těsně, ale přece to nestačilo. Dvanáctým vrhem zachytil přední tlapu, ale zatáhl tak prudce, že sám skoro spadl a smyčka sklouzla. Trpělivě začal laso opět stáčet.

„Tohle je to, co potřebujeme. Kdyby se mi podařilo ji chytit za přední nohu, tak ji mám. Chtěl bych ji strhnout z větve a nechat viset a potom jí svázat i obě zadní.“

Další hod, právě ten nešťastný třináctý, a smyčka dopadla pumě přesně kolem krku. Znažila se jí chytit do zubů, ale marně.

„Pomalu, teďko pomalu!“ povykoval Frank,

Jones pozorně stahoval smyčku a potom prudkým trhnutím ji utáhl Kitty na krku.

Oslavili jsme úspěch takovým nadšeným řevem, že zvěř určitě zděšeně prchala široko daleko.

Ale naše radost netrvala dlouho. Plukovník se ještě ani nestačil pevněji zachytit, když puma vyskočila přímo do vzduchu. Laso se zachytilo o větev a strhlo ji zpět. Visela na něm, houpala se, bojovala o život a vydávala zvuky nepříjemně připomínající škrtícího se člověka. Několik vteřin se tak zmítala a to stačilo, abych si udělal obrázek.

Nesrozumitelné rozkazy, které na nás Jones chrlil, byly náhle přerušeny praskotem dřeva. Plukovník krásně sletěl ze stromu. Laso švihlo vzduchem a puma dopadla

přímo mezi čekající psy.

Několik příštích minut nebylo možné rozeznat, co se děje. Všude lítalo listí a větve, a mezi tím se válelo klubko těl, chvíli žluté, chvíli černé a hnědé a vydávalo nepředstavitelný štěkot a řev.

Potom jsem viděl Jonese, jak skočil do rokle a zoufale se snažil zachytit konec lasa. Zvuky, které přitom vydával, převýšily všechno, co jsem kdy od něho slyšel. Rozběhl jsem se bezhlavě za ním, zakopl o kořen a vletěl plavmo do rokle. Zabrzdil jsem až hlavou o balvan. Roztřeseně jsem se zvedl a při pohledu na obrázek přede mnou jsem zapomněl na svůj aparát. Stál jsem asi patnáct stop před pumou. Seděla na zadních a vzpírala se do lasa, které Jones pevně svíral v obou rukou. V předních tlapách měla Donovu hlavu a snažila se ho přitáhnout k široce rozevřené červené mordě s ostře svítícími tesáky. Moze se Zvonkem jí zuřivě rvali boky, ale ani si jích nevšimla. Donovi se podařilo nějak se vyprostit. Servaná kůže mu z hlavy visela v cárech, ale ani nemukl a vrhl se po pumě znovu. Prudkou ránou ho Kitty odhodila stranou. Psi skočili a opět bylo vidět jenom propletené klubko.

„Zažeňte ty psy, nebo nám je pobije!“ vyzýval nás Jones.

Chytili jsme s Frankem každý kus klacku a vložili se do boje. Člověk nějak v takovém okamžiku zapomene na nebezpečí a propadne pudu primitivního lovce. Tloukli jsme klacky a křičeli z plných plic, rvali jsme se s rozdivočelými psy po celé rokli. Na chvíli jsem pocítil jemnou kožešinu pumy pod rukou. Psi překypovali silou znásobenou ještě vztekem. Přece jsme je chytili a odtáhli k napůl omráčenému Donovi. Posadil jsem se, držel každého jednou rukou kolem krku a Frank se vrátil na pomoc plukovníkovi.

Rozedraný Jones stál se zaťatými zuby, celý zakrvácený, a oběma rukama napínal laso. Kitty se snažila všemi silami utéct, namáhavě oddychovala a oči jí divoce žhnuly.

„Proboha, nahod'te si laso kolem stromu!“ vykřikl Frank.

Jeho rada zachránila celou situaci. Jones už byl u konce svých sil, i když ani nepomyslel na to, aby se vzdal. Puma sebou prudce trhla a vyletěla do vzduchu. Svůj skok nedokončila, její přemožitel stačil ještě uskočit a otočit provaz kolem mladé jedle. Minula ho, jenom jednou napřaženou prackou mu zachytila rameno. Ale to už byla skutečně zajata. S bezmocnou zuřivostí se válela po zemi, vyskakovala, bojovala s rdousící nelítostnou smyčkou, ale marně. Jones unaveně klesl a třesoucí rukou si otíral s obličeje krev a pot.

Kitty se začínala pomalu dusit. Plukovník vzal další laso, a jakmile se převalila, zachytil do smyčky její zadní nohu a snažil se ji přivázat. Puma se křečovitě schoulila a

Jones letěl na zem. Laso sklouzlo a Kitty vyskočila s vypětím posledních sil. Boj začal nanovo, ale už netrval dlouho. Brzy se vyčerpala a začal jí docházet dech. Frankovi se podařilo zachytit lasem obě zadní a plukovníkovi přední pravou nohu. Pevně ji přivázali ke stromkům.

„Tak, a teď budeš konečně hodná," řekl Jones a klekl si k ní. Vytáhl z kapsy kleště a uštípal jí nebezpečné konce drápů. Přitom mne požádal, abych mu přinesl z jeho sedlové brašny řetěz a obojek. Potom uvolnil zajatkyni smyčku svírající její krk. Jakmile ožila a pohnula hlavou, nechal ji zakousnout se do silného klacku. Ostrými zuby překousla dvě silné hole jako třísky, až třetí hůl vydržela. Zuřivě kousala, Jones jí rychle stlačil hlavu a kolenem přitlačil klacek k zemi. Mžikem zaklapl obojek a připevnil řetěz ke stromu. Potom jí klekl na krk, vytrhl klacek z tlamy a kolem čenichu otočil silný mosazný drát. A tak byla připravena o všechny své nebezpečné zbraně, svázaná, bezmocná, člověku jí bylo až líto.

Jako poslední rozvázal plukovník všechna tři lasa. Kitty se pomalu schoulila a odpočívala, pouze oči jí stále nezkrotně hořely. Jones seděl u ní, hladil ji za ušima po hladké srsti a nepřestával k ní hovořit. Po chvíli se zvedl.

„Budeme se muset vrátit do tábora a přivést koně s nákladním sedlem," prohlásil spokojeně. „Zatím se jí tady nic nestane. Pak ji znovu svážeme, abychom ji mohli dovézt domů."

Najednou se z ničeho nic dali psi do rvačky, tentokrát mezi sebou. Rozháněl jsem je holí, Frank mi pomáhal, ale bití na ně nijak nepůsobilo. Nezbylo nic jiného, než abych já chytil Zvonka, Frank Mozea a plukovník se postaral o Dona. Teprve pak nastal klid.

„Prosím vás, co se jim stalo? Proč se prali?" ptal jsem se zvědavě.

„Ale ze žárlivosti. Žárlí na Kitty."

Jak jsme tam tak seděli a odpočívali, musel být na nás skutečně krásný pohled. Kdyby byla v Americe vyhlášena soutěž trhanů, měli jsme první cenu jistou.

Díval jsem se na Kitty. Člověk je skutečně divný tvor. Litoval jsem ji čím dál tím víc. Zapomněl jsem na všechna ta zabitá zvířata, která jsem viděl, na krutost pum a ani jsem si nevzpomněl na toho rozšklebeného d'ábla, který po mně skočil. Byla tak krásná a bezmocná. A jakou statečnost prokázala! Ani teď na ní nebylo vidět žádnou známku strachu. Vyzařovala z ní divokost a nezkrotnost, námi jako by pohrdala.

Cestou do tábora se Jones rozhovořil: „Neumíte si ani představit, jakou mám radost, že si tuhle pumu a ty ostatní, co ještě chytíme, mohu ponechat. Když jsem byl v Parku, tak jsem musel všechny odevzdat Správě."

Lawson nebyl v táboře, ale naštěstí se Baldy popásal blízko, takže nedalo moc práce

ho najít. Frank říkal, že by stejně jiného koně pro takový náklad nechtěl. Zůstal jsem již u ohně a on s Jonesem se vydali pro Kitty.

Vrátili se až kolem páté odpoledne a přijel s nimi i Jim, kterého potkali na zpáteční cestě. Starouš Baldy se zase jednou osvědčil, toho z klidu nevyvedla skutečně ani puma na hřbetě, Kitty jsme přivázali na řetěz k borovici asi padesát stop od tábořiště.

O něco později přijel unavený Wallace. Když uviděl náš úlovek, zapomněl nadšením na svůj denní neúspěch. Přijel právě včas, aby nám pomohl. Psi se totiž znovu seběhli kolem pumy a žádný rozkaz na ně neplatil. Zase jsme museli na ně s holí. A potom se těch šest žárlivců pustilo do sebe a rvalo se s takovou vervou, že ani křik ani rány nepomáhaly. Museli být násilím odvedeni a přivázáni ke stromům.

Asi v šest hodin se objevil Lawson s koňmi. Přirozeně o našem úlovku nic nevěděl a nějak se stalo, že mu nikdo nic neřekl. Snad jenom Frank a já jsme si na to vzpomněli, ale mrkli jsme jen na sebe a byli zticha. Kitty nebylo za její borovicí vidět. Lawson, který seděl na dost lekavém koni, dojel skoro až k ní a právě přehazoval nohu přes sedlo, když najednou Kitty vyskočila a zařvala.

Říkal pravdu, ten chudák, když se tuhle přiznal, že se pum bojí. Ale stejně by mu statečnost nepomohla, kůň se pod ním vzepjal, shodil ho a vystrašeně utekl za ostatními, kteří už zmizeli v lese.

„Taky byste mohli jednoho aspoň trochu upozornit,“ stěžoval si nabručeně. Frank s Jimem se chechtali jako blázni, ale ani my ostatní jsme se netvářili jako o pohřbu.

U večeře měl každý plno řečí. Kitty seděla u svého stromu a pozorovala nás.

„Tak, a teď si nějaký den odpočineme,“ rozhodl Jones. „Začíná se nám to skoro dařit. Nechtěl bych to zakřiknout, ale věřím, že dostaneme alespoň ještě jednoho takového Toma. A tentokrát živého. Jenom si musíme dát pozor a nedělat takové chyby jako dneska. Říkal jsem vám, co jsem chtěl udělat. Chytit ji za přední tlapu, přivázat laso a shodit ji dolů ze stromu. Potom bych jí svázel zadní. Dneska to byl přece jenom blázinec.“

Lawsonovi trvalo shánění koní celou noc. Přes den jsme se zdrželi v táboře, spravovali sedla, lasa, boty, šaty a hlavně sebe. Celý den jsem měl čas pozorovat Kitty. Připomínala mi velké žluté kotě. Dokud se k ní nikdo nepřibližoval, vypadala úplně krotká. Ale jakmile někdo přicházel, příkrčila se, uši položila dozadu, otevřela tlamu, vrčela, prskala a snažila se ho seknout prackou.

Určitě musela někdy odpočívat, ale spát jsem ji nikdy neviděl. Občas se snažila přetrhnout řetěz nebo do něho aspoň kousla. Drápy orvala všechno, co měla na dosah. Jednou se div neoběsila, když přeskočila nízkou větev a zůstala na ní viset. Když šel

někdo kolem, přitiskla se k zemi, asi si myslela, že tak ji není vidět. A když byla úplně sama, převalila se na záda a protahovala si všechny čtyři pracky ve vzduchu. Všechny její pohyby byly plny divoké krásy.

Večer, jak už to v táboře bývá, jsme se sesedli kolem ohně. Vítr zpíval ve větvích, v lese štěkal osamělý kojot a bylo slyšet zvonce pasoucích se koní. Rudý plamen ozářil Jonesovu vážnou tvář. Zdála se klidná a vyrovnaná, ale za vším tím klidem byla znát neutuchající vášně lovce. A skutečně, jeho slova potvrdila tušení.

„Víte, celých čtyřicet let mám velké přání. Chtěl bych si najmout nebo koupit ostrov, někde tam mezi Vancouverem a Aljaškou. Potom bych se vypravil na Sibiř a nachytl bych soboly. Přivezl bych je na ostrov a zkřížil se stříbrnými liškami. To by byla krása! Jestli budu mít čas, tak to příští rok zkusím.“

Naše touhy a vášně předurčují náš život. Plukovníkovi bylo již třiašedesát, ale touha, která ho ovládala, byla stejně silná, jako touha Kitty po svobodě.

Když jsem se konečně dostal do spacího pytle, bylo mi slyšet, jak se pokouší uniknout. Po setmění byla vždy nejživější. Slyšel jsem cinkot jejího řetězu, cvakání zubů a škrábání drápů. Byla neúnavná. Poháněly ji vzpomínky na žluté skály, na nekonečné svahy, na svobodu. Opřel jsem se o loket a zadíval se směrem k ní. Oči jí svítily jako žhavé uhlíky a zdálo se mi, že v nich vidím nenávist a hrůzu z té neznámé věci, která ji tak neúprosně svírá.

Poslední, co jsem si uvědomil, než jsem se ponořil do bezesného spánku, byl hlas zvonce; Satan mi dával dobrou noc.

XVII. Musíme se rozejít

Kitty nebyla jediná, kterou jsme přivezli do tábora živou. Následující dny byly na lovecké úspěchy bohaté. Opakovaly se bláznivé jízdy v patách štěkající smečky, snadné sestupy a namáhavé výstupy, znovu a znovu se nám do tváří divoce šklebila puma zahnaná do koruny stromu. Ještě jednou jsem, bohužel, musel vzít na pomoc věrnou remingtonku a vidět krev na kamení. A čas letěl jako voda.

Když přišel čas se rozloučit, uvažovali jsme o tom, která železniční stanice bude pro mne nejbližší. Do té doby jsem si ani pořádně neuvědomil, jak je tento kraj ve skutečnosti nepřístupný. Vrátit se cestou, kterou jsme přišli, by si vyžádalo dvou týdnů. Stezka na sever do Utahu asi polovinu toho času, ale vedla přes bezvodou poušť. Nakonec nám pomohl Lawson poznámkou, že někdy prospektoři přecházejí

Sedlem, odkud vede stezka dolů k řece.

„Slyšel jsem, že sice za moc nestojí," řekl, „a nikdá sem tam nebyl, ale snad se dá tamtudy sejít. A až se dostaneme do Sedla, rozděláme v noci dva vohně. Dyž je uvidí starej Bass, co má chatu na protější straně, tak nám na druhej den přijede naproti. Má tam člun. Je to sázka do loterie, ale myslím, že za to stojí."

A tak jsme se rozhodli, že mne Frank s Lawsonem doprovodí touto cestou. Wallace chtěl jít přes Utah a Jones se měl vrátit přímo na ranč ke svým milovaným bizonům.

Poslední večer jsme dlouho seděli u ohně a ještě jednou probírali společné zážitky. Plukovník prohlašoval, že „už měl na kahánku", když se s ním jeho ryzák včera překulil na svahu, ale protože jsme dobře věděli, co ten starý nezmar vydrží, nijak nás tím nedojal. A potom s věčným optimismem lovců jsme začali plánovat, kam pojedeme příští rok.

„Něco vám řeknu," prohlásil Jones. „Nahoře v Utahu je kus divokého kraje, říkají mu Růžové skály. Žije tam jenom pár ovčáků, ale nemuseli by být na tom tak špatně, kdyby se jim na stádech nepřizívovali medvědi. Vypravíme se tam, utáboříme se někde, kde bude dost vody a trávy a rozhlásíme, že jsme přijeli na lov. Ti chudáci budou celí šťastní, když nám budou moci podávat zprávy, a tak nebudeme muset sami hledat stopy. Do té doby budu mít tucet psů, možná i víc a pořádně vycvičených, na to můžete vzít jed. Každého černého medvěda, kterého najdeme, zaženeme na strom a chytíme. Jak to bude s grizzlym, to se ještě uvidí. Ten na stromy neleze a psů se také moc nebojí. Když se nám ho podaří zahnat někam, odkud by nemohl prchnout, a hodíme si po něm lasem, tak něco zažijeme. Co tomu říkáš, Jíme?"

„To teda bude peklo," odpověděl náš neochvějně klidný kuchař.

Začal jsem se těšit na příští rok a už mne ani tak nebolelo, že musím dát sbohem rudým skálám a divokým svahům Buckskinu.

Příští ráno bylo v táboře živo už od pěti hodin. Jones svolával psy a odvazoval Kitty od stromu. Jim měl ruce až po lokty zabořeny v těstě a pekl suchary. Frank připravoval sedla a Wallace balil zavazadla. Z lesa se ozývalo cinkání zvonců, to Lawson přiváděl koně. Osedlal jsem si Satana, a když jsem si uvědomil, jak brzy se s ním budu muset rozloučit a že ho už asi nikdy nevidím, lítostivě jsem ho objal kolem krku.

Asi za hodinu jsme stáli na stezce na okraji kaňonu. Na východě hořely ranní červánky. Powellova vysočina se tyčila na obzoru a jasně bylo vidět náš první cíl. Sedlo. Kaňon pod námi byl zahalen mlhou.

Lawson vyrazil první. Za ním se vydal Frank, který vedl také Starouše Baldyho s nákladem.

„Tak jedem," volal. „Musíme sebou hodit!"

Rozloučil jsem se a otočil Satana na úzkou cestu. Když jsem se obrátil, stál Jones nad okrajem propasti a slunce mu zářilo do tváří. Stezka byla příkrá a vyžadovala si plné pozornosti, ale musel jsem se stát a otáčet. Plukovník mával na rozloučenou, dokud mi ho výběžek skály úplně nezakryl z dohledu. Potom teprve jsem se věnoval jízdě. Ale před očima jsem měl stále ten poslední obrázek, jak tam stojí a mává. Ten starý lovec tady byl skutečně doma, patřil sem, mezi ty tiché jedle a rozervané nažloutlé skály.

DIVOKÝ ZÁPAD— FANTAZIE A SKUTEČNOST

„... Nuže, Bille Heavere, promluvil jsem naprosto jasně?" „Naprosto — jasně — Frayne," odpověděl Heaver přerývaně. Nabral zhluboka dech, který hvízdal, když jej nabíral. Pak zahájila krev, paže a hlas současně činnost. „Covelle! Provrtejte ho, lidé — rychle!"

Brittovo oko nebylo dosti rychlé, aby pochytilo Frayneovo tasezení revolveru. Byly tu však dva velké modré revolvery a chrlily červený oheň za obláčky kouře. Pak následovaly rány skoro současně. Covellův revolver byl tasezen a zpola namířen, když vyšla rána. Avšak jeho tvář byla strašlivě prázdná a kácel se dozadu, když jeho revolver spustil. Heaver se zakolíbal v sedle, když jeho kůň odskočil stranou, shodil ho a tělo dopadlo těžce na zem. Potom spadl s koně Covell. Ani jediný muž nepohnul svalem. Oba byli mrtví, dříve než dopadli k zemi..

ČESKÉ NEBE NAD TEXASEM

Musím dodávat, kde se tahle pistolnická scéna odehrála a kdo byli její hrdinové? Když zaslechnu v pustině kousek za posledním panelákem klasickou větu „Cizince, vaše kolty visí níž, než je zvykem v tomto kraji!" nebo „Greenhorne, podržte se nebe, jinak

vám pošlu na uvítanou pár uncí olova!" — je mi jasné, že od mých klukovských let se zdaleka všechno nezměnilo tak úplně, jak by se někdy zdálo. Ta vysmívaná, zakazovaná, zabavovaná, zkrátka všemi způsoby pronásledovaná četba prokázala neuvěřitelnou houževnatost; zub času jako by se v tomhle případě vylomil. A tak jsem si skoro jist, že tam na těch lukách, kde jsme se jako praví kovbojové pokusili značkovat žhavým železem sousedovic kozu, což nám to nebohé zvíře překazilo tak srdceryvným mečením, že to přivolalo ještě včas sousedku, dodnes neteče Oslava, ale Rio Colorado a od jezu dolů Horse Creek, že zalesněný radynský masív v sobě neskrývá dva rozeklané skalnaté hřbety, ale Skalnaté hory a Sierru Nevadu a hradní zřícenina na vrcholu není nic jiného než Fort Bridge a městečko je nadále samozřejmě Dodge City a na pár stovkách hektarů jeho katastru se táhnou do nedohledna arizonské prémie, ba víc, nekonečné statisíce čtverečních kilometrů na západ od Mississippi až k Tichému oceánu a na sever od Rio Grande takhle kolem Velkého solného jezera až nahoru k Missouri a ke kanadským hranicím. Texas. Nevada. Nové Mexiko. Celý Daleký, Divoký západ ...

Byl opravdu nedohledný ten náš klukovský svět na pár hektarech, a jako se do něho vešly nedozírné prostory, tak se do těch pár měsíců kolem našich jedenácti dvanácti let vměstnala i celá staletí, po něž bílý muž osídloval divoké končiny Západu. Ale tenkrát jsme si ještě nelámali hlavu s časem ani s prostorem, všechny ty odrbané sešity pro nás byly jedinou pravou skutečností, která nás obklopovala právě tady a právě teď, tak pravou, jako byly naše kolty ráže 45. Těžko by nás byl v té podivné době válečných náhražek někdo přesvědčoval, že oplechované dřevo není zrovna nejvhodnějším materiálem pro revolver, že je to taky pouhá náhražka.

PÚL STOVKY WESTERNŮ

Takovéhle a podobné věci mi napadaly nad příběhem, který jste právě dočetli. Protože jeho autor napsal dobrých čtyřiapadesát knih, vesměs o Divokém západě, četné z nich byly také zfilmovány, stal se po začátečních neúspěších světově známým a široce čteným autorem příběhů, které dnes nazýváme jedním slovem western (west je anglický výraz pro západ). Některé z nich — například ten, ze kterého jsem citoval úvodem pistolnickou scénu — za ty dlouhé roky beznadějně zestárly (Grey psal v letech 1904 až 1930), a není divu, protože Greyovo spisovatelské umění nebylo zdaleka tak velké jako jeho úspěch. Když po letech беру znovu do ruky třeba Krále pustiny, Volání kaňonu, Děvče divočiny či Tajemného jezdce — to- tam je kouzlo, kterým na nás kdysi působily. Však jedna z nepatrného mála odborných zmínek o

Greyovi zní takto: „Těžko si lze představit spisovatele, který by vynikal méně stylem i náplní a který by si přesto získal čtenáře ...“

Jestli ale Zane Grey nebyl zrovna Fennimorem Cooperem nebo řekněme J. O. Curwoodem, měl přece jen značnou výhodu proti těm autorům westernů, kteří v životě neviděli živého kovboje, leda v operetě: znal svůj Západ a měl ho rád, stavěl tvrdý život v divočině proti zhýčkanému živobytí amerických velkoměst, jeho opravdovost a čistotu proti moderní lži a zkaženosti. Sám se marně a s nechutí pokoušel zapustit kořeny v New Yorku a rád ho opustil, když mu jeho majetnější bratr, profesionální fotbalista, koupil chalupu v Pensylvánii u řeky Delaware.

A tady se tento člověk drsných rysů, který dosud neuspěl ani jako zubař, ani jako spisovatel, ve svých šestatřiceti letech konečně našel. Vydal se na Západ, do „té nádherné krajiny žlutých útesů, hlubokých kaňonů a obrovských borovic“, která si ho rázem získala a určila celý jeho další život i spisovatelskou proslulost. „Jako hoch,“ píše Zane Grey, „snil jsem o činech pozdějších mužů — Gustera a Carsona ... A jako muž jsem měl to štěstí, že se tni podařilo spatřit úžasnost i tragédii jejich života a psát o nich. Byl to můj osud ...“

Příběh, k němuž ho inspiroval tento pobyt — je to ten, který držíte v ruce —, ten byl nakladatelem odmítnut, tak jako předchozí historický román. Prorazil až s následujícím Dědictvím pouště — a konečně přišel úspěch: dalšího románu — Jezdců z purpurových stepí — se prodalo v krátké době milión výtisků a Grey měl cestu otevřenou. Psal a psal, oddán své vášni — Západu — a nelámaje si příliš hlavu tím, zda nelíčí předmět svého obdivu a touhy příliš nekriticky, zda si jej neidealizuje, zda v něm nehledá jakýsi všelék na veškeré společenské nemoci své doby.

A tak se v jeho díle — rozsahem značném a umělecky velice skromném — postupně vrstvily dvě složky: skutečnost Divokého západu a legenda o něm, a ačkoli se tyhle dvě věci obvykle k sobě chovají jako voda a oheň, u Zane Greye se mísily a prostupovaly tak, že je lze někdy jen stěží od sebe odlišit. Autor sám o něco podobného nejen neusiloval, ale ani si této situace nebyl dohře vědom. Pro něho byla přechasto skutečnost, kterou viděl na vlastní oči, a legenda, kterou si o ní vysnil, jedno a totéž.

ZACHRÁNCE AMERICKÉHO BIZONA

O této knize platí takové zjištění jen z malé části. Čerstvost zážitku a snaha o jeho až dokumentárně přesné vylíčení značně potlačily vše, co se Greyovi později tak ochotně dralo do pera — hrdinové knihy jsou méně než kde jinde podobní romantickým smyšlenkám.

Napomohla tomu už okolnost, že sám hrdina — Buffalo Jones — nebyl žádná

legendární postava, ale docela konkrétní živý člověk, lovec, který doprovázel Greye při jeho první cestě na Západ. V té době už to byl starý muž, který se narodil na prérii a strávil na ní celý život v honbě za divokými zvířaty, ale ne proto, aby je zabíjel! Zabíjení mu bylo proti mysli a po léta ho trápilo pomyšlení, že se živí prodejem bizoního masa, až nakonec přerazil svou pušku a věnoval se s veškerou energií záchraně těchto ušlechtilých zvířat, odsouzených k vymření. Jeho desetiletá činnost při honitbě a krocení bizonů ho proslavila a vynesla mu titul Zachránce amerického bizona.

Zane Grey využil loveckých zážitků, které tu popsal, jednak k tomu, aby literárně oslavil Buffalo Jonese, jehož si velice vážil, jednak k tomu, aby zachytil vzrušený dech divoké západní přírody, která mu učarovala a v níž jedině nacházel život plný hlubokého smyslu. Psal bez zábran a bez velkých ambic, aby mohl „znovu vidět měsícem ozářené stíny hor na pozadí temně modré oblohy; slyšet dlouhý vzdech nočního větru v borovicích; pocítit třas vzrušeného očekávání v tepu zápěstí; vzruch, napětí, štěstí tvrdé akce v nebezpečných okamžicích; tajemství lidské touhy po nedosažitelném“.

A my kluci jsme četli bez dechu a bez pochyb, s vírou, že není hranic mezi výmyslem a skutečností, tak jako pro nás neexistovaly hranice mezi našimi humny a divočinou Dalekého západu.

JENOMŽE...

Jenomže v životě to bývá vždycky trochu jinak než v klukovské fantazii, živené dobrodružnou četbou. Neříkám teď, zda lip či hůř, ale v každém případě jinak.

Zane Grey přišel na Západ v době, kdy už dávno skončila jeho klasická éra asi dvou až tří desetiletí kolem sedmdesátých let minulého století. Nebyl to ještě Západ dneška, kdy průvodcem kovboje je spíše auto, letadlo, helikoptéra než kůň a kdy pověstní rustleři, zloději koní a dobytka, používají i ke krádežím těchto nejmodernějších prostředků, ale taky už to nebyl ten pravý Divoký západ našich klukovských představ, Divoký západ traperů, zálesáků, Indiánů na válečné stezce, pirátů prerie, desperátů a především kovbojů, Divoký západ „horkých“ měst, v nichž se podobně jako v kovbojském centru a křižovatce stád Dodge City za pouhý rok 1872 napočítalo 24 násilných úmrtí — tedy zhruba každých čtrnáct dní jedna přestřelka, končící něčí smrtí ..

Podobně jako jiní, kteří sem přišli až v této době, hledal Grey v prostředí, dějích i lidech kolem sebe úporně ono „štěstí tvrdé akce v nebezpečných okamžicích“, a

předem ochoten je najít, přeskočil snad i nevědomky těch třicet let, která ho dělila od sklonku Pozlaceného věku, jak nazval vrcholné období Divokého západu Mark Twain. Shledával kolem sebe především to, co vidět chtěl, a nepřiznával si, že se dívá na pouhé trosky bývalé slávy . . . Mrtvá dřevěná města, dávno opuštěná těmi, kteří se kdysi hnali dál a dál na Západ, ožívala v jeho očích znovu dusotem koňských kopyt a mračny zvířeného prachu, z rozpadajících se „saloonů“ k němu doléhalo vřeštění orchestrionů, cinkot sklenic i rozhořčené výkřiky kovbojů, kteří odhalili falešného hráče, a vzduch voněl po střelném prachu . . .

Co oko nevidí, srdce nezeli, praví staré přísloví, ale v tomto případě tomu zřejmě bylo právě naopak. A Zane Grey vkládal na papír všechno to, co mu nebylo dopřáno zažít, protože se to odehrávalo v době jeho narození; oněch zmíněných čtyřadvacet úmrtí v Dodge City připadá shodou okolností právě na rok, kdy Grey spatřil světlo světa; snoval děje, které ne vlastní vinou zmeškal, a tak zároveň odlehčoval svému stesku i pomáhal — se stovkami dalších — spoluvytvářet tu legendární podobu Západu, která ovládla představy miliónů. Západu, jaký byl — i nebyl.

BYL BUFFALO BILL ČI NEBYL

Nejsme tu ovšem u zrodu legendy o Divokém západě, ale spíš v okamžiku, kdy se masově rozšířila, kdy zachvátila svět. Její počátek spadá mnohem hlouběji do minulosti, daleko do minulého století, dávno před doby, kdy velký Buffalo Bili, předtím slavný jezdec, lovec, zvěd a kposledku šerif, začal objíždět svět se svou jezdeckou revuí nazvanou Divoký západ (Wild West Show). Ale ani tahleta barvitá podívaná, v níž mohlo obecnstvo sledovat přepadení nefalšovaného deadwoodského dostavníku nefalšovanými Siouxy a obdivovat husarské kousky mnoha proslulých postav Západu, mezi nimiž jeden čas nechyběl ani sám veliký náčelník Siouxů Sitting Bull (Sedící Býk), nedokázala nadlouho upoutat široký zájem obecnstva, aspoň ne tak, jak bychom si jej představovali dnes, kdyby se kdekoli na světě objevilo šedesát Siouxů a dobrá stovka kovbojů i Mexičanů a začali provádět své ...

Skutečně zlatá doba legendy o Divokém západě nastala až ve chvíli, kdy se jí zmocnil film a celá moderní mašinérie zábavního průmyslu, která jí doslova zaplavila zeměkouli. Western se stal světovou módou, senzací, záležitostí kdekoho, uplatnil svůj vliv v oblékání, v řeči, v užívání volného času, v dětských hrách. V záplavě bezbřehého nadšení opomněli jeho fanouškové maličkost: že v jeho hrdinech nezbožňují své současníky, ale minulost. Nejsoučasnějším hrdinou se stal kovboj, postava vlastně už historická. Rozhodně v té podobě, kterou mu dodala klasická filmová kovbojka a

šestákové sešity, jež sotva kdy uváděly letopočty svých dějů, a tak v očích publika zpřítomňovaly to, co v této podobě a v této době už nebyla pravda.

A byla to vůbec někdy pravda?

KOUSEK SKUTEČNOSTI

Srovnejme si tedy naši úvodní pistolnickou scénu, která byla vymyšlena spisovatelem, se záznamem skutečné události z knihy Joe Hammana Daleký západ. Odehrála se v Dodge City mezi zdejším maršallem Earpem, který zastřelil v sebeobraně kovboje Jima Hoye, a mezi pistolníkem Clayem Allisonem, který neměl policisty příliš v lásce. Allison přišel do Dodge City s úmyslem zabít Earpa, a tak pomstít kamaráda. A jednoho dne, sledování spoustou zvědavců, stanuli konečně před saloonem Long Branch proti sobě:

„Oba muži stáli nehybně.

»Ty jsi Wyatt Earp?« otázal se Allison.

»Já jsem Wyatt Earp,« odpověděl klidně marshall.

»Tebe hledám,« pokračoval Allison bledý zlostí.

»Našels mě.«

»Tys zabil Hoye?«

»Co je ti po tom?« odsekl Earp.

»Byl to můj kamarád,« zamručel Allison.

Oba muži stáli výhruzně na pár kroků od sebe. Allison věděl, jak bleskurychle Earp střílí. Stačí sebemenší pohyb rukou, a ve vteřině můžeš být mrtev. Okamžik byl dramatický. Po liduprázdné ulici kroužila ve větru jen stébla slámy.

Náhle, než si skrytí pozorovatelé stačili uvědomit, co se stalo, Allisonovi vyletěly ruce vzhůru a napohled nehybný Earp mu tiskl revolver na žebra.

Allison byl bledý jako stěna. »Táhni!« sykl Wyatt Earp. »A už se tady víckrát neukazuj!«

Nebledne ve srovnání s tímto záznamem ona scéna z kovbojky? A přitom sám Earp nejdnou upozornil na to, že autoři kovbojek přehánějí a že překrucují jeho zážitky. Taková skromnost je sice chvályhodná, ale zároveň nemůžeme mít třeba Buffalo Billovi za zlé, že on na reklamu hleděl daleko shovívavěji; vždyť prospívala jeho jezdecké revui. Neměl nic proti tomu, že mu byly připisovány činy, kterých se nedopustil, ačkoli i toho, co pro slávu svou i slávu Divokého západu skutečně udělal, bylo dost a dost. Dokonce William Cody, jak se Buffalo Bili doopravdy jmenoval, legendu o sobě nepřímo podporoval, když — třeba žertem — prohlašoval, že sám už vlastně neví, co o něm je pravda a co výmysl.

Podobných záznamů, jaký jsme si právě uvedli, zachytil například Joe Hamman, který pobýval na Západě přibližně v téže době jako Zane Grey, i jiní autoři knih o Divokém západě celou řadu. Nejednou tu máme příležitost srovnávat Divoký západ našich klukovských představ s holou skutečností a obvykle to přinese výsledek poněkud jiný, než bychom byli očekávali,

Někdy utrpí naše představa krutou ránu. Kdopak by byl věřil, že na fotografii, z níž na nás počestně pohlíží nevelký pán v buřince, takový drobný úředníček v nažehleném svrchníčku s hedvábnými klopami, je věrně zachycen skutečný občanský vzhled obávaného lupiče Black Barta, před nímž se svého času třásly všechny dostavníky a kterého jsme si podle jeho činů i podle obrázků vykreslili jako hrůzu vzbuzujícího banditu v chlapáckých kamaších, otřásněném koženém kabátci a s táákhle širokým sombrerem na hlavě?

Jindy zase skutečnost překonává veškeré očekávání. Když už jsme konečně ochotni připustit, že autoři kovbojek řekněme s těmi saloony přece jen přeháněli, pokud je líčili spíš jako střelnice než jako krčmy a herny, setkáme se s vyprávěním očitého svědka, jak majitel jednoho saloonu zřídil hned za domem — hřbitov. Byla to už stejně jediná služba, kterou mohl svým četným zákazníkům poskytnout. . .

Podobně usvědčují autory kovbojek spíš z nedostatku fantazie než z přehánění některé dochované rady dostavníkových společností cestujícím. Prosím, račte nasedat: . . . Kdyby se koně splášili, zachovejte klid a nebojte se. Vyskočíte-li z vozu, v devíti případech z desíti riskujete zranění.

. . . Když je mráz, zdržte se požívání alkoholu při jízdě; pod jeho vlivem zmrznete daleko rychleji.

. . . Nehubujte na jídlo, které vám předkládají na přeprahacích stanicích. Děláme pro vás, co můžeme.

. . . Máte-li s sebou něco k pití, nabídněte svým spolucestujícím. Před odjezdem si opatřte nějaký životabudič, neboť viska, která se prodává na stanicích, není žádný nektar.

. . . Po cestě nestřílejte, koně by se mohli splášit.

. . . Nemluvte ani o politice, ani o náboženství.

. . . Neupozorňujte na místo nedávného přepadení, zejména jsou-li ve voze ženy.

Příjemnou cestu! Tyhle praktické pokyny vypovídají o tehdejších poměrech na Západě výmluvněji než nevímjak chvástavé výpovědi. Těžko si lze představit dobrodružnější cestování, i když třeba během jízdy nedošlo k „přátelskému“ setkání dostavníku s lupiči, a pokud k němu došlo, nemuselo vypadat natolik efektně jak to

předváděli ve Wild West Show Buffalo Billovi Siouxové . . .

Zkrátka — jednou se skutečnost ukáže daleko střízlivější než barvitě představy živené dobrodružnou četbou, podruhé naopak si skutečná každodenní tvář někdejšího Západu nijak nezadá se sebebujnější autorskou fantazií. I když je srovnávání četby se životem, jak opravdu vypadal, docela zajímavé, sotva nám poví, kudy vlastně vede hledaná hranice mezi legendou a skutečností. Se srovnáváním jednotlivostí se tu daleko nedostaneme. Jednou to klapne, podruhé ne, a i kdyby to klaplo podruhé, potřetí i posté, stejně se toho moc nedovíme. Copak je na světě málo knížek, ve kterých je všechno až do posledního knoflíku doslova opsáno ze skutečnosti, a přece celek tvoří jednu jedinou velkou lež? A nejsou snad knížky dočista „vymyšlené“, které nám řeknou o životě víc pravdy než ta nejvěrnější líčení skutečnosti?

Budeme asi na to muset jít odjinud.

NEJDE O HRDINY

Ony se totiž kovbojky — pokud to byly opravdové kovbojky, mezi něž můžeme oprávněně zařadit celou řadu Greyových knih, a ne třeba společenský román náhodou se odehrávající na Divokém západě — pramálo staraly o to, aby vám přiblížily skutečný Divoký západ a skutečné hrdiny či zlosyny. Vůbec jim nešlo o to, aby čtenáři předvedly v plném lesku třeba Buffalo Billa či Davyho Crocketta nebo aby ho ohromovaly činy takových gaunerů, jako byl Jess James, Billy the Kid či Clay Allison. To by byli jejich autoři psali zřejmě i o tom, co užíval proslulý Cody, když ho přepadlo pálení žáhy, anebo o tom, že Charley Basset měl onoho dne nejistou mušku, protože ho právě trápil zánět okostice nebo silná rýma, způsobená vlhkým počasím a dírou v podrážce. Byly by se prostě věnovaly lidské tvářnosti svých hrdinů, jejich obyčejným starostem. Proč to neudělaly?

Protože pravé kovbojce vůbec nejde o tyto postavy. Jsou pro ni důležité jenom potud, že mohou být čtenářsky přitažlivým ztělesněním určitých vyhraněných vlastností: odvahy, chladnokrevnosti, síly, rychlosti, ušlechtilosti, věrnosti, skromnosti, anebo na druhé straně padoušství, zbabělosti, chvástivosti, pomstychtivosti, vzteklosti atd. Autor kovbojky proti sobě nestaví lidi, ale principy. Nestaví proti sobě nějakého Frayna a nějakého Heavera, ale ušlechtilé hrdinství proti padoušské zavidlosti. Dobro proti zlu. Aniž jsme co tušili, zamilovali jsme si v kovbojkách ne hrdiny, ale vlastnosti, které nesly lidská jména. Někdy naši dobří páni učitelé zabavovali tuto četbu v opravdu zbytečné obavě, že nás zavede na scestí, protože jsme v ní našli velice důrazné poučení, že na scestí zavádí zlo a to bývá důkladně potrestáno. Takové

poučení, které jsme v čítankách přeskakovali nebo aspoň nebrali vážně. Snad proto, že je v čítankách nevyslov oval kovboj. Kovboj — jediná pro nás nesporná autorita, Jakápak pravda nebo legenda! O takové věci se člověk začne starat až daleko později, až tehdy, když se pokusí utvářet podle legendy svůj vlastní život a zjistí, že to nejde. Pak odloží svůj dřevěný kolt a přestane si říkat Bleskový nebo Křížový Pete, ale zůstanou v něm věci, které se tak lehkou neodkládají: smysl pro čestný boj, v němž je samozřejmé, že netasím dřív, dokud nesáhne po zbrani protivník. V němž je opovržením hodné střílet ze zálohy. V němž je samozřejmostí spoléhat na vlastní síly a důvtip a opak se považuje za hanebnost.

V němž se bez řeči zastaneme slabšího.

V němž je základní ctností otevřená hra a nejodpovědnější věcí zrada .

MŮŽE KOVBOJ DOJIT KRÁVY?

Kovboj bývá obvykle hlavním představitelem dobra a většinu, ne-li všechn svůj čas věnuje boji za ně. Předmětem autorova zájmu tedy není a nemůže být jeho drsný, tvrdý, chudobný a odříkavý život, jeho každodenní práce, těžká dřina kolem dobytka, ledové noci pod širým nebem. Autora zajímá nanejvýš jedna jediná složka jeho jinak velice všední a neromantické existence — ony okamžiky, kdy je nucen se zbraní v ruce bránit majetek svého zaměstnavatele anebo svůj život, nejčastěji obojí.

Podobná situace, jako kdyby vedle kovbojek existovaly nějaké dejme tomu „železničářky“, které by se omezily na líčení života železničářů pouze v okamžicích srážek vlaků . . . Samozřejmě bychom se z nich dozvěděli jen málo o životě a práci tatínka, strýčka nebo souseda železničáře, ale zato by si jejich čtenáři místo na kovboje začali hrát na železničáře a koně svých snů by vyměnili za lokomotivu.

Přitažlivost kovbojky je pochopitelně v tom, že dobrodružství, napětí, boj učinila středem života svých hrdinů. Kdepak kovboj třeba při dojení mléka! Ještě tak jde-li o divokou krávu a koná-li se věc k obveselení publika při rodeu. Hrdina nemůže dojit mléko jednak proto, že by mu to jaksi ubralo na velikosti, a pak taky proto, že na takové maličkosti nemá pro samé střílení a pronásledování desperátů jednoduše čas.

A tak western nastoupil své vítězné tažení světem s vědomou rezignací na to, že nám bude odhalovat nějaké hlubinné pravdy o Divokém západě. Jeho záměrům lépe odpovídalo stavět na několika neměnných, vždy znova se opakujících znacích, na šabloně, podle níž se hrdina postupně vypořádá se všemi příslušnými padouchy a poté se zasnoubí s rančarovou dcerou, která ho už dávno tajně miluje. Jeho záměrům neodpovídalo všední prostředí, ale romantická kulisa, v níž vypadají i ta nejneuvěřitelnější hrdinství nějak pravděpodobněji..

Příběh je nakonec vedlejší, neupoutává na sebe hlavní pozornost čtenáře, protože ten se s ním setkává už posté a může ho lehce uhodnout předem. Šablona tu není nedostatkem; je dokonce podmínkou, aby se čtenář mohl plně věnovat tomu, proč vlastně ke kovbojce usedl: hrdinství samotnému. A vítězícímu. Nebo jste snad už četli kovbojku, v níž to hrdina prohrál? Že ano? Pak vězte, že to nebyla kovbojka. Tak jako by nebyla detektivkou detektivka, v níž by zůstal nevypátrán pachatel. Pistolník, který mine svůj cíl, stejně jako detektiv, který neuspěje, jsou možní snad v životě. V četbě, o níž je řeč, nikoli.

NESTAČÍ BLESKOVĚ TASIT...

Dobrá. A jak tedy opravdu vypadal kovboj, náš klukovský ideál? Nejezdil snad na koni, nestřílel, neuměl vrhat lasem a krotit divokého koně? Ale ano. A dokonce jezdil dokonale, střílel výtečně, byl silný, odvážný a vytrvalý. Protože kdyby tyhle vlastnosti neměl, nebyl by vydržel dlouho mezi kovboji. Ba patrně ani mezi živými. A opravdu vypadal zhruba tak, jak ho známe z filmů a z obrázků. Snad o něco méně malebně a rozhodně sotvakdy tak krasavecky, vyholené a načesaně jako ti, kteří pobíhali po hollywoodských filmových ateliérech, ale v každém případě v širokém stetsonu, vysokých jezdeckých botách a v kalhotách, přes které měl nataženy kožené chrániče (chaps), v teplé měkké košili s šátkem kolem krku a v krátké vestě. Tento oblek, mající svého vzdáleného předka v kroji andaluských caballerů a vyvinuvší se do své účelné střízlivosti bezprostředně ze zdobného kroje mexického, nenosil kovboj ovšem proto, aby se líbil světu, ale protože byl vysoce praktický a dokonale odpovídal podmínkám života v přírodě a mezi zvířaty.

Ale oblek kovboje ještě nedělá. Podobně se oblékaly na Západě tisíce lidí, kteří s dobyt看em neměli vůbec co dělat, prostě proto, že to odpovídalo jejich potřebám, a další tisíce pouhých napodobitelů kovbojů, tzv. dubes, kteří nevědí, co s časem a penězi, a nákladně si pořizují u specializovaných firem kovbojské modely, za které platí tisíce dolarů ... To byla naše klukovská hra na kovboje přece jen přijatelnější.

A kovboje nedělá jenom oblek, ale ani pouhé, v předchozím odstavci vyjmenované, schopnosti. Musil toho ovládat — a dobře ovládat — daleko víc, aby si vydělal svých pár dolarů týdně, a sebebravurnější jízda, sebepřesnější střelba by ho nechránila před zápalem plic, kdyby nedovedl snášet pronikavý chlad préríjní noci po denním vedru a honičce.

Zmíněný Joe Hamnian líčí ve své knize

pracovní den kovboje, běžný všední den, který se liší ode dne westernových hrdinů asi tak jako týden starý krajíc suchého chleba od právě upečeného tvarohového koláče

s rozinkami. Ráno přicházejí chlapci na prostou snídani a pak si jdou osedlat koně, kteří většinou neradi nosí jezdce a zuřivě vyhadují. Toho dne začíná round up (pravidelné jarní a podzimní shánění roztroušeného dobytka, který se pásal volně po celý rok a teď musí být spočítán a mladé kusy označkovány). Výpravu doprovází vůz s kuchařem a zásobami (věčně ty fazole se slaninou . . .). Jeden muž má na starosti náhradní koně, druhý obstarává vodu a dříví na topení. V oblastech, kde není ani křovíčka, a těch je ažaž, nemá právě lehký úkol. Vstává se ještě před úsvitem. Party kovbojů prohlízejí okolní krajinu, prolézají různé rokly a křoviska a hledají zatoulaná dobytčata. A k večeru se vracejí k táboru. Moc se nemluví, hlad je silnější než potřeba vyměnit si dojmy z uplynulého dne. Ani žádné vyzpěvování u ohně při měsíčku. Hlásí se celodenní únava a zítra se musí brzy vstávat. Kromě toho je třeba stavět v noci stráž k sehnanému a stále rostoucímu stádu, aby se nerozuteklo, k čemuž má někdy tisíc chutí, zvláště když je něco zneklidní. Třeba pořádná bouřka. Pak se shánění pomalu blíží ke konci, mladá dobytčata se oddělí od stáda a jedno po druhém je povaleno k zemi nakrátko drženým lasem, aby dostalo majitelovu značku . . .

A když není zrovna round up? Když se neženou stáda na odprodej? Zadarmo ranč kovboje neživil a práce se vždycky našla: cvičení koní, veterinářská péče o dobytek, úpravy a bůhvíco všecko takový ranč potřeboval.

Jednou za čas pak konečně výplata, konečně výlet do nejbližšího městečka, konečně karty a viska a možná trochu tance a hádka o děvče nebo o falešnou hru nebo o pouhé křivé slovo, rvačka, střelení. . . Zákon měl kdysi na Západ daleko. Spory se řešily bez zbytečných slov. A když jeden padl, ten druhý překročil hranice státu a byl beztrestný. Vrátil se po čase, až se na tu „malou nepříjemnost“ zapomene.

A ostatní s vystřízlivělými hlavami se vraceli ke svému dobytku, ke své práci, k těžkému mnohadennímu vydělávání pár dolarů na nové boty či teplou houni. A na příští pitku, která skončí bůhvíjak.

POTŘEBA HRDINŮ

Každá doba má své hrdiny. Jednou to byli slavní vojevůdci, kteří zvítězili nad silnějším nepřítelem, podruhé moudří panovníci, kteří zabezpečili svému lidu mír a blahobyt. Dnes je to letec-kosmonaut, zítra to bude třeba vědec, který nalezne lék proti rakovině. Každá doba má své hrdiny, ale má také své stíny. A někdy je třeba zářivých hrdinů, aby se stíny rozprchly do koutů, kde s i jich nikdo nepovšimne.

Doba heroického pronikání na Daleký západ byla také dobou nemilosrdného vyhlazování zdejších obyvatel — Indiánů. Vznesené poslání pionýrů nové civilizace a

masové vyvražďování lidí, kteří se nemíní dát vyhnat ze své země, to jsou ovšem dvě věci, které nejdou dost dobře dohromady. Tažení na Západ — za zemí, za zlatem, za dobyt看em potřebovalo proto svou legendu, která by je okrášlila. A když i legendy třeba, pak se legenda zrodí.

A z legendy se rodí hrdinové. Z těch, kteří jimi byli ve skutečnosti, i z těch, kteří měli k hrdinství velice daleko. Byl nejen Buffalo Bili a Davy Creckett, ale byly stovky Buffalo Billů a Davy Creckettů, kteří zůstali pro svět bezejmenní. A byly další stovky a tisíce těch, z jejichž činů by se už vůbec nedala vyrábět legenda. Proto se o nich mlčí. A přece na ně na všechny, až do toho posledního zlodějíčka, který se vydal na Západ, protože ho na Východě pálila půda pod nohama, padl přísvit velké heroické doby, velkých heroických činů. Přísvit, v němž se rozplynuly stíny téže doby, rub oněch činů. Půda pro legendu byla vytvořena. A legenda sama už činila své. Skutečnost se poddávala jejím potřebám

A kovboj? Kovboj nepřišel na Západ jako dobyvatel, přišel sem jako prostý člověk práce. Nepřišel za bohatstvím, ale za obživou. Nemluvný, negramotný, s rukama zhrublýma od tvrdé dřiny, neměl naději leč na poctivě vydělanou mzdu. Nebylo na něm za mák legendárního. Stal-li se přesto legendou, je to jen logika vývoje, který si žádá stále něco nového, je to jen důsledek věčné lidské potřeby vytvářet si hrdiny, s nimiž je možno se ztotožňovat. Proto musela po indiánkách a buftalobillkách v okamžiku, kdy začaly být příliš pociťovány jako minulost, přijít kovbojka. Byla ovšem jen o málo přítomnější, ale její autoři se dovedli postarat, aby vypadala jako přítomnost nejbezprostřednější.

A tak se naše klukovské sny, obdiv ke statečnosti, odpor proti bezpráví a smysl pro čestný boj přenesly na Divoký západ.

Kovboj — skutečnost sem, logika tam — se stal Jánošíkem našich dnů.

V jednom z proslulých „horkých“ měst Divokého západu se v době, kdy bývalá sláva Západu začala upadat, objevilo heslo: „Tombstone too tough to die“ „Tombstone, je příliš silné, aby zemřelo“. Tato slova lze vyřknout i nad legendou o Divokém západě, která, i kdyby tomu bylo tisíckrát jinak, zůstane pro milióny lidí jen pokračováním skutečností, které se zapsaly do historie. A tato legenda už žije příliš, dlouho, než bychom neměli důvod raději se místo úsměšku zeptat, v čem to vězí,

Karel Dostál